

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

1340

Taflor ur lifvet.

BROTTLINGENS SÖN.

SVENSKT ORIGINAL

AF

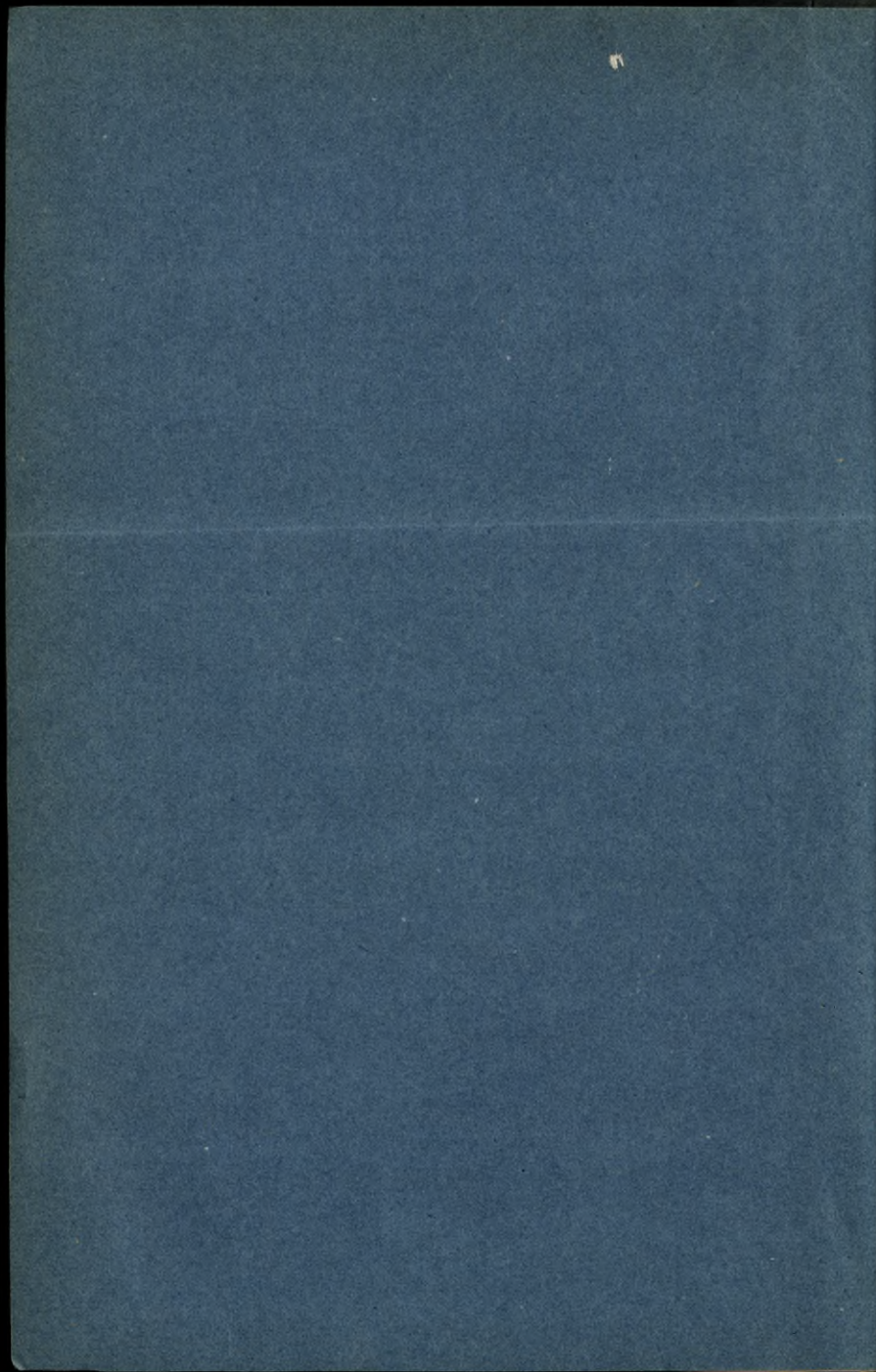
EMMY STERN.

NYKÖPING.

P. M. F. LUNDBERGS FÖRLAG.

2 kronor.

BROTTSLINGENS SON.

— x —

Taflor ur lifvet

af

Emmy Storn.

præd. af Ernst Lundquist.

— ♦ —

NYKÖPING

GUSTAFSSON & HELLMANS BOKTRYCKERI

1881.

BRITTIKINSKA 207

Därmed förklarar jag att jag har fått tillgång till alla de uppgifter som förklarats i denna handling och som omfattas af denna lag. Jag har intagit de nödvändiga försått till att förstå innehållet i denna handling och jag har också förstått att den som förklarar mig inte är bunden af denna handling. Jag har också förstått att jag har rätt att kopia denna handling och att jag har rätt att låna ut denna handling till andra personer som jag finner behöfva för min forskning. Jag har också förstått att jag har rätt att citera denna handling i mina skrifter och att jag har rätt att offentliggöra denna handling i ett annat sammanhang än i min forskning.

Jag har också förstått att jag har rätt att låna ut denna handling till andra personer som jag finner behöfva för min forskning. Jag har också förstått att jag har rätt att citera denna handling i mina skrifter och att jag har rätt att offentliggöra denna handling i ett annat sammanhang än i min forskning. Jag har också förstått att jag har rätt att låna ut denna handling till andra personer som jag finner behöfva för min forskning. Jag har också förstått att jag har rätt att citera denna handling i mina skrifter och att jag har rätt att offentliggöra denna handling i ett annat sammanhang än i min forskning.

Första afdelningen.

En man af folket.

Långt ned på Södermalm i Stockholm, vid en af de trånga och smutsiga gränder, der armodet söker sig hus och lasten oförsynt reser sitt fräcka hufvud, låg för flere år sedan ett ruskigt träruckel, som ända från vindskamrarne till jordvåningen var fylldt med hyresgäster af den fattigare klassen. Husets utseende var föga inbjudande; de af ålder svartnade väggarna, de mörka fönstergluggarne med sina gnisslande luckor — allt förlänade det någonting hemskt, motbjudande, gengångarlikt. Men denna tanke föll visst aldrig dess invånare in: nödens barn få icke fråga efter, *hurudana* de väggar äro, som skydda dem för kölden.

Hela den stora byggnaden var upptagen af samhällets lägsta drägg: män och kvinnor med hemlighetsfulla yrken, som blott inbringade svält och umbäranden; barn, som vältrade sig i den äckligaste smuts; vämjeliga varelser, som smögo omkring bleka och spöklika som skuggor om dagen och utöfvade sina hemska gerningar om natten. Bland dessa olyckliga parias fans blott en man, som kunde berömma sig af att vara en ärlig medborgare, och som icke behöfde sky dagsljuset. Det var en smed vid namn Birgersson.

Sjelfva fönstret i hans rum med sina klara rutor, sina hvita gardiner och sina blommande krukväxter utvisade, att det beboddes af personer, för hvilka ordning och idoghet icke äro tomma ord. Birgersson utgjorde inom

detta samhälle liksom en stat i staten; med sina grannar hade han icke det ringaste umgänge; han kände dem icke ens till namnet. Besynnerligt nog hade han af dessa nattens barn, som han blott sällan såg, förvärfvat sig en viss vördnad; med sin lille son bodde han midt ibland dem, men aldrig hade de ens försökt att göra honom något för när. Hans hurtiga, trohjertade väsen var förmodligen orsaken dertill, mest dock troligen hans atletiska kroppsbyggnad och hans fruktansvärda knytnäfvar.

Birgersson var enkling och far till en nära fem-årig gosse med rosiga kinder, leende mun och ljust, lockigt hår — riktigt en liten cherub. Om dagarne, medan fadern arbetade i en smedja i närheten, var den lilles tillsyn öfverlemnad åt en gammal gumma, som mot betalning åtagit sig denna uppsigt. Om aftnarne, då den redlige arbetaren trött återvände hem efter dagens mödor, hvilken högtidsfest firade han ej då med sin lille Karl i famnen, lyssnande till hans barnsliga joller och sakta smekande hans mjuka hår med sina sotiga händer!

Af så väl förmän som kamrater var Birgersson mycket omtyckt. Och han förtjenade det. Ingen förde släggan så kraftigt och uthålligt som han; han satte en ära i att fullgöra sina åligganden bättre än alla andra. Aldrig deltog han i kamraternas ofta råa nöjen; icke blef krögarn rik på honom. De penningar, han sparade i hop af sin arbetsförtjenst, plögade han lägga i en påse, som hade till påskrift: *åt min son*. Han skulle ha ansett som en stöld från lille Karl att förminska denna med svett och möda hopsparade skärf.

Birgersson var icke utan ett slags bildning, d. v. s. en sådan, som en arbetare på lediga stunder kan förskaffa sig sjelf. Söndagsqvällarne tillbragte han vanligen med läsning af någon god bok, lånad från försam-

lingens bibliotek. Följaktligen egde han en klarare öfverblick af livvets förhållanden, än de fleste af sina likår; skada att hans föreställningar och idéer sedan togo en skef riktning!

I smedjan, der Birgersson arbetade, brukade man om aftnarne qvarstanna en stund för att utbyta tankar i hvarjehanda ämnen och läsa tidningar, af hvilka åtskilliga funnos att tillgå. Gemensamt prenumererade arbetarne på en sådan. Det var en af dessa så kallade frisinnade tidningar, som gifva sig ut för att endast afse folkets bästa och att bekämpa allt "våld, våld, orätt och tyranni", men egentligen hafva till uppgift att smutskasta den enskilde, undergräfvä lag och religion samt uppreta den okunniga massan mot den bestående ordningen. I början skrattade Birgersson endast åt dessa ursinniga utfall mot "de bättre" och dessa ifriga uppmaningar till folket att afskudda sig förtryckarnes ok; men genom det upprepade åhörandet af dylika giftiga artiklar blef äfven hans klara förstånd vilseleddt, och han slutade med att blifva en hätsk fiende till de rika.

Sannerligen, om man kunde samla alla de hatets, splitets och onskans eldbränder, som dessa så kallade frisinnade tidningsskrifvare utslunga bland den råa, afundsamma massan, skulle det blifva en afgrundsbrasa, som sloge dem sjelfve med häpnad.

Birgersson tillhörde dock icke de vilda jakobiner, som i blodtörstigt raseri jemt skrika på uppror; men han kände djupt det enligt hans tanke orättvisa i fördelningen af lyckans lotter här i verlden. Hvarför skulle det göras åtskilnad mellan rika och fattiga? Hvarför egde de förra i allt företräde framför de senare? Detta var frågor, som han ofta gjorde sig sjelf, men aldrig kunde nöjaktigt besvara. För öfrigt klagade han aldrig öfver sin egen lott; det var endast vid jempörelsen med de rikares, som den föreföll honom för ringa och obemärkt.

Trots den afsky för allt, hvad rikt och förnämt hette, som han ofta uttalade, hade han likväl låtit sin unga syster blifva tjenarinna i ett högadligt hus. Detta var en inkonsequens, som förundrade mången. Maria var kammarjungfru hos friherrinnan von Launitz, en mycket aristokratisk, mycket snål och mycket hvasstungad dam. Här bemöttes hon på ett sätt, som skulle ännu mera stegrat Birgerssons ovilja mot de förnäma, om han vetat deraf; men Maria, som icke ville oroa sin bror, svarade alltid på hans frågor, huru hon bemöttes, att hon icke hade någonting att klaga.

Mellan de båda syskonen rådde detta förhållande, som är så vanligt då brodern är mer än tio år äldre än systemen: Birgersson var för den unga flickan på en gång far, bror och beskyddare, till hvilken hon blickade upp nästan med vördnad. Under hela veckan sågo de hvar andra aldrig; så mycket större var deras glädje, då Maria om söndagsqvällarne kom för att tillbringa några timmar i sällskap med sin bror och sin lille brorson. Då glömdes alla bekymmer, och fridens genier omsväfvade leende det torftiga hemmet.

Det var årets sista qväll.

Snön föll sakta genom den mörka rymden och lade sig som ett skyddande täcke öfver den frusna jorden. Månen framträdde då och då bakom molnen, liksom för att gifva människorna en afskedshelsning, innan ett nytt tidskifte inträdde. Hufvudstadens klockor ringde sitt entoniga "bing bång", och på gatorna syntes brådsnkande vandrare skynda till sina hem.

Birgersson hade denna dag slutat sitt arbete tidigare än vanligt och satt nu, klädd i sin helgdagsdrägt, framför en muntert sprakande brasa, gungande sin lille

son på armarne. Julgranen, hvare ännu några ljusbitar voro kvar sedan julaftonen, var tänd och spred ett hemtrefligt sken öfver det lilla rummet, som var putsadt och fint till helgen. Karl betraktade med stora ögon denna härlighet och gaf sin glädje till känna genom att uppstämman sitt klingande skratt och klappa sina små knubbiga händer. Faderns blickar hvilade med ömhet på barnets leende drag, medan den lille för ett ögonblick glömde sina julljus för att borttorka någonting vått, som skimrade i "lilla pappas" öga.

— Hvarför gråter pappa? frågade gossen undrande. Har Karl varit stygg?

— Nej, nej, kära barn! svarade den lycklige mannen. Ingen har varit stygg vid mig ... allra minst du. Om du vore litet större, skulle du förstå, att man ibland kan gråta af glädje. Se så, bry dig nu inte mera om mig, pysen min. Skratta igen och var glad. Snart kommer faster Mia, och då får du en stor kaka med socker på — mins du, att hon lofvade dig det julafton? Hör du, hon kommer visst redan i trappan.

Han lyssnade; men då han fann, att de steg, som nalkades, tydligen voro en karls, nedsatte han barnet på golvet och inväntade något förundrad den kommande.

— Ah, är det du, Gustaf? sade han, då dörren öppnades och en ung, välklädd arbetare inträdde.

— God afton, vackert! helsade denne, i det han stampade af sig snön. Ett fröjdefullt slut på gamla året!

— Tack, tack ... likaledes! Stig fram och sitt vid brasan och värm upp dig. Nå, Karl, skall du inte helsa på främmande? Så der ja. Inte fingrarne i munnen! Jag skall säga, pysen är litet blyg för personer, som han ej ser oftare än dig ... du kommer ju aldrig och helsar på mig mera, Gustaf? Inte har jag just något nöje att bjuda på, men för gammal bekantskaps skull tycker jag ...

De båda männen hade tagit plats framför brasan och Karl åter klättrat upp på faderns knä.

— Jag skulle nog komma till dig litet oftare, sade den unge mannen; men du vet bäst sjelf, att mästaren inte lemnar oss tid att gå på besök. Han tror väl, att vi, liksom han, finna all vår trefnad i smedjan och med släggan i hand. Nå nå, jag klagar icke på yrket, fastän det fordrar trägenhet. Genom att hamra jernet får man sjelf både armar och helsa af jern. Men vill man ha en qväll ledig, så måste man passa på så här under en helg, det är visst och sant.

— Jag tror, att du inte varit här allt sedan oktober, när Maria flyttade från mig — eller hur?

Birgersson smålog och Gustaf rodnade.

— Jag tror väl ... stammade han förlägen. Hur mår hon nu, din syster?

— Bra, kan jag tro. Hon kommer hit snart; jag väntar henne hvarje minut.

Den unge arbetaren syntes på en gång orolig och brydd.

— Då måste jag framföra mitt ärende, innan hon kommer, sade han brådskande. I hennes närvaro blir jag stum som en fisk och kan icke tala ut, hvad jag tänker.

— Men du kan sucka dess mera, inföll Birgersson. Ja, de kära, de kära!

— Du anar då redan, hur det är fatt med mig? återtog ynglingen nästan blygt. Du har då förstått, att jag håller så innerligt af din syster, att ... att det inte går väl med mig, om jag inte får henne till hustru?

— Jag vore väl döf och blind, om jag inte såge, att du tycker om henne.

— Och du är icke ond på mig därför?

— Ond? Hvarför det? Rår man för sina känslor?

— Käre Birgersson, hvad du nu gör mig glad,

jublade Gustaf och kramade sin väns hand. Tänk om det vore möjligt, att äfven hon, den kära, söta flickan ... säg mig en sak på tro och heder: tror du, att hon har något emot mig?

— Det tror jag visst inte. Jag hörde henne nyli- gen säga: hvad kommer det åt Gustaf Dahl, som aldrig mera helsar på dig — har han blifvit ond på dig kanske? Det vore bra ledsamt. Jag framkastade den förmodan, att det var emedan hon sjelf icke fans här längre, som du instält dina besök. Då skulle du sett, hur vackert hon rodnade — precis som du nu gör.

Gustafs ögon strålade af glädje.

— Jag har aldrig vågat heppas på en sådan lycka, sade han.

— Du har då icke sagt henne dina känslor och skaffat dig visshet, om de äro besvarade eller ej?

— Tycker du det! Det skulle jag aldrig våga.

— Blyge yngling! smålog Birgersson. Men se bara: pysen har somnat. Stackars lilla Kalle, han förstår sig icke på kärlekshistorier ännu han. Vänta litet, Gustaf, medan jag ger honom en bättre hvilobädd.

Han steg upp, bar sin kära börda till sängen, nedlade honom der, jembade hufvudkudden, så att den lille skulle ligga riktigt bekvämt, och återvände derefter till sin gäst.

— Nå väl, återtog han, ditt ärende är alltså att frantaga mig Maria. Jo, det är just snygga afsigter. Du tror väl inte, att också jag tycker om henne?

— Naturligtvis; hvem skulle icke hålla af henne? Men att din ömhet kan mäta sig med min, det betviflar jag.

— Förstås, svarade Birgersson leende. Då man är ung och kär, tror man, att ingen i verlden någonsin älskat så varmt och innerligt, som man sjelf. Jag tviflar alldeles icke på, att du skulle göra min syster lycklig,

om du blefve hennes man; men frågan är nu: hur skulle du försörja henne?

— Ah, dermed blefve nog råd. Jag har en moster i Upsala, som lofvat sätta upp en smedja åt mig. I vår flyttar jag dit och blir min egen herre eller, rättare sagdt, får Maria till min herre.

— Såå, du är stark i hoppet, märker jag.

— Och vill du icke låta detta hopp gå i fullbordan? frågade den unge mannen med bedjande röst. Har du hjerta att beröfva mig det?

Birgersson betänkte sig ett ögonblick, innan han svarade; slutligen gaf han Gustaf ett ärligt handslag och sade ett beslutsamt och betydelsefullt nej!

Dahl var för öfversvinneligt glad, för att kunna svara något annat än:

— Tack!

I sin fröjd kramade han med bägge händerna Birgerssons hand och försökte tala; men som vanligt, då han beherskades af någon sinnesrörelse, tröto honom orden.

— Bra, min käre gosse! sade Birgersson vänligt; jag ser din tacksamhet, ehuru jag icke hör den. Mången gång tala ögonen bättre än munnen. — Så att vi bli svågrar! tillade han, läggande sin andra hand på ynglingens skuldra. Vi skola nog bli trofasta släkttingar, liksom vi varit goda vänner. Nå väl, vill du, att vi göra saken klar, när Maria kommer hit i qväll? Nu kan hon icke dröja länge.

— Nej, för all del, inföll Gustaf, som nu på en gång återfick talförmågan och sin förra blyghet. I qväll skulle jag omöjligt kunna tala vid henne ... i morgon kanske. Ja, skratta fritt åt mig du; jag bedyrar att jag icke kan stanna. Dessutom väntar min gamla mor mig hem till qvällen. Ack, min Gud, nu hör jag redan Maria i trappan. God natt! helsa henne ...

Han skakade sin blifvande svågers hand och var med ett språng utom dörren.

— Den stackars beskedlige gossen! tänkte Birgersson, småleende åt hans ifver. Är det fråga om att föra släggan, då har han nog kraft; men skall han begära en flickas "ja", då springer han lång väg.

I det samma öppnades dörren, och en ung flicka med bleka och förgråtna ögon visade sig på tröskeln.

Bror och syster.

Det var en blond, smärt flicka, som synbarligen nyss lemnat barndomsåren bakom sig och hvars regelbundna anletsdrag egde en påfallande likhet med Birgerssons. Hennes klädsel var i oordning; schaletten hade fallit ned och de ljusa, yppiga hårflätorna voro genomvåta af snö. Hela hennes kropp skakades af en darrning, förorsakad lika mycket af en häftig sinnesrörelse, som af kölden.

Det var Maria.

— God afton, syster! helsade smeden och gick emot den unga flickan. Du kommer sent. Men ... hvad i Guds namn har händt? Du är ju blek som döden, tillade han, då han varseblef hennes förstörda utseende.

Han stängde dörren, som Maria lemnat öppen bakom sig, tog hennes hand och förde henne fram till en stol, der hon nedsjönk med händerna för ansigtet.

— Tala då, Maria! bad han bevekande. Hvarför är du så der uppskakad? Har man behandlat dig illa? Är du sjuk? Svara då, tala om, hvarför du gråter.

Maria lutade hufvudet mot hans bröst, lindade armarne om hans hals och snyftade:

— Ack, jag är så olycklig, så olycklig!

— Men hvad har då inträffat? Jag fordrar, att du berättar mig allt, och den, som förolämpat dig, må akta sig, tillade han uppbrusande, han må vara hvem som helst.

— Om du lofvar att höra mig med lugn, utan att bli ond, så skall jag säga dig allt sammans — vill du lofva mig det?

— Jag skall försöka.

— Nå väl, så vet då min olycka: jag är skymfad, bortkörd från min tjenst.

— Huru? utropade Birgersson och sprang upp, som stungen af en orm. Bortkörd! och af hvad skäl? Du kan icke hafva gjort dig skyldig till något straffvärdt; hör du, Maria, jag misstänker icke något sådant . . .

— Nej, nej, jag är oskyldig, jag bedyrar det vid allt heligt.

— Jag tror dig. Vår mor har hos oss bägge inplantat allt för många goda lärdomar, för att du skulle kunna begå någon förseelse, som är värd ett sådant straff. Men fortsätt nu; jag är otålig att höra skälet, hvarför man behandlat dig på ett sådant sätt.

— Det är sagdt med få ord, svarade Maria och aftorkade sina tårar. Som du hört mig förut omtala, har friherrinnan en son, som är löjtnant vid lifgardet. Allt sedan jag kom till hennes hus, har han förföljt mig med sitt dumma smicker, försäkrat, att jag var den vackraste flicka han sett, att han tyckte om mig, att han ville göra min lycka o. s. v. — allt saker, som man påstår, att herrarne säga, då de vilja snärja någon oerfaren flicka i sina nät.

— Maria, afbröt Birgersson förebrående, detta har du aldrig förut berättat mig.

— Nej, jag ville icke oroa dig. Jag undvek den efterhängsne så mycket som möjligt, men han skaffade sig genom list tillfälle att träffa mig. Förgäfves bad jag honom afstå från att så der plåga mig; förgäfves hotade jag att för min matmor omtala hans beteende — mina böner hörde han icke på, åt mina hotelser skratade han endast, menande, att jag icke skulle vinna mycket genom att sätta dem i verket. "Gumman mor min unnar så gerna sin son en liten förströelse," sade han. Det var således en förströelse för honom, att se

mig gråta och lida. Huru hjertlöst! Och likväl vågade han dagligen påstå sig älska mig. Jag hade väl varit galen, om jag trott på denna kärlek. Det är just ingen rolig tid, jag tillbragt dessa två månader, jag tjenat i friherrinnans hus. Å ena sidan löjtnantens förföljelser, å den andra hans mors nycker och tyranni.

— Huru ... har du äfven af henne blifvit illa bemött?

— Ja, otaliga gånger har hon afpressat mig tårar, när hon gifvit sitt onda lynne fritt lopp; men det var icke tårar af bedröfvelse, det erkänner jag, utan af vrede. Hennes orättvisor smärtade mig visserligen, men de retade mig mycket mer. Hvad som är skedt, må nu vara. Jag är för alltid befriad från mina bägge plågoandar.

— Du har gjort mycket orätt i att icke tala om detta förut, innan det gick för långt, afbröt Birgersson. Du hade då genast fått lemna din tjänst och komma hit till mig. Visste du icke, att din brors hem alltid stod dig öppet? Genom att i tid draga dig till baka, hade mycket ondt kunnat förebyggas, hvaremot nu din obetänksamhet ... men fortfar! jag skall försöka att icke vidare afbryta dig.

— Det är nu vid pass en vecka sedan, återtog Maria, som friherrinnan en qväll skulle fara på supé. Löjtnanten var icke bjuden, och jag tänkte med förskräckelse på, att jag nu skulle bli ensam hemma med honom. De andra tjenarne bruka nämligen alltid rymma huset och bege sig hvar och en åt sitt håll, när friherrinnan far bort. Jag beslöt att bedja min matmor om lof att besöka dig. Som hon den aftonen var vid godt lynne, fick jag denna tillåtelse och skulle just, sedan jag väl sett friherrinnan resa sin väg, smyga mig ut, då dörren till mitt rum öppnades och löjtnanten inträdde. Jag stod som förstened. Här fans ingen räddning, ingen utväg att undslippa den oförsämde. Jag samlade emel-

lertid hela mitt mod, gick emot honom och frågade, med hvad rätt han inträngde i mitt rum, och om hans afsigt vore att sätta fläck på mitt goda namn och rykte.

— För ingen del, sade han. Jag kommer endast för att språka litet med dig i ensamheten, min söta flicka. Hans näsvisa min uppretade mig, och jag svarade genom att i befällande ton uppmana honom gå. I häftiga ordalag förebrådde jag honom hans skamlösa beteende mot en värnlös flicka, frågade, om det vore förenligt med hans begrepp om ära och ridderlighet att förfölja, i stället för att beskydda qvinnor, och sade honom äfven med hotande ton, att jag hade en bror, som icke skulle tåla, att en usling förolämpade hans syster. Vreden ingaf mig ord. Löjtnanten hade kastat sig ned i en stol och blossade på en cigarr med obekymrad min.

— Bra taladt, min flicka, utlät han sig, då jag tystnade. Det der var i sanning ett vältalighetsprof, värdigt sjelfve gubben Cicero. Emellertid fruktar jag, att det på mig förfelat sin verkan. Har du något mera att säga mig?

Jag nekade med harmful ton.

— Nå väl, då är det din tur att höra på mig.

Och härmed började han en lysande skildring af det präktiga lif, jag skulle kunna framlefva, om jag blott ville. Jag behöfde blott säga ett ord, och alla slags dyrbarheter skulle ligga vid mina fötter — med ett ord: han bad mig blifva sin älskarinna.

— Den skurken! gnisslade Birgersson mellan tänderna. Och hvad svarade du?

— Intet. Den skymf, han tillfogat mig genom detta skamliga anbud, hade förstummat mig ... jag tyckte mig icke kunna ega nog afsky och förakt ... jag skulle hafva velat svara genom att spotta honom i ansigtet. Nu kunde jag endast peka på dörren, till tecken att han skulle aflägsna sig; men då han icke lydde, grep jag

honom i armen, drog honom genom rummet och stängde dörren med dubbla lås efter honom. Gud vet, hvarifrån jag fick kraft; jag kände mig stark som en lejoninna. Men lyckligt och väl blifven ensam, öfvergaf mig min styrka och jag sjönk häftigt gråtande ned på min säng. Några ögonblick hörde jag löjtnantens svordomar utanför dörren; derefter föll jag i vanmakt.

Maria stannade, men Birgersson uppmanade henne med otålig häftighet att fortsätta.

— Då jag kom till sans, blygdes jag öfver den svaghet, som den ovanliga sinnesrörelsen åstadkommit, och beslöt att så snart som möjligt lemna det hus, der jag upplefvat så många bittra stunder. I qväll, då jag gick ned till friherrinnan i den fasta föresats att säga upp min tjänst, fann jag i nyckelhålet ett papper instoppadt, hvarpå jag läste orden: "Anse dig icke strafflöst kunna efter ditt godtycke behandla en baron von Lauenitz. Du har utkastat honom ur ditt rum; han skall kasta dig ur sin mors hus." Jag ref papperet i bitar och fortsatte min väg ner till friherrinnan. Jag fann henne i sällskap med sin son; de tycktes inbegripna i ett lifligt samtal. Då jag inträdde, såg min matmor upp med vredgad min och sade:

— Det var bra, att hon kom; jag ämnade just tillkalla henne. Från och med detta ögonblick är hon ur min tjänst.

— Mitt ärende var just att underrätta friherrinnan om samma sak, svarade jag så stolt det var mig möjligt.

— Såå ... hon fruktade väl att bli upptäckt, kan jag tro.

— Upptäckt?

— Se så, ingen förställning vidare! Ert brott ligger i öppen dag och förvärras endast genom att ni söker förneka det.

— Mitt brott?

— Ja så, ni tror er således ännu kunna föra mig bakom ljuset? Så hör då, till bevis på att jag vet allt: den ring, ni stulit från mig, hittades för några dagar sedan i ert rum.

— Det är en nedrig lögn! utropade jag utom mig. Hvem vågar påstå, att jag stulit?

— Det gör jag, inföll löjtnanten lugnt.

— Ni! utbrast jag. Hvem är tjuf, ni eller jag? Ni bestjäl en stackars flicka på det enda hon eger här i verlden: hennes goda namn och rykte. Verldens aktning beröfvar ni henne, och icke nog dermed: ni har äfven velat frångå henne aktningen för sig sjelf. Har ni kanske glömt, hvad ni i går afton...

— Tyst! afbröt löjtnanten med en fräckhet, hvarunder han ville dölja sin förlägenhet. Det der hör inte hit.

— Det är nu endast fråga om ert brott, fortfor friherrinnan. Ringen har blifvit funnen i ert rum, jag upprepar det, och det behöfves intet vidare bevis på, att ni är den skyldiga. Af gunst och nåd vill jag dock inskränka straffet till förlust af er tienst. Här är orlofs-sedeln — adjö!

Hon vinkade med handen, att jag skulle gå. Jag stod som fastnaglad på min plats; det var, som om den orättvisa beskyllningen tyngt mig till jorden; jag förmådde icke försvara mig, knappast tänka; det bultade i min hjerna, och en dimma hvilade öfver mina ögon.

— Nå, hvarför går hon inte? För ut henne, Adolf! hörde jag friherrinnan yttra, hvarefter hon reste sig och försvann.

— Nå, ser ni nu min stolta sköna, att jag blef er öfvermäktig till sist! hånade löjtnanten. Ni inser väl nu, att ni inte förmår att spjerna mot udden ... blif min! Jag fördubblar gerna allt, hvad jag lofvade i går qväll ... dock, jag vill uppskjuta den der frågan till

lägligare tid. Nu får ni lof att begifva er bort — ni bor ju hos er bror på söder? Jag kommer i håg adressen. Vill ni, så får mitt ekipage föra er dit. Kom!

— Han ville fatta min hand, men jag slet mig ifrån honom, ref itu den skymfliga orlofsedel, man gifvit mig, kastade bitarne i ansigtet på min förföljare och skyndade ut. Jag visste knappast, hvar jag var, eller hvad jag gjorde; föremålen dansade omkring för mina ögon, och hvad som nyss passerat föreföll mig endast som en dröm. Nedkommen på gatan väcktes jag till besinning genom de kalla snöflingor, som piskade mitt ansigte och afkyldes min upphettade panna. Det gjorde mig så godt att vara i friska luften. Min första rediga tanke var att skynda hit till dig, min käre, käre broder, som jag längesedan bort uppsöka ... huru trygg känner jag mig ej nu vid din sida och omsluten af din starka arm! Nu trotsar jag alla faror; under ditt beskydd kan intet ondt hända mig.

Hon lutade sig förtroendefullt emot honom och smekte hans skäggiga kind.

— Hu då, så ond du ser ut! återtog hon; du riktigt skrämmer mig. Kommer du inte längre i håg, hvad du lofvade mig för en stund sedan?

— Nej, nej, jag vore icke menniska, om jag kunde i lugn tåla att se min syster så behandlad! utbrast Birgersson och sprang upp. Ah, dessa förnämna, hvad jag hatar dem! De tro sig ostraffadt kunna göra med den fattige, hvad de vilja, och anse honom vara till endast för deras nytta och nöje ... nästan som ett husdjur. Så kan det inte vara Guds vilja, att det skall vara; det får inte längre råda på jorden en sådan himmelskriande orättvisa. Den tid är kanske icke långt borta, när de stora skola krypa i stoftet för deras fötter, som de nu hålla i detta förnedrande slafveri. Då skola vi triumfera! Jag skulle vilja se dem alla, dessa högmodiga och

tyranniske herrar, klädda i eländets trasor och släpande på de tunga bördor, de förut lagt på det arma folkets axlar. Det skulle vara en härlig syn!

— Lugna dig, min bror! bad Maria. Ingen öfverilning!

— Nej, jag vill inte lugna mig ... mitt blod sjuder. Se inte på mig med dessa bedjande blickar ... du kan ändå inte göra mig mildare. Och denne löjtnant, denne guldsmidde usling, hvars förnämsta yrke är att förleda oskyldiga flickor från det rätta ... om jag hade honom här, jag skulle krossa honom mellan mina händer, såsom man krossar en mask!

En öfverilning.

I detta ögonblick hördes klingandet af bjellror; det lät, som om en släde stannat utanför huset. Maria skyndade till fönstret, lyfte upp gardinen och blickade ut i mörkret. På gatan höll ett täckt åkdon, hvarur en i pels insvept herre nedsteg och gick in i huset. Hon tyckte sig på gången och hållningen igenkänna löjtnant Adolf von Launitz. Med bleka kinder underrättade hon brodern derom.

— Må han komma! sade denne hotande. Jag är beredd att möta honom.

— O min Gud, hvad jag är ängslig! klagade Maria. Om det verkligen vore han ...! Försök att styra ditt häftiga lynne; lofva, att du åtminstone försöker!

— Jag skall försöka.

— Jag hör redan hans steg i trappan ... hvad kan han vilja här? Jag darrar för hvad som kommer att inträffa.

— Tyst!

Birgersson stod i afvaktande ställning med handen stödd mot bordet, medan de nästan utbrunna julljusen kastade sitt flämtande sken öfver hans bistra drag. Maria höll sig rädd vid broderns arm och blickade mot dörren.

Ändtligen öppnades den, och en ung man inträdde med raglande steg. Utsväfningar hade tryckt sin stämpel på detta utmärklade ansigte, som nu ruset öfvergjutit med en onaturlig rodnad. Det var Adolf von Launitz.

— Förbannade trappor, mumlade han. Hade jag brutit benen af mig, så hade det kommit på ert samvete. Ah, der är templets prestinna. God afton, älskvärda Maria!

Han aftog pelsmössan och slungade den i ett hörn af rummet.

Birgersson tog ett steg mot honom med högburen panna och hotande blick.

— Hvem är ni, som i detta tillstånd kommer och gör intrång hos folk på sjelfva nyårsaftonen? frågade han.

— Aha, det är brodern, kan jag tro, sade löjtnanten med föraktfull ton. Min gode man, det är inte med er, jag vill tala, utan med er syster.

— Nå väl, säg fort ut, hvad ni vill henne, och gå sedan er väg.

— I er närvaro? Ha ha ha! Nej, jag tackar. Det jag har att säga, passar sig bäst för enrum. Vill ni vara af den godheten att lemna oss?

— Oförskämde! utbrast Birgersson med rynkade ögonbryn. Begriper ni inte, att det är en stor nåd, att jag tillåter er tala i min närvaro? Gjorde jag rätt, kastade jag er utför trapporna. Hur vågar ni visa er för mina ögon? Har ni icke den ringaste blygsel inom er rusiga hjerna? Det skall i sanning vara en så kallad herreman, som uppför sig på detta sätt — och ni har fått uppfostran, ni?

— Han talar ur en något hög ton, min gode vän, afbröt löjtnanten högdraget. Ni är en simpel smed, tyckes mig, och jag är baron Adolf von Launitz, löjtnant vid lifgardet till häst — förstår ni skilnaden?

— Ja, Gud vare lof! Den ene är en fattig arbetare, som inte förstår sig på att säga några sockersöta artigheter, det är sant, men som aldrig i sitt lif begått en handling, hvaröfver han behöft blygas; den andre är en rik och förnäm herre, en af de så kallade "bättre", som har många jordiska fördelar; men en ting finnes, som den ringe arbetaren har, men han, den fine herrn, saknar: ett godt samvete och ett rent hjerta. Hvilken af

desse är den bättre, och hvilken är den sämre? Förstår ni skilnaden?

— Ni är en förträfflig predikant, hör jag, skrattade den rusige. Ni liknar er syster i det fallet. Se så, min lilla dufva! Se inte så rädd ut och göm inte hufvudet under vingen — jag är alls ingen hök.

Han ville närma sig Maria, men Birgersson stötte honom med kraft till baka.

— Ur vägen, usling! ropade han. Jag förbjuder er att nalkas henne.

— Ni förbjuder? Ha ha ha! Och så sotar ni ner mina kläder. Ur vägen sjelf, råbarkade lymmel ... en sådan som ni har ingen rättighet att vara bror åt en så vacker flicka. Jag vill bli det i ert ställe.

Härvid gjorde han ånyo ett försök att närma sig Maria, som utom sig af rädsla hakade sig fast vid broderns ena arm; med den andra slungade denne löjtnanten som en vante mot väggen.

— Gå! röt Birgersson, som ej längre kunde beherska sig. Gå, usling! Först störtar ni en oskyldig flicka i olycka, sedan kommer ni för att håna henne ... det hedrar er just. Akta er! Jag är stark som en björn och har armar af jern.

Vreden blixtrade i hans ögon och hans läppar skälfdde; han var fruktansvärd att skåda.

Men löjtnanten förlorade icke sin fräckhet.

— Ni är just en björn hela menniskan! sade han med samma oförskämda ton. Men man kan icke bättre begära af packet. För resten skall jag säga er, att jag kommer alldeles icke för att "håna", utan för att tala med er syster om en affär, som hon och jag uppgjort oss emellan. Ni och jag komma att blifva svågrar, på sätt och vis. Hur snart är ni färdig att komma och förljufva mina dagar, tjusande Maria?

Detta var för mycket för Birgersson; raseriet om-

töcknade alla hans sinnen, han grep ett föremål på bordet och slungade det mot smädaren — denne vacklade och höjde ett qväfdt skri — en tung kropps fall — ett rosslande läte — och det blef tyst som i en graf.

Birgersson stod orörlig med sänkt hufvud och stirrande blickar; det svartnade för hans ögon. Efter några ögonblick ljusnade det åter och han såg en syn, som han icke någonsin glömde. På golfvet låg den straffade vällustingen med likblekt ansigte, glasartade ögon, som tycktes vilja spränga ur sina hålor, och pannan öfversköld af blod, som flöt ur ett bredt, gapande sår vid tinningen. Midt i blodpölen låg en hammare; bredvid den fallne knäböjde Maria, stelnad af fasa och med händerna för ögonen, liksom för att afvärja den fasansfulla synen.

En suck höjde Birgerssons bröst; derpå sjönk han långsamt ned på en stol, utan att flytta blicken från den sårade.

— Är han död? frågade han med låg och klanglös röst.

Maria framsnyftade ett "ja".

— Jag är en mördare, hviskade Birgersson som förut, utan att i hans förstenade drag den ringaste rörelse kunde märkas.

Hvad försiggick inom denna människosjäl? Intet. Der fans blott mörker och förintelse, medan afgrundsandar med tusende stämmor tjöto i hans öron: "Du är en mördare!"

Det susade och dånade i hans hufvud såsom begrafningsklockor. Det var en död midt i lifvet. Efter några fasansfulla minuter af hemska tystnad genomträngdes äntligen den kolsvarta natten i brottslingens själ af en ljusets stråle — det var Guds röst, men äfven den ropade, fastän mildt och förebrående: "Du är en mördare!"

Plötsligen skingrades mörkret af ett bländande sken

— han störtade upp, sträckte armarne mot höjden och utbrast med sönderslitande stämma:

— Herre, förlåt ...!

Derefter segnade han ned på knä bredvid liket, och det blef åter natt. — — — — —

Löjtnant von Launitz hade icke ensam företagit den färd, som skulle sluta med hans död. I släden kvarlemnade han en af sina vänner för att invänta hans återkomst från besöket hos Birgerssons. Vännen satt beqvämt lutad mot de mjuka dynorna och rökte sin cigarr, när han plötsligt får höra två genomträngande skrik från huset, först ett starkt, sedan ett svagare. Igenkännande von Launitz' röst, hoppar han ur släden och ilar in i huset. Flere af dess invånare, som lockats ut af ropen, upplysa honom, hvar Birgerssons bo; han skyndar upp för en trappa, följd af den nyfikna skaran, rycker upp en dörr och — ser sin vän badande i blod och två personer på knä vid hans sida.

En beställsam åskådare skyndar genast efter rätts-tjenare.

Den sorlande massan sprider sig i rummet eller skockar sig omkring den döde, utan att någondera af de knäböjande rör sig: den unga flickan är vanmäktig, mannen betraktar med en frånvarande och stirrande blick den dödes stelnade anletsdrag. Slutligen anlända polis-män; man underrättar Birgersson derom.

Långsamt flyttade han ögonen från liket till den, som tilltalat honom, och sade sakta:

— Jag är en mördare.

Derpå blickade han förundrad på den talrika meniskomassan, som stod tyst och uppmärksam; rättvisans tjenare framträdde och framdundrade sitt:

— I lagens namn arresterar jag er!

Då for en mörk purpurrodnad öfver hans ansigte; han sprang upp, skakade hufvudet, for med handen öf-

ver ögonen och sade derefter med beundransvärdt lugn:
 "Fören mig nu till döden."

Men hastigt tycktes han ändra sig.

— Vänta! sade han.

Med fasta steg gick han till den bädd, der lille Karl under denna storm slumrat oskuldens lugna sömn, tryckte en kyss på hans panna, betraktade sin sofvande älskling några ögonblick och återvände derefter till åskådardarne.

— Tagen vård om henne! sade han, i det han upplyfte Maria från golfvet, kyste hennes liljehvita kind och lade henne i de kringståendes armar.

Han kastade en lång blick kring rummet, liksom för att säga det farväl; då blicken stannade på den slocknade julgranen, som utgjort hans sons fröjd, ryckte det konvulsiviskt i hans ögonlock. Han tillslöt ögonen och för en sekund gled ett uttryck af namnlös smärta öfver de vackra dragen; derpå vände han sig till rättstjenarne och sade leende:

— Nu är jag färdig! Förlåt, om herrarne fått vänta för länge.

Brottslingen.

Det slag, som träffat Maria, var så plötsligt, så helt och hållet oförmodadt, att hon knappast kunde öfvertyga sig om att det var sanning. Hennes bror i fängelse! Han, som var så god, så rättskaffen, så fullkomlig — han skulle vara en brottsling? Omöjligt! Hon försökte inbilla sig, att det var en gycklande dröm, en grym villa, men förgäfvdes. Förnuftet sade henne med skoningslös stränghet, att det var verklighet.

Då Maria förlorat äfven denna sista räddningsplanka, efter hvilken hon med förtviflan gripit som en drunknande efter ett halmstrå, sjönk på en gång hela hennes mod, och all hennes själskraft förintades. Hon kände sig så olycklig, så öfvergifven af både Gud och menniskor; det var, som om en jernhand fattat om hennes hjerta och kramat det tillsammans. Hon kunde icke ens gråta.

Med fasa varseblef hon på golvet den mörka blodfläcken, som var en gräslig påminnelse om den händelse, genom hvilken hennes bror blef en mördare. Det gick en frosskakning genom hennes kropp, och för att slippa se det hemska minnesmärket, kastade hon sig ned på en säng och borrhade ansigtet i kuddarne, men den fasansfulla synen förföljde henne likväl.

Under hela natten utstod Maria de förfärligaste qual; sorgen jagade sömnen från hennes läger. Om hon blott kunnat gråta; men hennes tårars källa tycktes vara förtorkad. Ändtligen voro nattens långa timmar till ända och en eldröd strimma på himlahvalfvet i öster förkunnade, att dagen var nära. Maria stod upp och gick fram till fönstret, mot hvars iskalla ruta hon lutade sin

brännheta panna. Så stod hon, ända till dess den uppgående solen skingrade morgondimmorna och öfvergöt den unga flickan med sitt guldskimmer. Dess strålar föllo på den slumrande piltens rosiga anlete; han slog upp sina blå ögon, lät dem irra omkring rummet, satte sig slutligen upp i sängen och sade yrvaken:

— Pappa ... hvar är pappa?

Hvart och ett af dessa ord var ett smärtsamt sting för Maria. Hon ville svara, men rösten svek henne. Med vacklande steg gick hon fram till gossens bädd, satte sig vid hans sida och fattade hans lilla hand. Hennes dystra blick och bleka kinder måtte hafva förskräckt barnet, ty hans ansigte förvreds af en sorglig min, ögonen fylles af stora tårar, och högt gråtande kastade han sig i Marias famn. Då brast ändtligen det band af hemsk beklämning, som hindrat den unga flickans sorg att gifva sig luft, och en flod af välgörande tårar lättade hennes öfverfulla hjerta.

I sin trånga och mörka cell satt Birgersson. Af den vilda kamp, som under natten rasat i hans inre, syntes i hans anlete icke det ringaste spår; hans drag utvisade nästan ett slags förslappning — ett sådant lugn, som följer efter stormén. Matt lutade han hufvudet i handen, och då och då höjdes hans bröst af en smärtsam suck.

Det var dystra framtidsbilder, han i tankarne upprullade. Hurudant skulle väl hans sons öde blifva? Hvem skulle taga vård om den lille, sedan han sjelf var borta? Hvem skulle leda hans barndom, inplanta hos honom dygd och gudsfruktan och göra honom till en värdig medborgare i samhället? Maria kanske? Men hade väl denna unga flicka, som sjelf ännu var nästan

ett barn, hvilket behöfde ledning, krafter nog att åtaga sig en uppfostrarinnas svåra kall? Detta kunde han knappast hoppas, och dessutom — hvarmed skulle hon försörja sig och den lille? Hvilken börda skulle icke barnet blifva för henne, när alla hjälpmedel vore uttömda och fattigdomen i sin mest fruktansvärda gestalt infunne sig!

Dessa mörka utsigter voro icke egnade att uppmuntra Birgerssons nedslagna sinne. Framtiden låg framför honom som en mörk och stormig natt, utan en vänlig stjärna. För honom sjelf bar den fångenskap och vanära i sitt sköte; för Maria strängt arbete och tusentals bekymmer; för Karl armod och må hända moralisk undergång. Sitt eget öde skulle han hafva burit med tålmod och utan att klaga, om han blott vetat sina kära räddade från brist; men *nu* — nu kände han bojorna dubbelt tunga.

Men tyst — glimmar der icke en strålande hoppets stjärna fram ur dunklet? Gustaf Dahl, den redlige, unge arbetaren, honom hade han ju glömt! Han höll af Maria af allt sitt hjerta, hon kunde väl icke annat än besvara hans känslor — *han* skulle blifva Marias beskyddare och make. Hos dem skulle Karl finna en fristad undan allt ondt; de skulle säkerligen af godt hjerta gifva honom den uppfostran, hans far var förtviflad öfver att ej kunna gifva honom, och så skulle allt bli bra.

— Gud vare lofvad! tänkte Birgersson med rördt sinne. Han har ändå inte fullkomligt öfvergifvit mig. Nu kan jag utan misströstan lemna min son — nu må man gifva mig hvad straff som helst; jag skall icke knota.

I detta ögonblick hörde han steg i korridoren, äfvensom nycklars skrammel. Dörren öppnades; på tröskeln visade sig en fångknekt, och bakom honom — Maria.

— En half timme får samtaleet räcka, men icke en

minut längre! sade vaktkarlen, i det han släpte in den unga flickan och stängde dörren.

Birgersson hade vid åsynen af systemen uppgifvit ett glädjerop och sprungit upp. Maria ilade fram och kastade sig i hans armar. Bägge syskonen voro gripna af djup rörelse. Birgerssons förut bleka och dystra drag upplystes som af ett mildt solsken, medan Maria gaf sin känsla luft i en häftig, hysterisk gråt.

Länge stodo de båda syskonen så i stum omfamning; slutligen lösgjorde sig Birgersson, fattade systemens hand, förde henne till den dåliga britsen, der han lät henne sitta, och slog sig sjelf ned vid hennes sida.

— Maria! sade han, och härvid darrade hans röst märkbart, — min goda, kära Maria, hvilket återseende! Aldrig trodde jag väl, att du och jag en gång skulle språkas vid inom fängelsets murar. Hur är det med dig sjelf, och hur mår Karl? Saknar han mig?

Maria aftorkade med förklädessnibben sina tårar och svarade sorgset:

— Karl har frågat efter pappa ett par gånger och gråtit, då jag icke kunnat svara. Hvad mig sjelf beträffar, befinner jag mig såsom hvarje annan, som tagit farväl af all lefnadslycka här i verlden.

— Så får du icke tala.

— Men när jag tänker så? Hur skulle *jag* kunna vara annat än olycklig, när *du* är det? Begär icke, att jag skall vara lugn och glad och förnuftig — det öfvergår mina svaga krafter. Att veta dig, min gode, min älskade bror, vara i fängelse — dig, som jag håller af öfver allt annat på jorden! Jag vet inte, hur det kommer till, att jag inte redan dött af sorg vid tanken derpå.

— Maria, du brukar ju vilja uppfylla mina önskingar och följa mina råd?

— Ja, ja! du har ju varit mig i fars ställe.

— Nå väl, lyd mig då äfven nu: öfverlemna dig

icke åt en oförnuftig sorg. Gud styr allt efter sin vishet; den olycka, Han behagat låta öfvergå mig, har hvarken du eller jag rättighet att klaga öfver. Det, som är skedt, kan ej mera ändras, och det blod, som fläckar min hand, kunna alla dina tårar ej aftvätta. Låtom oss bägge försöka, att tåligt böja oss under Guds straffande hand, så skola vi blifva mycket lyckligare.

— Ack, jag kan inte — jag kan inte!

— Ingenting är omöjligt, om man har en fast vilja. Tiden skall komma dig till hjälp, och — det skall nog gå. Men nu till en annan sak, som gör mig rätt bekymrad: hvem skall taga vård om min son, hvem skall beskydda honom, sedan jag ej längre kan göra det?

— Han har ju mig! Jag skall aldrig öfvergifva honom; hvad Karl angår, kan du vara lugn. Jag är ung och frisk och kan arbeta. Så länge jag kan detta, skall Karl icke behöfva lida någon nöd.

— Men åtar du dig ej nu för mycket? Det der är intet lätt kall, och jag fruktar, att förmågan att uppfylla det icke svarar mot din goda vilja. *Ensam* kan du åtminstone ej reda dig.

— Hvem skulle väl hjälpa mig? Sedan du är borta, står jag ju ensam i verlden.

— Finnes det då alls ingen mer än jag, som du håller af?

— Jo visst ... Karl.

— Ingen annan? Är icke Gustaf Dahl din vän?

En svag rodnad spred sig öfver ungmöns kinder.

— Gustaf? upprepade hon. Hur kan han blifva lille Karl till någon nytta?

— Icke såsom din vän, det medger jag, men som din — make.

Maria sänkte förlägen sina ögon, utan att svara.

— Nå, syster, återtog Birgersson, hvad tror du om den saken?

— Inte är det sagdt, att han vill ha mig ...

— Jo, det vet jag säkert, att han vill; det är den beskedlige gossens högsta önskan, fastän han aldrig vågat säga dig det. Och du — du håller ju äfven af honom, såsom jag trott mig märka; eller har jag sett orätt?

— Nej, hviskade Maria blygt och lutade i älsklig förvirring hufvudet mot broderns bröst.

— Tack! Denna bekännelse gjorde mig lugn och glad. Således får Gustaf "ja", om han friar?

— Ja, om någon ting skulle kunna trösta mig öfver olyckan att mista dig, så vore det lyckan att blifva Gustafs hustru.

— Hvad jag nu känner mig nöjd och förhoppningsfull, då jag tänker på framtiden. Nu behöfver min gosse ej stå utan skydd, nu kan jag utan fruktan skiljas från honom, då jag vet honom vara i så goda händer — eller hur, Maria, J lemnen väl ej det värnlösa barnet åt sitt öde?

— Aldrig! du har redan mitt löfte. Endast mot vilkor, att Gustaf blir som en far för Karl, får han mig till hustru.

— Tack! det är allt, hvad jag kan säga. Gud skall nog bättre belöna din godhet mot mig och min gosse.

Han tryckte med öfversvallande rörelse systemen till sitt bröst och aftorkade med afviga handen en tår, som skimrade i hans öga.

Ännu en stund fingo de båda syskonen tillbringa i hvar andras sällskap, trösta och råda hvar andra samt upprulla framtidstaflor i så ljusa färger som möjligt. Det var en högtidsstund i det dystra fängelset. Slutligen kom fängvaktaren och förkunnade, att halftimman var ute.

— Redan! suckade syskonen.

Maria uppsteg och tog afsked af sin bror, men lofvade att återkomma, så snart hon utverkat sig tillåtelse dertill. Fången var åter ensam.

”I elden pröfvas guldets, i nöden vännen.”

Några dagar förflöto; slutligen inföll den dag, då Birgersson skulle föras inför rätta.

Mycket folk hade infunnit sig i domsalen; man var nyfiken att få höra, huru den anklagade skulle försvara sig. Men huru bedragen blef icke hela den undrande hopen i sin förväntan! Då domaren tillfrågade Birgersson, huru vida han bekände sitt brott eller ej, svarade han ett frimodigt ”ja”, men vägrade att omtala, *hvarför* han begått det. I detta afseende var han obevekligt stum. Maria, som infunnit sig och blek och förgråten åhört förhöret, kunde ej annat än beundra den ståndaktighet, han ådagalade, och som hon knappast tilltrott honom, huru fullkomlig hon än ansåg honom vara.

Birgersson återfördes till fängelset, för att invänta rättens utslag.

Det blef en plågsam tid för Maria. Hvilken dom skulle hennes bror få? Frågan var icke: skall han bli fäld eller frikänd? utan: huru många år skall han i fängelse umgälla sin förbrytelse? Straff kunde han ej undgå, det visste både han sjelf och Maria, och de hade någorlunda börjat vänja sig vid denna tanke, så att den föreföll dem mindre ryslig än i början, men det pinsamma var, att de icke visste, huru långvarigt straffet skulle blifva.

Maria hade flyttat till det enkla hem, som förut varit hennes brors, och försökte att i hans lille son finna en ersättning för honom sjelf, men — det var ändå icke det samma. Visserligen kunde Karls menlösa joller och glada leenden för ett ögonblick förströ henne och föra

ett löje äfven på hennes läppar, men så kom Birgerssons bild och stälde sig mellan henne och barnet — och då var all fröjd borta, det muntra leendet sin kos.

Maria fick i ostörd ro öfverlemna sig åt sin lilla brorsons vård, ty efter Birgerssons arrestering kom icke, som förr, någon vän och besökte den fattige arbetarens hem. Ingen ville umgås med en förbrytares syster. Då Maria någon gång gick ut och mötte bekanta på gatan, blef hennes vänliga helsning ej besvarad. Djupt sårades den känsliga flickan af detta kalla, föraktfulla bemötande. Hon fick ända till botten tömma den sorgens malörtsbägare, som människors småsinne och hårdhet bräddade åt henne.

Bland vänner, som vid Birgerssons olycka tagit till flykten, var äfven Gustaf Dahl. Detta var det svåraste af allt. Maria älskade honom med hela värman och djupet hos ett sjuttonårigt hjerta, som älskar för första gången; hon hade trott honom så höjd öfver allt lågt och uselt; dessutom hade hon hoppats, att han höll af henne till baka; och nu — detta skamliga beteende att hålla sig undan, då hon som bäst behöfde hans tröst och hans vänskap, hans kärlek! Bittra voro de tårar, hon fälde öfver sin blyga, gäckade ungdomsdröm; men sedan hon gjutit så många, att hon icke egde flere qvar, beslöt hon att bannlysa den lågsinnade ynglingen ur sina tankar och endast lefva för Karl, samt sålunda uppfylla det löfte, hon gifvit hans far, att göra pilten till en god människa.

Emellertid bleknade Marias kinder allt mera; hon föll af och blef mager, ögonen miste sin glans — hon var ej mera vacker. Den tärande mask, som kallas sorg, hade skördat fågringens rosor.

Tiden gick sin jemna gång. Slutligen kom den viktiga dag, då rättens dom skulle falla. Natten före den dag, som skulle afgöra broderns öde, nalkades sömnen icke Marias matta ögon. Hvilken spänning, innan

domen afkunnats, hvilken förtviflan, då hon visste dess innehåll! Den ljöd dyster och obeveklig: *lifstids fängelse.*

Det var den sorgligaste dag i de båda syskonens lif. De skulle skiljas för alltid! Denna tanke förintade dem. Något mildare hade de likväl hoppats, att deras lott skulle blifva. Men hvad återstod dem nu att hoppas af lycka här i verlden? Intet! Utan hvar andra var deras lif blott halft, så trodde de åtminstone nu; men tiden skulle lära dem att uthärda skilsmessan, så väl som mycket annat.

Det var inom murarne af Karlstens fästning, Birgeresson skulle framsucka återstoden af sin lefnad. Innan han fördes dit, förunnades det Maria att ännu en gång se sin bror och bjuda honom sitt sista farväl. Med en sinnesstyrka, som hon knapt tilltrott sig, åhörde hon hans afskedsord, upprepade sitt löfte att sörja för Karls framtid och mottog den sista kyssen. Men sedan var allt natt omkring henne, och nästan utan medvetande återkom hon till sitt hem. Hvilken öfverraskning väntade henne icke der! Vid den halft utbrunna eldbrasan satt Gustaf Dahl med lille Karl i knä, smekande hans hår och berättande sagor. Hans bild framträdde klar och tydlig som förr i Marias själ och spred ett bländande sken der inne. I ett ögonblick var all sorg glömd; sakta smög hon fram till Gustaf, fattade hans hand och hviskade på en gång blygt och förebrående:

— Gustaf! Hvar har du varit så länge?

Den unge arbetaren såg upp, ett leende solsken spred sig öfver hans ansigte, och med en hemlighetsfull ton sade han:

— Jag har varit borta och förberedt min lyckå.

— Din lyckå? Hvar har du varit?

Gustaf lyfte ned Karl, bad Maria sitta bredvid sig och sade:

— Det skall jag säga, om du först besvarar en an-

nan fråga; men vågar jag väl komma fram med den?
Å jo, mod, Gustaf! Har du — har du någon hjertans kär, Maria?

Han såg henne varmt i ögat.

— Å ja, nog har jag en, svarade hon, och kindens rosor blomstrade skönare än någonsin. Det är en gosse, som jag länge hållit af hjertat kär, men ...

— Men?

— Men jag vet inte, om han tycker om mig, fortfarande Maria och såg drömmande in i brasan. Han har visat sig så kall på senare tiden, och öfvergifvit mig, då jag bättre än någonsin behöft hans närvaro.

— Maria, anar jag rätt ...? Nej, det är icke möjligt! Är det mig, du menar? Skulle du kunna vilja bli min hustru?

— Ja, jag vill ... om du inte anser för skamligt att äkta en mördares syster.

Det gled ett drag af bitterhet öfver hennes ansigte.

— Maria, så får du inte tala! afbröt Gustaf och lade sin arm kring hennes lif. Bort med alla dystra tankar! Låt oss vara ostörtdt lyckliga, utan att låta tanken på det förflutna förskräcka oss ... det finnes ej mera till, och de döda låter man ju hvila i ro. Så att du då äntligen är min — *min!* tillade han med ett utbrott af passion. Du, Maria, så vacker, så god ... och jag, så obetydlig — vi skola då blifva man och hustru?

— Ja, men det finnes ett vilkor, som du måste uppfylla.

— Hvad? Säg, hvad?

— Att blifva en far för min stackars brors gosse.

— Ack ja, vi skola tillsammans hålla vård om hans barndom; arbetet skall blifva oss dubbelt lätt, då vi hafva någon att gemensamt sträfva för. Ty arbeta måste vi. Hela denna långa tid, som du icke sett mig, har jag vi-

stats i Upsala hos min gamla moster. Hon har redan för länge sedan gifvit mig löfte om penningar att sätta upp en smedja för, så snart jag funnit en flicka, som ville blifva min hustru. Nu, fastän jag icke var säker på, att du höll af mig, bad jag henne fullgöra detta löfte. Hon biföll: jag får när som helst lyfta pengarne, d. v. s. du blir när som helst min!

— Och jag, som trodde dig vara lika grym som alla andra! Jag trodde, att du inte ville veta af mig efter den skam, som träffat min bror! O nej, jag visste nog, att *du* inte kunde vara sådan.

Det blef en stunds tystnad, endast afbruten af det insomnade barnets djupa andedrag; den kolnade brasan kastade ett döende skimmer på de båda lyckligas anleten. Slutligen hviskade Gustaf med låg stämma och smekte Marias hand:

— Håller du mycket af mig, Maria?

— Då alla menniskor i nödens tid öfvergåfvo mig, var du, Gustaf, den ende, som icke förnekade din vänskap — och jag skulle icke älska dig?

— Maria!

Stilla lycka.

Birgersson hade, utan att förlora sitt synbara sjäslugn, låtit föra sig till sitt nya fängelse och iklädt sig nya bojor. Man började ledsna vid att längre ömka sig öfver den hemska tilldragelse, hvori han spelat hjälten — i en stor stad, sådan som Stockholm, kan *en sak* icke länge utgöra allmänna samtalsämnet — och slutligen undanträngdes minnet af löjtnant von Launitz' mord helt och hållet af nya händelser, nya ämnen för pratsjuka tungor.

Maria hade qvarstannat hos lille Karl, för att börja infriandet af det löfte, hon gifvit hans far. Den lille fälde bittra tårar öfver att icke få se "lilla pappa"; på alla hans frågor svarade Maria, att pappa var bortrest. Slutligen såg hon sig nödsakad förklara, det fadern icke mera skulle återvända till sin gosse, att han var död.

Hellre må han tro detta, än verkliga förhållandet, tänkte hon. Nu skall han gråta ut och sedan trösta sig, hvaremot han aldrig skulle upphöra att sörja öfver faderns öde, om han visste, att han lefver och är i fängelse.

Maria hade resonnerat rätt. Gossen var i början nästan förtviflad öfver att han aldrig mera skulle få se sin älskade far, men småningom upphörde hans tårar att rinna, och han fäste sig nu mera innerligt vid "faster Mia".

Den unga flickan arbetade som en slaf, för att försörja sig och barnet, men hon gjorde det med glädje, ty det var ju löftet till den käre brodern, hon uppfylde. Hon hade lyckats erhålla sömnad af ett herrskap i närheten; från morgon till afton flög nålen upp och ner,

förd af hennes flitiga hand. "Våren kommer väl snart", tänkte hon, "och då skall jag icke längre vara ensam."

Vid denna tanke klappade hennes hjerta starkare och jagade en purpursky öfver hennes kinder.

Ibland hade hon besök af Gustaf, som på lediga stunder sysselsatte sig med att tillrusta inredningen af deras blifvande gemensamma hem. Vid hvarje besök underrättade han henne, huru långt arbetet fortskridit, och en afton i april kom han helt strålande glad och förkunnade, att allt var färdigt. Den nya bostaden stod redo att emottaga sina egare.

Innan Gustaf gick om qvällen, hade han fått Marias löfte att uttaga lysning till den följande söndagen. Tre veckor derefter stod det unga parets bröllop, och strax derpå flyttade de till Upsala, der den smedja var belägen, som Gustaf fått som gåfva af sin moster. Bredvid smedjebyggningen låg ett litet rödmåladt envånings hus med hvita knutar, som såg så hemtrefligt och inbjudande ut i all sin enkelhet. Der införde Gustaf sin unga hustru som herskarinna och tillönskade både sig och henne att få upplefva många lyckliga dagar i detta fridfulla, fastän anspråkslösa hem.

Sällan har väl någon önskan så fullkomligt gått i fullbordan. Den renaste, afundsvärdaste lycka uppblomstrade inom den lilla familjen — och var det väl möjligt annat? De bägge makarne voro unga och glada, redliga och arbetsamma samt älskade hvar andra af hjertat; Gustafs handtverk gaf dem mer än tillräckligt för deras timliga behof; de egde i hela verlden ingen ovän och bemöttes med sonlig kärlek och lydnad af en pilt, som ärft sin faders utmärkta anlag — skulle de icke vara lyckliga?

Efter ett års förlopp gaf Maria sin man en dotter, en liten knubbig och blåögd flicka, som i dopet erhöll namnet Anna. Nu stod de unga makarnes sällhet på sin höjdpunkt; nu förklarade de bägge med rörda hjertan, att de ingenting mera önskade sig, och att ingen, ingen på jorden var så lycklig som de.

Om aftnarne, när Gustaf trött och varm återvände från arbetet, då blef det en jubelfest! Med Karl på sitt knä, slog han sig då ned bredvid vaggan, med armen kring lifvet på Maria, som sakta gungade den leende lilla till sömn. Det var en tafra, som hvilken mästaress pensel som helst icke skulle hafva föraktat.

— Maria, brukade den unge mannen ibland säga, jag vet inte, hvad jag har uträttat för godt här i världen, efter som Gud gjort mig så lycklig. Jag känner mig så helt och hållet ovärdig Hans stora godhet — gör inte du det samma?

— Skulle jag inte det? Men vet du, jag har tänkt på en sak: vår nu varande sällhet kan icke blifva beständig, det är icke möjligt — menniskan födes ju till ett lif af både sorg och glädje.

— Nå väl, har du inte redan fått din andel af sorg? Har du glömt — nej, jag vill inte röra vid det förflutna.

— Jag förstår hvad du menar, sade Maria med fuktig blick och smekte lille Karls blomstrande kind. Ack, jag kommer så väl i häg min gränslösa förtviflan, då jag för sista gången sett min bror. Jag trodde mig vara öfvergifven af både Gud och menniskor, och då jag tog afsked af honom, sade jag med det samma farväl åt allt hopp om jordisk lycka. Hvad det ändå är orätt att låta sig så der nedslås af olyckan! Så mycket har detta sista år lärt mig, att jag aldrig mera misströstar om Guds beskydd, äfven om det skulle se aldrig så mörkt ut på min lefnads bana, och just deri består konsten att vara lycklig.

— Ja, du har rätt. Det är en konst, som inte många känna och som man icke lär sig ur böcker. Men du och jag, vi känna den i grund och botten. Gud vare tack! Måtte vi kunna lära bort denna konst lika väl åt henne, som slumrar i vaggan der, och pysen här! Sedan må Herren, när han behagar, låta sina tjänare fara i frid.

Ett skuldbelastadt namn.

Tiden förgick och de båda barnen växte upp.

Karl var en dugtig gosse, med godt hjerta och mycken kraft i karakteren; detta hade han i arf efter fadern. Allt ifrån sina spädaste år visade han tydliga tecken till en fast och bestämd vilja. Hans förstånd var ovanligt starkt utveckladt; detta gjorde, att han föreföll nästan lillgammal. Systemen — så vande han sig strax från början att betrakta Anna — var hela sex år yngre än han; således kunde han i henne icke egentligen ega någon lekkamrat; icke heller trufdes han rätt väl i sällskap med sina jemnåriga bland grannarnes barn — deras lekar tycktes honom allt för dumma och barnsliga. Således var han nästan helt och hållet lemnad åt sig sjelf, när föräldrarne icke hade tid att egna sig åt honom, och detta inträffade rätt ofta. Merendels tog han då en bok och fördjupade sig deri, ty läsning var hans käraste sysselsättning; eller också satt han på något ensligt ställe, der han kunde få vara ostörd, med hufvudet lutadt i handen och tänkte. I början voro föräldrarne mycket bekymrade öfver den besynnerliga smak för enslighet, som gossen utvecklade, och undrade med häfvan, hvad som månne blifva af detta barnet; men då de sågo, huru hans goda anlag allt mer och mer mognade, och att hans förstånd allt mera utbildades, försvunno deras farhågor, som dimman för vinden, och de läto honom liksom förut ostörd få öfverlemna sig åt sina drömmier. Detta hindrade honom visst icke att vara glad och lekfull, som alla andra barn; tvärt om, det fans ögonblick, då han var riktigt yr, men detta var undantagsfall.

Vid sex års ålder sattes han i skola och gjorde sådana framsteg, att hans lärare förundrade sig. Man hade sällan sett en så brinnande håg för läsning hos ett så litet barn. Nio år gammal inskrefs han i elementarskolans andra klass, och hann äfven här långt framom sine kamrater. Icke nog med att han hade det bästa läshufvudet, han var också den flitigaste af alla. Vare sig att lärarne visade honom något företräde framför de öfrige lärjungarne, eller att desse voro missnöjde öfver att se honom lemna dem alla bakom sig, ehuru han var yngre än de — nog af, Karl fick inom sin klass ett helt parti afundsmän, och fick rätt ofta erfara bevis på deras ovänliga tänkesätt. I början blef han ond och undfåg-nade sina vedersakare med stryk, men — man vänjer sig vid allt: han slutade med att likgiltigt lemna kamraterens stickord obesvarade.

Det var emellertid ett sådant tillfälle, som gaf en ny riktning åt hela hans kommande lif.

Maria hade med flit undvikit att tala med Karl om hans far. Det skulle hafva varit henne omöjligt att störa gossens sinnesfrid genom att uttala de grymma orden: "Du är son till en mördare!" Karl visste därför högst obetydligt om faderns öden, och bekymrade sig icke mycket om att tänka på honom. Man hade sagt honom, att fadern var död — märkvärdigt nog var detta allt, hvad Karl visste om den man, han hade att tacka för lifvet. Dahl hade ju alltid bemött honom, som om han varit hans far; han hade därför intet behof att tänka sig någon annan.

En dag, då Karl som vanligt infann sig i skolan — han var då omkring tio år gammal — märkte han till sin förvåning, att alla kamraterne vid hans inträde betraktade honom med skygga blickar och sakta hviskade sins emellan. Han ämnade just fråga, hvad som var på färde, men i samma ögonblick inträdde läraren.

Efter lektionens slut rusade gossarne ur skolrummet ut på gårdsplanen för att leka. Karl följde dem för att delta i deras muntra upptåg, men ingen ville leka med honom. Förtretad, och troende att det var ett af deras vanliga försök att reta honom, frågade han, hvad deras besynnerliga beteende skulle betyda, men ingen svarade. Här och der i pojkhopen hördes en och annan hviskning.

— Nå, hvarför tigen J? frågade Karl. Törs ingen af er svara? Jag tror sannerligen, att J ären lika fega, som J ären dumma.

Ännu intet svar; hviskningarna öfvergingo endast till ett hotande mummel.

— Ja så, J tigen och samtycken, kan jag höra. Eller viljen J alls icke säga mig, hvarigenom jag ådragit mig er onåd?

Samma tystnad som förut. Slutligen höjde sig en röst ru hopen och sade:

— Vi ha kommit öfverens om att icke vidare leka med dig.

— Men skälet? Det är just det, jag vill veta.

— Emedan hederlige gossar icke vilja ha någon gemenskap med sonen af en mördare.

— En mördare! utbrast Karl häftigt, och en mörk rodnad spred sig öfver hans kinder. Hvem vågar påstå något sådant?

— Det gör jag — det gör jag — det göra vi alla, skrålade ett dussin röster.

— Det är ett nedrigt påstående! utropade Karl, utom sig af vrede. Den, som en gång till vågar upp-repa det, får med mig att göra.

— Se så, det är inte värdt, att du söker förstålla dig, tog den störste af gossarne till orda. Vi hafva just i dag fått veta allt sammans — just en uppbygglig historia!

— Och vi ämna icke längre vara kamrater med en så tvetydig person, inföll en annan.

— Våra föräldrar äro alla hederligt folk, tillade den tredje.

— Men ären J då galna! utbrast Karl. Vetan J då inte, att min far var en redlig och aktningvärd handtverkare, som dog för mer än fem år sedan!

— Vackert aktningvärd! Nej, en bof var han. Det var han, som slog i hjäl en löjtnant nyårsnatten, det talade min mamma om i dag.

— Ja, det ha vi också hört, sorlade de öfrige.

Nu kunde Karl ej längre styra sig; med upplyftad knytnäfve rusade han mot den, som fört ordet; men denne sprang undan, och hela skaran följde honom. Inom ett par minuter stod Karl ensam på skolgården, med blossande kinder och hjertat kokande af vrede öfver den skymf, man tillfogat honom.

— Det kan inte vara sant! tänkte han nästan med ångest. De måste ha ljugit! Men om det skulle vara så? O, då vore jag djupt olycklig!

Med tungt sinne gick han hem, för att uppsöka modern och få visshet om, att hvad hans kamrater sagt endast var en lögn, hopspunnen för att såra honom. Han fann Maria i hvardagsrummet, sysselsatt med att fläkta flugorna från den sofvande Annas bädd.

Af gossens upprörda utseende förstod Maria strax, att någonting var på färde.

— Hvarför är du ledsen, min gosse? frågade hon ömt. Kom hit till mamma och tala om, hvad som händt.

Karl satte sig på en pall vid moderns fötter, lade hufvudet på hennes knä och brast i en ström af tårar.

Maria lät honom gråta ut, väl vetande, att intet finnes, som bättre stillar smärtan, smekte hans mörklockiga hufvud och sade slutligen, då hans tårar upphört att rinna:

— Nå, Karl, säg mig nu, hvad som gjort dig så der upprörd.

— Ack, mamma, jag kan inte säga det, snyftade gossen.

— Hvad är det, som du inte kan säga din mor? frågade Maria allvarligt. Karl, jag har aldrig förr hos dig märkt denna brist på förtroende.

— Förlåt mig, mamma, men det är så motbjudande att uttala de der orden — säg mig: är det sanning, att min far var en mördare?

Maria bleknade och täckte ögonen med handen. Jag borde hafva anat det, tänkte hon med bitter smärta.

Derpå såg hon upp och mötte Karls blick, som ångestfullt var fäst vid hennes ansigte.

— Hvem har gifvit dig anledning att framställa denna fråga? sade hon. Jag fordrar af dig ett uppriktigt svar.

Karl omtalade nu scenen på skolgården, utan att förtiga ett enda ord.

— Säg, mamma, sade han slutligen med bedjande röst: Det är väl inte möjligt, att detta kan vara sanning? Jag vet nog förut, att allt sammans är en gemen dikt, men jag blir ej åter riktigt glad, förr än jag får höra det från din mun.

— Men om det nu vore sant ...?

— Nej, nej, det får, det kan det inte vara.

— Men det är likväl så, sade Maria sakta och lät hufvudet sjunka mot bröstet.

— Ah!

Med ett jemmerrop kastade sig Karl i Marias famn.

Då Karl lugnat sig, bestormade han sin fostermor med enträgna böner, att hon skulle berätta honom hans

fars historia, för att han skulle få veta, hvad som gjort fadern till en brottsling. Maria efterkom hans begäran, fast än det sved i hjertat att framkalla dessa sorgliga bilder från det förflutna. Drag för drag tecknade hon för den uppmärksamme gossen hans faders öden, och blandade sina tårar med hans. Då hon slutat, reste Karl sig upp, förde hennes hand till sina läppar och utbrast med glödande hänförelse:

— Tack! aldrig skall jag glömma denna stund. Hvarje ord, du sagt mig, står liksom ristadt med eldbokstäfver i min själ.

Derpå lemnade han rummet.

Men Maria torkade en tår ur ögat och tänkte: Staccars gosse! Om jag kunnat bespara honom denna smärta, huru mycket lyckligare skulle icke både han och jag hafva varit! Men — det är kanske bäst, hvad som skett. Vissheten, att han är en lifstidsfänges son, skall må hända vid många tillfällen bevara honom från högmod, och då har denna stund icke varit utan sin nytta.

Konfirmationsdagen.

Allt sedan det ögonblick, Karl lärde känna sin olycklige faders lefnadsöden, blef han om möjligt ännu mera tankfull och drömmande än förut. Han hade förr rätt gerna deltagit i sällskap, fast än han ej sökte sådana; nu undvek han dem. Det låg ett så vemodigt drag öfver hans ansigte, och så mycket allvar talade ur de kloka ögonen, att man kunde inbilla sig se en erfaren gubbe, i stället för ett barn.

En gång förebrådde honom modern hans slutna väsen och uppmanade honom att såsom förr taga del i kamraternes muntra lekar, men då svarade han med bitter ton:

— Nej, jag vill icke utsätta mig för att än en gång bortvisas — jag hör inte till de öfrige gossarne, jag; de äro barn af hederliga föräldrar, men jag är en mördares son.

En natt vaknade Maria af en händelse och fick från Karls rum, hvars dörr stod öppen, höra afbrutna snyftningar, samt huru gossen då och då framhvisade några osammanhängande ord.

— De andra äro lyckliga, de ... vid deras namn häftar ingen fläck ... de kunna frimodigt och utan blygsel tala om sina föräldrar ... men jag? Vid det namn, jag bär, klibbar blod ... hu! Åt mig peka alla finger ... mig föraktar man ... man undviker all beröring med en mördares son, man skyr mig som en pestsmittad. Och hvarför är jag framför andra så olycklig? Hvarför? ... Och det är den Gud, som man kallar så rättvis, som behandlat mig så styfmoderligt ... är detta rätt deladt?

Här tystnade han ett ögonblick; Maria väntade med andlös bafvan att få höra fortsättningen.

— Det finnes bestämdt ingen rättvisa till i verlden, hvarken gudomlig eller mensklig, återtog Karl efter en stund i sina fantasier. Min far var oskyldig ... hvilken annan människa som helst, med hjerta i bröstet, skulle ej handlat så som han? ... I mina ögon står han åtminstone ren och skär som en ljusens engel. Likväl försmäktar han som lifstidsfånge inom en fästnings murar. En skön rättvisa, härlig i sanning! ... Och jag, hans son, hvad har jag gjort? Har jag deltagit i hans dåd, såsom man kallar det? Nej! Och likväl tillbakastötes jag af alla ... man tycker sig ostraffadt kunna såra mig med ord, som komma allt mitt hjerteblood att stelna ... man trampar mig under fötterna ... detta är väl också rättvisa. Jag är ju en mördares son, det kan ej vara annorlunda. Jag är en farlig person ... jag har en lifstidsfånge till far. Man borde kasta äfven mig i fångelse ... hvad gör det, huru man behandlar en hund? O — här öfvergick den bittert hånande tonen till ett uttryck af outhärlig, lidelsefull smärta — o, den som ändå finge dö!

En djup, sönderslitande suck, och det blef tyst.

— Nej, hördes åter den af rörelse darrande stämman — nej, döden är icke för mig ... jag måste lefva, om än ett lif af förnedring och elände. Mitt lif tillhör icke mig sjelf, det tillhör Gud. Jag måste lefva för att göra mina goda fosterföräldrar glädje ... de älska mig så ömt, de äro de enda i hela verlden, som ej bespotta mig ... o, att det inte funnes någon människa på jorden mer än vi tre, eller om vi lefde i en undanskymd vrå för oss sjelfva, utan att behöfva se någon af desse, som yfvas öfver sitt fläckfria namn och kalla mig "mördares son" ... hvilket lif, hvilket paradiset! ... Mina ömma föräldrar, måtte jag aldrig göra dem någon sorg!

Min goda fostermor har anat, att en hemlig sorg tär mig ... jag har sett det på hennes oroliga blickar ... och detta bekymrar henne. Om jag blott kunde ega nog själfbeherskning ... om jag kunde visa mig glad! Detta vore visserligen falskhet, men det skulle bespara henne mången sorgsen stund. Lyckligtvis känner hon icke djupet af de qval, som gnaga mig ... hon förstår icke, huru jag lider af att se mig utstött från alla andra ...

— Jo, Karl, hon inser det väl, sade Maria, som ej längre kunde beherska sig, och steg in i fostersonens kammare.

— Du! utbrast gossen häpen och satte sig upp i sängen.

Månen kastade sitt spöklika skimmer öfver hans bleka drag. Maria gick fram till hans bädd, knäföll på golfvet vid hans säng, drog sakta hans hufvud till sitt bröst och smekte det ömt, sägande:

— Min stackars gosse, blif inte så förskräckt för mig — jag är ingen ande. Det är ditt eget fel, att du fått mig till åhörarinna — hvarför talade du så högt? Nu har jag hört hvart enda ord af dina feberfantasier.

— Har jag talat högt? stammade gossen förvirrad. Jag märkte det inte. Ibland, när smärtan öfverväldigar mig, vet jag ej, hvad jag gör — det mörknar omkring mig, det susar för öronen, hufvudet bultar och derinom tunla tankarne om i vild dans. Hvad har jag sagt?

— Ord, som gjort mig djupt bedröfvad, ty de vittna om att du icke eger hvad jag mest bemödat mig om att hos dig implanta: en sann och lefvande gudsfruktan.

— Men jag förstår icke — hvad har jag då sagt?

— Jag hvarken kan eller vill upprepa det, svarade Maria allvarligt. Dina ord andades den häftigaste bitterhet mot verlden, misströstan om Guds beskydd och tvifvel på Hans godhet; och icke nog dermed, de inneburo tillika häftiga anklagelser mot Hans fördelning af

lyckans håfvor. Om människorna smäda dig och visa dig förakt — bör du icke löna ondt med godt? Den gode Mästaren har ju sagt: "Älsker edra ovänner, välsigner dem, som eder banna!" Men du — du lönar deras småsinthet med hat. Är detta rätt? Du klagar vidare öfver, att du är öfvergifven af både Gud och människor — betänk väl detta syndiga yttrande! Hvems hand är det väl, som, allt ifrån det du om morgonen vaknar, till dess du om aftonen slumrar in, leder dig fram på lifvets väg och borttager alla stötestenar för dina fötter? Är det icke Guds? Hvem är det, som gifver dig kläder, föda och allt annat du behöfver, om icke Herren sjelf? Och du vågar likväl klaga, att Han öfvergifvit dig, att Han frångagit dig sitt beskydd, att Hans godhets flöden utsinat? Vidare djerfves du beskylla Honom för orättvisa och godtycke. "Hvarför gjorde Han mig, framför andra, så olycklig?" utbrister du med bitterhet. Hvem gaf dig, stoftets mask, rättighet att nagelfara din Skapares gerningar? Han har ju gifvit dig lifvet — får han då icke göra dermed, som honom tackes? Dess utom är du icke den enda olyckliga i verlden; tro mig, Karl, det finnes ingen människa, och har aldrig funnits, som icke fått smaka lidandets kalk. Tror du väl, att alla dessa rika och mäktiga, som synas så glada, äro fullkomligt lyckliga? Hvem vet, om icke bakom det muntra leendet döljer sig ett blödande hjerta? Och om du också fått på din lott större sorgbörda än andra människor, så är det, emedan du behöfver mera renas och förbättras än de. Den Allvise, som ser till djupet af ditt hjerta och känner dess halt, vet nog, att det behöfver mycken pröfning och mycken luttring, innan slaggen skiljer sig från guldets derinne. Du har må hända ännu många prof att genomgå — hvem känner den Eviges rådslag? Men vill du hoppas att bestå dem som en man, så böj dig i ödmjukhet inför Hans vilja och kyss den

straffande handen. Hvad hjelper det dig, att med bittra anklagelser löpa till storms emot den, som är mäktigare än du?

— Men jag kan inte vara tålig, klagade han, och hans tårar runno ymnigt. När mitt hjerta genomborras med tusende pilar, kan jag inte tillbakahålla jemmerropen.

— Och du eger icke heller den ringaste stolthet? Du förmår icke med köld och förakt möta dem, som förolämpa dig?

— Jag gör det nog, men då jag blir ensam — då ingen mer än Gud ser mig — då räcker stoltheten ej längre till, då bryter sig smärtan fram, trots allt, hvarmed jag söker bemantla den.

— Och då ger den sig luft i hatfulla utgjutelser mot dina vedersakare och i ett doft knotande mot försynen. Karl, Karl! Inser du då icke sjelf, på hvilka afvägar du irrar? Kom till dig sjelf, besinna noga allt, hvad jag sagt dig, och du skall finna, att jag har rätt.

— Ja, ja, jag inser det nog, hviskade gossen och lutade sitt hufvud mot fostermoderns axel. Du förstår bättre än jag mitt sanna väl, men ...

— Finnes det här ännu en invändning? När du vet det rätta, hvarför då icke göra det? Nu kan du icke förebära okunnighet; låt hädanefters aldrig en tanke uppstiga i din själ, utan att sorgfälligt pröfva den, och är den ej god, så låt den utan förskoning åter dyka ned i den afgrund, ur hvilken den uppstigit. Försök att beherska dig sjelf, att framför allt vara mild och undergifven, och du skall aldrig känna dig olycklig, om man än slete hjertat ur ditt bröst. Men — behöfver jag väl undervisa dig om, hvad du bör göra eller icke göra? Du är ju nu så stor, att ditt eget samvete säger dig det, och samvetet talar bättre än någon menniskotunga. Jag öf-

verlemnar åt det att fortsätta, hvad jag börjat. God natt, min gosse! Måtte Herren gifva dig mod och krafter till den stora kampen mot dig sjelf, och snart breda frid öfver din själ!

— Lemna mig ej! bad Karl. Det är så lugnande att höra din röst.

— Jag är blott en svag qvinna, som ingen ting förstår göra. Det är du sjelf, som med Guds hjälp skall fullborda verket. Jag kan endast bedja, bedja om en lycklig utgång. Jag går, men du blir därför icke ensam: kom i håg, att Guds allseende öga vakar öfver dig. God natt!

Den redliga qvinnan tryckte en moderlig kyss på fostersonens bleka panna, slöt honom med ömhet till sitt bröst och lemnade honom derefter. Men under nattens dystra timmar hörde hon länge hans darrande suckar och smärtsamma snyftningar.

Följande morgon inträdde Karl i det rum, der Maria befann sig. Det hvilade ett drag af manlig beslutsamhet öfver hans vackra ansigte, och de blå ögonen blickade modigt omkring sig.

— God morgon! helsade han och kyste moderns hand. Tack, o tack för de lärdomar, du gaf mig i natt — de förblifva inristade på djupet af min själ. Sedan du lemnat mig, gick jag till doms med mig sjelf, och jag insåg hela vidden af mitt fel.

— Gud vare lof! utbrast Maria glad.

— Det är din förtjenst; dina voro de ord, som spridde ljus till mitt förstånd, och om jag någonsin i tiden blir en bra karl, så är det dig jag har att tacka därför.

— Du *skall* bli det; och vissheten, att jag i min ringa mån bidragit dertill, skall bli min ålderdoms tröst.

Du står således framför mig, utrustad med idel goda föresatser?

— Ja, föresatser, som jag skall uppbjuda all min förmåga att sätta i verket.

— Och hvarpå syfta de?

— På tre ting: mildhet, förtröstan, undergifvenhet.

— Bra, min tappre gosse! Nu tycker jag om dig.

Och om nu dina kamrater börja plåga dig?

— Så låtsar jag ej höra dem.

— Men om de skymfa din fars namn?

— Så säger jag dem rent ut, att jag icke bekymrar mig om deras elakheter, och att de icke kunna beröfva mig mitt lugn, om de än refve upp himmel och jord.

— Och detta skall du vara i stånd att säga, utan att förifra dig?

— Ja. Gud skall gifva mig kraft.

— Älskade barn! Du lofvar mig då, att aldrig låta förtviflan så öfvermanna dig som i natt?

— Jag lofvar det.

Och Karl bröt aldrig detta löfte.

Den unge gossen hade undergått en märklig förvandling. Han var hvarken den underlige, tankfulle drömmare, som han varit, förr än han visste, att hans far var en brottsling; icke heller den bleka och dystra skugga, som han blifvit efter den rysliga upptäckten; lugn och fasta föresatser hade bygt bo i hans själ; hans karakter hade antagit en bestämd riktning och bestämda former, hvare den stelnat. Det var ej mera känslan, utan förståndet, som beherskade honom. Med innerlig glädje kände han inom sig, att ingen ting kunde förmå honom att afvika från den väg, han nu för sig utstakat.

Huru välsignade han icke den natten, som hade lärt och upplyst honom om så mycket och varit en vändpunkt i hela hans lif! Och huru mycket starkare var icke hans ömhet för fostermodern nu, sedan hon blifvit hans själs räddarinna!

Allt sedan de första betydelsefulla dagarne hade Maria och hennes skyddsling icke vexlat ett ord i detta ämne, som i så hög grad intresserade dem bägge. Maria hade visserligen ofta på tungan den frågan: "Huru fullgör du ditt löfte?"; men då Karl tydligen undvek allt, som kunde häntyda på det nattliga samtalet, tyckte äfven hon det vara bäst, att låta tiden och händelserna tala.

År förfloto, under hvilka intet störde den fridfulla lyckan inom det lilla hemmet. Dahl arbetade träget för att försörja sig och sin familj, och var samme redlige, gladlynte och godhertade varelse som förr. Marias milda, flärdlösa och sant qvinliga väsen hade ej heller undergått någon förändring. Lilla Anna växte upp, blef stark och dugtig, blåögd och ljushårig, som en äkta nordisk flicka, och Karl — han bereddes till sin första nattvardsgång.

Den prestman, som hade hans undervisning om hand, förklarade för de lyckliga fosterföräldrarne, att han aldrig haft sådan glädje af något läs barn. Icke nog med att Karl kunde sina stycken förträffligt; det syntes tydligt, att han med hjertat, lika väl som med förståndet, uppfattade religionens heliga sanningar.

— Tro mig, slutade den värdige själasörjaren, af den gossen få ni glädje och heder med tiden. Han kommer att gå långt — längre än de fleste; han är ju redan betydligt framom sin ålder.

Denna tid var det lyckligaste skiftet i Karls lif. Aldrig var han så i harmoni med sig sjelf, som nu, då hans ande värmdes och solades sig i nådens ljus och hvarje lidelse var förvisad från hans hjerta, der allt godt och skönt och ädelt blomstrade som bäst. Allt agg var borta, alla oförrätter glömda; endast en stilla frid bredde sitt skimmer öfver hans själ.

Slutligen inföll konfirmationsdagen. Då Karl med högburen panna och ögon strålande af ädel hänförelse bland den öfriga ungdomen framträdde till Herrans altare, hvilka brinnande böner för hans välgång uppsände icke Maria, der hon stod på den plats i templet, som lät henne bäst följa sin älskling med blicken, och när den heliga akten var slutad och Karl hamnade i fosterföräldrarnes armar, huru klappade icke det ömma, moderliga hjertat af salig glädje! Det var en stund, sådan som aldrig utplånas ur människans minne, om än ett helt lufs slafveri under det verldsliga tränger bilden deraf i bakgrunden.

Efter hemkomsten från kyrkan mottog Karl ännu en gång fosterföräldrarnes välsignelser och lyckönskningar, och inneslöt sig derefter på sitt rum. Maria, som väl förstod, hvarför han ville vara ostörd, lät honom gå; men efter några timmars fruktlös väntan att se honom återkomma, kunde hon ej längre motstå sin innerliga önskan att tala med den älskade gossen, hvarför hon gick till hans dörr och knackade på. Ett ögonblick derefter var dörren öppen och han sjelf tryckt till moderns bröst. Bägge voro de intagna af en underbar rörelse, allt för helig för att gifva sig luft i ord. Slutligen löste sig Karl ur omfamningen, förde Maria till soffan, satte sig vid hennes sida och fattade hennes hand, den han vördnadsfullt kyste.

— Tack, min mor, tack för alla dessa år! Tack för den ömhet, som du slösat på en stackars faderlös! Tack

för dina förmaningar och goda råd, dina varningar, din kärleksfulla ledning! Om jag än lefde hundra år, skulle jag icke kunna vedergälla dig allt det goda, du gjort mig.

— Jag har gjort min pligt — se der allt, svarade Maria saktmodigt. Tala icke om vedergällning — du har vedergäلت mig nog genom att blifva hvad du är. Se så, blif icke förlägen; tro ej att jag ämnar smickra dig. Jag känner dig ända till botten af ditt hjerta, och jag kan med tröstrik visshet säga, att der finnes mycket, mycket godt. Jag gaf din far löftet, att söka göra dig till en sann kristen, och, Gud vare lofvad, jag behöfver icke darra, när han en gång i himmelen frågar mig efter sin son.

— Gifve Gud, att dina ord äro sauning! Men nu till något annat. Jag vill begagna denna heliga dag, för att återupptaga ett ämne, som vi för några år sedan nedlade — det handlar om min framtid.

— Han lutade sig till baka i soffan, blickade en stund framför sig och återtog:

— Jag kan ej beskrifva den längtan, hvarmed jag dessa sista åren motsett denna dag. Jag kände mig så obeskrifligt plågad af att vara ett barn, som ingenting förmådde verka. När jag tänkte på att ännu ett par år återstodo, innan jag lemnat barnåren bakom mig, önskade jag att tiden haft vingar. Nu ändtligen kan jag med glädje säga: jag är vid målet — eller rättare: jag kan nu först riktigt börja sträfva till målet. När som helst kan jag träda ut i verlden.

— Det vill säga; du anser dig redan vara en man? sade Maria med ett godmodigt leende.

— Ja, svarade Karl med fast ton. Hvad betyda de sexton åren? Mitt förstånd räknar dubbelt så många år. Det var gammalt, redan då jag föddes, och det har grånat under lidandet. I detta afseende är jag trygg. Men

nu till saken. Det finnes en fråga, på hvars besvarande jag mycket grubblat: hvarmed skall jag utplåna den fläck, som vidlåder mitt namn? Nu har jag omsider funnit svaret. Le icke, då jag säger dig det, och tro icke, att det har sin grund i en lumpen ärelystnad — allt hvad jag i världen eftersträfvat, är ett obefläckadt namn, det vet du redan.

— Ja, jag anser dig höjd öfver all fåfänga. Nå väl, hur lyder då det svar, du gifvit dig sjelf?

— Det lyder sålunda: Blif en utmärkt, en ovanlig, en stor man, och människorna skola glömma, att du är en mördares son. Gör ditt namn äradt, och mängden skall ej minnas, att det äfven burits af en brottsling.

Det blef en stunds tystnad. Karls blick hvilade forskande på modern, under det denna för rörelse ej kunde tala. Hon hade ej väntat sig detta manliga språk hos gossen, så fritt från öfvermod, endast förestafvadt af en ädel, högsint själ. Glädjetårar uppstego i hennes ögon, och åter slöt hon fostersonen till sitt hjerta.

— Min son, hvilken glädje du gör mig! sade hon. Mätte dina stora och mäktiga planer krönas med framgång, det önskar ingen högre än jag. Gå oförskräckt din bana framåt, din mors böner följa dig på vägen.

— O, då måste jag lyckas, understödd af en engels böner — då blir mig vägen till ärans tempel lätt. Valsignä mig, min mor, och invig mig till mitt stora värf, som jag från denna stund börjar. Utrustad med dina moderliga välönskningar, blickar jag så glad in i framtiden — det är, som vore jag redan vid målet!

Han knäföll och lutade hufvudet mot moderns knä.

— Älskade barn, sade hon, beträd din bana med tillförsigt — med blicken stadigt fäst på målet och med sinnet riktadt mot himmelen, skall du ejstappla. Mätte Herren med sin allsmäktiga hand leda dina steg och kröna dina företag med framgång!

Ekonomiska bekymmer.

Med innerlig glädje hade Maria hört de manliga och om ädel sjelfförtröstan vittnande ord, som Karl den oförgätliga konfirmationsdagen yttrat. Hon var fullt och fast öfvertygad, att de utgått från hans hjertas innersta, och att han skulle egna all sin kraft att gifva dem verklighet; men äfven om hon ansett hans högtsväfvande ord för blott munväder och således betvivlat allvaret i hans föresatser, skulle hon dock blifvit bragt på andra tankar vid åsynen af det uppförande, Karl efter den minnesvärda dagen visade. Aldrig hade han varit flitigare än nu, aldrig hängifvit sig med större ifver åt arbetet; tidigt om morgnarne satt han redan vid boken och ofta nog fann midnatten honom vid studerbordet. Han tycktes hafva riktigt föresatt sig, att väl använda hvarje minut. Maria såg med blandad glädje och oro hans jernflit, och uppmanade honom stundom, att låta boken hvilat och taga sig någon förströelse, men då svarade han, att arbetet var hans bästa förströelse.

Dock försummade han icke för studierna sin familj. Om vinteraftnarne var det alltid han, som föreläste ur någon god bok, medan Maria sydde och Dahl lekte med lilla Anna; sommarqvällarne deremot brukade dessa fyra lyckliga menniskor göra små landtliga utfärder, hvarvid Dahl med sin kära hälft hoppade mellan grästufvorna som en ostyrig pojke, medan Karl följde efter med matsäckskorgen på armen och Anna fladdrade framför dem och plockade blommor eller jagade fjärilar — det var lyckliga ögonblick!

Men allt här i verlden vexlar och är ändligt; så

äfven den lilla borgarefamiljens sällhet. Snart nalkades äfven till dennas fridfulla boning olyckan i sin dystra, skräckinjagande gestalt.

Dahl, den medgörlige, genombeskedlige mannen, hade af sitt goda hjerta blifvit förmådd att teckna sitt namn under en borgensförbindelse för en nödstäld vän. Denne, en föga samvetsgrann man, gör cession och drager på samma gång ruin och sorg öfver den, som velat hjälpa honom — det var den gamla, vanliga historien, som dagligen har sin motbild i hvardagslifvet.

Dahl hade genom träget arbete och indraget lefnadssätt samlat en liten förmögenhet, som var tillräcklig för hans blygsamma anspråk; denna måste han nu lemna ifrån sig. I början hade de båda makarne svårt att trösta sig öfver detta oväntade slag, men snart föreföll dem tanken att vara fattiga ej mera så fruktansvärd.

— Jag får väl börja arbeta på nytt igen, sade Dahl.

— Och jag att spara, tillade hustrun.

— Icke skola våra barn behöfva lida nöd, fastän kassakistan nu är tom —

— Om några år är den full igen.

— Jag vill hoppas det. Till verket alltså!

Men Dahl hann icke långt i sin nya, fördubblade verksamhet; öfveranstängning nedlade honom på den sjukbädd, hvarifrån det var Guds vilja, att han aldrig skullö uppstiga. Med outtröttlig ömhet vakade Maria vid hans läger, med lågande andakt bad hon Gud att få behålla sin make, men sandkornen i hans timglas hade runnit ut, och förgäfves kämpade hennes kärlek emot benrangelsmannen med lian. En skön vårafton slumrade den redlige, barnafrome mannen in i den sista sömnen, för att vakna upp i landet på andra sidan grafven. Han lät sin kärleksfulla blick till afsked hvila på de gråtande barnen och den tröstlösa makan, som knäböjde vid sängen; derpå brast hans öga.

Maria sörjde sin man efter döden lika mycket, som hon älskat honom i lifvet. Visserligen hade hon dottern och fostersonen, men den hädangångnes rum förblef dock ouppfyldt i hennes hjerta.

Anna grät som en förtviflad öfver, att hon aldrig mera skulle få se sin älskade far, och Karl blandade sina tårar med hennes. Äfven för honom hade den afidne varit den ömmaste far, och ynglingen begrät dess smärtssammare sin förlust, som Dahl varit en af de tre enda menniskor, som älskade honom här i världen.

Detta skedde på våren; fram på sommaren aflade Karl med största heder sin studentexamen. Han hade så många betyg, som det är möjligt att erhålla; också väckte det ett stort uppseende bland både lärare och kamrater. Alla beundrade honom, mest dock hans fostermor. Allt sedan sin mans död hade hon icke haft ett gladt ögonblick förr än nu, då hon fick trycka den hvita mössan på Karls mörka lockar.

Han var nu sjutton år.

Emellertid hade den afidnes affärer blifvit ordnade, och det befans, att för enkans och barnens räkning, sedan alla skulder blifvit betalda, återstod nästan ingenting. Smedjan måste säljas, den lilla trefliga gården lika så, och med sorgset sinne måste Maria lemna det hem, der hon varit så lycklig. Nedtyngd af alla dessa olyckans slag, öfverlemnade hon sig åt en stilla förtviflan; hennes själskrafter voro uttömda, och hon skulle hafva låtit sig helt och hållet nedslås af sorgen, om ej Karl gjort allt för att trösta henne.

— Gråt icke, mamma, sade han. Du är hvarken så öfvergifven eller så fattig, som du tror. Du har ju mig! Jag är en man nu, jag skall beskydda dig. Af mitt arbete skola vi lefva, och ingen nöd skall våga närma sig oss, så länge jag kan förtjena en skilling.

— Ditt anbud är ädelmodigt, men jag kan ej an-

taga det, svarade Maria dystert. En son skulle försörja sin mor, medan denna ännu är ung och stark! Nej, Karl; ett så onaturligt förhållande får ej ega rum. Det är tvärt om min pligt att tillse, det ingenting fattas dig. Det har jag lofvat din far.

— Och detta löfte har du nu under tolf långa år samvetsgrant uppfyllt. I det fallet har du ingenting att förebrå dig. Men nu är ditt kall slut och mitt vidtager. Jag är en man, har jag sagt dig. Det skulle vara en uselhet af mig, att längre mottaga mitt uppehälle af en stackars, fattig qvinna. Det är genom din godhet, som jag fått mina kunskaper — till din nytta bör jag således använda dem; detta är inte mer än billigt. Jag vill undervisa gossar och äfven gifva lektioner i språk åt äldre personer. Af de penningar, som detta inbringar, skola vi tre nog kunna lefva, du, Anna och jag. Inte blir det något öfverflöd, det vet jag nog, men öfverflöd behöfva vi ej.

— Nå väl, låtom oss försöka då! Vi skola arbeta tillsammans.

Och så blef det. Den lilla familjen flyttade till en ännu obemärktare, fast än lika hemtreflig bostad, som den förra, och inrättade der sitt lefnadssätt på det minst kostsamma sätt. Maria gjorde de präktigaste väfnader och sålde; detta inbringade en ej obetydlig summa om året. Karl hade lyckats erhålla rätt många elever, hvilkas undervisning upptog hela hans tid. Det var hufvudsakligen dessa lektioner, som skaffade Maria och hennes barn lifsuppehälle. Väl var detta arbete trötande, och visst hindrades derigenom Karls studier på egen hand; men hvad ville han icke uppoffra för den kära fostermodern! Blott hon hade fullt upp, hade han kunnat lefva vid brödkanter och vatten.

Anna växte upp till en duglig flicka med stor håg

för det praktiska, och hon blef snart sin mor en god hjälprea i hushållet.

Sålunda förgingo åren. Karl arbetade som en slaf: om dagarne var han informator och endast om nätterna kunde han egna sig åt sina enskilda studier. För att icke utarbete sig, måste han inskränka dessa så mycket som möjligt, ehuru det gjorde honom ondt; han hoppades på bättre tider, då ekonomiska bekymmer ej längre skulle hindra honom att framgå på den bana, han för sig utstakat.

Den tjugondeförsta födelsedagen.

— Ack, så roligt, så roligt! skrattade Anna och slog till sammans sina små händer. Nu ha vi riktigt gjort fint åt unge herrn. Nå nå, han blir inte myndig mer än en gång i sitt lif, och då skall det väl vara litet högtidligare än annars. Männe kaffet kallnar, mamma? Ser du, sådan börs han får af mig på sin födelsedag! Är han inte söt, den lilla ungen? Jag undrar, om Karl blir glad åt att få den? Om han ville komma snart! Jag är så nyfiken att höra, hvad han tycker om mitt arbete ...

Hon gick ett par steg till baka, för att riktigt skärskåda det blomstersmyckade kaffebordet med sin snöhvita duk, uppfäst i draperier.

— Jag finner allt ganska godt, sade hon med nedlåtande välbehag, i synnerhet de der färska sockerbröden. Ack, mamma lilla, den som finge lefva vid endast sockerbröd, ändå! Se så, nu tror jag mig höra ungherrns steg i trappan — på post, gumma lilla!

Dermed tog hon modern under armen och stälde sig midt för dörren, för att mottaga den inträdande.

Anna var nu nära femton år, men hon såg ut att vara endast tolf. Detta härledde sig väl af det barnsligt okontlade sättet. Hennes anletsdrag voro lika moderns, men ännu temligen outvecklade; icke heller kunde de kallas vackra: näsan sträfvade obarmhertigt uppåt, munnen tillhörde icke alls det slaget, som äro "små och svällande, som det mogna körsbäret", och hyn hade en gråaktig skiftning. Dessutom var hennes växt kantig och skranglig, och såsom varande i "slynåren", saknade hon

naturligtvis all hållning; men hvad hon egde, var ett par stora, djupblå, härliga ögon, hvarur oskuldens och glädjens englar framblickade, en höghvälfd panna, omsluten af ljusa lockar, och ett barnsligt tjusande leende — skatter, som i förening gjorde henne till en obeskrifligt intagande flicka.

Maria hade användt hela sin förmåga som uppfostrarinna, för att utveckla alla de goda frön, som voro nedlagda i denna rena barnasjäl. Hon visste sjelf ej ännu, huru hon lyckats — Anna var ju ännu icke hvad hon skulle blifva — men om qvinnan skulle hålla, hvad barnet lofvade, då skulle Maria känna sina omsorger rikligen belönade.

I Karl hade hon haft en god hjelpare vid Annas uppfostran. Som han var hela sex år äldre än fostersystemen, ansåg han sig helt naturligt vara henne vida öfverlägsen; också var förhållandet dem emellan de senare åren snarare far och dotter, än bror och syster. Anna insåg allt för väl, huru okunnig och i alla afseenden obetydlig hon var i jemförelse med Karl; också var det nästan med vördnad, som hon lyssnade till hans ord, då han på lediga stunder undervisade henne i saker, hvarom hon i skolan icke fått en aning. Det var honom en kär förströelse, att uppodla den unga flickans själ, så mycket mera, som hennes goda hufvud och håg att lära gjorde detta till ett lätt arbete. Alla de stunder, han kunde undandraga viktigare arbeten, egnade han åt detta värf; på detta sätt blef Anna icke en lärd, men väl en för sitt stånd ovanligt bildad flicka.

Anna hade icke hört orätt: det var verkligen fosterbroderns steg, som låtit höra sig i trappan. Hennes väntan blef ej lång; efter ett par minuter upprycktes dörren, och dagens hjelte visade sig på tröskeln.

— Gratulerar, gratulerar! ljöd det i duett emot honom.

Maria slöt den unge mannen med ömhet i sin famn och tryckte en kyss på hans panna. Snart lösgjorde han sig, men blott för att omfattas af ett par andra armar — fostersystemens.

— Har den äran att gratulera, sade hon leende. Mätte du innan din nästa födelsedag bli tio gånger snälare, än du nu är — det kan du verkligen behöfva.

— Ser man på, en sådan liten artig syster man har, svarade Karl skrattande. Hvad ser jag — ni ha dukat bord åt mig, precis som i forna dagar! Ack så roligt! Och en så vacker börs! Tack, Anna lilla, för den kära gåfvan.

— Kanske att börsen kan försona min oartighet nyss? Det är naturligtvis endast en obetydlighet, och nog vore den mera kärkommen, om det vore lika många guldmynt i den, som det är guldperlor på den, men — jag är säker om, att du mera tänker på gifvarinnans goda vilja, än hennes förmåga.

— Visst, kära barn! Var inte rädd du, börsen blir nog full med tiden. Men nu blir det min tur att blifva oartig: Anna lilla, vill du göra mig den tjensten, att lemna mig ensam med mamma?

— Det vill med andra ord säga: vill du packa dig ut genast! Elake, att icke ens på din tjugondeförsta födelsedag få rå om dig! Men jag skall väl förskona dig från min närvaro, efter den plågar dig så mycket. Adjö! men jag blir icke länge ute, det säger jag dig.

Hon nickade med ett förtjusande småleende och hoppade ut.

Blifven ensam med fostermodern försvann den glada, obekymrade minen från Karls ansigte; han fattade hennes hand, tryckte den hårdt och sade med låg stämma:

— Farväl!

— Huru? utbrast Maria bestört. Farväl! Hvad ämnar du?

— Lemna dig för en tid, min älskade mor.

— Och hvarför?

— Jag reser bort någon tid för att fullgöra en helig pligt, som jag allt för länge försummat. Min väg går till Carlstens fästning.

Maria bleknade.

— Jag förstår, sade hon efter ett ögonblick. Hvad det skall fröjda den stackars fången, att få sluta sin son i sina armar. Bringa honom en helsning från mig, och säg honom, hvad ditt hjerta inger dig. Ack, den som finge följa dig!

— Hvad hindrar dig, kära moder?

— Allt — jag måste afstå från denna tanke, som endast varade ett ögonblick. Men min fantasi skall följa dig; i tankarna skall jag vara närvarande i det mörka fångelserummet och hvila vid den ädles hjerta. Res du ensam; må hända blir det en annan gång min tur.

— Får jag säga honom detta? Det blir åtminstone en leende förhoppning för honom att glädja sig åt — sådana eger han väl ej många. Nå väl, jag reser då; redan i morgon anträder jag min färd, och om en vecka eller så är jag här till baka med helsningar från honom. Måtte jag resa i en lycklig stund!

— Nu kommer jag! hördes i detsamma en munter röst från dörren. Det var en faslig konferens att räcka länge. Får jag komma? Ingen svarar; nå, jag stiger väl på ändå.

Ett ljuslockigt hufvud stack in genom dörren och nickade åt alla sidor.

— Titt ut! Får jag ...?

— Kom du, kära barn! sade Maria vänligt.

Anna var ej sen att åtlyda uppmaningen.

— Nå, här han J mig nu. Men bevars väl, hvad J bägge sen allvarsamma ut! Jag vill väl inte tro, att någon olycka händt? Det vore en sorglig födelsedags-

gåfva. Nå, säg ut, mina barn, hvad som går åt er. Tala snällt om alltsammans, så ska' ni få en pepparkaka. Nå, tala först du, Maria lilla, som är äldst och förständigast: hvarför ser du så upprörd ut?

— Emedan Karl ämnar lemna oss, svarade Maria och fattade fostersonens hand.

— Å nej — allvarsamt?

Hon lade hufvudet på sned och betraktade brodern med ett tviflande leende.

— Jag reser för att återse min far, sade Karl, och hans röst dallrade af rörelse, då detta ljufva ord gick öfver hans läppar.

Anna blef i hast allvarsam, hon sänkte ögonen, och ett drag af djupt vemod lägrade sig öfver de barnsliga dragen; derpå lade hon armarne om broderns hals, lutade hufvudet mot hans axel och hviskade:

— Farväl! Kom snart till baka, annars reser jag efter dig. Tala om för din far, att han har en liten stygg och ful systerdotter, som skulle hålla så innerligt af honom, om hon kände honom, och framför allt, bed honom icke länge qvarhålla dig hos sig! Om du inte kommer snart, så — så blir jag tokig, ty jag håller rysligt mycket af dig!

Fången.

Karls beslut att resa och återse sin olycklige far, var ingalunda en ögonblickets ingifvelse. Det hade länge varit rotadt i hans själ och härledde sig från den natt, då Marias moderliga förmaningar så underbart stillat stormen i hans inre. Faderns bild framträdde allt tydligare för hans själs öga; han tyckte sig se honom försmäktat i det mörka fängelset, belastad med tunga kedjor och med det grånade hufvudet sänkt mot bröstet; han tyckte sig höra honom utstöta djupa suckar af smärta och med sorgsen röst hviska sin sons namn. En brinnande längtan intog honom, att genom ett besök göra bojorna mindre tryckande. I sin första hänförelse tänkte han att genast begifva sig på väg, men tusende svårigheter hindrade honom att utföra sin afsigt och klippte vingarne af hans ifver. Han såg sig nödsakad, att på obestämd tid uppskjuta verkställandet af sitt beslut. Nu, då han genom träget arbete sett moderns och systemers ställning någorlunda betryggad, nu var det intet, som hindrade uppfyllandet af hans käraste önskan: att få återse sin fader. Det blefve en ljuf lön för mödan.

För Karl, som aldrig varit utom hemmet, borde färden genom Sverge hafva varit full af behag. Men så blef icke förhållandet; hans tankar sväfvade för längtansfullt fram till målet, för att kunna fästa sig vid omgifningarna under vägen. De mest tjusande naturtaflor upprullades för hans ögon, men han såg dem knappast; för hans inre blick syntes blott en tafla — den förestälde en mörk fängelsehåla, upplyst endast af några svaga solstrålar, som smögo sig in mellan gallren i fönstret

och belyste en fånge, som låg knäböjd i en vrå. Af denna syn fråssade hans själ i smärtsam vällust; det var honom en plåga, att sysselsätta sig med något annat.

Efter en, som han tyckte, oändligt lång resa, anlände han sent en afton till Marstrand. Der var lugnt och tyst; befolkningen hade länge sedan gått till hvila. På berget ofvanför den lilla staden höjde sig murarne af det fängelse, hvarinom Birgersson framläpat sexton sorgliga år. Månen blickade fram mellan de mörka, seglande nattmolnen och öfvergöt den hemska olycksboningen med ett matt sken. Karl kände sig gripen af en underbar rörelse.

— I morgon! tänkte han, och hans hjerta fördubbade sina slag. I morgon!

Nattens skuggor voro förjagade, dagens drott dök upp ur Kattegats vågor och tågade fram öfver det blå fästet, leende åt sin bild i hafsyntans spegel. Det var en härlig sabbatsmorgon, och kyrkklockans toner genljödo klara och fulla genom rymden.

Vid gallerfönstret i en af fästningens celler stod en fånge och spejade ut öfver det ändlösa hafvet.

Det var en redan till åren kommen man, med snöhvitt hår och fårade kinder, men med rak hållning och ögon, lifliga och klara som en ynglings. Ett ädlare utseende påträffar man sällan bland män, som benämnas hederliga, långt mindre bland fästningsfångar. Hans insjunkna kinder hade denna gulaktiga färg, som fångelssets unkna luft orsakar; kring de tunna, hopknipna läpparne lekte ett vemodigt löje, och öfver det breda, hvälfda bröstet nedföll i rika vågor ett ärevärdigt silfverhvitt skägg.

Med uttryck af intresse följde hans blick de hvitglänsande fisktärnor, som kretsade fram och till baka öfver vattenytan, spejande efter rof, och stundom förirrade sig ända upp till fångens fönster.

Detta enformiga skådespel hade under de sexton fångelseåren varit hans enda förströelse, och dock hade han icke tröttnat dervid. Hvarför? Jo, emedan de rofgiriga foglarne, då de på sträckta vingar summo fram genom rymden, påminde honom om hvad han under hvarje minut under dessa sexton år bittert saknat — friheten.

Medan han tankfullt och drömmande såg, huru en mås med en fisk i näbben triumferande tycktes vilja svinga sig ända upp till molnen, hade buller såsom af steg hörts i korridoren, nycklar skramlade, och dörren till cellen öppnades, utan att det förmådde rycka honom honom ur hans svärmerier. Några ord uttalades med manlig röst, dörren tillslöts, och det blef åter tyst — fången hade ingenting hört.

— Birgersson! ljud då plötsligt en klar, ungdomlig stämma.

Den gamle spratt upp; det blixtrade till i hans öga, och en rodnad göt sig öfver kinden.

— Mitt namn! utbrast han och vände sig hastigt om. Hvem är det, som uttalar mitt namn?

Vid dörren stod en ung man — hans bröst häfde sig, hans ögon strålade, då de mötte fångens blick, hans kinder flammade — hvad var det för en underlig känsla, som bemäktigade sig Birgersson vid åsynen af denne främling? För första gången på många år kände han sig så glad, så lätt om hjertat — blodet började cirkulera fortare i hans ådror såsom i forna dagar; det var, som om han i hast blifvit förvandlad till en yngling, full af glädje, mod och hopp — han förstod sig icke själf.

— Hvem är ni, okände unge man? sade han, närmande sig den främmande. Hvem är ni, som söker upp

en stackars fånge i hans ensamhet? På sexton år har jag icke skådat andra ansigten, än fångknektarnes och mina olyckskamraters; på sexton år har ingen dödlig varelse här nämt mig vid namn, och nu — hvem är ni då?

Karl stod ett ögonblick tyst — ekot af faderns ord vibrerade ännu på hans hjertas strängar — derpå nedsjönk han på knä vid fångens fötter, sägande:

— Jag är Karl, din son.

— Min son? upprepade Birgersson och ryggade till baka, liksom bländad. Bedrag mig icke, gäcka inte ett fadershjerta, kom i håg, att det kan brista, om det blefve sviket. Är ni verkligen Karl?

— Min far, du tviflar?

Karl reste sig upp och lade armen om fångens hals.

— Nej, nej! utbröt denne, och hans ansigte upplystes af en glädjeblixt. Det är du, det är min son?

Och i stormande lycksalighet slöt han ynglingen till sitt af våldsam rörelse klappande hjerta.

Länge dröjde det, innan far och son hunno sansa sig efter det första häftiga utbrottet af återseendets glädje. Birgersson hade sjunkit ned på sin halmbädd, och Karl knäböjde på golvet vid hans sida, betraktande dessa älskade drag, som han ej skådat sedan sin tidigaste barn-dom. Birgerssons hand smekte sonens mörklockiga hufvud, och med utsäglig ömhet hvilade hans blick i Karls djupblåa öga. Bägges hjertan voro för öfverfulla för att gifva sig luft annat än i osammanhängande ord och ömma smekningar.

Slutligen återtog förståndet herraväldet. Utan att låta sin känsla allt för mycket taga öfverhand, talade Karl om den längtan, som gripit honom, att få återse

fadern. Birgersson hörde honom med ett leende och en blick, i hvilken återspeglade sig den största ömhet; då och då yttrade han några kärleksfulla ord, men det var med en förvirring, som visade, att återseendets glädje bragt hans sinnen ur jenvigt. Sålunda förflöt en timme, men för brottslingen och hans son var det endast en minut.

Samme vaktknekt, som fört Karl in i cellen, infann sig nu för att föra honom ut. Förgäfves anropade både far och son hans medlidande; han kunde icke bevilja dem en sekund öfver den utsatta tiden. Med en suck af undergifvenhet reste sig Karl upp för att taga afsked af sin far, men Birgersson slog armarne kring honom och fasthöll honom, sägande, att intet i verlden förmådde slita dem från hvar andra.

— Var lugn, min far, hviskade Karl, jag återkommer i morgon.

— Nej, nej, du bedrager mig; du vill söka en förvändning att lemna mig för alltid, klagade den gamle förtviflad. Skall jag då hafva återfunnit dig, endast för att än en gång förlora dig? Karl, var barmhertig mot din gamle far — lemna mig inte!

— Men, min far, jag försäkrar, att du har mig åter i morgon. Nu får jag ej längre stanna. Låt mig gå!

— Nej, jag släpper dig aldrig. Om jag nu låter dig gå, så har jag sett dig för sista gången. Du skall blifva glad att få lemna den här dystra hålan, jag vet det — man återvänder icke gerna till fängelset, då man en gång varit der.

— Och min far vågar icke lita på sin sons löfte att återkomma? sade Karl mildt förebrående och såg in i fångens öga.

Birgersson besinnade sig ett ögonblick, lösgjorde derpå sina armar och sade undergifvet:

— Gå! Jag tror dig.

— Tack! Farväl nu min far! I morgon se vi hvar andra åter.

— I morgon! upprepade fången sorgligt. När blir det "i morgon"? Är det långt dit?

— Nu får herrn inte söla längre, afbröt vaktknekten barskt. Kom nu med och lemna den här gamle token i fred.

— I morgon således!

En minut senare var Birgersson allena i sitt fängelse.

Far och son.

Karl höll troget det löfte, han gifvit sin far. Ehuru icke utan svårighet, erhöll han kommandantens tillåtelse att ännu en timme få samtala med fången. Glad i hågen, infördes han tidigt morgonen derpå i Birgerssons cell.

Som vanligt, stod denne vid fönstersmygen med hufvudet lutadt i handen. Då Karl inträdde, skyndade han mot honom med öppna armar.

— Ändtligen! utbrast han. Du kommer sent ...

— Men likväl så tidigt, som det var mig möjligt att komma. Solen sjelf har knappast kommit mig i förväg, tillade han och visade med handen mot horisonten, der morgonrodnaden flammade i guld och purpur.

— Jag har väntat dig snart ett helt dygn. I natt sof jag icke en minut.

— Hur oförnuftigt!

— Jag väntade dig.

— Ack, min far, nog har jag hjertligt längtat att åter få besöka dig, men denna längtan har icke hindrat mig att sofva.

— Du är ung, du — men kom nu och slå dig ned här på britsen, så får jag ännu en gång tacka dig för att du kom.

— Jag lofvade ju att återkomma?

— Jag vet det nog — och du håller väl alltid ett löfte, inte sant?

— Naturligtvis; det vore ju uselt att bryta det.

— Gud vare lof, då har Maria uppfyllt sitt kall väl, märker jag. Herren skall vedergälla henne det goda, hon utträttat. Äfven du, barn, måste söka belöna henne

på ditt sätt -- upphör aldrig att älska henne; vet, att du har henne att tacka för ditt lifs lycka. Men du har ej ännu sagt mig, om hon sjelf är lycklig, och om hon ännu minnes sin bror.

— Ack, min far! Vi tala aldrig om dig, för att icke uppröra sorgliga minnen; men jag, som känner min goda fostermor så i grund, jag vet nog ändå, huru din bild dagligen föresväfvar henne. I hennes hjerta intar du främsta platsen -- till och med framför hennes aflidne makes.

— Hennes *aflidne* make? Huru — är Gustaf Dahl död?

Karl svarade med att för fadern förtälja hela historien om Marias äktenskap, Dahls död, Anna, o. s. v. Han glömde icke att framföra den barnsliga helsning, Anna i afskedets stund sändt till sin okände morbror. Derefter började han tala om sig sjelf, sin barndom, sin studietid m. m., och gjorde det med en ton, lika skild från skryt, som från öfverdrifven och dum blygsamhet. Med spändt intresse åhörde Birgersson sonens skildringar; det var honom obeskrifligt kärt att få höra talas om de älskade anförvandterna, af hvilka han trodde sig hafva tagit ett evigt farväl. Slutligen, när Karl ej hade mera att anföra, hvarken om sig sjelf eller de hemmarvarande, började han fråga efter faderns förhållanden och sporde bland annat, om han icke längtade att blifva sina bojor qvitt.

— Huru? utbrast han vid faderns nekande svar. Du bryr dig då inte om friheten, denna himmelska guda-gåfva, som är människans högsta skatt?

— Du misstar dig. Andens frihet älskar jag lika mycket som någon annan, och den eger jag också i fullaste mått, fastän min kropp är smidd i bojor.

— Jag förstår dig icke. Är inte frihetens förlust den rysligaste olycka, som kan träffa en dödlig? Att

hållas fjettrad på ett enda ställe, att veta sina krafter bundna, att behöfva vara overksam, när ens inre sjuder af lefnadsmod och man förtäres af en brinnande längtan att deltaga i verldsarbetet, att vara nyttig — det måtte vara förfärligt! Man är som en fågel med stäckta vingar. Tror du inte, att en sådan gerna skulle vilja med sina lyckligare lottade kamrater svinga sig upp mot skyn? Tror du inte, att han plågas af de hinder, som hålla honom fäst vid jorden? Och likväl älskar du din fångenskap och vill ej bli den qvitt. Huru förklara denna gåta?

— Jag älskar icke mina bojor, men jag är van vid dem. Sexton långa år hafva lärt mig undergifvenhet. Dessutom vet jag, att friheten är ett mål, som jag aldrig kan uppnå, och jag sträfvar alltså ej derefter. Den är förbi den tid, då jag bygde luftslott. De ramlade i stoftet; sedan dess har jag blifvit vis af skadan. Nu mera ser jag allt genom den torra verklighetens synglas, och har en gång för alla visat från mig alla gäckande förhoppningar. Tror du väl, att jag annars skulle vara så lugn vid tanken på, att jag för hela lifvet är innesluten mellan dessa dystra murar, som aldrig skola öppna sig för mig? Nej, min lott skulle varda odräglig, mitt lif skulle bli mig en börda. Nu deremot är jag på sätt och vis lycklig: jag har ingenting att hoppas, ingenting att frukta. Verlden finnes icke till för mig; jag är en lifstidsfånge, ingenting annat än en lifstidsfånge.

— Och om man nu skulle slå upp fångelseporten på vid gafvel och säga: "Du är fri!" — skulle du inte med glädje lemna ditt pinorum, för att åter blifva en medborgare i samhället?

— Jag vet inte. Jag är, som du nyss sade, en fågel med stäckta vingar — jag skulle ej kunna flyga, om man också öppnade buren. Jag skulle känna mig främmande bland alla dessa hederliga menniskor, med sina obefläckade namn; jag blefve aldrig annat än f. d. fången.

— Må hända har du rätt.

— Ja, tänk dig in i min belägenhet, och du skall finna, att hvad jag sagt är sant. Men låtom oss nu tala om någonting annat; timmen är snart slut, och jag har ännu mycket, oändligt mycket att säga dig. För det första — lofva mig en sak!

— Hvad, min far?

— Att du åter kommer hit i dag om ett år till för att å nyo skänka din gamle far en timme af fullkomlig lycka. Kanske skall då detta hjerta hafva upphört att klappa, men — om du lofvar att komma, skall jag nog lefva till dess.

— Jag lofvar det. Hvarje år på bestämd dag kommer jag åter. Ack, hvad jag skall längta till dessa årshögtider!

— För mig skola de börja en ny tidräkning. Dock — jag får väl ej upplefva så många sådana nyårsdagar; man åldras fort i fängelset.

— Inte är du så gammal, att vi icke ännu kunna få fira många högtidliga återseenden tillsammans?

— Min kropp är ännu ej sextio år, men min själ räknar öfver hundra. I början af min fångenskap upplefde den ett år för hvarje dag; dock, ingen klagan! Allt är snart förbi, och den gudomliga rättvisan tager vid, der den menckliga slutar. Det är så verdens gång, och jag fröjdar mig innerligen deröfver. Men jag har ännu inte sagt dig allt, som måste sägas, innan vi skiljas — jag tillämnar dig ännu ett uppdrag, och det ett, som är vida svårare än det förra.

— Var säker om, att jag skall fullgöra det, så vida det står i mencklig förmåga.

— Jag tviflar visst icke på din goda vilja. För att du skall förstå mig, är det nödvändigt, att jag går litet till baka i tiden. Du var allt för liten, då den händelse inträffade, som var orsak till mitt lifs olycka, för att du

nu skulle kunna minnas något deraf, men Maria har väl sedan invigt dig i alla de hemska detaljerna.

— Ja; uppehåll dig ej med att tala om den rysliga tilldragelsen; jag vet redan allt.

— Dess bättre. Jag vill endast nämna några ord om mig sjelf, om min egen sinnesstämning efter mordets begående. I början, medan minnet af hvad jag gjort ännu var friskt, öfverlemnade jag mig åt de häftigaste utbrott af sorg; med förtviflan sade jag mig, att jag var en skamfläck för menskligheten, en förbrytare, som alla kunde täfla om att förakta och hata; jag förundrade mig, att ej himmelen nedstörtade och krossade mig, att ej jorden öppnade sig för att uppsluka en sådan niding, som jag. Men då mitt första känslösvall var förbi och jag marterat mig nog, blef jag lugnare, och slutligen kunde jag med fullkomlig köld tänka mig in i det, som skett. Jag genomgick noggrant inom mig allt från början till slut, och nu öfvergick jag till en motsatt ytterlighet. Jag sköt hela skulden för mitt brott på den man, som gifvit anledning till allt samman: han förolämpade min syster, jag hade icke gjort annat än försvarat henne. Var jag icke i min goda rätt? Och rådde jag väl för, att vreden öfver den lidna skymfen förde mig för långt? Löjtnant von Launitz var en låg, en föraktlig menniska, som fått straff för det onda, han begått. Jag var endast redskapet för en högre makt, som utsett mig att hejda den nedrige förförarens lastfulla bana. Så resonerade jag helt käckt för att nedtysta det aggande samvetet, men det lyckades mig aldrig fullkomligt. Trots mina undanflykter, trängde sig likväl den stränga, omutliga verkligheten in på mig med oemotståndlig makt; den sade mig, att jag förgäfves advocerade — huru jag än slingrade mig undan, stod dock en sanning alltid fast: jag hade öfverträdt de menskliga lagarne och kunde således icke undgå den förolämpade rättvisans straff. Jag

insåg det allt för väl och afstod slutligen från att protesterera deremot. Frågan var nu endast, på hvad sätt man skulle utkräfvä vedergällning af mig. I alla fall förstod jag, att mitt lif var tillspillogifvet, ty ett lif i fängelse är ej något lif. Domen föll, och med undergifvenhet hörde jag den uppläsas; med samma lugn lät jag slå mig i bojer.

Ett år hade jag tillbragt i denna cell och småningom vant mig att umbära friheten. Då började jag å nyo reflektera öfver det förflutna, och en ny tanke, som förr aldrig fallit mig in, framträdde i min själ. Det var ej endast lagen, som jag förolämpat genom att döda en medmänniska. Det fans personer, som mitt offers död må hända tillfogat en obotlig sorg; var jag icke skyldig äfven dessa upprättelse? Jag hade beröfvat en mor hennes son, en syster hennes bror och kanske en brud hennes brudgum; huru många tårar hade icke mitt dåd utpressat! Löjtnant von Launitz var visserligen en dålig människa, men säkerligen skulle hans bortgång lemna ett tomrum i mångas hjertan. Huru många förbannelser hvilade icke på mitt hufvud! Det kändes så smärtsamt, att veta sig vara hatad af alla dessa personer, som för min skull måst anlägga sorgdrägt. Slutligen blef denna tanke mig alldeles olidlig. Om jag blott kunnat försvara mig för alla dessa anklagelser, som jag visste, att man slungade emot mig; men jag visste ju med mig, att de på visst sätt voro berättigade. Om jag blott hade fått träffa dem, som förbannade mitt namn, och fått säga dem, att jag icke var så brottslig, som de trodde; om jag fått berättat dem hela den sorgliga historien, kanske hade jag erhållit deras förlåtelse. Men, jag var i fängelse — mellan mig och världen var denna fängelsedörr och dessa galler. Aldrig har jag så, som vid detta tillfälle, saknat friheten. Under de många år, som jag tillbragt här, har den marterande tanken bestormat mig:

"Du har gjort många människor olyckliga!" Du kan ej förstå, huru denna tanke plågat mig; det fans stunder, då jag velat gifva mitt lif, för att få rättfärdiga mig inför löjtnant von Launitz' släktingar och vänner. Men nu, då jag genom dig kommit i tillfälle att sätta mig i förbindelse med verlden, nu har jag åter börjat hoppas. Uppsök dem, som afsky den mördades baneman, tala med dem om mig, försvara mig — öfvertyga dem, att jag icke med afsigt blef mördare — för med dig hit deras förlåtelse, och jag skall älska dig, om möjligt, ännu mera än jag gör.

Birgersson tystnade.

— Och detta är allt? frågade Karl. Har du ingenting mera att säga mig?

— Nej.

— Var detta då ett så svårt uppdrag? Du hade icke kunnat gifva mig ett lättare. En man, som lefvat så som löjtnant von Launitz, blir ej mycket saknad efter sin död. Var öfvertygad, att nu mera ingen tanke egnas hvarken honom eller dig af hans släktingar.

— Men uppsök dem i alla fall och mana godt för mig. Jag blir ej lugn, förr än jag får visshet om, att i verlden ingen önskar mig ondt.

— Nå väl, jag ger dig en helig ed, att jag skall fullgöra ditt uppdrag. Om ett år är jag här igen och medför åt dig det lugn och den sinnesfrid, som du hittills saknat. Blir du då nöjd med din son?

— Ack ja, gör det, och jag skall välsigna dig i alla mina lifsdagar. Sedan kan jag lefva och dö i lugn.

— Tala icke om att dö, min far; du har ännu många år kvar. Vi skola besöka dig, jag och min älskade fostersterm, och fångelset skall ej mera vara så dystert och glädjefattigt som förut. För hvarje gång jag slutas i dina armar, skall jag hafva någonting att berätta dig om mina framsteg på den väg, som drager till ärans

tempel, och slutligen en dag skall jag nog få säga dig, att jag lyckats återvinna människornas aktning för det namn, jag bär; att jag utplånat den fläck, som enligt världens sätt att döma häftar dervid — och du skall jubla med mig!

— Ädelmodige gosse! sade Birgersson med rörd stämma och tryckte sonen intill sig. Du förbannar mig icke för att jag vanärat ditt namn — huru många gånger har icke tanken härpå förorsakat mig olidliga samvetsagg.

— Bekymra dig icke om mig, min far — jag går modigt min bana framåt, utan att se hvarken till höger eller venster, och om också den okunniga hopen någon gång skulle rynka näsan åt mig, så låtsar jag ej märka det. Men tyst — hör jag ej fångknektens steg i korridoren? Jo, det är han — jag måste lemna dig.

I det samma öppnades fängelsedörren och den obevklige fångknekten visade sig.

Afskedet blef svårt, men det mildrades genom vissheten, att far och son nästa år skulle åter få se hvar andra. Då dörren slöt sig efter Karl, lade sig som en tyngd öfver fångens hjerta, en dimma lägrade sig öfver hans ögon, och han tänkte:

— Hu, hvilket år af längtan och saknad, som väntar mig! Men, tolf månader försvinna väl snart, och sedan ...!

Bernard Anker.

Karl återkom hem, allvarligare och tankfullare än någonsin. Anna måste uppbjuda hela sin förmåga att vara skämtsam och rolig, för att framkalla ett leende på hans läppar. Mötet med fadern stod allt för lifligt för hans sinne, att han skulle kunna sysselsätta sina tankar med något annat. Strax efter hemkomsten hade han med Maria ett långt, enskildt samtal, under hvilket han ur minnet upppeade faderns ord.

Snart var han åter med lif och själ inne i sitt hvardagslif. Han började å nyo de lektioner, hans resa afbrutit, var nitisk och arbetsam som förr och fortfor att odla sin egen själ, när han hade en ledig stund. Men under allt detta hade han icke glömt faderns uppdrag.

Det blef rätt svårt att få reda på den affidne löjtnant von Launitz' släktningar. Karl granskade adelskallendern, för att möjligen af denna få någon upplysning, men släkten var af tyskt ursprung, hade aldrig varit introducerad på riddarhuset, och fans följaktligen ej upptagen i de svenska adelslängderna. Förgäfves gjorde både Maria och Karl de trägnaste efterspaningar.

Slutligen påminde sig Maria, att hon, den korta tid hon tjenat i friherrinnan von Launitz' hus, hade en kamrat, en snäll och anspråkslös flicka, som gift sig med en handlande, egare af en mindre butik vid Vesterlånggatan. *Hon* kunde möjligtvis känna till sin forna matmors släktförhållanden; till henne borde man vända sig. Efter mycket besvär fann Karl henne äntligen. Marias hopp gick i fullbordan: af denna väninna erhöles så noggranna underrättelser som behöfdes.

Friherrinnan von Launitz tillhörde ej längre de lefvandes antal. Ute i stora verlden och ilande från den ena lustbarheten till den andra, hade hon på en bal ådragit sig en förkylning, som ändade hennes lif. Hon efterlemnade inga anhöriga, utom en dotter. Denna, som var äldre än sin afiidne bror, hade några år före dennes död blifvit gift med en baron Sternheim och omedelbart efter bröllopet följt sin make till hans gods nere i Södermanland. Der lefde hon ännu; huru vida hennes äktenskap var välsignadt med några barn, hade sig Marias väninna icke bekant.

På Karls fråga, om detta således var den enda lefvande ättlingen af släkten von Launitz, svarade hon, att detta var en sak, som hon med bestämdhet visste.

Glad tackade Karl för de erhållna upplysningarna och begaff sig hem.

Nu var första steget taget på den bana, hans far förelagt honom. Men dermed var ej synnerligen mycket uträttadt. Nu fordrades det att på något sätt komma i beröring med denna friherrinna Sternheim. Huru skulle detta tillgå? Rastlöst bråkade Karl sin hjerna för att finna lösningen af detta problem; det ena förslaget efter det andra förkastades. Slutligen valde han det, som syntes förenadt med de flesta fördelarna, och beslöt att sätta det i verket. Först skulle han underrätta sig, om det fans barn i det Sternheimska huset, sedan skulle han — på hvad sätt, visste han ej — göra sig till informator för dessa, och derefter skulle allt gå af sig sjelf.

Genom en kommissionär fick han mot god betalning veta åtskilliga saker, hvarom Marias väninna lemnat honom i ovisshet. Det gods, der baron Sternheim bodde med sin friherrinna, hette Helmersborg och var beläget några mil från staden N—. Friherrinnan hade gifvit sin man en dotter och en son, den förra sjutton,

den senare sexton år. Jacques -- så hette gossen -- hade fått sin bokliga uppfostran i hemmet af informatorer; hans nu varande lärare skulle dock endast fortsätta med sin befattning ett år, hvarefter unge baronen skulle taga studentexamen.

Nedslagen frågade Karl efter namnet på denne informator, hvars plats han var så angelägen att få.

— Han heter Bernard Anker och är student från Upsala.

— Bernard Anker! utbrast Karl med glad förvåning. Ah, är det han? Jag såg honom just i Upsala i går — hvilket lyckligt sammanträffande af omständigheter!

Han betalade kommissionären, tog sin hatt och gick. Samma afton var han åter i akademistaden.

Bernard Anker var, eller rättare hade varit, en af Karl Birgerssons bästa vänner. Son till en fattig sjökapten, hade han med största svårighet dragit sig fram genom ekonomiska bekymmer, lidit alla möjliga umbäranden, för att kunna underhålla sig i skolan, och slutligen blifvit student. Han var visserligen icke hvad man kallar "ett godt hufvud", men han hade en brinnande håg att lära, en flit, som ingenting kunde göra vacklande, och en ihärdighet, som aldrig släpte ur sigte det mål, han en gång föresatt sig. Kan man med sådana egenskaper komma långt, så är det vida ärofullare, än om man är utrustad med ett glänsande snille och stiger till kunskapernas och ärans största höjder. Långt kunde dock Bernard Anker ej så snart komma; hans fattigdom var därför hinder. Ej nog med att han måste försörja sig sjelf; med sitt arbete måste han äfven understödja sin gamle, sjuke far och sina små syskon. Men då hans helsa led af detta trägna lektionsgifvande, såg han sig nödsakad att vidtaga andra åtgärder. Han sökte och erhöll plats som informator i ett förnämt hus på landet;

nu kunde han slippa öfveranstränga sig genom för mycken läsning; han hade husrum och föda samt kunde få sända större delen af sin lön till fadern. Detta var visserligen inga lysande utsigter, men Bernard hade vant sig vid små anspråk på lifvet.

Den unge mannen var en af dessa "stilla i landena", som gå sin väg fram utan buller, utan begär att vilja synas vara något för verlden; ingen gör affär af dem, sjelfva göra de det ännu mindre. Oftast äro de lyckligast bland menniskor — det är sant, att de hafva få, som hålla af sig; men så finnes det också ingen, som önskar dem ondt. De likna mossan mellan gatstenarne, som har sin undangömda tillvaro att tacka, för att den ej krossas och förtrampas. Bernard umgicks ej med sina kamrater och sökte aldrig närma sig någon; han var för fattig att ens hafva vänner. Karl Birgersson hade sett honom några gånger och fått ett särdeles gynsamt intryck af den bleke, tillbakadragne ynglingens anspråklösa väsen. Några vänliga ord voro nog, att tillvinna honom Bernards tillgifvenhet. Han var minsann ej van vid, att man uppsökte honom. Ännu några sammanträffanden — och de voro vänner för lifvet.

Under ett års tid voro de nästan dagligen tillsammans. Karl, som var äldre och förståndigare, bistod sin vän med råd och dåd, underlättade genom sina bildande samtal hans enskilda studier och öppnade för honom liksom en ny synkrets inom vetenskaperna. Bernard skänkte Karl all tacksamhet, ömhet och beundran, och tackade innerligt Gud, som sändt denna ljusglimt i hans förut så tomma och mörka lif.

Men — Bernard fick sin kondition och vännerna skildes. På två år sågo de ej hvar andra. Bernard flyttade från det ena stället till det andra och skref ofta till Karl. Men då det understundom hände, att denne ej brådskade med besvarandet, började den finkänslige

unglingen tro, att hans vänskap var till besvär; han inskränkte därför sina bref, och slutligen upphörde de alldeles. Det var, som om ett svalg öppnats mellan de båda vännerna. Bägge kände det onaturliga häri, bägge önskade de, att allt vore på den gamla foten, men ingendera kom sig för med att söka återställa det förra förhållandet.

Nu, dagen innan Karl aflade sitt besök hos kommissionären, hade han på en af Upsalas gator sett en skymt af sin vän. Det var samma bleka, vackra drag, samma vemodsfulla blick, samma torftiga drägt. Karl kände vid hans åsyn liksom ett aggande samvetsqual, att ej hafva varit så mot Bernard, som han bort; det var, som om han blygdes att återse honom. Inom sig beslöt han att uppsöka sin länge försummade ungdomsvän och bedja honom om tillgift för den köld, han ofrivilligt visat honom.

Emellertid upptogs nu alla hans tankar af den uppsättningen, han fått sig tilldelad vid besöket i Carlstens fästning. Nu måste han uppsöka kommissionären — detta framför allt annat. Men dagen derpå, då skulle han helt och hållet egna sig åt Bernard.

Med detta beslut reste han till Stockholm. Huru förvånad och glad blef han icke att få höra, det den afundade informatorn hos baron Sternheims ej var någon annan än just Bernard Anker! Han föresatte sig att genast vid återkomsten till Upsala uppsöka sin vän, men som det redan var sent, då han anlände till den lärda staden, måste han till morgondagen uppskjuta återseendets glädje.

Det var en gudaskön sommarnatt. Karl öppnade fönstret och lät den friska nattluften inströmma. Med hufvudet lutadt mot handen såg han tankfull, huru månen som ett stort eldklot rullade fram mellan skarorna af tindrande stjerner. En ny plan arbetade inom hans

hjerna. Då planen var färdig, reste han sig upp, tillslöt fönstret och sade för sig sjelf:

— Det måste lyckas mig, så vida inom Bernards bröst finnes en gnista qvar af hans forna vänskap. Nu beror allt på honom. Jag vill öppna mitt hjerta för den hederlige gossen och låta honom bestämma öfver mitt öde. Ack, han skall nog uppfylla min bön.

— Förfärliga, allsmåktiga egoism! fortfor han, huru du beherskar människans alla handlingar! Knappt har jag återfunnit en vän, som jag genom mitt eget förvållande hållit på att förlora, förr än jag genast tänker ut, huru han skall kunna vara mig nyttig. O, huru mycken slagg finnes icke på botten af människohjertat, och huru behöfver det icke pinas och marteras, innan det blir renadt!

Ännu några ögonblick förblef han i samma ställning; derpå gick han till hvila och inslumrade under bön till Gud om framgång i sitt företag.

Vännerna.

Följande morgon steg Karl upp i god tid, för att ostörd få egna sig åt sitt arbete. Den uppgående solen fann honom vid studerbordet, fördjupad i romerska klassikerna. Då det lidit längre fram på morgonen och gatorna började lifvas af folkvimlet, steg han upp, slog igen sin bok, tryckte den hvita mössan på sitt mörklockiga hufvud och gick ut för att uppsöka Bernard Anker.

Det blef icke synnerligen svårt att få reda på dennes adress. Snart stod Karl i förstugan till ett litet anspråkslöst envåningshus vid en bakgata och betraktade ett på en dörr uppspikadt visitkort med Bernards namn, skrifvet med hans egen, väl bekanta handstil.

Karls ljudliga knackning besvarades med ett lika ljudligt "stig in!" — en uppmaning, som han ej var sen att åtlyda.

Rummet var litet och mer än torftigt möbleradt: ett bord, betäckt med böcker och papper, två stolar, en rankig säng, en bokhylla och en kista utgjorde allt dess bohag. På väggen hängde en liten spegel med en stor remna tvärs öfver, som tycktes le så bredmunt och sjelfbelåtet — kanske därför, att dess ram en gång varit förgylld. Ett grönt förhänge i ena hörnet afstängde garderoben. Vid bordet satt en manlig figur och skref, med ryggen vänd mot dörren. Icke ens då Karl inträdde, såg han upp.

— Var god och vänta litet — kommer strax, blott jag får skrifva meningen till slut, sade han.

Pennan raspade öfver papperet; efter ett par mi-

nuter slängde Bernhard den ifrån sig, steg upp och vände sig om.

— Karl! utbrast han, gladt öfverraskad. Hvad ser jag — är det verkligen du?

Han skyndade fram och fattade vännens båda händer i sina; hans ansigte strålade af glädje.

— Ja, hvad tycker du väl? svarade Karl muntert. Det lär inte vara någon annan än jag. Det är länge sedan vi träffades.

— Ack ja, jag har nu ledsnat vid att räkna, huru många evigheter förflutit sedan dess. Jag har allt tänkt på dig bra många gånger, min vän. Men för all del, kom fram och sätt dig — som du ser, består jag mig med två stolar, lagom för dig och mig. I början hade jag blott en, men så ömkade jag mig om den stackars enstöringen, och gaf honom en kamrat. Icke äro de just beqväma, men dess mera billiga — se så, nu slå vi oss ned så här, alldeles som förr, sida vid sida — mins du ännu, huru vi brukade sitta om vinterqvällarne och språka, när någondera hade råd att bestå sig en extra brasa?

Karl log och tryckte hjertligt vännens hand till svar. Han var nästan förlägen för det vänliga, okonstlade mottagande, han rönt, ty han hade väntat att finna Bernhard helt förändrad; men innerligt glad var han att hafva misstagit sig. Vid åsynen af sin gamle vän hade Bernhard tydligen blifvit så förtjust, att han ej mera tänkte på den sista glömske- och obekantskaps-perioden.

En stund tillbragte vännerna med att frammana bilder och minnen från sitt studentlif och sålunda framkalla månet hjertligt löje; slutligen afbröt Karl detta intressanta ämne genom att fråga, af hvad anledning Bernhard åter befann sig i Upsala.

— Emedan jag för en tid ej behöfves i min discipels hem. Han har nämligen företagit en resa, som

kommer att upptaga några veckor, och jag passade på tillfället att begifva mig hit och helsa på alla mina kära.

— A propos, huru befinner sig din far och dina rustibussar till bröder?

— Mycket bra. Som du vet, ha de flyttat ut på landet, d. v. s. några stenkast från staden. Gubben far tycker så mycket om landtluften, säger han. Du måste följa med mig en gång, då jag går ut och helsar på honom, så skall du få se, så förnöjd den gamle sjöbussen blir.

— Tack, det vill jag gerna. Du är naturligtvis bra glad att få besöka det treffiga Upsala på några dagar — eller hur?

— Uppriktigt sagdt, ja. Du må tro, jag har ej särdeles roligt på Helmersborg — så heter stället, der jag konditionerar — man lefver der i en atmosfer af stelhet och högförnäm tråkighet, som ibland är nästan qväfvande. Hvarje ord, jag hör min discipels föräldrar yttra, luktar på långt håll af sexton anor — och sådant blir odrägligt i längden. Man kan ej andas ut, man vet ej, hur man skall gå eller stå. Jag åtminstone är allt för obetydlig, för att passa i en sådan krets, om det också endast är såsom en "i rangen närmast familjens katta".

— Och din lärjunge?

— Har fyllt sexton år och är baron — behöfver jag säga mera?

— Du skulle således hellre vilja stanna i Upsala och fortsätta dina studier?

— Om jag ville? Ack, Gud skall veta, att detta är min enda önskan i verlden, sade Bernhard med en suck. Men — man får ej allt hvad man vill.

— Nej, därför har försynen nog i sin vishet sörjt. Detta vore oss bestämdt icke nyttigt. Icke tror jag ändå, att medgången skulle kunna skada dig — du blefve säkert hvarken högmodig eller egenkär.

— Hvarför tror du det?

— Jo, ser du, det talar jag inte om, sade Karl leende. Om jag sade dig det, kunde du kanske verkligen bli både högmodig och egenkär. Men för att återkomma till hvad vi nyss talade om: hvarför lagar du ej, att du kommer från ett ställe, der du ej trifyes?

— Hvad skall jag göra? Nöden har ingen lag. Tror du, att jag någonsin fått fråga efter min egen trefnad? Misstag, min bästa Karl, så bortskämd är jag icke. Hos en fattig student vore det ju riktigt ett fel.

— Men du kunde ju söka en annan plats?

— Det är ej så godt om platser, som du tyckes tro, nota bene sådana, som inbringa mycket penningar — och penningar måste jag ha, så vida jag inte vill låta tre menniskolif — förutom mitt eget — förspillias genom hungersdöden. Nej, nej, jag är glad, så länge jag får bli kvar hos baron Sternheims.

Karl satt tyst några ögonblick och betraktade sin vän med ett tankfullt uttryck i de mörkblå ögonen. Slutligen sade han:

— Men om det nu finnes någon, som ville låta dig utbyta den obehagliga platsen hos baronen, emot den lycka, du så mycket eftersträfvat — att få lefva hos din gamle far, utan att plågas af ekonomiska bekymmer — skulle du inte gerna antaga ett sådant anbud?

— Jo visst; men hvarför tala om omöjligheter?

— Det der är ganska möjligt, tyckes mig. Jag vet till och med någon, som gerna skulle vilja ersätta dig dubbelt upp den förlust, du skulle göra genom att afstå din informatorssyssla åt honom.

— Och hvem skulle detta vara?

— Jag.

— Du?

Bernards ansigte uttryckte en så märklig förvåning vid uttalandet af detta ord, att Karl måste småle.

— Var då detta så besynnerligt? Du stirrar på mig, som såge du ett af världens sju underverk.

— Jag förstår icke, hvad du kan ha för intresse —?

— Du skall snart förstå mig, sade Karl, och leendet försvann från hans läppar. Du är min bäste, min ende vän; till dig kan jag anförtro mig. Om du vill lofva att med tålmod höra mig, så skall jag berätta en sorglig historia, som skall gifva dig förklaring på det, som nyss syntes dig så underligt.

Och nu förtäljde Karl sin faders historia från början till slut. Bernard, för hvilken allt detta var idel obekanta saker, lyssnade med deltagande till vännens ord, och då denne slutade sin berättelse med att omtala besöket hos fadern på Carlstens fästning, då insåg Bernard, hvarför Karl så ifrigt önskade att få öfvertaga befattningen som Jacques Sternheims informator.

Med några hjertliga ord, förestafvade af det hjertligaste deltagande, beklagade Bernard det olyckliga öde, som träffat vännen; derpå upptog han åter den fråga, som varit anledningen till Karls berättelse.

— Jag kan icke nog tacka dig för att du invigt mig i din hemlighet, sade han och tryckte Karls hand. Det bevisar, att jag återvunnit den vrå af ditt hjerta, som jag förr egde. Tack ännu en gång! Nå väl, nu skola vi tänka på medel, att införa dig på Helmersborg. Till en början kan jag försäkra dig, att jag med stort nöje skall åt dig afstå platsen hos baronen, nu sedan jag vet, att jag gör dig en tjänst dermed. Frågan är nu endast: under hvilken förevändning skall du träda i mitt ställe?

— Ack, dermed blir nog bra. Du samtycker således? Tack, o tack! Jag blir din gäldenär för evigt; aldrig skall jag glömma den tjänst, du gjort mig.

— Prat! du är mig ingen tack skyldig. Vi göra endast ett kristligt byte: du tar min informatorsbefatt-

ning hos baron Sternheim, och under tiden besörjer jag dina lektioner här i Upsala — blir ej detta bra?

— Men på detta sätt blir du ju alldeles för mycket lidande? Nej, ett så ojemt byte kan ej komma i fråga.

— Åh, jag skall låta dina gossar betala mig bra, lita på det. Se så, intet krångel nu! Låt saken vara afgjord.

— Väl an, må så vara då; men jag är viss om, att du kommer att ångra dig.

— Misstag. Tvärt om skall jag bli rätt glad att slippa från det der högförnäma herskapet, hvilkas blotta åsyn förorsakar mig andtäppa. Res du; jag stannar här och önskar dig lycklig utgång på ditt företag.

— Men huru skall jag få någon förevändning att blifva din efterträdare? Tänk, om vi nu fastna i den knuten!

— Åh nej, vi lösa oss nog ur den. Jag har en plan.

— Låt höra!

— Men den hvilar på — en osanning.

— Jag är ingen älskare af lögnen, icke ens af "nöd-lögnen", såsom man ibland kallar den med ett beqvämare namn; men i detta fall tror jag nog, att mitt samvete skulle förmå bära en afvikelse från mina grundsatser. Huru låter ditt förslag?

— Om fjorton dagar skall jag infinna mig på Helmersborg. Men i stället sänder jag ett bref med under rättelse, att jag insjuknat, och sålunda är ur stånd att bestrida min befattning, som jag lyckats anskaffa en vikarie att sköta, till dess jag sjelf blir frisk. Under många böner om förlåtelse för min sjukdom — detta får jag inte glömma — tillägger jag, att min ställföreträdare anländer till baronens, så snart som möjligt. Du reser och installerar dig på Helmersborg. Emellertid är mitt helsotillstånd fortfarande lika svårt, hvarför jag

nödgas helt och hållet nedlägga mitt embete och föreslå dig till min efterträdare. Detta lär väl baronen ej neka, om du i öfrigt uppför dig som en snäll gosse i hans hus. Sedan — sedan får du sköta dig sjelf. Nå väl, jag skulle tro, att det der är en krigslist, som duger?

— Ja, den antages med acklamation; tack, hedersvän, för den präktiga planen. Du är ett riktigt slughufvud, som borde blifvit diplomat, i stället för att läsa *amo, amavi, amatum, amare* med dumma pojkar. Hjertlig tack för ditt broderliga bistånd! Ack, om jag kunde göra dig en återtjänst! Säg, är det ingenting, hvori jag kan vara dig nyttig?

— För närvarande icke.

— Men framdeles skall jag kanske få något tillfälle att afbördas en del af min skuld till dig. Begär hvad du vill af mig, och så vida det står i menlig makt, skall jag efterkomma din önskan.

— Godt, jag tar fasta på detta löfte. Om jag kommer att taga din tjenstvillighet i anspråk, det blir en annan sak.

— Jo, du måste lofva att göra det, när du vill, hvad du än vill — lofva mig det.

— Nå ja, om jag inte slipper dig för bättre pris — du är då också envisare än synden. Men för att nu åter komma till vår storartade plan: kom hit i eftermiddag, så kunna vi hjälpas åt att uppsätta brevet till baron Sternheim.

— Hvarför inte så gerna genast?

— Emedan jag måste gå på föreläsningen. Förlåt min oartighet att lemna dig, men — pligten framför allt. Jag har föresatt mig, att icke försumma ett enda tillfälle att få lära.

— Bravo, du blir en stor man med tiden. Emelertid följer jag dig ett stycke på väg, så få vi språka mera om vår affär.

De unge männen påtogo mössorna och gingo ut, stödda på hvar andras arm.

Fjorton år tror jag visst, att jag var ;

Liten flicka, så munter och så glad.

Inga friare visste jag ä',

Och inga heller jag tänkte uppå.

Tra la la la ...

sjöng Anna med klar, ungdomsfrisk röst, då hon en morgon några dagar senare satt vid sin sömnad i hvardagsrummet. Stundom såg hon upp och nickade småleende åt sin bild i en spegel, som hängde på väggen midt emot henne. En gång, då hennes strålande ögonpar var på besök hos den tjusande lilla grannen i spegeln, såg hon, att dörren bakom henne öppnades och Karl inträdde.

— Nu skall jag låtsa, som om jag icke hört honom, tänkte hon skälmsk och började med högan röst uppstämma:

Serratre, när jag blef sjutton år,

Solen sken, göken ...

Men längre hann hon icke, ty en hand lade sig öfver hennes mun och en öfver hennes ögon.

— Nu vet jag inte hvem det är, förstås, tänkte Anna, och smålog, trots de hindrande fingrarne.

— Hvem är det? dundrade en basröst, och handen, som täckte hennes mun, lyfte sig för att göra det möjligt att svara.

— Det vet jag inte, sade Anna.

— Gissa!

— Det är bestämdt lilla mamma, det hör jag på din lena och mjuka röst.

— Orätt!

— Någon annan kan det inte vara.

— Jag släpper dig icke, med mindre än att du nämner mig vid namn, återtog den graflika rösten.

— Då lär du allt få vänta länge, din elaka junker. Släpp mig!

— Nej.

— Jag befäller dig!

— Nej.

— Jag blir ond på dig!

— Nej.

— Jag biter dig!

— Nej.

— Jag ber dig ...

— Nå ja, då skall du väl slippa lös, sade Karl, skrattande, och tog handen från Annas ögon, men fattade i stället om hennes handleder.

— Fy baj, en så oartig bror jag har! utropade Anna, till hälften förtretad, till hälften leende. Släpp mig genast, pojke!

— Nej.

— Släpp mig, så skall du få en kyss.

— Fy baj, en så oförsämnd syster jag har! En ung dam auktionerar inte ut sina kyssar så der, skall jag säga henne, min nådiga mamsell.

— Jag är ingen dam, och inte är jag nådig heller.

— Nej, det vet jag nog af. Nå ja, efter du inte är någon dam, så skall du väl få ge mig den der kyssen, som du med all gewalt vill påtruga mig.

— Tack vackert! nu får du den alldeles inte.

— Det vill med andra ord säga: då sitter du der fastklämd, tills mossan växer öfver dig.

— Säger du det! log Anna och slet sig lös. Nu blef du kuggad, tror jag.

— Men kyssen skall jag i alla fall ha, envisades Karl.

— Nej.

— Söta Anna!

— Nej.

— Jag befaller dig!

— Nej.

— Jag blir ond på dig!

— Nej.

— Jag biter dig!

— Nej — stolle! Det är inte värdt du säger: "jag ber dig!" ty du får ändå ingen kyss.

— Åh jo; men om jag säger, att det är den sista, innan — innan jag lemnar dig?

Annas lekfulla trotsiga min försvann, som genom ett trollslag.

— Lemnar mig? upprepade hon med bleknande kinder. Du? Det är inte möjligt — du narras för mig! Karl, säg att du endast gycklar!

Hon smög sig till hans bröst och såg honom orolig i ögonen..

— Nej, svarade Karl, det är mitt fullkomliga allvar. Om några dagar reser jag härifrån, för att ej återkomma på flere månader — ett år kan hända. Se ej så förskräckt ut, Anna liten; jag kan ej slippa denna resa.

Han omtalade i korthet sin färds mål och ändamål. Anna tycktes knappast höra på hans ord och ville icke låta trösta sig.

— Du lemnar oss ensamma, du, sade hon med gråten i halsen. Du bryr dig inte om oss mer än katten — och om du nu reser, så kommer du aldrig till baka, aldrig!

— Men jag bedyrar . . .

— Tyst! *aldrig* säger jag dig! Du vill bara slippa ifrån oss — du vill inte se mig längre — o, hvad jag är olycklig!

Hon brast i häftig gråt.

— Hvilka obetänksamma ord! sade Karl förebrående och lade armen om Annas smärta lif.

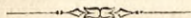
-- Gå! snyftade hon och ville skjuta honom från sig. Gå; du har aldrig hållit af mig.

Han lyfte upp hennes förgråtna ansigte, såg henne med innerlig ömhet i ögonen och frågade sakta:

-- Har *jag* aldrig älskat dig? Förtjenar jag denna hårda anklagelse?

Anna sänkte sin blick, lät derpå sitt lockiga hufvud sjunka mot fosterbroderns axel och sade:

-- O nej, jag tror dig! Dina ögon kunna icke ljuga. Förlåt, att jag var elak nyss, men -- jag blir så olycklig, om du lemnar mig, om jag ej mer får se dig. När du är borta, hvad skall då blifva af mig?

Andra afdelningen.

Familjen Sternheim.

Näst Skåne är väl Södermanland det af Sverges landskap, som har största rikedomerna på stora och ståtliga herregods. Många leda visserligen sina anor endast från den senare tiden, men de flesta qvarstå såsom minnesmärken från den tid, då feodalväldet i landet stod på sin höjdpunkt, och de mäktige adelsherrarne residerade på sina befästa gods såsom "konungar hvar i sin landsort".

Till dessa gods hörde äfven Helmersborg.

Det var uppbyggt under medeltiden, ovisst när; grundläggaren var likaledes obekant. Icke heller hade det, som så många andra herresäten, gått i arf inom en enda släkt, utan vexelvis tillhört personer af de mest olika stånd och vilkor. Den nu varande egaren var en baron Sternheim. Att slottet under så många sekel ej bibehållit sitt ursprungliga utseende, är helt naturligt; flerfaldiga rifningar, ombyggnader och reparationer hade så småningom borttagit hvarje spår af den antika stil, hvari det från början varit uppfördt. Baron Sternheim, som svärmade för allt, som häntydde på adelns forna makt, hade ofta tänkt rifva det nu varande, moderna slottet och i stället åter uppbygga ett medeltids-Helmersborg, sådant det varit under sin första tillvaro; ritning dertill fans verkligen kvar. Men baronen egde ej nog penningar, för att våga sig in på ett så kostsam företag, och med ledsnad måste han låta sin älsklingsidé falla.

Helmersborg hade en förtjusande belägenhet på ett i en insjö utskjutande näs. Dess hvita murar höjde sig majestätiskt öfver den lummiga löfskog, som omgaf slottet på alla sidor. Midt emot udden låg en liten täckholme, dit familjen på sommaraftnarne ofta brukade företaga båtfärder.

Baron Sternheim var ortens mest ansedda notabilitet; man hade vant sig att i alla möjliga förhållanden gifva honom företräde framför andra, dels emedan hans utmärkta personliga egenskaper berättigade honom der till, dels emedan han sjelf i kraft af sin börd gjorde anspråk derpå. Ty bördens var för baronen allt; denna satte han framför både bildning, rikedom, ryktbarhet, makt och alla öfriga timliga förmåner. Det fans ingenting, som i hans ögon kunde uppväga äran att ega sexton anor. Om en person fått ett sådant öfverflöd på lyckans håfvor, att han intet mera kunnat önska sig, skulle baronen likväl kallat honom olycklig, om han saknat det vigtigaste af allt: adelskap. Han gick så långt, att han till och med ansåg aristokratien för en gudomlig inrättning, hvarigenom en bestämd, oöfverstiglig gräns blifvit satt mellan de afdelningar af människoslägtet, som kallas frälse och ofrälse. Hans klara förstånd borde väl hafva sagt honom, att dessa åsigter voro grundfalska och föråldrade, men ifrån barndomen hade han vant sig att hysa dem; de voro således på visst sätt en följd af hans uppfostran. De hade liksom växt fast med honom sjelf och stelnat i sina urmodiga former.

Han hade sannerligen varit värd att lefva för ett par sekler till baka, medan ännu hela verlden delade samma tanke, som nu hos en baron i nittonde seklet endast var en anakronism.

Men ehuru han hyste så höga föreställningar om sitt ständs företräde, föraktade han visst icke dem, som stodo under honom i börd. Det sanna menniskovärdet

uppskattades af honom lika högt som af någon. Ett ädelt hjerta hade för honom samma värde, antingen det gömdes under purpurmanteln eller tiggarens trasor. Ingen kunde någonsin klaga öfver att hafva blifvit högmödigt bemött af baron Sternheim; visserligen var han något stel i sitt sätt, men så var han mot alla, både höga och låga. Hans underhafvande välsignade honom som sin välgörare, och hela orten egnade honom aktning och vördnad.

I sällskapslifvet var baronen den älskvärdaste kavaljer. Man tyckte sig hos honom återfinna en fläkt af den gamla gustavianska tidens ridderliga artighet, om än uppblandad med en viss stelhet. Hans gester, hans leenden, hans miner egde alltid någonting afmätt; öfver hela hans väsen låg utbredd denna grandezza, som han ansåg tillkomma en man af börd.

I hemmet deremot slöt sig baronen mera inom sig sjelf. På Helmersborg herskade i allmänhet en ytterlig stelhet och enförmighet; allt var cirkladt, högförnämt och tvunget. Bernard Anker hade rätt, då han sade, att allt på den gamla borgen luktade sexton anor till den grad, att man kunde få andtäppa. Men detta var ej baronens fel, utan friherrinnans.

Friherrinnan Leonora Sternheim, född von Launitz, var lika aristokratiskt sinnad, som sin man; men hos henne var detta ej blott en grundsats och en med modersmjölken insupen öfvertygelse -- det var ett karaktersfel. Baronen var endast genomträngd af kärlek till sin höga börd; hans hustru deremot var *högfärdig*. Alla, som hon ansåg stå under sig i rang, skänkte hon sitt djupaste förakt. En ofrälse fick aldrig nalkas henne; det plågade henne, att nödgas, om än blott med en omärklig böjning på det högborna hufvudet, besvara sina underhafvandes ödmjuka helsning. Hellre än att taga en oadlig person i hand, hade hon velat fasta ett helt dygn.

Tio gånger om dagen tackade hon Gud, "att hon ej var som en af dessa". Hon hade gift sig med sin man af kärlek, men efter det första året af deras äktenskap, beklagade hon bittert, att hennes tycke i stället ej fallit på — en grefve.

För öfrigt var friherrinnan egoist i högsta grad. Sedan den första lågan till baronen var utbrunnen, fans det på hela jorden ingen, som hon intresserade sig så mycket för, att hon velat bereda honom en glädje genom att uppoffra någon egen fördel. Hennes båda barn, Constance och Jacques, fingo väl litet ljum ömhet, men någon sann moderskärlek var hon ej mäktig. Att hon var skyldig dem uppfostran, visste hon väl, men för egoistisk att själf åtaga sig ett så mödosamt kall, öfverlemnade hon det åt sin man. Baronen hade dock ej mycken tid att egna åt sina barn; följaktligen var det främlingar, som skulle leda de båda syskonen fram på lifvets vädjubana. Constance anförtrordes åt en fransysk guvernant och Jacques åt en informator.

Guvernanten, mademoiselle Ninon Blanchard, eller *de* Blanchard, som hon gerna kallade sig själf, var en i grund och botten hederlig qvinna, lifvig och lätttrölig, som alla fransyskor. Med sin skarpa blick genomskådade hon genast förhållandet inom det Sternheimska huset och kom till den öfvertygelsen, att om den lilla Constance's själ ej skulle blifva helt och hållet missbildad, så berodde detta på henne. Med förskräckelse märkte hon dock, att flickan redan insupit mycket af moderns dåliga grundsatser och visade ganska hotande anlag för högmod och fåfänga. Inseende, att här ett snabt motgift vore af nöden, grep hon med ifver verket an, och inom kort hade hon helt och hållet frånryckt Leonora det välde, hon dittills egt öfver dotterns hjerta. Långt ifrån att bli bedröfvad häröfver, glädde sig friherrinnan tvärt om, att hon åt sin dotter fått en pålitlig upp-

fostrarinna, som skulle bespara henne alla bekymmer och allt besvär.

Baronen, som ganska väl insåg, huru oförmögen hans hustru var att handleda sin lilla dotter, och dessutom snart förstod det redliga och oegennyttiga i mademoiselle Ninons bemödanden, öfverlemnade åt henne ensam att utbilda Constance's goda anlag, så mycket hellre, som han sjelf hade nog sysselsättning med Jacques.

Denne hade uppväxt under sin faders ögon och fått en mer än vanligt sträng uppfostran. Baronen hade föresatt sig att dana sin son till en riktig typ för en ädling; därför måste, så att säga, hvarje tanke, hvarje intryck passera revy inför honom sjelf, innan han tillät dem inträda i gossens själ. Det fans icke en vrå, icke en fiber i Jacques' hjerta, som ej baronen menade sig hafva undersökt.

Och dock — huru grymt visade ej framtiden, att äfven en fars säkra blick ej förmår tränga till de dolda gömslena i en människosjäl.

Emellertid trodde sig baronen hafva gifvit sin son en exemplarisk uppfostran. Han lemnade honom aldrig ur sigte, hvarken vid lek eller allvar, läste sjelf till en början med honom och afstängde honom helt och hållet från umgänge med jemnåriga, för att ej dessa skulle utlägga för honom allehanda frestelser — kunde han göra mera?

Aldrig har en gosse haft mindre frihet än Jacques.

Baronen frågade sig aldrig sjelf, om denna beständiga bevakning var nyttig eller ej. Det var ju så påtagligt, att ett barn, som står under en skarpsynt faders uppsigt, blir bättre än ett, som öfverlemnas åt sig sjelf. Men — huru skulle det väl gå med Jacques i en framtid, då fadersögat ej mera vakade öfver honom? Huru skulle han kunna motstå frestelser, han, som aldrig varit van att tänka för sig sjelf.

Denna föreställning föll baronen aldrig in; han fortfor med sin stränga uppfostringsmetod och menade sig dermed uppfylla allan rättfärdighet.

Snart insåg han emellertid nödvändigheten af att gifva sonen en lärare. En sådan var lätt funnen, befans vara i baronens smak och installerades på Helmersborg. De föreskrifter, informatorn fick angående Jacques' läsning, lydde, att han så mycket som möjligt skulle selsätta honom vid studerbordet, för att tidigt vänja honom vid arbetsamhet. Denna uppmaning åttlyddes till punkt och pricka; den stackars gossen tvingades att läsa, till dess bokstäfverna i ringdans yrde för hans ögon och hans sinnen nekade sin tienst. Dessa oförnuftiga studier fortsattes under flere år med ursinnig fart och verkade allt, utom godt på ynglingens själsförmögenheter. Visserligen gjorde han snabba framsteg i vetenskaperna, men i samma mån blef han allt mera olycklig; det var, som om hans ande legat bunden i kedjor.

Under den tid, Bernard Anker var hans informator, behöfde han väl icke träla lika flitigt som förut — den medlidsamme Anker öfvertygade nämligen baronen om det galna i att sålunda öfveranstränga gossens krafter — men nu hade han en gång lärt sig att aldrig tröttna, och läsningen gick af gammal vana.

På detta sätt hade de båda syskonen växt upp. Constance var nära aderton år, Jacques sexton.

Då kom till Helmersborg underrättelsen, att Bernard Anker var sjuk, men att en hans kamrat under den närmast följande tiden skulle sköta hans plats som den unge baronens lärare.

"En simpel informator!"

Det var en vacker sommarafon mot slutet af juli. Solen närmade sig allt mera horisonten, och skuggorna förlängdes; naturen, försmäktande efter en brännhet dag, insöp friskhet och lif i aftonens svalka.

Under en stor ek på gårdsplanen vid Helmersborg suto två fruntimmer, inbegripna i ett lifligt samtal, och endast då och då egnande sin uppmärksamhet åt broderierna, som tummades och vändes upp och ned af de sysslösa fingrarne. Det var mademoiselle Ninon och hennes för detta elev, fröken Constance Sternheim.

Constance var icke egentligen någon vacker flicka, så knappast bra ut, men det var någonting ovanligt i hennes utseende, som genast frapperade. De djupt ligande svarta ögonen blixtrade af intelligens; de skarpt markerade, oregelbundna dragen liknade nästan en indianskas. Pannan var smal och tillbakalutande, näsan starkt böjd, munnen liten och prydd med bländhvita tänder, men på de tunna läpparne hvilade ett drag af spetskhet. Hyn var mörk och gaf ansigtet en sydländsk prägel. Öfver skuldrorna ringlade sig yppiga lockar, svarta som natten. Hufvudet var stolt tillbakakastadt, och den långa, smärta gestalten hade en drottningens värdighet. Man nästan förundrade sig öfver att ej se en gyllene krona öfver denna högburna panna.

Constance's yppiga former inneslötos af en elegant sommardrägt efter senaste modejournalen; hon hade af-tagit sin hvita halmhatt och lagt den bredvid sig på gräsmattan.

Ninon var liten, mager och rörlig. Knappt en minut förblef hon i samma ställning. De små skarpa ögonen irrade kring hit och dit, utan att dröja länge vid hvarje föremål. Ibland kastades arbetet åt sidan, ibland flögo fingrarne och nålen i kapp med tungan.

Redan för tio år sedan hade guvernanten passerat det Rubicon, hvarefter qvinnan ej mera är ung; men ingen kunde säga annat, än att hon bar sina fyrtio år med heder. Visserligen hade en eller annan tand gripit till flykten, men hvarför finnas löständer, om icke för att dölja sådana missöden? Den släta pannan hade icke en enda rynka, och det tunna håret var lika mörkt, som det någonsin varit. Lynnet var, om möjligt, ännu ungdomligare än förr. Hos qvinnan är vanligen talförmågan proportionel med antalet år; så var det åtminstone med mademoiselle Ninon. Ju äldre hon blef, dess mera rörlig blef tungan; om ingen afbrutit henne, skulle hon kunnat tala en hel timme, utan att tröttna. Dertill egde hon ett märkvärdigt minne; man hade exempel på, att hon mindes händelser och personer, som hon hört omtalas för decennier till baka. För öfrigt var hon ett fruntimmer med godt hufvud och godt hjerta; derjemte begåfvad med mer än vanlig bildning. Svenska språket kunde hon dock aldrig lära sig, utan hon inblandade i sitt tal så mycket franska uttryckssätt och fraser, att man stundom hade ganska svårt att förstå henne.

— *Petite enfant*, yttrade hon, och lade med en qvarlefvad af behagsjuka hufvudet på sned, hotande Constance med fingret. Ni får inte tala med ett sådant *mépris* om allting. Om någon hörde er, skulle han anse er *très-prétentieuse*. Man måste söka finna sig i allt, ser ni — vara *patiente* — *oh, dans ma jeunesse* — hur glad och obekymrad var jag inte, om också omkring mig rådde *l'ennui le plus insupportable!* Jag —

-- Men jag har ju redan sagt er, *mabonne*, att den

förfärliga enformigheten här nere på bondlandet tar lifvet af mig. Jag hotar att qväfvas vid hvarje steg — jag är icke skapad för ett sådant lif som detta. Dock, hvad säger jag — *lif?* Nej, så kan detta vegeterande, detta eviga stillastående icke kallas. Det liknar bra nära en andens död. Upp fort ur denna dvala! Jag *måste* till hvad pris som helst ruska upp mig derur för att ej somna på fullt allvar.

— Ja, ni har verkligen den senare tiden sett ut som en *somnambule*; ni är er inte mera lik — ni magrar, bleknar — *votre bonne humeur s'en est allée*. Vet ni, *chère enfant*, jag har *en effet* haft vissa misstankar om orsaken till er förändring — nu log guvernanten skälmaktigt och nickade betydelsefullt — jag minnes väl sjelf *dans ma jeunesse*.

— Alltid talar ni om er ungdom, *mabonne*, afbröt Constance otåligt. Kunde ni inte hitta på ett roligare samtalsämne?

— Jag ville blott säga, att jag i min ungdom känt *les mêmes symptômes*, sade Ninon godsint, utan att blifva stött.

— Hvad är det för symptom, ni talar om? återtog Constance likgiltigt och sydde några sting på sitt broderi.

— Kärlekens, *mon amie!* Se så, försök inte att spela någon förundran; jag har allt genomskådat dig, *petite mignonne* — oh, jag har ögon så goda som någon!

— Kärlekens?

Ett matt leende gled öfver den unga flickans stela drag.

— Jag skulle vara kär? upprepade hon. *Jag?* Ni känner mig inte, Ninon.

— Bättre än ni sjelf, skulle jag tro. Och hvad orimligt ligger väl deri, att ett sjuttonårigt flickhjerter vaknat till medvetande af sin bestämmelse?

— Jo, att detta hjerta är gjordt af sten.

— Idel fraser! Ingen mening!

— Dessutom — inte är det väl människans bestämelse här i lifvet, att hon skall älska?

— *Oh, elle l'ignore!* utropade fransyskan och himlade sig, förskräckt öfver detta djerfva fritänkeri hos en ung flicka.

— I så fall, återtog Constance, kommer jag att förfela min uppgift; ty jag känner på mig, att jag *aldrig* kommer att älska någon annan än mig sjelf.

— Och detta tror ni vara rätt?

— Jag vet icke, men det är sanning.

— *Oh, comme vous parlez impieusement!* utbrast made-moiselle Blanchard ifrigt. Ni förtjenar verkligen en skarp lexa, och den skall inte uteblifva.

Och nu började den pratsamma damen en lång föreläsning om det orätta i att göra invändningar mot en högre makts vilja, o. s. v. Men Constance afbröt hennes svada och sade med en trött min:

— Älskvärda Ninon, förskona mig! Jag är san- nerligen icke vid lynne att åhöra någon predikan nu — dessutom ämnar jag fara till kyrkan om söndag.

Ninon tycktes icke höra sin forna lärjunges sarkasmer.

— Stackars min älskling! sade hon medlidsamt och smekte den stolta frökens lockiga hår. När skall jag få se er glad och munter som förr?

— Jag har aldrig varit glad och munter.

— Nå ja; när skall ni aflägga er trumphenet då, om ni hellre vill ha det så? När skall jag slippa att se denna *air triste et annuyeux*?

— Så snart vårt hvardagslif här på Helmersborg blir mindre tråkigt, när dess enformiga färgton får någon ny skiftning.

— Icke förr?

— Icke förr.

— Då lär ni allt få vänta länge, suckade Ninon, hvars medfödda liflighet kom henne att plågas af det tråkiga lifvet hos baronens, fullkomligt lika mycket som Constance sjelf, fastän hon förstod att bättre dölja sin ledsnad. Plötsligt rann dock en idé upp i hennes hufvud.

— Vi hafva glömt en sak, utbrast hon. Här blir snart något nytt på Helmersborg.

— Hvad kan det vara? Menar ni balen på min födelsedag? Ah, jag vet redan af den, och jag gläder mig alldeles icke deråt.

— Nej, jag menar någonting annat. Herr Anker tänker ju skicka hit en af sina vänner som *vicaire* — det blir alltid en ny bekantskap.

— En ny bekantskap! upprepade Constance föraktligt. Bah! En simpel informator!

Men nu blef mademoiselle Ninon qnd.

— Fy, Constance! sade hon häftigt. Fy, fy! Det var ett mycket fult ord, som ni genast måste taga till baka. Se så, *sans pardon!* Huru många gånger har jag ej förbjudit Constance att tala med högmod om menniskor, som Constance anser sig *supérieure*, men som kanske äro mycket bättre än alla högfärdiga fröknar i hela världen? Fy, fy, blyges ni icke? Bed genast om förlåtelse!

Vid ljudet af denna stränga röst, så bekant från barndomens dagar, fastän nu ej hörd på länge, böjde Constance sig instinktmässigt ned, kyste Ninons hand och sade ödmjukt:

— Bästa mabonne, förlåt mig!

Denna handling var en ögonblickets ingifvelse; i nästa minut ångrade hon den. Emellertid hade guvernanten derigenom fått se hvad hon önskat: att hon ännu icke alldeles förlorat det välde, hon förut egt öfver den unga flickan. Innerligt glad öfver denna upptäckt, tog

hon Constance's hufvud mellan sina händer, kyste henne på pannan och sade rörd:

— Så ja, *chère enfant*, det var snällt — nu är allt glömdt. Förlåt, att jag var barsk nyss; ser du, jag blef så ledsen, så ledsen, då jag hörde dig yttra de stygga orden; men det skall ju aldrig hända mer — *n'est ce pas?*

Hon såg sin älskling ömt och oroligt i ögat; Constance rodnade och sökte förgäfvets harnesk-kläda sitt hjerta mot denna blick; hennes stolthets motstånd smälte bort, och med hufvudet lutadt mot sin uppfostrarinnas bröst, lofvade hon allt hvad denna begärde.

Fred var åter sluten.

I detta ögonblick kom en kammarjungfru och tillkännagaf, att friherrinnan önskade tala vid fröken.

Constance påtog hatten, nickade vänligt åt made-moiselle Ninon och gick.

I salongen fann hon modern. Leonora halfåg på en divan och bläddrade i en engelsk roman; då Constance inträdde, såg hon upp, betraktade dottern några ögonblick, liksom sökande efter ord, och sade slutligen med långsam, släpande röst:

— Det är onödigt, att Constance visar sig så der förtrolig mot mademoiselle Blanchard, som jag nyss genom fönstret såg, att du gjorde.

Constance rodnade; hon kände sig förlägen öfver att modern bevittnat scenen mellan henne och guvernanten.

— En fröken von Sternheim kysser icke en ofrälse på handen, kom i håg det, fortfor friherrinnan. Made-moiselle Blanchard *har varit* din lärarinna och såsom sådan har du *varit* henne skyldig artighet; *nu* är du fullväxt, behöfver ej mera mademoiselles hjälp och är därför befriad från all förödmjukande förtrolighet med henne. Har du förstått mig?

Stum böjde Constance hufvudet till tecken att hon förstått.

— Det är bra, återtog Leonora och flyttade ögonen åter till boken. Du kan gå.

Constance stod en stund qvar; hon ville säga något, men orden stannade inom läpparne. Förundrad såg friherrinnan upp och lorgnerade sin dotter.

— Hvarför går du inte? sade hon. Har du något att säga mig?

— Nej, svarade Constance kallt och drog sig till baka.

Friherrinnan återtog sin läsning.

På detta sätt motarbetades Ninons välvilliga bemödanden att dana Constance till en ädel och kristligt ödmjuk qvinna; de goda frön, hon nedlade i Constance's hjerta, förqväfdes, innan de hunno uppspira, och det var flickans egen mor, som sådde ogräs bland den goda säden.

De första intrycken.

Följande eftermiddag hade familjen samlat sig i matsalen för att intaga sitt kaffe, då en betjent inträdde och rapporterade, att det kom främmande.

— Hvem kan det vara? undrade baronen.

— Det är en ensam herre — hans vagn är redan i alléen.

— Då är det kanske den nye informatorn, inföll mademoiselle Ninon.

Så var det verkligen. Några minuter senare höll den omtalade vagnen framför förstugutrappan, en ung man hoppade ur, vaxlade några ord med skjutskarlen och gick iu i huset.

— Det är förmodligen min nye plågoande, tänkte Jacques, som redan i andanom såg sig fjettrad vid det för en tid öfvergifna studerbordet.

— En ny tråkig människa att förarga sig åt, tänkte Constance, som icke kunde föreställa sig en informator annat än tråkig och pedantisk.

— Den nye magistern kommer som sänd från en högre makt, tänkte å sin sida Ninon. Han skall något lifva denna dödande enformighet. Jag har återigen fått en olyckskamrat.

Men det blef ej lång tid till reflexioner, ty efter en stund öppnades dörren och betjenten anmälde:

— Magister Birgersson!

Och nu inträdde med raska steg en ung man; hans hållning var ståtlig, allvar och redlighet talade ur hans vackra drag, och Constance nödgades inom sig erkänna, att sådan hade ej den "pedant" varit, hon väntat sig få se.

Baronen hade rest sig från soffan och gått några steg mot den främmande.

— Det är förmodligen med baron Sternheim jag har den äran tala? frågade Karl med klangfull, väljudande stämma.

— Ja — till er tjänst.

Karl gjorde en artig bugning och presenterade sig sjelf, såsom den der blifvit anmodad att under Bernard Ankers sjukdom vara den unge baronens lärare.

— Välkommen, min bäste herr Birgersson! sade baronen och tryckte Karls hand. Jag och min son bli er mycken tack skyldiga för den möda, ni nedlägger på Jacques' undervisning. Det skulle varit bra svårt för honom, om herr Ankers sjukdom förorsakat något afbrott i hans studier. Tro mig, herr Birgersson, ni har icke träffat på en otacksam. Men för all del — jag glömmar ju att presentera er min familj: min hustru — vår dotter — Jacques, er tillkommande lärjunge — mademoiselle Blanchard.

Karl bugade sig aktningsfullt och fick till svar af friherrinnan en knappast märkbar nick, af Constance en stolt böjning på det högburna hufvudet, af Jacques endast en skygg blick och af guvernanten ett litet förtroligt leende jemte en nigning i den högre stilen.

Med en åtbörd inbjöd Leonora den nye informatorn att taga plats. Karl efterkom uppmaningen och slog sig ned ett stycke från baronen, med hvilken han inledde ett samtal om resan, o. s. v. Derefter öfvergingo de till andra ämnen. Karl talade ledigt och obesväradt om hvad som helst, utan att märka, att han nästan var den ende, som höll konversationen vid makt. Baronen var enligt sin vana temligen fåordig, friherrinnan inblandade endast då och då något enstaka ord, Constance stod vid ett fönster och trummade på rutan, Jacques hade smu-

git sig ut och mademoiselle Ninon satt i en vrå och broderade med förtviflad fart.

En stund fortfor samtalet på detta sätt, aftynande allt mer och mer; slutligen, då Karl märkte i hvilket fåordigt sällskap han befann sig, tog han sitt parti och teg, äfven han.

— Ni är väl trött efter resan, herr Birgersson? frågade ändtligen friherrinnan.

Karl försäkrade motsatsen.

— Åh, det måste ni vara, återtog hon med sinkalaste ton. För all del, genera er ej för oss, tillade hon med en anstrykning af ironi, i det hon häftigt drog på en klocksträng. Annette, sade hon till den inträdande kammarjungfrun, laga att herr Birgersson får anvisning på det rum, han kommer att bebo. Vill ni vara god och följa med — edra effekter skola genast blifva uppburna.

Karl, något förundrad öfver detta besynnerliga sätt att afskeda menniskor, bugade sig och drog sig till baka.

— Aha, tänkte han, då han gick uppför de trappor, som ledde till hans rum, den nådiga friherrinnan tyckes vilja spela förnäm, och jag misstänker, att den unga fröken ämnar följa söta mammas exempel. Men — vi få väl se! I alla fall måste man här använda både näbbar och klor, och jag skall icke spara någondera, det lofvar jag.

— Nå, min vän, hvad säger du nu om vår unge magister? frågade baronen sin hustru, då dörren slutit sig bakom Karl. Ser han inte ut att vara en hygglig gosse?

— Möjligt; jag såg inte så noga på honom, svarade friherrinnan likgiltigt.

Ett moln drog öfver baronens panna.

— Leonora, sade han med låg röst, huru många gånger har jag ej bedt dig om att slippa se dessa föraktfulla miner? De anstå dig alldeles icke. Tro mig, Leonora, de skada dig mer än de gagna. Hvad skall världen säga, som bevittnar dem? Naturligtvis, att du är en högfärdig, enfaldig toka, som ...

— Du är sannerligen mycket artig, det kan icke nekas, afbröt Leonora lugnt.

— Jag upprepar blott, hvad hela trakten säger. Mängdens omdöme är inte att förakta; ingen har ostrafadt satt sig öfver allmänna opinionen.

— Nå väl, hvad är egentligen din mening med denna vackra moralpredikan? Tar du mig för en skolflicka, som man med bannor kan få att dansa efter sin pipa? Då har du mycket bedragit dig, Albert.

— Min afsigt var att bedja dig iakttaga ett mera passande uppförande mot herr Birgersson. Om du också i ditt hjerta djupt föraktar både honom och hela den ofrälse klassen, så visa det åtminstone icke så mycket! Både för hans, min och din egen skull ber jag dig lägga bort dessa fränstötande miner, dessa axelryckningar, som göra, att du blir utskrattad. Leonora, jag ber dig ej ofta om något — uppfyll blott för en enda gång min bön, och jag skall sedan lemna dig i fred.

— Vi få väl se, svarade friherrinnan kallt.

Derpå gick hon in till sig, utan att kasta en blick på baronen, som först ämnat följa henne, men nu ändrade tanke och satte sig på en soffa, med ett tidningsblad i handen.

Samtidigt hade ett samtal af ungefär liknande innehåll förts mellan dottern i huset och guvernanten.

Ninon hade lagt ifrån sig sitt arbete och gått fram till Constance, som fortfor att slå revelj på fönsterrutan.

— Nå, hvad tycks? frågade hon. Var det inte *un beau jeune homme!* Ah, jag är helt förtjust — en sådan

charmant hållning, hvilket intagande sätt och sådana vackra ögon! Jag väntade mig sannerligen inte att få se en sådan Adonis.

— Bevars, ni är ju riktigt i extas, kära mabonne, svarade Constance med ett ironiskt småleende. Jag tyckte, det var alls intet märkvärdigt hos den herrn — man skall vara fransyska för att vara så eldfängd.

— Ja, jag kan inte neka, att den unge mannen frapperade mig. Nog öfverglänste han alla de ungherrar, som finnas här på orten.

Constance svarade endast med en betecknande axelryckning och fortfor med sin tanklösa lek.

— Men så erkänn då, förstockade varelse, att han såg bra ut, återtog Ninon ifrigt.

— Om ni så befaller, mademoiselle. Märkvärdigt, hvad ni har för en sympati för *informatorer*, mabonne; jag får öppet tillstå, att jag inte delar er smak.

— Nej, jag vet nog hvarför, inföll guvernanten blosande.

Constance vände sig om och såg henne frågande i ögonen.

— Nå?

— De äro för simpla, skall jag säga, för att intressera en så förnäm dam, sade mademoiselle Blanchard med undertryckt harm. Ni är för högmodig — *voilà tout!*

— Nå väl, jag vill inte disputeras med er. Naturligtvis känner ni denna sak bättre än jag. Dessutom är ert omdöme mig något så när likgiltigt. Anse mig gerna för högfärdig, jag tillåter det.

— Constance! utbrast Ninon sorgset och förebrående.

— Hvad vill ni mig?

Med fullkomlig köld uthärdade den unga flickan sin uppfostrarinnas straffande blick.

— Intet! svarade Ninon nedslagen. Intet! Ack, tillade hon med bitter ton, jag tänkte likväl en gång,

att ni ännu skulle kunna blifva sådan, som jag hoppats det. Men — hvarför tala om det, som ej mera kan ändras? *Adieu donc, mes illusions!* Jag kan ej längre hindra er att fortgå på den bana, ni valt. Gud skall dock veta, att felet ej är mitt; jag har *velat* rädda er, det säger mig mitt lugna samvete.

Hennes röst darrade af undertryckt sinneströrelse, och en tår uppsteg i ögat. Constance syntes något förlägen.

— Jag förstår er icke, mabonne, sade hon. Hvad kommer åt er? Är ni ond?

— Ond? Nej! Men jag lider af att höra, huru ni allt mera öfverger mig och hyllar er mors grundsatser. Må hända är detta egoism; må hända är det naturligare, att ni lyder henne än en stackars främling, men jag kan ej uthärda att se er på detta sätt. Dock, hvartill tjänar min klagan? Jag lär ändå inte dermed återvinna mitt värde öfver ert hjerta — det har jag gudnås för alltid förlorat.

Constance syntes tveksam och den trotsiga minen försvann så småningom; men plötsligt öppnades dörren till friherrinnans rum, och hon hörde sitt namn ropas; då gjorde hon en hastig bugning för guvernanten, slog henne lätt på armen och sade skämtsamt:

— Se så, sluta nu med det här tragiska uppträdet och gråt inte längre — se så, tänk på er förtjusande magister Birgersson, så torka nog tårarne beskedligt in!

Derpå skyndade hon in till modern, följd af Ninons sorgsna blick.

Ett bref.

Helmersborg d. 14 Aug. 18—

Älskade mamma!

Sedan jag nu någorlunda satt mig in i mina nya förhållanden och blifvit hvad man kallar "varm i kläderna" på Helmersborg, kan jag skrida till fullgörandet af mitt löfte, att med första möjliga låta mina kära hemmavarande veta, huru jag befinner mig i mitt nya hem. Som jag vet, att J hysen deltagande för allt hvad som rör er stora, bortskämda pojke, så följer här en detaljerad beskrifning på det mottagande, jag rönte af familjen Sternheim. — — — — —

Med dessa ord reste sig friherrinnan upp, ringde och tillsade den inträdande tjenstflickan att visa mig till mitt rum. Och jag? Jag var tvungen att förstå den tydliga vinken och gå min väg. På ett bestämdare sätt hade man aldrig kunnat uttala, att jag var till besvär. Hvad synes eder nu om ett så föga artigt bemötande? Jag är visst ingen vän af dessa konvenansmenniskor, som röra upp himmel och jord, om man visar dem det ringaste tecken till missaktning; men jag såg tydligt, att det var friherrinnan Sternheims afsigt att förödmjuka mig, att gifva mig en påminnelse om, att jag var en simpel informator, som man kan skicka fram och till baka efter behag, ett slags bättre tjenstehjon — och jag kan inte neka till, att detta förtretade mig en smula. Jag tänker *aldrig* blifva lekboll för någons högmod. Emellertid fick jag nu beskedligt svälja de beska pillerna och taga skeden i vackra handen.

Uppkommen på mitt rum fann jag der mina saker,

som man låtit ditbära, och jag fick nu en stunds arbete att ställa dessa i ordning. Medan jag som bäst var sys-selsatt dermed, knackade det på dörren. Vid mitt "stig in!" visade sig en yngling på tröskeln. Det var min lärjunge, den unge baron Jacques.

Han betraktade mig några ögonblick tveksamt; derpå syntes han taga sitt parti, stängde dörren och inträdde i rummet.

— Herr magister, sade han med dröjande ton. Ni är väl mycket trött efter resan?

Förundrad öfver denna fråga, som jag en stund förut hört äfven från friherrinnans läppar, besvarade jag den nu, liksom då, nekande.

— Men — ni har kanske brådt om med att packa upp edra saker? återtog ynglingen, då han såg, hvad jag hade för händer.

— Åh nej, inte är det precist någon brådska, genmälte jag.

— Kanske ni vill, att jag skall hjälpa er?

— Ni? utbrast jag öfverraskad. Jag tackar er för tillbudet, men jag kan ej antaga det. Jag hvarken åstundar eller behöfver er hjälp.

— Min hjälp! upprepade Jacques, och hans läppar kröktes af ett hänfullt leende. Åh, inte var det just för att *hjälpa* er, som jag erbjöd mig att packa upp er koffert. Nej, det var för att ni snart skulle blifva ledig — jag ämnade nämligen taga er tid i anspråk för mig sjelf. Jag är egoist, som ni ser.

— Jag förstår icke, hvari jag skulle kunna vara Jacques till tjenst.

— Hvari brukar en informator tjena sin lärjunge?

— Huru? Det var således fråga om läsning?

— Ja.

— Ni vill väl inte, att vi skola börja nu genast?

— Jo.

— Redan! Och jag har ännu icke varit en timme i huset! Det kan man kalla en brinnande håg att lära.

Jag undansköt mina effekter, bjöd ynglingen att sitta på soffan och tog sjelf plats i dess motsatta hörn.

— Ni älskar vetenskaperna? frågade jag.

— Inte särdeles, svarade Jacques likgiltigt och stirrade ut genom fönstret.

— Hvad — tycker ni ej om att studera?

— Tvärt om, det är min värsta plåga.

— Och nyss tycktes ni med sådan värma omfatta studierna?

— Jag afskyr dem.

— Hvad säger ni? utbrast jag, öfverraskad af hvad jag hörde. Men huru skall jag då förstå er ifver nyss, att så snart som möjligt få börja era lektioner?

— Den frågan ämnar jag icke besvara. Vill ni vara god och låta mig undergå examen öfver hvad jag kan, herr Birgersson?

— Nu genast?

— Ja visst.

Jag hade intet skäl att vägra en sådan begäran. En noggrann pröfning företogs; jag fann, att Jacques hade ganska vidsträckta kunskaper, åtminstone långt öfver dem, man kan vänta af en sextonåring. Jag måste haft förträffliga företrädare. Sedan examen var slutad, bad Jacques ifrigt att få höra mitt omdöme om hans kunskaper.

— Tror ni, att jag kan blifva student i vår ett år till? sade han oroligt.

— Med flit och tålmod skall det nog gå, svarade jag uppmuntrande.

Den unge gossens anletsdrag ljusnade; några ögonblick satt han tyst och tankfull. Slutligen såg han hastigt upp och frågade:

— I Upsala — man har väl bra roligt der?

Jag betänkte mig något, innan jag svarade.

— Ja, nog säges det så, yttrade jag slutligen. Men i den staden lär man väl icke, lika litet som i alla andra, vara befriad från sorger och bekymmer. Dessutom kan den, som bär lyckan inom sig, hafva roligt öfver allt.

— Men man har väl åtminstone fullkomlig *frihet* i Upsala?

— Ja bevars, en så fullkomlig frihet, att den till och med är allt för stor.

— Och man får vara sin egen herre, utan att behöfva subordinera under *någon* eller *något*?

— Nästan.

— O, hvilket härligt lif! utbrast han med glänsande blickar. Den som ändå vore halftannat år framme i tiden och befriad från detta odrägliga slafveri under . . .

Han tystnade förskräckt.

— Hvad säger jag? Hvilken obetänksamhet! Ni måtte väl ej frambära dessa ord till min far? Då skulle ni göra mig olycklig.

— Huru så? Inneburo de då något brottsligt eller orätt?

— Åh nej, inte just det, stammade Jacques förvirrad. Men han skulle tro, att jag längtar från hemmet och ut i verlden, att jag icke trives hos mina föräldrar, och det skulle smärta honom — lofva mig, att ni ingenting säger!

Jag gaf honom detta löfte, och han lemnade mig, säker att jag icke varit nog skarpsynt att genomskåda honom.

Dåraktiga föräldrar! Huru oklokt handla de ej, just när de tro sig som allra visast! De hålla sina barn under armarne och låta dem ej taga ett enda steg på egen hand. Hur skall det gå barnen, då den ledande fadershanden ej mera finnes till, och de kastas ut i frestelsernas brusande hvirfvel, utan stödjepunkt, utan skydd?

Tack, älskade mamma, tack för att ej *jag* fått en sådan uppfostran! Du har låtit mig gå min bana framåt ensam och öfverlemnad åt mina egna krafter, endast uppmuntrad då och då af ett moderligt råd; derigenom har jag lärt mig att ej stappla. Men denne oerfarne yngling, som aldrig fått pröfva sin egen förmåga, måste han icke vid första steget på egen hand falla, för att kanske aldrig uppstå?

Jag hyser ett innerligt medlidande med gossen. Hvad jag kan, vill jag göra för honom. Så mycket förstår jag åtminstone uträtta, att han ej mera behöfver öfveranstränga sig med läsning, som förut. Jag förstår icke, huru baronen, som i allt annat tyckes mig ega så sunda idéer, kunnat begagna en så skef metod vid sonens uppfostran. Min principal är verkligen en så upplyst och förståndig man, att jag sett få hans likar. Allt ifrån första stunden, jag såg honom, fick han min odelade beundran och aktning. Jag har hört folk påstå, att han är högmodig, men det är bestämdt ett groft misstag; han är stolt öfver sin börd, det har jag ofta hört af hans yttranden, men detta kan man väl icke kalla ett *fel*? Dock — hur många gånger har man icke förvexlat stoltheten med högmodet? Jag är säker om, att min gode baron är offer för ett sådant misstag.

Mot mig, liksom mot alla, är han mycket vänlig, ehuru med denna stela vänlighet, som går till hjertat, när man kommer under fund med densamma, om man någonsin lyckas deri. Hans öga kan uttrycka de hjertligaste känslor, men det högburna hufvudet sänkes icke en linie. Om han vore aldrig så gladt stämd, skulle han icke höja rösten öfver detta *lagom*, som han anser förenligt med sin värdighet. Jag önskar, att du såge honom, mamma, du som svärmar så mycket för den gustavianska tiden!

Friherrinnan deremot — slipper jag säga något om

henne? Föreställ dig henne gerna utrustad med alla fullkomligheter; om porträttet icke blir likt, kan ju ingen hjälpa det.

Dottern, fröken Constance, har jag varit allt för litet till samman med, för att kunna bilda mig ett om-döme om henne. Hon förefaller högdragen och tillbaka-visande; hon måtte visst tro, att jag hyser en brinnande önskan att fria, så angelägen är hon att visa det stora, omätliga afstånd, som skiljer henne och mig. Ända sedan min ankomst hit, har hon icke tilltalat mig mer än en enda gång, och då var det för att förmå mig att lös-släppa hennes klädning, på hvilken jag olyckligtvis råkat trampa. Tänk, mamma, jag har likväl varit här snart två veckor! Jag tror *icke*, att jag kommer att länge fördraga hennes förnäma miner. Uppriktigt sagdt, är fröken Constance den, jag tycker minst om af hela fam-iljen.

Till denna räknas äfven frökens f. d. guvernant, en liten treflig, hoptorkad fransyska vid namn made-moiselle Ninon. Hon och jag äro redan de bästa vän-ner; i synnerhet förvärfvade jag mig hennes aktning, då hon fick höra, att jag älskar "*la langue charmante de la France charmante*". Jag håller garnhärfvor åt henne på lediga stunder, och hon berättar med flytande tunga små historietter från sin ungdom. Af sådana har hon ett outtömligt förråd i sitt minnes skattkammare. Och en sådan förmåga hon har att minnas allt! Härom da-gen t. ex. kom hon helt plötsligt i håg, att den person, som för många år sedan dödade friherrinnans bror, hette Birgersson, och frågade om jag var en slägting till ho-nom. Jag svarade undvikande, att detta nog vore en möjlighet, enär släkten Birgersson är vidt utgrenad. Jag egde icke mod att säga: "Jag är son till denne mördare!"

Nog nu om mig sjelf. Jag hoppas, att mitt vistande på Helmersborg ej blir så särdeles långvarigt; när jag

kommer hem, får mamma vidare detaljer om den tid, jag tillbragt här. Nu vill jag endast tänka på er, mina kära, kära vänner! Huru lefver världen med er under min frånvaro? Förmodligen lika hårdhänt, som då jag var hemma? Mamma spinner väl lika träget som vanligt, och Anna dunkar i sin väfstol från morgon till qväll? Ack, om jag kunde förvandla ullen i mammas händer till finaste guld och lilla systers bomullsväf till rödaste purpursammet, det skulle vara en god konst. Men vänta till om några år, när jag blifvit en stor man, då skall mamma få sitta på en tron af idel ädelstenar och inte ens behöfva titta åt någon spinnrock; Anna skall ha de allra modernaste toaletter, sydda af silfverskir och månstrålar — det blir fint, skulle jag tro.

Men i väntan på alla de der härligheterna, fån J väl nöja er med tarfligare saker; det kan ju ingen hjälpa.

Annas nattvardsläsning börjar väl snart? Ack, den som finge vara hemma och se, huru den viktiga tid, som stundar, skall utveckla henne! Gud vare lof, jag vet åtminstone, att det blir åt det godas sida. Gif henne en hjertlig välönskning och en invigningskyss från mig den dag, då hon börjar sin betydelsefulla beredelse. Jag hoppas hinna hem, innan hon framträder till Herrans altare.

Huru mår Bernard Anker, och huru slår han sig ut med alla mina disciplar? Helsa honom från mig och bed, att han skrifver hit och sqvallrar på dem, som äro dumma eller uppstudsiga. Jag kan väl tro, att han besöker er ibland? Det är en utmärkt yngling. Jag vet inte, hvarför denna tanke föll på mig just nu, men jag tycker, att han skulle passa särdeles bra som man åt liten Anna, i en framtid — hvad tyckte du om den idén, mamma lilla?

Nu är papperet fullskrifvet, och jag har inte råd att bestå ett nytt ark. Måste jag då sluta? Det lär inte

hjelpas med mindre. Farväl då, älskade mamma, helsa Anna och Bernard, och bed dem bägge skrifva hvar sin lilla biljett, att läggas in i mammas nästa bref; det bestås just inte många förströelser här på Helmersborg; men när alla dessa bref komma, då blir det en lycklig stund för åtminstone en af det högadliga slottets invånare, nämligen herr informatorn, studenten vid Upsala akademi, höglärde herr

Karl Birgersson.

P. S. Jag glömde nämna, att här blir stor bal om fredag; fröken Constance fyller då aderton år. Jag fröjdar mig inte särdeles mycket deråt. Medan de andra dansa, ämnar jag i tankarne göra visit hos en viss liten familj der hemma i Upsala; mamma kan aldrig gissa hvilken. Farväl!

Törnrosknopparne.

Det återstod endast några dagar till den fest, med hvilken Constance's adertonde födelsedag skulle firas. På Helmersborg rådde stor brådska; alla tjenare, både unga och gamla, voro upptagne af de storartade förberedelserna; man slagade, bakade, brygde, kokade, stekte, skurade och fejade på allt sätt; det var ett lif och ett vimmel på det gamla herresätet, som gjorde ett stort afbrott mot den vanliga stillheten.

Karl lät icke störa sig af detta larm. Han steg tidigt upp om morgnarne; solen hade knappast hunnit titta upp vid himlaranden, förr än han med en bok i handen och den hvita mössan på hufvudet stod i den lummiga allé af murknande, sekelgamla lindar, som ledde upp till Helmersborg. I deras skugga satt han flere timmar och läste; stundom lät han boken sjunka, för att i stilla andakt beundra den storartade tafla, som naturen, ännu i sommarfägring, upprullade för hans blickar. Vid bestämd timme gjorde han uppbrott, slog igen boken, sade naturen farväl och vandrade åter till slottet för att icke komma för sent, till dess familjen gemensamt i matsalen intog morgonkaffet. Detta dracks under vanlig tystnad; derpå gick en hvar åt sitt håll. Baronens in i sitt arbetsrum eller ut på egorna, friherrinnan till förmaksoffan och romanen, mademoiselle Ninon till biblioteket och fröken Constance företog sin vanliga förmiddagsridt; Karl och Jacques gingo till studerkammaren, der de arbetade hela förmiddagen, ända tills den galonerade betjenten underrättade dem, att middagen var serverad. Nu följde åter igen en stund af verklig pina för

Karl; han skrufvade sig på stolen, åt litet eller intet, betraktade sitt högförnäma bordsällskap och undrade, hvarför det skulle finnas något så dumt till i världen, som etiketten. Ändtligen reste man sig upp från middagsbordet, och nu slog Karls frihetstimma. Hela eftermiddagen var han ledig. Dessa frihetens stunder sökte han göra så omvexlande och angenäma som möjligt; än företog han en segeltur på insjön, än ströfvade han i skogen med bössa på axeln och lyssnade på foglarnes drillar, men hade icke hjerta att nedskjuta en enda af de snälla sångarne; än gjorde han botaniska utflygter i trakten, än satt han vid sjöstranden med metspö för att fiska. I alla dessa sysselsättningar brukade merändels Jacques deltaga. När det var lugnt och insjön låg blank som en spegel, kunde han till och med någon gång öfvertala mademoiselle Ninon att följa med på en båtfärd. Vanligem var då resans mål den lilla ön, som låg midt emot slottet, ej långt ute i sjön. Der var ett verkligt litet eden; baronen hade der låtit anlägga en springbrunn, uthugga en grotta i berget, plantera riktiga små skogar af törnrosbuskar, och på spetsen af en kulle uppbygga ett litet förtjusande tempel, från hvilket man hade den härligaste utsigt öfver sjön och dess natursköna stränder.

Aftnarne plägade familjen tillbringa till sammans, antingen i salongen eller i trädgården, om vädret var vackert. Efter supén konverserades en stund på det vanliga tystlåtna sättet; slutligen brukade Ninon spela något fingerbrytande stycke på piano eller sjunga någon kärleksandande fransk romans; detta var tecken till allmänt uppbrott. En stund senare hvilade hela Heltersborg i sömnens armar.

Ungefär på detta sätt tillbringade Karl sina dagar. Omvexlingen var just ej stor, men han trufdes likväl rätt bra. Karl var ingen af dessa oroliga andar, som ila från

den ena sysselsättningen till den andra, utan att gifva sig ro att dröja vid någonting visst — som dyrka allt *ovanligt*, och tro sig sjelfva blifva ovanliga genom att finna allt det hvardagliga tråkigt.

Men under allt detta, glömde han icke det ändamål, för hvilket han kommit till Helmersborg.

Det var dagen före balen.

I salongen sutto Constance och mademoiselle Ninon. Den förra satt vid ett fönster och blickade ut, sysslolös som vanligt; guvernanten sysslade med att efter sin smak binda en bukett, som fröken skulle bära på morgondagens bal.

— Men, bästa Constance, sade hon, se då hit och välj sjelf de blommor, ni vill ha! Jag känner icke er smak, och jag är säker, att min *bouquet* icke gillas.

— Nå väl, så får ni väl binda en annan då, afbröt Constance otåligt.

Med detta svar måste Ninon låta sig nöja. Hon fortfor att binda och Constance att stirra ut genom fönstret.

— *Mille pardons* att jag stör er igen, Constance, återtog fransyskan efter en stund. Men säg mig blott en enda sak — *je vous en prie!* Skall den här hvita törnrosen placeras bredvid nejlikan eller levkojan?

Constance svarade icke; hon tycktes knapt hafva hört guvernantens fråga. Otålig reste sig då denna upp, såg ut genom fönstret och utbrast:

— Men hvad ser ni då för märkvärdigt der ute på gårdsplanen, efter som ni är så *disträit?*

Constance drog sig hastigt till baka och rodnade, som hade man ertappat henne vid begåendet af ett brott.

— Intet! svarade hon och försökte antaga en obesvärad ton.

Men Ninon var för slug att låta lura sig deraf.

— Ah, *monsieur* Birgersson sitter under det stora trädet och läser! sade hon småleende. Hm, hm — då förlåter jag er *préoccupation*.

Hon klypte skälmskt med ögonen och nickade med en min, som ville hon säga: nu har jag genomskådat dig.

Constance rynkade ögonbrynen och sade harmset:

— Hvad är det ni säger, *mabonne*? Akta er! Jag tål inga dumma, grundlösa anspelningar.

— Grundlösa? upprepade Ninon med en oeffterhärmligt gäckande ton.

— Kanske ni verkligen på allvar vill påstå, att det var den der magistern jag betraktade? utropade Constance vredgad och sprang upp.

— Kanske ni verkligen på allvar vill *förneka* detta? inföll Ninon och såg henne skarpt i ögonen.

— Nå ja, det var en slump, sade Constance och sänkte sitt öga för fransyskans ransakande blick. Utan att hon förmådde hindra det, spred sig en allt mörkare rodnad öfver hennes kinder.

— Det var väl också en slump, att edra blickar med *un tel intérêt* hvilade på den unge mannen? återtog Ninon med ett satiriskt leende.

— När allt kommer omkring, så påstår ni kanske, att jag är *kär* i magister — hvad heter han nu igen? — Birgersson, tror jag. Nej, min bästa *mademoiselle de Blanchard* — jag prisar mig lycklig att icke ega en så dålig smak, som ni.

— Åh nej, *kär* är ni inte ännu, men ni kan bli.

— Aldrig!

— Birgersson är en farlig karl, och ni ...

— Aldrig, hör ni — aldrig! Det finnes intet i världen, som är mig så likgiltigt, som den der herrn.

— *Vous vous trompez*; ni hyser för "den der herrn" ett vida större intresse, än ni vill visa. Han är "en

simpel informator" — allt så går det inte an, att ni ens är höflig mot honom; sådana äro *vos principes*. Men det hindrar er icke att i hemlighet beundra hans vackra ansigte, hans sätt, hans hållning, hans *conversation agréable*.

— Ninon, jag blir ond, om ni inte är tyst!

— Ja, nu skall jag tiga, ty nu hafva vi "den der magistern" här.

Verkligen öppnades i det samma dörren, och Karl inträdde. Med en lätt bugning för damerna ville han draga sig till baka, men Ninon sade med bedjande ton:

— Bäste herr Birgersson, kom hit och hjälp mig en smula!

Constance sände sin f. d. lärarinna en bister blick.

— Det är onödigt, sade hon högdraget till Karl. Mademoiselle behöfver icke er hjälp.

— Förlåt, svarade han kallt, mademoiselle begärde den likväl helt nyss.

Derpå tog han en stol, satte sig vid bordet och fick af Ninon en knippa blommor att sortera. Constance bet sig af harm i läppen, gick och satte sig på en soffa och började bläddra i en modejournal.

— Vet du, *chère amie*, pladdrade Ninon, färgerna på denna bukett *ne correspondent pas* med färgen på din ljusröda sidenklädning, som du skall bära på balen i morgon — det finnes några röda och hvita törnrosknoppar i orangeriet, som äro *très-charmantes* — dessa skulle göra effekt! Och med dylika blommor i ditt svarta hår skulle du blifva *la reine du bal*. Men huru skola vi få hit de vackra knopparne?

— Herr Birgersson! sade Constance med hård och befallande ton. Gå genast ned i orangeriet efter de der blommorna!

Hon hade kastat journalen från sig, och hennes blickar hvilade med ett öfvermodigt uttryck på den unge informatorn. Men denne tycktes icke vilja fullgöra be-

fallningen. Förundrad fixerade han några ögonblick den stolta damen; derpå sträckte han helt lugnt handen efter klocksträngen och ringde.

En betjent infann sig.

— Var god och hemta upp några röda och hvita törnrosknoppar från orangeriet åt fröken, sade Karl till denne. Men var snart till baka!

Betjenten gick.

Constance hade icke väntat sig detta. Sjudande af vrede stod hon upp, gick ett par steg mot Karl med högburen panna och blossande kinder, försökte tala, men sinnesskakningen qväfde hennes röst, och hon förmådde endast framstamma ett:

— Herr Birgersson! ...

Karl såg upp med fullkomligt obesvärad min.

— Är det mig, fröken värdigas tilltala? frågade han.

— Hvarför efterkom ni icke min tillsägelse nyss?

Jag är van, att blifva åtlydd.

Hennes röst darrade.

— Huru! utbrast Karl med väl spelad förvåning.

Det var då *mig*, ni för en stund sedan tilltalade! Sannerligen jag det kunde tro — en sådan ton brukar jag icke ens begagna åt en hund.

— Oförsämde! utbrast Constance, och de svarta ögonen sköto blixtar. Jag tror sannerligen, att ni vågar gifva *mig* en lexå.

— Jag är ju informator! Det kan vara roligt nog för någon gång, att gifva lexor åt *fröknar*. Men allvarsam taladt — han steg upp och nalkades Constance med värdig hållning — tro icke, att ni kan besegra mig, min fröken. *Jag* blir aldrig någons slaf. Afstå från alla försök att förödmjuka mig — som ni ser, studsa de till baka mot er sjelf. Ni tänkte er förmodligen i mig finna en låg, krypande lismare, som fogligt skulle kröka sig

under edra nyckers och ert öfvermodis jernris, men — i så fall har ni misstagit er. En bön, en önskan af er uppfyller jag gerna; men en *befallning*, och dertill på detta sätt uttalad — aldrig. Nu vet ni, efter hvilken måttstock ni bör bedöma mig. Om jag på något sätt sårat eller förolämpat er, min fröken, så är detta visserligen mycket ledsamt, men — jag kan ej hjälpa det, och jag ber ej om ursäkt. Ert misshag skall jag försöka bära. Farväl, min fröken! Vi hafva för denna gång intet mera att säga hvar andra.

Han bugade sig afmätt och gick.

Constance såg efter honom med en lång blick och tänkte:

— Detta är en *man*! Huru olik alla desse eländige, undergifne slafvar, som jag binder vid min triumfchar! Men — han är ju i alla fall endast en simpel informator.

— Detta var första sammandrabbningen, tänkte Karl, under det han gick upp till sitt rum. Jag gissar, att jag får uthärda många flere. Men jag *skall* kufva ditt stolta sinne, öfvermodiga qvinna! Du *måste* böja dig — jag har föresatt mig det.

Balen.

Framåt klockan fyra följande dagen började gästerna anlända till Helmersborg. Den ena vagnen efter den andra rullade uppför alléen och körde fram till trappan, välkomsthelsingar och gratulationer ljödo från alla håll, och de festligt smyckade salongerna fylldes efter hand med en lysande samling herrar och damer. All traktens adel hade infunnit sig för att bringa dagens hjeltinna sin hyllning. Sjelf stod hon i förmaket omgifven af en hel falang gäster, som väntade att i sin ordning få göra henne sin komplimang; för alla hade hon förbindliga leenden, allas blomsterbuketter måste hon beundra. Slutligen, när denna ceremoni var lyckligt och väl öfverstånden, drog hon en suck af lättnad och satte sig ned vid ett fönster, der hon snart omslöt af en svärm beundrare.

I dag framstod Constance mer än vanligt till sin fördel; ögat strålade, munnen log och kinderna purprades af en fin rodnad. Dessutom hade hon egnat en synnerlig omsorg åt sin toalett: en ljusröd sidenklädning omslöt hennes höga och smärta gestalt; juveler blixtrade på den hvita halsen och kring de fylliga armarne; det yppiga håret var konstfullt friseradt och mellan de svarta, glänsande vågorna framtittade de röda och hvita törnrosknoppar, som varit orsaken till den häftiga scenen mellan Constance och Karl Birgersson.

Friherrinnan tronade på en soffa, stel och rak som vanligt, besvarande med nådiga nickar de artiga helsingar, som från alla sidor ställdes till värdinnan i huset.

Baronen var snart inbegripen i ett lifligt samtal

med några äldre herrar; Ninon hade full sysselsättning i serveringsrummen.

Karl hade endast varit nere för att icke saknas, då de främmande anlände; sedan drog han sig till baka på sitt rum. Han triffes icke bland alla dessa personer, som han icke kände, och som — så trodde han åtminstone — alla sågo den ringe informatorn öfver axeln. Han kände sig så lugn och nöjd, der han satt vid fönstret i sitt rum och lyssnade på det högljudda sorlet nedifrån. Sålunda förgingo nära två timmar. Troligen hade ingen saknat honom.

Då hörde han plötsligt en knackning på sin dörr. En betjent inträdde och bad, att herr Birgersson skulle vara god och stiga ned i salongen.

— Hur så? frågade Karl och stod upp. Vill någon tala med mig?

— Nej, inte precis det, men — den, som skickat mig, undrade visst, hvarför inte herrn kom ned och sällskapade med det öfriga herskapet.

— Nå, hvem är det då, som skickat dig? Baronens förmodligen?

— Nej.

— Väl inte friherrinnan?

— Nej — fröken sa', att jag inte skulle få säga hvem det var, som befalt mig att hemta ner herrn.

— Det var således fröken, som gaf dig uppdraget? frågade Karl, utom sig af förvåning.

— Aj f-n! utbrast den enfaldige betjenten, som nu först märkte, att han förtalt sig, jag skulle ju inte få tala om'et! Nå ja, det är sagdt nu — herrn talar väl inte om för fröken, att jag icke kunde tiga?

— Nej bevars. Gå nu, jag kommer strax.

— Besynnerligt! tänkte Karl, då dörren slöts bakom betjenten. Hvad kommer åt den stolta fröken Constance, som nedlåter sig att sända hemliga bud till en informa-

tor? Kanske hon ämnar mig en ny förödmjukelse? Vi få väl se! Jag låter inte tukta mig så lätt. Eller kanske hon i ett anfall af godt lynne ...? Nej, snarare det förra. I alla fall vill jag möta henne med oförfärdadt mod.

Dermed gick han ned. Just som han inträdde i salongen, hörde han en brusande vals uppspelas och såg Constance, omsluten af en löjtnants arm, sväfva fram öfver golfvet i dansens hvirflar.

Snart var balen i full gång. Den ena dansen aflöste den andra, och Constance unnades ingen minuts hvila. Karl deremot stod i en dörröppning och var en overksam åskådare af de andras glädje. Det var icke utan, att han undrade, hvarför han blifvit nedkallad. Constance hade ej tilltalat honom; hon tycktes icke ens hafva märkt hans närvaro. Slutligen började han tro, att Constance drifvit gäck med honom.

En vals var slutad, och Constance hade af sin kavaljer blifvit förd till baka till sin plats. Märkvärdigt nog, befann hon sig nu för några ögonblick ensam. Hon lät hufvudet sjunka i handen och såg sig oförmärkt omkring åt alla sidor, som om hon sökt någon. Slutligen upptäckte hon Karl. Några sekunder hvilade hennes blick på hans vackra ansigte, och en mörk rodnad spred sig öfver hennes kinder; men då hon märkte, att Karl observerade henne, vände hon hastigt bort sin blick, reste sig upp och började ifrigt samtala med en i närheten stående väninna. Emellertid hade hvarken hennes förstulna sökande eller hennes rodnad, då hon funnit hvad hon sökt, undgått Karls uppmärksamhet. Allt mer och mer förvånad öfver detta besynnerliga beteende, ämnade han närma sig Constance för att bättre kunna iakttaga henne, men i det samma uppspelades en polka, och den strålände baldrottningen räckte sin hand åt en ny dansör.

Karl följde med blickarne den luftiga gestalten, men måste snart, nästan som bländad, tillsluta ögonen; han hade blifvit träffad af en ny eldblick från henne. Det blef honom så varmt om hjertat, och i ett tillstånd af underlig, aldrig förut känd förvirring, drog han sig till baka i ett inre rum, för att ostörd få öfverlemna sig åt sina tankar.

Musikens toner susade ohörda förbi hans öron; en mängd tankar, hittills främmande för hans själ, trängde sig på honom med oemotståndlig makt. Han kände, att något ovanligt inträffat med honom; på djupet af hans hjerta hade förut slumrande känslor börjat röra sig; gudagnistan hade blifvit väckt till lif. Och det var en blick, som uträttat detta storverk!

Han invaggade sig småningom i de mest fantastiska drömmar; den ena hägringen efter den andra utbredde sig för hans själs öga. Huru länge han suttit så, visste han icke; slutligen stördes han i sina leende fantasier genom fraset af en sidenklädning. Småningom återkom han till sig sjelf, spratt upp och vände sig åt det håll, från hvilket ljudet kommit — der stod Constance i dörren, rodnande och med nedslagna ögon, medan en blyg förvirring målade sig i hennes tjusande drag.

— Herr Birgersson! sade hon med låg röst. Ni flyr sällskapet — hvarför dansar ni icke?

Det gick omkring för den stackars informatorns ögon. Lyckligtvis märkte Constance ej hans förvirring.

Constance's fråga hade emellertid undgått Karl, förvirrad som han var. Hon måste därför upprepa den.

— Hvarför deltar ni icke i dansen, herr Birgersson?

Karl betänkte sig några ögonblick, innan han svarade.

— Jag finner intet synnerligt nöje i dans, sade han slutligen. Dessutom känner jag ingen af de unga damerna och har således ingen att dansa med.

Constance såg ned på sin blomsterbukett, som hon tanklöst sönderplockade.

— Har ni ingen att dansa med? Ni har ju *mig*.

Karl undrade ett ögonblick, om han ej hört orätt.

— Er? Fröken menar väl ej allvar...?

— Hvarför skulle jag inte det? svarade hon modigare och såg upp.

— Skulle fröken således verkligen vilja dansa med mig?

— Ja visst! Var detta något så underligt? Jag tycker det vore underligare, om jag *inte* ville det.

Karl märkte icke det smickrande i dessa ord; han var tankfull och betraktade Constance med en pröfvande blick. Slutligen tycktes han fatta sitt beslut.

— Min fröken, sade han med en lätt bugning, har ni nästa vals ledig?

— Jag skall se efter, svarade Constance och öppnade sin balbok. Låt se — nej, den nästa är upptagen, men den derpå följande kan bli er.

— Jag tackar.

Han hade velat säga något mer, men orden voro liksom fastlåsta vid tungan. Constance ville också tala, men kunde icke finna ord. Några ögonblick betraktade de hvar andra med skygga blickar under förlägen tystnad; snart drog sig Constance till baka. I dörren vände hon sig en gång om, och hennes strålande ögon hvilade åter på informatorns ansigte.

Karl tyckte, att rummet hastigt förmörkades. Det susade för hans öron, hans hjerta bultade, och förvirrad, såsom han aldrig varit det, sjönk han ned på soffan.

— Hvad vill hon mig? tänkte han. Hvad är hennes afsigt? Har hon ångrat det öfvermod, hon förut visat mig, och vill hon nu komma mig att glömma detta? "Ni dansar icke, herr Birgersson? Ni har ju mig! Ni har ju *mig*". — Ah, hvad hon var vacker, när hon sade

de der orden! Kanske det ändå finnes ett hjerta inom denna marmorstod? Ack, den som blott visste — var det medlidande eller var det —?

En tanke flammade upp i hans själ, som kom honom att bländad tillsluta ögonen. Men han qväfde den genast.

— Förmätne! sade han till sig sjelf. Våga icke tänka ut den tanken! Det är ju en omöjlighet, det kan inte vara så — jag är ju "en simpel informator!" Nej, nej — det var medlidande, eller ånger, eller något annat hvad som helst — hon ville låta några strålar af sin nådes sol komma äfven den enslige, bortglömde, förhatlige informatorn till del — på en sådan glädjedag som denna, undfågnar man ju hundarne med öfverlevvorna. Ah, hvarför skulle jag mottaga nådegåfvan? Hvarför egde jag ej kraft att vägra? Jag stod slagen och hjälplös som ett barn framför henne — hon hade kunnat göra med mig hvad som helst. När blef jag så svag? — Nej, jag vill och jag skall inte dansa med henne!

Men huru fast detta beslut än var, tänkte han likväl i nästa ögonblick:

— Andra valsen! Jag undrar huru länge det dröjer, innan denna kommer — tänk, om någon skulle komma mig i förväg? Icke möjligt, hon har ju lofvat. Hvad hon måtte dansa väl! Och jag, olycksfogel, som väl i det närmaste glömt bort att dansa — huru oförlåtligt, att vårdslösa en så skön konst!

Karl hade förr aldrig kunnat fördraga dans.

— Jag undrar, med hvem hon *nu* sväfvat fram, fortfor han i sin tysta tankegång. Jag måste se —

Han steg upp, gick fram till dörren och lutade sig mot karmen. Han varseblef genast Constance, som lyste som en sol bland de dansande paren. I detta ögonblick tyckte

Karl, att han aldrig sett en så vacker qvinna. Men i det samma hörde han en röst bredvid sig yttra:

— Det är fasligt, hvad den Constance Sternheim är ful i qväll!

Och en annan svarade:

— Det är hon ju alltid, tycker jag.

Karl vände sig harmsen åt det håll, från hvilket han hört ett med hans eget så olika omdöme. De samtalande voro tvänne af ortens fruar, hennes nåd von X. och hennes nåd von Z. Karl förstod icke, huru det kom sig, men han tyckte, att han aldrig förr sett så vedervärdigt fula representanter af genus femininum; och hvad värre var, bakom all denna fulhet tyckte han sig tydligt skåda all upptänklig elakhet samlad. Det måste vara så; dertill måste de vara ytterligt dumma. Karl hade aldrig varit så ond på någon människa, som han nu var på dem; så inbillade han sig åtminstone. Han kände en brinnande lust att nypa dem. Men för konvensansens skull nödgades han dämpa sin harm.

Hvad hade då fruarna gjort, som kunnat ådraga dem en sådan ovilja?

De hade begått ett afskyvärdt brott: de hade sagt, att Constance var ful.

Utän någon aning om, att hon var föremål för två personers samtal och för en tredje persons tankar, hade emellertid Constance Sternheim, omsluten af en ung grefves arm, låtit föra sig i valsens ringar. Musiken tystnade, och hon blef återförd till sin plats. Den var nu händelsevis upptagen af friherrinnan.

— Har du roligt, Constance? frågade Leonora, då dotterns kavaljer aflägsnat sig.

— Åh ja, svarade hon med likgiltig min och en axelryckning.

— Är du uppjuden till alla danser?

— Jag vet inte.

— Låt mig se din balbok!

Constance lemnade sin mor boken. Genom sin pince-nez granskade friherrinnan de gjorda anteckningarna. Hastigt spratt hon till, som stungen af en orm.

— Hvad är detta? Läser jag rätt? Fjerde valsen: herr Birgersson. Hvad skall detta betyda?

Hon släpte boken och betraktade dottern med en hotande blick.

— Naturligtvis, att jag skall dansa fjerde valsen med herr Birgersson, svarade Constance med ett gäckande leende. På annat sätt lär det inte kunna förstås.

— Och du ämnar verkligen göra det?

— Ja visst!

— Constance! Jag hoppas, att du mankerar honom. Hör du! Jag hoppas det.

— Jag beklagar, att mammas hopp i så fall kommer på skam. Jag ämnar lika litet mankeras herr Birgersson, som någon annan.

— Men då jag säger dig, att det är min uttryckliga vilja.

— Allt för bra — jag kan inte hjälpa det. Begär ingen lydriad i detta fall. Kanske jag skulle svara, då han kommer för att hemta mig till dansen, att jag icke får dansa med någon ofrälse, för min högmodiga fru mamma — det skulle låta vackert, inte sant?

— Hellre detta, än att du skall dansa med en informator. Det blefve honom just en god lexa; det skulle lära den inbilske herrn, att hans plats är vid dörren.

— Det låter, som om mamma ansåge herr Birgersson hafva begått någon ryslig oförsämndhet — mamma tror kanske, att han uppjudit mig till nästa vals?

— Du har ju sjelf nyss sagt ...?

— Alldeles icke. Det är *jag*, som bjudit upp *honom*.

Friherrinnans uppspärrade ögon uttryckte den största bestörtning.

— Det är omöjligt, förklarade hon slutligen.

Constance lekte med sin solfjäder utan att svara.

— Du kan icke hafva sänkt dig så djupt, återtog friherrinnan ifrigt. En fröken Sternheim glömmmer icke så lätt, hvad hon är skyldig sig sjelf och sitt namn.

Constance log hånfullt.

— Svara uppriktigt, fortfor friherrinnan; narrades du inte nyss, då du sade, att du bedit en din fars tje-nare om en dans?

— Är inte en fröken Sternheim äfven skyldig sig sjelf att tala sanning?

— Obetänksamma barn, hvarför gjorde du detta?

— Emedan, svarade Constance, i det en svag rod-nad färgade hennes kinder, emedan jag tyckte synd om herr Birgersson, som ensam icke kunde få dansa, derfor att han icke känner någon dam.

— Och derfor bjöd du upp honom? Enfaldiga flicka, betänkte du då icke, hvilken anledning detta gaf den morske herrn att taga sig allahanda höga tankar? Naturligtvis betraktar han din nyck som en stor gunst och inbillar sig hafva väckt ditt intresse i högsta grad. Tacka Gud, om han inte tror, att du är *kär* i honom.

Constance studsade.

— För hvem, som vill höra på honom, skall han basuna ut den der historien, och, tro mig, han skall nog få många åhörare. Hvilka slutsatser tror du, att man skall draga af det der? Jag törs inte tänka derpå. Constance, jag väntade icke en sådan obetänksamhet af dig — du har gjort mig mycket ledsen.

Den unga flickan svarade icke; hon bemödade sig att synas trotsig och hånande, men oron tittade fram

i ögat. Hon började ångra sin förtrolighet mot informatorn.

Emellertid uppspelades en française, och en herre förde henne bort. Under hela denna dans syntes hon tankspridd och gaf sin kavaljer blott enstafviga och afmätta svar. Det syntes, att något tryckte henne. En gång lät hon sin blick förstulet irra till den dörr, från hvilken Karl hela tiden oafvändt betraktat henne, men då hon mötte hans ögon, nedslog hon genast sina.

Françaisen var slut och Constance's kavaljer hade just med en bugning aflägsnat sig, då en löjtnant närmade sig henne och frågade, om han kunde få nästa vals med henne.

Det var den dans hon lofvat Karl.

— Jag tackar, svarade hon utan betänkande, men i nästa sekund ångrade hon sig. Med oro såg hon löjtnanten draga sig till baka; hon hade velat återkalla honom, men det var för sent. Samvetet sade, att hon icke handlat rätt; modern deremot, som hört den sista uppbudningen, påstod, att hon handlat som en klok flicka, och att hon hade intet att förebrå sig. Hvilken skulle hon tro? Naturligtvis moderns lära såsom den beqvämaste!

Fjerde valsen spelades upp och Karl skyndade att hemta sin dam. Men innan han kunnat bana sig väg fram till henne, hade hon redan dansat ut med hans lyckligare medtäflare.

Detta hade Karl icke väntat sig. Först blef han häpen, sedan ond, slutligen ursinnig. Han måste sammanbita tänderna för att icke högt utropa: Stanna för raderska!

Det kokade i hans inre; han kände, att hans själfbeherskning hotade att öfvergifva honom, så att han

fann sig föranlåten att hastigt skynda ut för att få luft. Under vägen hörde han en fruntimmersröst helt lugnt yttra:

— Förlåt, min herre, men löjtnant Y. hade bjudit upp förr än ni.

Det var Constance's röst. Karl låtsade, som han ingenting hört, och sprang hastigt upp till sin vindskammare, der han kastade sig på soffan och gaf sin vrede luft.

— *Detta* var således hennes afsigt! tänkte han. Det var för att få tillfoga mig denna skymf, som hon visade sig så vänlig och förekommande. Hon har sannolikt länge rufvat på något medel att få triumfera öfver mig — hon har svurit att besegra min halsstarrighet, liksom jag hennes. Det blir en strid på lif och död! Nu har du segrat, stolta donna; men vänta — din fröjd skall icke bli lång! Jag skall, jag *måste* kufva dig, jag *måste* böja ditt högmod i stoftet. Det är, som om jag redan hatade henne — mitt hjerta sväller och fördubblar sina slag vid tanken på den falska, öfvermodiga, hämdfulla varelsen.

Karl gick ej ner, förr än musiken tystnat och supén börjat. Under denna undvek han sorgfälligt att möta Constance's blick, men det lyckades ej alltid, ty så ofta han sökte att i smyg betrakta sin "hatade" motståndarinna, öfverraskade han henne i samma afsigt. Det var tydligt, att hon ville se, huru pass mycket han tagit sig af sitt nederlag.

Efter den långa och tråkiga supén togo gästerna afsked, och äfven Karl drog sig till baka. Han var en stund obeslutsam, om han skulle säga god natt åt Constance, liksom till familjens öfrige medlemmar, men då han ändtligen beslöt att göra det, lemnades hans stela bugning obesvarad.

Den natten kom icke en blund i Karls ögon.

Mademoiselle Ninon.

Följande dag dröjde det länge, innan det blef lif och rörelse på Helmersborg. Till och med tjenarepersonalen vågade att längre än vanligt öfverlemna sig åt hvilan; det var ju dagen efter en bal.

Den ende, som icke frångick sin vana att stiga tidigt upp, var Karl. Längre kastade han sig oroligt på sin bädd, utan att kunna somna; hans uppretade sinne drefsömnen på flykten. Månen blickade in genom fönstret och stirrade på honom med sitt dumma, runda anlete; detta förargade honom än mer. En odrägligare natt hade han icke upplefvat. Slutligen, då stjernorna slocknade och himmelen började ljusna i öster, stod han upp, klädde sig, tog en bok under armen och gick utför trapporna — allt maskinmessigt som en automat, knappast vetande hvad han gjorde.

Han styrde sina steg åt parken. Här ströfvade han omkring i alla riktningar, tankfull och drömmande. Han visste icke, huru det kom sig, men det var, som om han gått i en cirkel: beständigt återkom han till samma ställe. Det var en liten törnroshäck, som prydde gräsplanen midt för en af hufvudbyggningens gaflar; framför häcken stod en torfbänk, der Karl satte sig hvarje gång han kom till detta ställe. Härifrån kunde han se alla fönster på gafveln; det var i synnerhet ett, som han envist betraktade, men dess gardin förblef lika obevekligt nedfäld som förut. Der innanför drömde fröken Constance om gårdagens triumfer.

Karl förstod sig icke sjelf: han var mycket förbittrad på Constance och hade redan beslutit, att aldrig

förlåta hennes beteende på balen, men likväl skulle han velat gifva mycket, om den afundsamma gardinen stigit i höjden och visat bilden af den flicka, som hos honom väckte en sådan ovilja. Att han var vred på henne, det var klart — men hvadan då detta begär att få se föremålet för sin vrede? Må hända för att håna henne? eller för att få se henne slå ned sitt öga af ånger och blygsel? Karl gjorde sig aldrig reda därför: hans tankar hade aldrig varit så oordnade som nu.

Medan han som bäst långsamt vandrade på en smal gångstig, med sänkt hufvud och armarne på ryggen, fick han plötsligt höra en fruntimmersröst ropa:

— Monsieur Birgersson!

Han vände sig om: det var mademoiselle Blanchard. Eljes brukade han vara ganska road af guvernantens sällskap, men nu blef han förtretad vid hennes blotta åsyn. Hvarför just nu?

— Monsieur Birgersson! utropade hon och skyndade framåt, så hastigt de fyrtioåriga benen tilläto. *Bon matin!* Huru befinner ni er efter *les fatigues d'hier?*

— Jag tackar, mycket bra, svarade Karl och aftog mössan. Jag *frågar* inte efter ert välbefinnande — ni är rask och hurtig som vanligt, kan jag se.

Nu var Ninon med ett par skutt vid hans sida.

— Ja visst, sade hon leende. Skulle jag inte vara det? Det är endast förnämt folk, som ha tid att vara trötta så här dags på dagen. Och jag är, Gudi lof, inte förnäm alls, usch nej! inte det ringaste. Men att ni är uppe *de si bonne heure*, det kunde jag aldrig tro! Ni är ju stockholmare, och jag har alltid inbillat mig, att det endast är landsboarne, som älska att stiga upp med solen.

— Jag måste ut för att hemta frisk luft.

— *Moi aussi* — då få vi sällskap med hvarann — få vi inte? Ah, hvad det är skönt att vandra så här i en susande skog, innan träden ännu hunnit morna sig

och skaka af sig daggen, inandas *la fraicheur du matin* och lyssna på foglarnes qvitter — *n'est ce pas?* Men det är sant, foglarna hafva redan börjat tystna; hösten nalkas *de plus en plus* och stora skaror af mina bevingade älsklingar draga till fjerran länder. I mitt fädernesland, *monsieur*, är det ännu full sommar — *Ah, la belle France!*

Hon tryckte handen mot hjertat, himlade sig och lät för ett ögonblick sin vältalighets ström sakta af.

— Saknar ni det mycket? frågade Karl. Eller kan inte vårt sköna Sverge i någon mon ersätta ert sköna Frankrike? En af de gamle författarne säger: *patria est, ubi bene est*, det är uttydt: fäderneslandet är öfverallt, der man finner sig lycklig — kanske ni är ett undantag från den regeln?

— *Monsieur*, man talar inte grekiska till ett fruntimmer, sade Ninon stött.

— Jag tror sannerligen, att ni blef ond, mademoiselle, utbrast Karl leende.

— Ja, ser ni, *monsieur*, pladdrade guvernanten i samma glada, obekymrade ton som förut, det ligger i blodet att vara ond, när man är sydländska. Ni kan inte tro, hvad vi äro eldiga — oh, riktiga vulkaner! Vår kärlek, vårt hat, vår vänskap, våra ord, våra drömmar, vårt blod — allt är eld, idel eld! A propos, hvad är er åsigt om dessa menniskor, som förnöta en så skön morgon som denna med att sofva?

— Att de förtjena sin förlust, svarade Karl, något förvånad öfver fransyskans obegripliga lätthet att byta om samtalsämnen.

— Ja, inte sant? De förtjena att aldrig få njuta af det skådespel, vi nu ha för ögonen — ser ni, hur solen höjer sig ur den rosenfärgade eter, hvori hon badat sig vid horisonten? *Oh, voir ce spectacle majestueux et puis mourir!* Här vid Helmersborg skall allt gå så

comme il faut, gubevars — man gör natten till dag och dagen till natt. Man är förnäm, man har ett klingande namn, man måste så mycket som möjligt skilja sig från mängden — ha, ha, ha, det är löjligt. Är det inte?

— Ni har rätt, mademoiselle.

— Vet ni, *monsieur* Birgersson, jag finner en märkvärdig sympati mellan oss bägge — våra åsikter sammanstämma *d'une manière étonnante*. Hvad nu åter beträffar den här rådande vanan att sofva till fram på förmiddagen, så är den införd af friherrinnan. Oss emellan sagdt, hon är rysligt löjlig med sitt fikande efter att synas förnäm — hm, ingen skam till! inte förnäm alls — heter von Launitz i sig sjelf — knaperadel — tyskt herskap — bara skräpet — men häfver sig, häfver sig ofantligt — *n'est ce pas?*

Karl kunde icke hålla till baka ett småleende.

— Ah, lilla skälm, ni ler! utropade Ninon och hotade honom skalkaktigt med fingret. Ni ler och ser förbehållsam ut — ni vill inte öppet säga er mening, ni tror mig vara en *babillarde*, en *rapporteuse*? Mycket bra, jag förstår i alla fall, att ni nu, som alltid, delar min åsigt. Friherrinnan är ett högfärdigt stycke — tro mig, jag har känt henne, allt sedan hon blef gift, och det är nu, låt se! nitton år och tre månader sedan.

— Ja så, er bekantskap med friherrinnan är så gammal? inföll Karl intresserad.

— Ja, jag var då ännu ett barn — tjugu ett år! Ah, *dans ma jeunesse* — huru glad, huru liflig var jag inte! Jag har dessutom varit vacker, skall jag säga er, *monsieur*. Ni tror det kanske inte?

Den lättretliga damen rynkade ögonbrynen och rodnade af vrede.

— Jo visst, skyndade Karl att svara. Det bär minnans syn för sagen.

— Ni är allt för artig, *monsieur*, log mademoiselle Blanchard huldt. Men för att nu återkomma till friherrinnan: jag antogs till hennes sällskapsdam, då hon gifte sig, och har allt ifrån den tiden beständigt följt henne. Nog har jag hunnit studera henne från perm till perm.

— Nå väl, och resultatet af edra studier?

— Är, att friherrinnan Leonora Sternheim är en dam, som, *j'espère*, har få sina likar — egoist i högsta grad — hvad är högmod annat än egoism? — älskar ingen mer än sig sjelf och har aldrig älskat någon annan.

— Åh, öfverdrifver ni ej nu?

— *Point du tout!* utbrast fransyskan häftigt. Jag känner henne, har jag sagt er! Sin man älskar hon inte, endast hans namn; sina barn betraktar hon med största likgiltighet; sina föräldrar har jag aldrig hört henne ens nämna.

— Och hennes bror? inföll Karl med klappande hjerta.

— För honom var hon lika kall och likgiltig. Jag minnes så väl, när man underrättade henne, att löjntanten var mördad — bevars, hvad ni är blek, *monsieur*. Morgonluften bekommer er kanske inte väl?

— Jo, bevars! Fortsätt bara.

— Friherrinnan mottog denna underrättelse ganska lugnt; hon ringde på en betjent, befalde fram sin vagn för att fara ut och köpa sorgsaker. Ingen tår såg jag henne fälla. Jag hörde henne till och med samma dag yttra till baronen, att hon genom broderns död var ensam arftagerska till föräldrarnes förmögenhet.

— Således saknade hon honom icke det ringaste?

— Nej, jag är derom fullkomligt säker. Broderns namn har sedan dess aldrig kommit öfver hennes läppar? Det är, som om han aldrig funnits till.

— Alltså hyser hon ingen bitterhet mot sin brors baneman?

— Det har hon aldrig gjort; jag svär derpå vid min salighet. Hela världen förundrade sig öfver den kall-sinnighet hon visade — hela världen, utom jag, ty jag visste, att brodern aldrig egt ens en centimeter af hennes förtorkade hjerta.

— Detta svar skall glädja min stackars far, tänkte Karl med djup rörelse. Hvilken lycklig tillfällighet, att den här pratsamma damen ... Mademoiselle, sade han högt, hvad ni sagt om friherrinnan kommer mig att rysa. Huru är det möjligt, att det band af kärlek, som Gud i begynnelsen skapade mellan syskon, kunnat så onaturligt förslappas hos den hårda qvinnan.

— Egoismen! För den, som är dennas slaf, finnes intet kärt, heligt eller dyrbart i världen — jagets afguda-dyrkan upptager hela deras själ.

— Rysligt!

— "Jaget" är en sträng herskare, som fordrar allt eller intet. Friherrinnan har offrat sin afgud allt. A propos afgud — har ni läst den nyss utkomna boken om ceremonierna vid de gamla hedniska folkens gudstjenst? Inte! Jag vill gifva er en kortfattad *exposé* af den intressanta bokens innehåll.

Och nu började mademoiselle Blanchard ett vidlyftigt föredrag, som dock Karl knappast åhörde; han gick försänkt i djupa tankar öfver hvad han nyss förut fått höra, hvilket låg honom vida närmare om hjertat.

Under promenaden hade Karl och Ninon återkommit till slottet, och just som Ninon uttalade sista ordet af sin berättelse, stodo de vid trappan.

— Var det inte en bra intressant bok? frågade hon. Jag skulle tro det. Vill ni låna den kanske? *Ayez la bonté!* God morgon nu, *monsieur*, och tack för ert angenäma sällskap? Efter som vi begge äro tidigare än alla de andra, kunde vi ju någon gång förnya promenaden — *que dites-vous?* I morgon bittida? Ni fruktar

väl ej *la colomnie*? En tjuguetårårig gosse och en fyrti-årig gumma — ha, ha, ha! Nej, så barnslig är ni inte. *Au revoir* då, *monsieur*! *Au revoir*!

Hon gjorde en liten kokett nigning, smålog sött och var med ett språng uppför trappan.

Karl återvände till parken. Långsamt och drömmande nalkades han sitt mål — rosenhäcken och torfbänken — kastade en blick upp till det ännu oförändrade fönstret, drog en suck och satte sig på sin vanliga plats.

— Så vet jag då allt, hvad jag behöfver veta, tänkte han. Min mission på Helmersborg är fullbordad, och jag kan när som helst bringa min far det budskap, som han längtar efter. Hvarför gläder det mig inte, att jag här slutat mitt värf? Hvarför klappar inte mitt hjerta af fröjd vid tanken på, att jag kan skänka min älskade far ett fullkomligt sinneslugn? Karl, Karl, jag förstår dig inte!

— Jag kan nu när som helst resa härifrån. Bernard Anker inträder åter i sin befattning. Nå väl, det är beslutadt då, i nästa vecka reser jag.

I detta ögonblick rörde sig gardinen för fönstret der uppe, höjde sig och var borta — der stod Constance, strålande och leende som morgonens gudinna. Blott några sekunder visade sig den vackra synen, innan den försvann.

Då den sköna uppenbarelsen var borta och intet fans att se, gick Karl långsamt bort, men i sitt sinne tänkte han:

— Jag tror ändå inte, att jag reser — *ännu*.

Constance.

— Annette! Jag har ringt på dig tre gånger — hvarför har du inte kommit förr? sade Constance med missnöjd min och rynkade ögonbryn, då hon morgonen efter balen satt framför spegeln i sin budoar och, efter lång väntan, såg sin kammarjungfru inträda.

— Söta fröken, förlåt mig, svarade den försumliga tjenarinnan. Jag hörde inte mer än en ringning, jag, för, sanningen att säga, jag var så sömnig se'n i natt, så ...

— Jag har dig inte i min tjänst, för att du skall vara sömnig, afbröt den onådiga herskarinnan. Se så, kläd mig nu, utan vidare dröjsmål — jag har fått vänta länge nog.

Hon svepte den hvita peignoiren tätare om sig, lutade hufvudet till baka mot den svällande hvilstolens ryggstöd och tillslöt ögonen med en trött min. Annette tog silfverkammen från toalettbordet och började utreda sin herskarinnas hår.

— Ih, vars' gu'! tänkte hon, medan hon upplöste de yppiga, svarta lockarne. I dag är fröken inte att leka med. Men vänta mej, jag skall nog tämja henne, om jag riktigt öppnar språklådan. Hvad skall jag börja med? Jo tyst, vänta!

— Fröken har kastat sin blomsterbukett på golfvet, sade hon högt. Får jag inte ta' vara på den och sätta den i vatten?

— Hvad skall det tjena till? svarade Constance otåligt. Kasta ut skräpet!

— Än de der vackra knopparne, som fröken hade i håret?

— Bort med dem också!

— Hå hå, så går det till i världen! suckade Annette helt filosofiskt. I dag hyllas, i morgon vråkas bort. Jag är säker om, att alla herrar i orten skulle vilja betala hvad som helst, om de kunde få de der stackars sophögs-kandidaterne, hi, hi, hi!

Annette tyckte, att hon sagt något riktigt qvickt, men så tyckte icke Constance.

— Du är dum! sade hon.

— Kan väl hända, men inte just värre än andra, genmälde Annette och låtsade sig vara stucken. För öfrigt tycker jag det är synd, att vara så otacksam mot de vackra blommorna, som så utmärkt väl prydde sin plats i går.

— Ja så, du tycker att de klädde mig?

— Åh, alldeles *rysligt*, sanningen att säga. Fröken var då så vacker, så — så alla andra unga damer, och deras fru mammor med, va' gulgröna i synen af bara afund. Jag för min del tyckte, sanningen att säga, att fröken var den vackraste af allihop.

— Det der begriper du inte, sade Constance med en axelryckning.

— Åh, fast man bara är en fattig tjenarinna, så har man väl smak ändå! För resten, så tyckte alla på samma sätt, enkannerligen alla herrar. Ja, herre min skapare, den som hade ett så'nt karltycke ändå, som fröken! tillade hon med en suck. I synnerhet var det en herre, som gapade på fröken hela qvällen, som om han velat äta upp fröken lefvande — han stod i en dörr och tittade på dansen, gu'bevars, men jag vågar hela min årslön på, att han inte såg nå'n mer än fröken, hi, hi, hi! Vill fröken veta, hvem det var?

— Det är mig fullkomligt likgiltigt! svarade Con-

stance. Jag ser helst, att du är tyst — ditt galna pjaller tröttar ut mig.

— Men se, nu *skall* hon ändå höra det, tänkte Annette och tillade högt: Det var den vackraste och ståtligaste herrn på hela balen. Nu gissar väl fröken sjelf? Inte? Jo, det var magister Birgersson.

— Magister Birgersson! upprepade Constance och slog upp ögonen; den gulbleka kinden färgades af en varm rosensky.

— Jo jo men; den stackars vackra beskedliga herrn! Han stod och betraktade fröken med så'na kärvänliga blickar, och sedan på qvällen såg han, sanningen att säga, så rysligt ledsen ut — stackarn, det grämde honom väl, att han inte kunde få dansa med fröken.

— Huru? utbrast Constance häftigt och reste sig till hälften i stolen. Hur vet du ...?

— Kors, jag trodde bara, stammade kammarjungfrun, förlägen vid åsynen af de olycksbådande blixtarne i Constance's ögon. Inte kunde han väl våga bjuda upp dottern i huset — han är ju bara en simpel informator.

— Fy, Annette, det passar inte att säga så, sade Constance med stränghet. *Simpel* är ett ord, som jag afskyr, därför att det så ofta missbrukas — *här* är det alls inte på sin plats, mins det. Se så, fortsätt nu med toaletten och låt det gå fort, tillade hon och satte sig åter ned.

Och detta var samma Constance, som kort tid förut om Karl begagnat detta uttryck, som hon nu ansåg så orätt!

Annette lydde och började åter kamma sin herskarinnas silkeslena lockar. Constance försjönk åter i sina förra drömmier.

— Ja så, det står så till med lilla nåden, tänkte kammarjungfrun. Hon har råkat se för djupt i en viss informators vackra ögon! Nå nå, undrar inte på't. Jag

vet en till — tänk om den der sturska fröken visste, att hon kastat sina blickar på samma föremål, som en kammarpiga! Då vore det väl slut med den kärleken. Men att hon nu är pin förtjust i den söte magistern, det kan jag svära på — hon skulle visst försvara honom så der annars hon! Nej pass, inte en så'n der högfärds-toka inte. Och endast det, att hon inte anser honom för simpel, är just ett bevis på, att hon sätter honom öfver alla andra ofrälse — prosit, min sturska fröken! Det skulle just glädja mig, om hon nu finge umgälla all sin högfärd.

Då hårklädseln var fullbordad, reste Constance sig upp, kastade en blick i spegeln och sade:

— Bra! Du kan gå. Nu hjälper jag mig nog sjelf.

Kammarjungfrun gick, och fröken lade sjelf sista handen vid sin toalett. Då detta var gjordt, stälde hon sig framför spegeln och beskådade en stund sin bild med granskande blickar.

— Är jag vacker? tänkte hon. Man säger så, men man bedrar mig. Det är skändligt — jag är på alla håll omgifven af smickrare — smickret följer mig ända in i min budoar. Ack, om jag ändå vore vacker! Jag har aldrig önskat det förr än nu, men så har jag heller aldrig velat uppväcka kärlek förr än nu — o, jag är galen!

Hon sjönk ned i en fätölj, med händerna för ansigtet.

— Jag förstår mig inte sjelf, jag vet ej, hvad jag vill. Hvad denna inre strid plågar mig! Ack, om *han* aldrig kommit hit — jag skulle då ännu i detta ögonblick vara samma kalla isvarelse som förut. Hvarför, hvarför kom han och störde mitt lugn?

— Älskar jag honom? Jag vet inte. Ibland förefaller det mig, som om jag ville sjunka ned för hans fötter och gerna låta honom trampa mig i stoftet, ibland

åter tycker jag mig ej nog kunna förakta honom. Ibland är jag färdig att dyrka honom som en gud, ibland känner jag en brinnande lust att förödmjuka och skymfa honom. När han kommer, rusar allt mitt blod med oemotståndlig makt till hjertat; när han går, är det som stode jag ensam i hela vida världen. Ack, om jag hade någon, som kunde lära mig att känna mig själf, som kunde undervisa mig om det rätta — om jag blott hade en *vän!*

— Hvilken förfärlig fattigdom, att ej ega en enda, till hvilken jag kan anförtro mig! Min far är för sträng för att kunna gifva mitt hjerta den milda omvårdnad, det behöfver; min mor tänker blott på sig själf, och Jacques skulle icke förstå mig. Men Ninon då? Nej, det har kommit en sådan iskyla mellan mig och henne på den senare tiden; vi aflägsna oss allt mera från hvar andra, och jag är för stolt att vara den första, som närmar sig. Nej, nej, inga eftergifter! Förr må jag vara öfverlemnad åt mig själf.

— Beslutet är då fattadt: jag skall vara ensam om kampen. Och en kamp förestår, en hård, förfärlig, blodig kamp, ty jag *vill* inte älska honom. Han är allt för ringa för mig — såsom hans hustru skulle jag nödgas stiga ned från den höjd, der bördens stält mig. Nej, detta är mot naturen — jag *skall* inte bli hans. Jag vill glömma honom, utplåna hans bild ur min själ och ersätta den med en annans — hvilken annans som helst, men icke hans. Det skall bli en hederssak för mig, att segra i denna strid. Från detta ögonblick känner jag alltså för magister Birgersson endast den mest förkrossande likgiltighet — tyst, knotande hjerta! du hör ju, att jag föraktar honom. Så är det, och så måste det vara.

— Se, så stark jag är; nu är jag alldeles lugn. Jag har aldrig älskat någon informator och skall heller aldrig göra det. Den sista tiden har varit en lång feberdröm, ingenting annat. Men nu, nu är jag vaken! Nu

skall jag inte somna mer, nu har jag beväpnat mig med mod och kraft . . .

Hon stod upp och gick några slag öfver golfvet.

— Nu, tänkte hon, nu är jag beredd att när som helst möta honom. Han skall ingenting märka. O, hvad jag skall förkrossa honom med min blick! Jag måste samla så mycket köld som möjligt för att inlägga den i mitt öga, och *om* han hyst några förmättna tankar, så skall han nödgas med blygsel uppoffra dem.

Hon stannade framför fönstret, fattade i ett snöre och lät gardinen stiga i höjden. Men hvem var det, som stod der nere i trädgården och blickade upp till fönstret, om icke *han!* Constance uppgaf ett halfqväfdt rop och kastade sig blixtnabbt undan, men det var för sent; Karl hade redan märkt henne. Då hon en stund senare vågade kasta sina blickar ned i trädgården, var Karl borta.

Emellertid hade den stormande rörelse, hon vid hans åsyn erfarit, upplyst henne, att hon var långt ifrån att ega den kraft, öfver hvilken hon nyss förut så mycket stoltserat.

— Det der var således den likgiltighet, jag föresatte mig att visa, tänkte hon med bitterhet. Hvilken svag stackare jag är! Om jag kunde förakta *honom* lika mycket, som jag föraktar mig sjelf! Jag måste bort härifrån — det gifves ingen annan räddning. Men huru? Ah, nu vet jag! Redan i dag måste jag tala med min far derom.

Hon for med handen öfver pannan, stod några ögonblick begrundande och gick derpå hastigt ut.

Hvad Karl fann på botten af sitt hjerta.

Ett par dagar förgingo.

Constance undvek så mycket som möjligt att råka Karl; hon insåg allt för väl sin egen svaghet. Den sinnesskakning hon erfarit, då han morgonen efter balen stod nedanför hennes fönster, hade i synnerhet upplyst henne, huru litet hon kunde lita på styrkan af sina fattade föresatser.

Samma morgon blef det beslutadt, att Constance skulle resa till slägtingar, som bodde några mil derifrån. Det var hon sjelf, som begärt det. En gång skild från den farliga inflytelsen af informatorns blickar, skulle hon utan svårighet besegra sig sjelf; så trodde hon åtminstone.

Karl visste af ingenting, förr än han en vacker dag öfverraskades af frökens plötsliga bortresa. Hon for, utan att säga honom ett ord till afsked. Karl kände sig svårt förolämpad genom denna brist på artighet.

Det var bestämdt, att Constance skulle tre veckor vistas på sina slägtingars gods; men tredje dagen efter hennes bortresa öfverraskades likväl hela Helmersborg af att ett ekipage körde upp på gården, och i vagnen satt hon sjelf med samma stela, likgiltiga utseende som vanligt. Hon steg ur vagnen, gick upp på sitt rum och visade sig icke förr än vid supén. Då friherrinnan förundrad frågade efter orsaken till denna snara återkomst, svarade hon:

— Det roade mig ej att stanna längre.

— Men hvad skulle din onkel tänka, han som beredt sig på att få dig till gäst en längre tid?

— Det bekymrar mig icke — i denna sak rår jag mig väl sjelf, eller hur?

— Ja visst; det gör du i allt.

Mera talades icke i detta ämne. Rätta orsaken, hvarför Constance så snart återvände till hemmet, var emellertid den, att hon icke längre förmådde uthärda skilsmessan från Karl. En tärande längtan att få se honom, höra hans röst och bäfva för hans makt intog henne; hon kunde ej längre motstå sitt hjertas fordringar — och reste. Att det var en sådan bevekelsegrund, som dref henne, blygdes hon dock att erkänna för sig sjelf.

Och likväl — ehuru hon så lifligt längtat att få återse Karl — huru kall, huru obevekligt stolt var hon ej om aftonen, då hon gick ned från sitt rum och i salongen besvarade hans välkomsthelsing! Allt var som förr, intet hade förändrats i den stumma scen, som utspelades mellan honom och henne: han lika bländad, försänkt i samma stumma beundran och på samma gång lika uppretad; hon lika tillbakavisande, lika högdragen, under det hennes hjerta svälde af våldsam kärlek.

Medan familjen satt kring bordet och efter supéns slut konverserade, inträdde en betjent med postväskan, som nyss kommit från staden. Baronens utdelade dess innehåll. Deribland var äfven ett bref till Karl. Men som informatorn satt vid nedre ändan af bordet och baronen vid den öfre, så måste brefvet passera de mellansittandes händer. Då det kom till Constance, kastade hon ofrivilligt en blick på utanskriften, ryckte till och slängde det handlöst ifrån sig; brefskrifvaren var tydligen ett fruntimmer! Karl hadè märkt den häftiga åtbörd, hvarmed Constance lemnade brefvet till sin granne, men han misstog sig om dess betydelse.

— Hvilken nobel vårdslöshet! tänkte han. Hon vill visa sitt förakt för allt, som rör *mig* — stackars förolämpade papper!

Då brefvet ändtligen kom till sin egare, stoppade han det i bröstfickan, för att sedan i ostörd ro få läsa det. Han hade igenkänt sin fostermors handstil.

Senare på aftonen, då Karl var ensam på sitt rum, öppnade han brefvet och läste följande:

”Min käre gosse!

Tack för ditt långa, välkomna bref! Det kom mig till handa precis på min födelsedag — hvilken kär gåfva! Anna och jag hafva läst och omläst det minst tjugu gånger, så att det väl vid det här laget är i det närmaste utnött. Emellertid ligger det nu mellan bladen i min stora bibel.

Hvad det var roligt, att du finner dig väl i ditt nya hem! Detta tröstar mig något öfver din bortavaro. Anna och jag hafva mycket undrat, hvilken figur du skulle göra midt bland alla de der förnåma herskaperna. Huru som helst, hoppas jag ändå, att man visar dig tillbörlig aktning — åh ja, därför behöfver jag väl ej frukta, när du är bland bildade menniskor. Du nämnde intet om din lärjunge, om han är flitig och lydig — jag hoppas, att du beskriver honom noga i ditt nästa bref. De minsta småsaker i allt hvad som rör dig äro af ofantligt intresse för oss, det kan du väl förstå, du käre välsignade pojke! De andra personerna på Helmersborg hafva vi temligen reda på; du må tro, att flickan och jag om qvällarne, då vi hålla skymning, roa oss med att uppdraga deras porträtter. Baronens ha vi förestält oss som en reslig och ståtlig gammal herre med ärevärdigt grått hår och vänliga, hjertegoda ögon; friherrinnan som en grann och förnämt nedlåtande dam, och dottern — ja, henne ha vi inte förestält oss alls! Henne ha vi inte brytt oss om det ringaste, efter som du skref, att du inte kunde med henne. Vet du, Karl — skratta gerna åt min barnslighet — jag är rätt glad åt, att du inte kan fördraga henne. Bättre det, än om det hade gått

som i romanerna, att du hade förälskat dig i henne. Tänk ett sådant elände: du och hon! Nej, Gud vare lof, att du är ond på henne, säger jag än en gång.

Här i Upsala går allt sin jemna gång. Vårt hvardagslif är sig likt, som när du var här, utom att vi icke hafva så roligt nu som då. Orsaken kan du lätt förstå. Ack, den som väl hade dig här igen! Du kan aldrig tro, hvad jag längtar till den tiden, då du kommer till baka till oss igen. När du är borta, är det ett ofantligt tomrum i vårt lilla hem, som ingenting kan fylla. Kom snart! Uträtta din fars uppdrag så fort som möjligt och låt sedan Bernard Anker återtaga sin plats.

A propos, hur långt har du kommit med ditt företag att utforska friherrinnan? Glöm ej att besvara den frågan i nästa bref.

Bernard Anker besöker oss rätt ofta. Jag misstänker högeligen, att den magnet, som drar honom till oss, har ljust hår, blåa ögon och heter Anna. Men för all del, inte ett ord härom åt flickan! Hon är djupt inbegripen i sin nattvardsläsning och får ej störas af något.

Han är en ovanligt hygglig och snäll gosse, den Bernard, det är visst och sant! Hvarför jag i synnerhet håller af honom, är att han talar om dig med sådan beundran och kärlek. Du har i honom en vän, på hvilken ädla hjerta du i alla tidens skiften kan lita.

Anna har skrivit en egen liten biljett och lagt in i min; hon har förmodligen framfört Bernards hjertliga helsningar till dig. I annat fall har han bedt mig göra det.

Adjö nu, min älskade gosse! Tänk ofta på oss, arma, öfvergifna och ensamma qvinnor! Skrif snart, och framför allt: *kom* så fort som möjligt! Du är ifrigt efterlängtd af

din ömma fostermor

Maria Dahl."

— Den ädla qvinnan! tänkte Karl rörd, medan han hopvek fostermoderns bref. Hvad det är ljuft, att veta sig vara så älskad, och det af en så förträfflig mor, som hon! Mätte jag i en framtid kunna vedergälla denna ömma, uppoffrande kärlek! — Låt nu se hvad lill' Anna skrifver.

"Min käre, käre bror!" läste han. "Mamma säger, att jag kan få innesluta en egen liten biljett i hennes bref. Hvem kan vara gladare än jag? Det var minsann så länge sedan vi fingo talas vid — så länge sedan, att min räknekonst knappast räcker till att utfundera det. Om du visste, huru jag längtar efter dig! Ingenting roar mig, sedan du är borta; mina älsklingsböcker ligga dammiga på hyllan och tjena endast som en påminnelse, att den, som lärt mig känna och älska dem, är långt, långt borta. Må spindelväfven växa öfver dem! Det skulle vara ett passande sorgedok.

Icke heller qvittrar jag mera mina glada visor som förr. Hvarför skulle jag sjunga? Sång är ett tecken till fröjd, och sådan har jag ingen. Vet du, Karl, jag är ibland mycket underlig till mods — mitt hjerta kännes så beklämdt, så öfverfullt — jag skulle vilja gråta, men jag kan inte. Jag är ej mer den ystra, öfverdådiga Anna, som log fram sina dagar; nu är det mycket sällan, som min gamla natur tar öfverhand. Hvad har förgått med mig? Jag vet inte. Vet du, Karl, jag skulle vilja offra ett år af mitt lif, om jag kunde förstå det underliga accord, som dallrar på själens strängar. Jag läste här om dagen i en bok, att den tid, då den unga flickan står på öfvergången från barn till qvinna, liknar ögonblicken strax före en soluppgång, då morgonrodnadens rosenskimmer genomrytes af solstrålarne; men så är det icke med mig. Det är snarare en mystisk, vemodsfull skymning, som höljer min själ. Ack, om *du*

vore här! Du skulle lära mig att komma till klarhet med mitt eget hjerta.

Sedan någon tid beredes jag till min första nattvardsgång. Ack, Karl, jag har ändå många stunder af stilla fröjd, fast än jag klagade nyss. Jag kan ej beskrifva de känslor, jag erfar, under det vi sitta samlade kring vår värdige själasörjare och han förklarar för oss evighetens gåta. Hvilka härliga, dyrbara ögonblick! Minnes du ännu, hvad du kände, då du första gången trädde fram till Herrans bord? Ack, det måste vara något outsägligt, himmelskt, upplyftande — hvad jag längtar, att äfven min tur skall komma! I vår, när naturen på nytt födes, då slår äfven min pånyttfödelses timma. I vår, i vår! jublar mitt hjerta med outsäglig glädje.

När kommer du åter, Karl? Hur länge skall min plågotid fortfara? Återvänd till oss och förjaga töcknet från min själ. Jag behöfver dig nu mer, än någonsin. Hvad vore jag, om *du* ej funnes? Ett intet, en mask i stoftet. Med din hjälp kan jag blifva *något*, men utan dig —? Hu, jag ryser!

Jag fruktar, att du skall finna mig mycket förändrad, när du kommer hem. Ingen munterhet, ingen sång, intet skratt. Jo, då, om jag får dig åter, då blir jag kanske som förr; men på annat vilkor — aldrig!

Jag talar så mycket om mig sjelf, att jag glömmer andra. Må hända har jag tråkat ut dig. Förlåt mig det. Du brukade ju förr hafva öfverseende med din lilla Anna. Kanske är äfven du förändrad. Det är ett dunkelt, hotande "om", som ibland sväfvar för min oroliga tanke. Hvad säger jag? Jag är tokig — det var inte om detta jag ville tala.

Bernard Anker har bedt mig framföra till dig många hjertliga helsingar. Han säger sig trifvas mycket bra i Upsala, och försäkrar, att han icke ångrar det byte,

han gjort med dig. Han är ofta hos oss. Ibland försöker jag inbilla mig, att han är du, men min fantasi räcker ej till för sådana storverk. En bra gosse är han i alla fall, och jag håller rätt mycket af honom — han är ju *din* vän. Jag älskar alla, som vilja dig väl. Din baron tycker jag särdeles mycket om. Han måtte vara en riktig ärans man.

Hurudan är hans unga dotter? Jag vet ej hvarför, men du har i dina bref iakttagit en viss förbehållsamhet i afseende på henne. Hon måtte vara mycket vacker — inte sant? Är hon äfven god? Jag tänker ofta på henne, Gud vet hur det kommer till. Kanske hennes sällskap kan ersätta din lilla systers, som du för en tid saknat. Du håller väl rätt mycket af henne, eller hur?

Jag känner mig så underlig till mods — just nu är det, som om mitt hjerta ville sprängas; jag förmår knapt föra pennan. Fråga mig icke om skälet; jag har intet, jag vet intet. Hvad skall jag göra? Min sjukdom kan ingen läkekonst bota. Men vet du, jag tror ändå, att jag blefve bra, om du komme hem.

Jag vet inte, om jag framfört Bernard Ankers helsingar. Ack jo, det har jag ju gjort — förlåt mig, jag är så förvirrad. Det är bäst, att jag slutar mitt bref. Farväl, Karl! Svara snart!

Tänker du någon gång på mig? Det gör du inte; jag är säker derpå. Jag anar det nog, du tänker blott på ... Farväl! *Anna.*"

De sista orden voro tydligen skrifna af en darrande hand, hvars egarinna varit under inflytande af någon häftig sinnesrörelse.

— Besynnerliga flicka! tänkte Karl. Hon har rätt: det har försiggått en stor förändring med henne. Jag känner ej mer igen min muntra, ostyriga, barnsliga yrhätta. Det är något som trycker henne — men hvad?

Mellan hvarje rad i detta underliga, osammanhängande bref läser jag hennes hjertas hemliga qval. Jag förstår henne icke, lika litet som hennes bref. Om jag skulle läsa igenom det än en gång? Kanske får jag då mera klarhet.

"Om du visste, huru jag längtar efter dig; ingenting roar mig mera, sedan du är borta."

Om detta vore orsaken till hennes beklämning? Hon har alltid älskat mig som en syster; om det vore skilsmessan från mig, som —? Nej, Karl, detta var en dum, egenkär tanke.

Hennes religionsundervisning synes gjuta någon balsam i de svidande såren. Ack, huru oskuldrens och barnafrom hon är! Hennes hjerta är en klar och frisk källa, som blifvit upprörd af en stormvind — stackars lyckliga barn!

Se här åter dessa lidelsefulla uttryck af tillgifvenhet för mig. Så talar ej en syster:

"Hvad vore jag, om du ej funnes? Ett intet, en mask i stoftet!"

Hon kommer mig att blygas. Hvad har jag gjort för henne? Ingenting, eller nära ingenting — jag har endast i min ringa mån underlättat utvecklingen af hennes rika ande. Och likväl säger hon sig endast med min hjälp kunna blifva *något*. Besynnerligt! Så passionerad uttalar sig ej den systerliga kärleken.

Ah, hvilken tanke faller mig in? Denna eld, detta svartsjuka misstroende — om hon skulle *älska* mig!

Denna föreställning trängde sig på honom så plötsligt och oväntadt, att han hade svårt att vänja sig dervid.

Nej, det är inte möjligt! Det kan inte vara så — hon är ju ännu ett barn. Men tillkännager icke hvarje ord i hennes bref, att kärlekens morgonrodnad uppgått öfver hennes hjerta? Hon förstår sig ej själf, hon bäfvar och ängslas — hennes uttryck glöda af en eld, som

jag aldrig annat hos denna milda varelse — och detta dolda misstroende sedan, som hon aldrig förr uttalat!

"Förr brukade du hafva öfverseende med din lilla Anna. Kanske är äfven du förändrad. Det är ett dunkelt, hotande "om", som ibland ..."

Ja, det måste vara så. Hon tror, att mina känslor mot henne endast äro köld och likgiltighet, och hon knottar deröfver. Hennes ord andas en dold bitterhet, när hon talar om Constance, i hvilken hennes svartsjuka ömhet spårar en rival.

"Hon måtte vara mycket vacker — inte sant? Kanske kan hon ersätta din systers sällskap — du håller väl rätt mycket af henne, eller hur?"

Stackars Anna! Jag har kommit din hemlighet på spåren. Kan jag längre tvifla? Se här dessa sista ord, med hvilka hon anklagar mig att ej tänka på henne, utan endast på den, hon icke vågar nämna — tala inte de orden med kraftig stämma? Arma barn, det är således sant!

Långt ifrån att denna tanke glädde honom, gjorde den honom tvärt om orolig och nedslagen. Karl var ej fäfång. En annan skulle kanske hafva triumferat öfver att hafva vunnit ett oerfaret flickhjerter; han deremot kände sig så bedröfvad, som om det händt honom en svår olycka.

Stackars arma barn! suckade han. Hvarför fick hon inte förblifva min syster? Hade det inte varit hundradefaldt bättre för oss bägge? Hu, jag bäfvar för framtiden. Hvad bär den i sitt sköte? Endast sorg och årslånga lidanden, fruktar jag. Jag älskar ju henne endast som en bror — hvart skall detta taga vägen?

Men hon är ännu ung, och må hända skall jag med tiden lära mig älska henne. Hon, om någon, är värd en mans kärlek. På detta sätt blefve vi ju bägge lyckliga. Men — men —

Om jag i stället fattade böjelse för en annan?

Förfärligt! Då vore din frid för alltid förbi, beklagansvärda barn. Men det är inte så; jag älskar ingen och skall aldrig älska någon, förr än jag lyckas böja min håg till Anna.

I detta ögonblick tyckte han sig höra en stämma, som från djupet af hans hjerta uttalade namnet: Constance.

Bah, henne kan jag icke fördraga. Hon har förölämpat och retat mig allt för mycket, att jag skulle kunna blifva ens vänligt stämd mot henne. Det finnes sår, som aldrig läkas: stolthetens. I Constance Sternheim har Anna ingen rival.

Men det var förgäfves, som han advocerade. Den obevekliga inre rösten lät icke nedtysta sig.

Du söker fåfängt att bedraga dig sjelf, sade den. Var uppriktig och du skall finna, att du slår omkring dig med falska undanflykter. Frukta icke att rycka slöjan från den nakna, osminkade sanningen: du älskar Constance!

Nej, nej, protesterade Karl i full förtviflan. Jag vill inte, jag vill inte —

Men dock gör du det. Neka icke! Din stolthet lider af att du älskar den, som förfördelat dig så, men stoltheten kan dock inte hindra det. Stig ned till boten af ditt eget hjerta och du skall der finna hennes bild inpräglad med outplånliga drag, fast än du försöker undanskymma den. Du spelar ej rent spel med dig sjelf, jag upprepar det ännu en gång. Tyst, inga invändningar, du älskar henne!

En oemotståndlig fasa bemäktigade sig den unge informatorn. Han kunde ej försvara sig; aldrig hade han känt sig så svag. Allt, hvarpå han förut stödt sig, vek undan; den stolta byggnad af sofismer, han uppfört åt sig, störtade till sammans. Den förlåt, hvarmed han

dolt sitt eget inre, slets i tu af osynliga makter, och bafvande blickade han dit in. Hvad var det, som mötte hans blick, om icke den strålande bilden af henne, som han hellre velat förvisa till afgrunden? Han kunde ej längre förneka sanningen för sig sjelf: han var svag och hjälplös, stoltheten hade blifvit besegrad; han älskade Constance.

Ett obehagadt ögonblick.

Det var morgon. Solen hade nyss gått upp och med sina strålar skingrat den kalla, fuktiga dimma, som legat lägrad öfver marken. De gamla lindarne i Helmersborgs park hade redan börjat fälla sina gulnade löf, dem höstvinden jagade omkring i yster ringdans. Himlen var ej blå, luften ej mild som förr. Skogens befvade sångarskara hade redan börjat flytta till fjärran länder. På gräsmattan framtittade endast här och der melankoliskt en höstblomma; de öfriga Floras barn hade måst underkasta sig naturens eviga lag: förgängelsen. Sommarens herravälde nalkades mer och mer sitt slut; jorden afklädde sig sina prydnader, den ena efter den andra, och höljde sig i sin dimslöja för att mottaga den nye herskaren. Vinden susade sorgligt i trädens kala grenar; det lät som en saknadens suck från naturens hjerta. Under allt detta strålade dock solen med oförminskad prakt; ännu vid afskedet smålog den flyende glädjen.

Äfven i Karl Birgerssons hjerta var det höst. Dyster i hågen vandrade han fram i den aflöfvade parken; hans sinne var tungt, och hans tankar voro förmörkade. Hans blickar stirrade utåt den tomma rymden; i handen höll han hårdt sammanpressadt det olyckliga bref, som spridt ljus i hans okunnighets natt. Knappt visste han, hvart han irrade; efter en lång stunds oafbruten, ändamålslös vandring, stod han på en kulle i djupet af den gulnade skogen.

Det var en hänförande tafla, som här utbredde sig för hans blickar. Åt alla håll, så långt ögat kunde tränga in, reste stolta, sekelgamla lindar sina mossbelupna stam-

mar, som på afstånd liknade underbara jättegestalter; här och der framsmög en hängbjörk sin smärta, silfverhvita stam. Vid kullens fot brusade en liten munter bäck, öfver hvilken en smal spång ledde; genom en ut-huggning i skogen såg man rätt framför sig en klarblå rand af insjön. Men Karl hade i dag ej sinne för all denna härlighet; han hade sjunkit ned på en bänk — placerad enkom för dem, som derifrån ville beundra utsigten — och fördjupat sig i sorgliga tankar. Omedvetet kommo hans blickar att stanna på de inristade namn och initialer, hvarmed bänken var betäckt; huru förundrad blef han icke, då han bland dessa äfven fann sin egen namnteckning! Der stod tydligt: *Karl Birgersson*. Inristningen var gjord helt nyligen, men var dock nästan oläslig, emedan man sökt utplåna den.

— Hvarifrån kommer detta? tänkte han förundrad. Hvem kan det vara, som roar sig med att ingräfva mitt namn på detta ställe? Besynnerligt! Stilen är mig obekant, men ett fruntimmers tyckes det vara. Skulle möjligen mademoiselle Ninon ...? Skall jag fråga henne?

Längre förmådde han icke vid denna sak qvarhålla sina tankar; de återvände med makt till det ämne, som allt sedan föregående afton sysselsatt honom. Han manade fram för sin själs öga de mest olika framtidsbilder; än leende och ljusa, än hotande och mörka. Han var dock denna morgon mera böjd att se allt i svart; slutligen blefvo de föreställningar, som trängde sig på honom, så outhärdliga, att han ej längre kunde förblifva stilla; han steg upp, skyndade utför kullen och fördjupade sig åter i skogen.

Så ströfvade han omkring vid pass en half timme, då han plötsligt ihågkom, att han på bänken qvarglömt Annas bref.

— En sådan stackare jag är! tänkte han. Ack, att jag framkommit till den tid, då jag ej mer är herre öf-

ver mina handlingar, då känslan öfvervinner förståndet och besinningen tar till flykten — jag måste blygas! Tänk om brefvet vore borta. Fort dit bort för att söka det!

Men då han åter kom till kullen, var platsen redan upptagen.

På bänken satt ett fruntimmer; hon vände ryggen åt Karl, så att han ej kunde se hennes ansigte; en aning sade honom dock, att det var Constance. Med ljudlösa steg gick han uppför kullen; då han kom henne närmare, såg han, att hon höll på att skrapa bänken med en pennknif, just på det ställe, der hans namn var inristadt. I sin förvåning gjorde han en rörelse — hon spratt upp, varseblef Karl och dolde hastigt knifven.

— Ah, det var då hon — *hon!* tänkte han.

Constance hade rest sig upp och stod framför honom med nedslagna ögon och förvirring målad i sina drag. Karl sjelf hade svårt att dölja den förlägenhet, i hvilken den oförmodade upptäckten försatt honom.

— Förlåt om jag stör, framstammade han med en tafatt bugning, men jag har här glömt ett bref.

Constance, som så småningom återhemtat fattningen, upptog biljetten från marken, dit hon kastat den, framräckte den med ett framtvingadt leende och sade:

— Jag har inte läst den.

Karl svarade icke.

— Jag kunde dock inte låta bli att se efter, hvem brefskrifvarinnan var, återtog hon med märkbar bitterhet i tonen. Jag såg likväl endast namnet *Anna*.

Hennes kropp skakades som af en frossbrytning.

— Jag är mycket nyfiken, som ni ser, sade hon med låtsad ligkiltighet. Hvem är egentligen den der *Anna*? Det är kanske en hemlighet?

— Visst inte — hvarför skulle det vara en hemlighet.

Karl plägade annars alltid benämna henne syster,

men det var, som om en hemlig ingifvelse förmådde honom att säga:

— Hon är min kusin.

— Ni hade väl blifvit mycket ledsen, om hennes bref förkommit — inte sant? återtog Constance hånande.

— Ni har rätt, ty jag håller mycket, mycket af min kusin.

— Naturligtvis! Ha, ha, ha — en öm, platonisk kärlek! Hvarför säger ni det der? Tro inte, att det intresserar mig det ringaste. Nej, säger jag, hvad rör det mig? Ni älskar henne således "mycket, mycket" — ack, så rörande? Kan sådant der folk också älska? Hon måtte vara en liten gås, er tillbedda kusin.

Constance visste knapt, hvad hon sade; hennes inre sjöd och kokade som ett upprördt haf. Vreden hade helt och hållet förjagat all besinning.

— Litet mera aktning i edra uttryck, om jag får be, sade Karl sårad. Men det är sant, Anna står för högt att nås af elakhetens pilar.

— Det är rätt, gå på bara! Försvara henne! Herr Birgersson, jag fick ett infall — gif mig den der biljetten!

— Men, jag förstår inte ...?

-- Var inte rädd, afbröt Constance med ett föraktfullt löje. Jag ämnar inte läsa de ömma utgjutelserna — nå väl, ämnar ni efterkomma min begäran? Kom i håg, att jag anser mig svårt förolämpad, om jag inte får brevet.

Ett ögonblick betraktade Karl Annas bref med tvekan; derpå framräckte han det långsamt. I nästa minut låg det sönderslitet i små stycken vid hans fötter.

— Ah, var *detta* er afsigt? utropade han, full af förtrytelse.

— Ha, ha, ha! hänskrattade Constance. Hvarför kastar ni er inte ner och samlar upp de dyrbara pappers-

lapparne, innan vinden förströr dem? Det vore så roligt, att se er vid mina fötter.

— Ni har djupt sårat mig, sade Karl, betraktande Constance med en smärtsamt förebrående blick.

— Ändtligen! Ni tror kanske, att detta icke var min afsigt? Ända från det ögonblick ni kom hit, har jag afskytt er — ni uppförde er trotsigt, ni försökte inlåta er i strid med mig, men det skall aldrig lyckas. Förstår ni, att det är en oerhörd förmätenhet af *er*, att sätta er i jembredd med *mig*? Ha, ha, ha, stackars usling! Förstår ni också, att ni endast är värd mitt djupaste förakt? Att plåga er — det är mitt största nöje. Jag hoppas, att ni inte lemnar oss så snart, min herre, så att jag ännu många gånger kan få njuta af er förödmjukelse. Med ett ord: jag kan inte tåla er — er blotta närvaro uppväcker min afsky — ni är som en giftig spindel, hvars åsyn är nog för att ingifva motvilja — gå, gå er väg, så att jag slipper längre plågas!

Hon hade lutat sig ned på bänken; hennes kinder blossade, barmen svallade, och hela hennes inre var i uppror. Slutligen kastade hon sig framstupa och brast i en hysterisk gråt.

Karl betraktade henne med en blandning af nyfikenhet och ovilja. Då stormen ändtligen hade lagt sig och hon återkommit till sig sjelf, sade han:

— Min fröken, ert uppförande och edra ord äro gåtlika — hvarmed har jag kunnat förtörna er så? Ni säger, att min blotta närvaro uppväcker er afsky; välan, jag skall gå, men icke förr än ni förklarar, hvarigenom jag förtjent ett sådant bemötande af er.

— Enfaldige! utbrast Constance häftigt och satte sig upp. Begriper ni då inte, att jag älskar er vildt, förtvifladt, vansinnigt — att mitt hjerta sönderslites af svartsjukans raseri, när ni säger er älska en annan, och att — o, min Gud, hvad har jag sagt?

Nu först märkte hon sin öfverilning, men för sent!

— Tro inte ett ord af hvad jag sagt, återtog hon i största förvirring. Jag är galen, utom mig — jag är sjuk. Yrseln ingaf mig orden nyss — tro dem inte! O Gud, hvilket vansinne — ack, hvad jag är gränslöst olycklig.

Hon gömde ansigtet i händerna och snyftade smärtsamt; derpå reste hon sig hastigt upp, betraktade Karl med en blick full af förtviflan och förödmjukelse och ilade derefter utför kullen med bevingade steg.

En kamp inom ett människobröst.

Karl stod som träffad af blixten; hvad han nyss hört hade våldsamt upprört hans hjertas känslor. Inom honom kämpade på en gång förundran, glädje och tvifvel. Vågade han väl tro sina egna öron? Var det verkligen sant, att han var älskad af henne, den tillbedda? Var det icke en bedräglig villa, ett foster af hans uppeldade fantasi?

Bestormad af så olika känslor, sjönk han ned på bänken och sänkte hufvudet i handen. I denna begrundande ställning förblef han länge, utan att kunna reda sina oordnade intryck. Det ljus, som uppgått för honom, hade kommit så plötsligt, att han blifvit bländad deraf. Det gick omkring för hans ögon, hans hjerta stormade framåt med fördubblad fart, och i hans hjerna tumlade idéerna om i vild ringdans. Ur detta kaos arbetade sig dock slutligen fram klart och tydligt den tanken: "Hon älskar mig!" — och det var som om hans själ uppstämt ett ändlöst jubel. Med ursinnig vällust frässade han af denna föreställning; inom sig upprepade han hennes ord otaliga gånger.

"Förstår ni då inte, att jag älskar er vildt, ursinnigt, vanvettigt" — var det inte så, hon sade? tänkte han. Hvad jag är lycklig! Jag har inte förtjent en sådan lycka. Nej, nej, inte finnes det något hos mig, som kan väcka kärlek hos en sådan qvinna, som Constance! Jag är ju så ringa och obetydlig, hon så fullkomlig, så höjd öfver allt lågt — hvad hon är god! Karl, förstår du rätt, hvad det vill säga att vara älskad af *henne*?

— Från denna dag måste jag bemöda mig att blifva

henne värdig. Hon skall förbättra mig. Under hennes ledning skall jag blifva en annan människa. Jag behöfver visst mycket luttras och renas — mera än alla andra. Med fast vilja skall det nog gå — och så hafva vi ju framtiden på oss. Framtiden, ja! Tillhör den oss? Den *måste*. Men *om* ...? Om man skulle slita henne från mig?

Vid denna tanke utpressades stora svett droppar på hans panna.

— Låt mig tänka efter redigt, lugnt, utan öfverilning. Jag vill låta känslorna tiga, om jag kan, och låta förnuftet tala. Låt se, huru står min sak? Jag älskar Constance, och hon älskar mig. Jag måste ega henne, för att hela mitt lifs lycka ej må gå om intet. Hon skall, hoppas jag, ej hafva något emot att blifva min hustru. Men finnes ingen engel med ett bart huggande svärd vid ingången till vårt paradiset? Constance är rik, och jag är fattig. Nå ja, hvad hindrar mig att äfven blifva rik? Jag *skall* det, jag har föresatt mig det. Men hon är af förnäm släkt och bär ett lysande namn — jag är en man af folket, och vid mitt namn klibbar blod. Hennes föräldrar skola aldrig lemna sin dotter till en brottslings son, jag inser det nog. Hon är skapad till ära, rikedom, höghet — och jag kan blott erbjuda henne motsatsen!

— Nej, jag *får* ej draga henne ned till mig — jag måste försaka. Pligten bjuder mig denna uppoffring. Men att afstå henne åt någon annan nu, sedan jag vet att hon älskar mig — nej, det förmår jag icke. Hvad skall jag göra? O, finnes då ingen, som kan gifva mig ett råd? Jag irrar i en labyrint af ovisshet och tvifvel — hvar finna en utväg?

Hans tankar antogo en allt mera dyster natur.

— Constance är ung och tycker om att vara firad. Som min hustru skulle hon nödgas stiga ned ett stycke

på samhällets trappa och ansluta sig till en krets, på hvilken hon kanske förut blickat ned med förakt. Hon skulle tvingas att öfvergifva sina vanor, sina tycken — underkasta sig försakelser utan tal och uthärda menniskornas begabberier för sin mésalliance — hvem vet, om hon någonsin ämnar samtycka till detta? I alla fall älskar jag henne för högt, för att vilja utsätta henne därför. Och huru skulle icke min stolthet lida, då jag betänkte, att jag fått hustru liksom på nåder, af barmhertighet — att hon, enligt verdens åsigt, förnedrat sig, då hon räckte mig sin hand, och att hennes högmodiga familj skulle anse mig som ett ogräs, inympadt på deras ädla stamträd — nej, aldrig! Hellre än att sänka mig så djupt, må jag då förlora henne tio gånger. Jag måste bort härifrån, innan min svaghet förleder mig att yppa, huru högt jag älskar henne. Om några år kanske, när jag uppfyllt det löfte jag gjort, när jag skapat mig ett stort namn och glansen af min ära öfverstrålar och fördunklar den blodiga skugga, som hvilar öfver min härkomst, då kan jag må hända våga framträda till Constance och fråga: "Vill du bli min?" Till dess blir hon mig endast ett mål, som vinkar mig i fjärran och sporrar mig till flit och ifver i mitt mödosamma företag, en vänlig ledstjerna, som uppmuntrande lyser öfver min inslagna bana.

— Jag reser således, och hon får aldrig veta, att den känsla, som herskar i hennes hjerta, har ett eko i mitt. Det är dock hårdt! Måste jag då lemna henne, utan att anförtro henne min hemlighet, kanske utan att säga henne ett ord till afsked? Hur skall jag kunna uthärda detta? Om jag helt enkelt skildrar för henne mitt hjertas belägenhet, utan att affordra henne några löften om trohet eller yttra ett ord om framtiden — vore detta ett brott?

Länge öfverlade han med sig sjelf, utan att komma

till något resultat. Slutligen reste han sig upp och begaf sig på återväg till Helmersborg, dit han framkom lagom för att intaga frukost. Constance visade sig icke; hon var illamående, hade hon sagt till betjenten, då han bad henne komma ned i matsalen.

Hela dagen förgick, och Karl var lika obeslutsam. Mot aftonen var likväl hans öfverläggning slutad och all tvekan skingrad; han satte sig ned och skref följande bref:

”Fröken Constance!

Blif icke förundrad, då ni erhåller denna skrifvelse. Ni inser sjelf, att efter morgonens händelse en förklaring mellan oss är af nöden. Men, torde ni undra, hvarför kan denna ej afgifvas muntligt? Svaret innefattas i få ord: *jag reser i morgon.*

Både pligten och klokheten uppmana mig dertill; den förre, emedan jag ej får bringa oreda och förvirring i den familj, hvars gästfrihet jag åtnjuter; den senare, emedan jag, för att vara herre öfver mig sjelf, måste komma härifrån — långt från er, som jag älskar med en förmäten, olycksbringande kärlek.

Länge låg denna känsla slumrande och omedveten på djupet af mitt hjerta. I min dårskap trodde jag, att jag afskydde er. Under snön glimmade dock den dolda elden. Det var edra förolämpningar, som blåste lif deri och kom den att blossa upp till en stor, förhärjande eldsvåda. Tack! Utan er hade jag kanske gått med förbundna ögon genom lifvet. Ni har lärt mig känna kärleken, människoslägtets tyrann och välgörare, och därför, just därför, älskar jag er ännu mer. Förlåt mig, att jag vågat höja mitt öga till himmelen; jorden håller mig bunden med jernbojor; jag känner dem nu tyngre än någonsin. Kanske skall äfven jag en gång afkasta de tryckande banden och lyfta min blick *uppåt*; jord-

masken reser ju sitt hufvud, när solen ler mot honom — skulle jag då icke våga hoppas att få göra detsamma?

Nej, dyken ned igen, ni lockande framtidsbilder, gömnen eder på djupet af mitt hjerta, derifrån J uppstigit. Må hända ären J endast tomma hägringar och dimfantomer, som vika undan och försvinna, då man närmar sig.

Fröken Constance! Gif mig ett löfte!

Blif icke rädd: jag ämnar ej affordra er en ed om evig trohet — nej, jag har icke så stora anspråk. Lofva mig blott, att ni underrättar mig, när er kärlek slocknat och ni känner, att jag är intet för er. Hellre må mitt hjerta förblöda, än nära en bedräglig förhoppning. Lofva mig, att ni icke visar någon skonsamhet; sådan förtjenar jag ej. Uppfyll denna bön, min enda och min sista, och jag skall välsigna er.

Mademoiselle Ninon underrättade mig för en stund sedan, att man i dag väntar hit till Helmersborg en kammarjunkare Örnghjelm, som är bestämd att blifva er make. Jag har sett honom i Upsala och tror, att han är er värdig. Nej, jag förmår ej skrifva längre.

Farväl!

Redan i dag talar jag med er far om min afresa i morgon bittida. Några timmar blott — och vi se hvar andra kanske aldrig mer.

Aldrig! Vet ni något ord med förfärligare klang? Det sprider iskall fasa ända in i själens innersta och afmejar i ett enda hugg ett helt fält af grönskande förhoppningar.

Det återstår mig blott en bön: glöm mig fullkomligt, om ni tänker glömma mig; allt eller intet! Om deremot min bild skulle med outplånliga drag hafva fäst sig i ert hjerta och ert minne — o, så betrakta den alltid som en trogen, tillgifven väns!

Farväl!

*Karl.*⁷

Då han tecknade sitt namn, föll en tår på papperet. Han gjorde en kraftig ansträngning för att beherska sig, sammanvek brefvet och skyndade ut.

I trappan mötte han kammarjungfrun.

— Annette, sade han, kan du bevara en hemlighet?

— Naturligtvis, svarade den förtjusta flickan. Jag är i hela orten känd för min tystlåtenhet.

— Svär, att du tiger med hvad jag säger dig!

— Ih, var's gu'! jag brukar aldrig svärja. Men — efter som det är den söta, snälla magistern, som ber mig, så — ta mig tusan, jag nånsin skall yppa den der hemligheten.

— Det är bra — lemna den här biljetten till fröken Constance — egenhändigt, förstår du.

— Ja, det kommer aldrig i fråga!

Karl lemnade henne brefvet och fortsatte sin väg utför trappan.

— Kan man se, de ämna öppna en brevexling! tänkte Annette, svartsjuk. Åh, mitt gunstiga herskap, det lär väl bero på min tillåtelse — låt se, hvad skrifter han för vackra saker?

Hon tog varsamt upp brefvet och genomläste det från början till slut.

— Ack, herre jemini, så vackert! suckade hon, då hon åter lät Karls bref neddyka i kjolfickan. Den stackars magistern, som skall vara så galen i den trollpaccan! Det är för gruftsamt. Och så rätt åt fröken, den sturska otäckan! Ha ha ha! Att tycka om en informator och inte kunna få honom — det skall allt koka i gallan, tänker jag.

Derpå fäste hon åter ihop brefvet omsorgsfullt och gick in till Constance, som låg på en soffa, med bägge händerna tryckta mot det värkande hufvudet.

Då Annette inträdde, såg hon upp.

— Hvarför kommer du och stör mig? utbrast hon snäsigt. Gå din väg!

— Jag har ett bref från magister Birgersson, svarade kammarjungfrun helt lugnt med listig min.

Constance satte sig häftigt upp, och all färg försvann från hennes upphettade ansigte.

— Hvad säger du? Gif hit!

Hon ryckte åt sig brefvet och gaf Annette en vink att gå.

Men då hon blifvit ensam och skulle öppna den oväntade skrifvelsen, darrade hennes händer så, att hon släpte brefvet på golfvet. Samlande all sin sinnesstyrka gick hon några slag fram och till baka öfver rummet, upptog derefter brefvet och genomläste med stigande rörelse dess innehåll.

— Han älskar mig, stammade hon i den häftigaste sinnesskakning. Han reser ... jag får ej mera se honom ...

I sin förtviflan ville hon skynda ut, men krafterna sveko henne, och med ett svagt anskri sjönk hon afsvimrad i den inträdande Ninons armar.

Emellertid inträdde Karl i baronens arbetsrum, der denne vid skrifbordet var ifrigt sysselsatt med några räkenskaper.

— Är det ni, herr Birgersson? sade han förundrad och gaf den unge mannen en vänlig nick. Det var en sällsynt gäst i mitt affärsrum.

— Ja, herr baron, och jag skulle icke heller nu hafva vågat inträda i helgedomen, om jag ej haft ett ytterst angeläget ärende. Törs jag anhålla om en stund af barons dyrbara tid?

— Ni kommer litet olägligt, herr magister. Som ni ser, är jag sysselsatt.

-- Det är en sak af största vigt, hvarom jag ville tala.

— Kan ni inte vänta litet dermed?

— Det har redan blifvit allt för länge uppskjutet.

— Och ni kan icke vänta till i morgon?

— Omöjligt.

— Nå väl, då måste jag väl foga mig efter er önskan, återtog baronen och bortsköt med en suck sina angelägna räkenskaper. Var god och sitt ned, herr Birgersson, och tala så fort ni kan. Tid är pengar.

Karl satte sig i en länstol, betänkte sig några ögonblick och började derpå:

— Det är nu snart ett par månader sedan . . .

Längre kom han icke; hans tal afbröts för att aldrig mera fortsättas. En vagn körde nämligen i det samma upp på gården; baronen kastade en blick ut genom fönstret, sprang upp och utropade gladt:

-- Nå minsann, ha vi icke nu Örnhjelm här!

Kammarjunkaren.

Framför stora trappan hade en vagn stannat; en betjent hoppade ned från sin upphöjda plats, böjde ned fotsteget och hjälpte en herre att stiga ur.

Det var kammarjunkaren Fritz Örnghjelm.

I förstugan möttes han af baronen.

— Hjertligt välkommen, min käre bror! helsade denne och skakade gladt den nykomnes hand. Tack för att du höll ditt löfte och kom hit till oss i ensamheten. Du må tro, vi ha väntat på dig både länge och väl.

— Tror nog det; men säkert har jag längtat mer efter er, än ni efter mig, svarade kammarjunkaren. Men för f-n, hur mår den älskvärda fröken Constance? Jag hoppas, att hon befinner sig väl.

— Förträffligt, liksom vi alla. Så oartig jag är, som låter dig stå i förstugan; stig för all del upp på ditt vanliga rum; jag gissar, du vill justera din klädsel, innan du visar dig för damerna. Om jag minnes rätt, så är du en gammal sprätt.

Vid ordet "gammal" gjorde kammarjunkaren en ful grimas, men sade ingenting. Han skyndade uppför trappan, tog i besittning det rum, der han alltid plägade bo då han gästade Helmersborg, och dit man redan låtit uppbära hans nattsäckar. Efter en half timme gick han åter ned, elegant och doftande af parfymen, för att göra husets damer sin komplimang.

Kammarjunkar Örnghjelm var en fullkomlig typ för ett stockholmslejon, ytlig, egenkär, fåfång; med ett ord, en komplett narr. Om vintrarne förde han i hufvudstaden det gladaste, men på samma gång onyttigaste lif

till samman med sina vänner, och sådana hade han många, ty han var ofantligt rik och — det bästa af allt — lika så frikostig som rik. Somrarne deremot brukade han vistas vid någon modern badort, eller också for han omkring och helsade på sina vänner på landet. Baron Sternheim var en bland dessa. Kammarjunkaren hade gjort hans bekantskap i gamla grefvinnan von Launitz' hus, der han ungicks mycket förtroligt. Han hade varit hennes afidne sons bästa vän och den ifrigaste deltagaren i alla dennes galna företag. Från denna tid daterade sig hans bekantskap med familjen Sternheim, ty baronens, som då voro nyss gifta, bodde i Stockholm, i hvars finaste kretsar den hersklystna Leonora var en af de s. k. tongifvande. Efter sternheimska familjens flyttning från hufvudstaden hade kammarjunkaren besökt dem flere gånger på Helmersborg; då Constance växte upp och blef en ståtlig ung dam, blefvo i synnerhet hans visiter allt tätare och tätare. Han var ej mera ung, det sade honom hans spegel för hvarje dag, huru mycket han än bemödade sig att dölja det för sig sjelf och andra; de fyrtio fem åren gjorde sig allt emellanåt påminta genom ett och annat grått hår — och kammarjunkaren började inse, att han snart skulle nödgas draga sig ifrån det muntra ungarlslif, han hittills fört. Hans vänner rådde honom att gifta sig, och han fann deras råd ganska förnuftigt. Följaktligen såg han sig om efter en maka. Hans val föll på Constance Sternheim. Hon var ett i alla afseenden fördelaktigt parti: hon var af hög börd, hade en ansenlig förmögenhet, ett nobelt utseende, en verldsdams sätt och var honom dessutom ej ogunstig — så trodde han i sin blinda egenkärlek. Baronens samtycke ansåg han sig utan svårighet kunna erhålla. Allt nog — han skref till Helmersborg ett artigt bref, hvori han tillkännagaf, att han vid höstens början ämnade lyckliggöra det gamla herregodset med

en visit. Tillika gjorde han sådana genomskinliga anspelningar om det ärende, som förde honom dit, att baronen genast insåg, det ett frieri var å bane. Denna tanke förorsakade honom mycket hufvudbry. Visserligen visste han icke mycket om kammarjunkarens lefnadssätt, men han hade dock grundade skäl till det antagandet, att det icke var det allra ordentligaste. I alla fall kände han den gamle narren nog för att veta, att Constance vid hans sida hade föga lycka att hoppas. Emellertid ville han rådföra sig med sin hustru; men vid första ord han yttrade i detta ämne, befans det, att Leonora stod helt och hållet på kammarjunkarens sida. Hon påstod sig ej kunna tänka ett bättre parti för Constance, än den rike, älskvärde och på allt vis förträfflige Örnghjelm; han skulle föra henne ut i stora världen, hvars lifgifvande luft den unga flickan så länge måst sakna, till följd af hennes fars envishet att vilja gräfva ner sig på landet; som kammarjunkarens hustru skulle hon ställas på den plats, der hennes skönhet och talanger kunde blifva uppmärksammade så som de förtjenade. Friherrinnan var säker om, att dottern med glädje skulle antaga detta präktiga parti.

Baronen kunde likväl icke blifva fullt öfvertygad genom sin hustrus ord; emellertid var det ju icke så alldeles afgjort, att Örnghjelm verkligen ämnade fria; baronen ansåg det därför vara bäst att hänskjuta saken till Constance's eget afgörande, så vida den någonsin kom å bane. Om hon gaf sitt ja, ville han äfven gifva sitt.

Att underrätta Constance om de planer, man hyste för hennes framtid, ansåg baronen onödigt. Således visste hon af ingenting, när man plötsligt underrättade henne om kammarjunkarens ankomst. Förtretad att nödgas visa sig för främmande i det upprörda tillstånd, i hvilket hon befann sig, måste hon utplåna hvarje spår af sinnesrörelse på sitt ansigte, framtvunga salongsminnen

och begifva sig ned för att helsa på den gamle sprätten, som hon fann odräglig och narraktig.

I förmaket satt redan friherrinnan, men ingen kammarjunkare syntes ännu till.

— Du har dröjt länge, sade Leonora till sin dotter. Jag trodde, att du gjorde toalett, men du tyckes vilja visa dig för kammarjunkaren i hvardagsdrägt — så der är du inte särdeles till din fördel. Du hade bort visa honom den uppmärksamheten ...

— Att göra stor toalett för *hans* skull! afbröt Constance. Nej, mamma, så mycket besvär är han inte värd — dessutom är det mig fullkomligt likgiltigt, hvilket intryck jag gör på den herrn.

— Men inte mig.

— Ja så, mamma ämnar kanske lägga an på den gamle narrens hjerta? hånade Constance. I så fall önskar jag lycka — kors, att mamma vurnar för antiken, det har jag aldrig märkt förr.

— Du missförstår mig, Constance, afbröt Leonora och rynkade ögonbrynen. Jag menade, att *jag* lade stor vikt vid det intryck, *du* gjorde på kammarjunkaren.

— Såå. Och hvarför det? Mamma kanske spekulerar på att få honom till måg? Ämnar mamma må hända fria till honom på mina vägnar? I så fall hoppas jag att få en korg.

— Det tror jag knappast.

— Huru?

— Kammarjunkaren älskar dig.

— Omöjligt! Han älskar endast sig sjelf.

— Tyst då, olycksbarn! Jag hör honom i rummet utanför — han kommer! Glöm inte, att vara artig mot honom.

Constance hade ett bitande svar på läpparne, men hon hann icke uttala det, ty dörren öppnades och baronen inträdde, följd af kammarjunkaren.

Örnhjelm var en liten, spenslig figur, hvilkens hela utseende påmint om en kalkontupp. Bakom den guldinfattade lorgnetten plirade ett par små gråblå ögon, hvilkas eld kammarjunkaren sjelf ansåg vara särdeles farlig för damerna; näsan var tunn och krökt som en fogelnäbb, och de glesnade lockarne voro konstfullt friserade, så att alla förargliga, i förtid grånade hårstrån voro dolda. Det var någonting obeskrifligt komiskt att se, huru han kråmade sig. Med en imponerande hållning och ett sockersött leende på de tunna läpparne trädde han emot friherrinnan, gjorde sin gentilaste bugning och förde hennes hand till sina läppar.

— Välkommen, min bästa Fritz! sade Leonora nådigt. Det var länge sedan, ni behagade gästa Helmersborg!

— Jag vågar väl inte hoppas, att jag varit saknad?

— Mycket, Fritz, mycket! Constance undrade just här om dagen, att ni icke besökt oss på så lång tid.

— Hvilken osanning, tänkte Constance, som under tiden med en stel nick besvarat sin tillbedjares vördnadsfulla helsning. Jag tror, mamma tänker rycka fram med frieriet genast. — Herr kammarjunkare, sade hon högt, jag ser på er förtjusta min, att mammas ord ingifva er vissa höga tankar, men för att icke missleda er, vill jag upprepa huru mitt yttrande föll: "Det var besynnerligt, att vi varit befri . . ., jag vill säga beröfvade kammarjunkar Örnhjelms angenäma sällskap hela sommaren . . . han brukar minsann eljes ej vara någon nödbjuden gäst."

Örnhjelm såg ytterst besvärad ut, och Leonora kastade på sin dotter en hotande blick. Men Constance lät sig ingenting bekomma, utan vände sig helt ogeneradt till kammarjunkaren med fråga om nyheter från Stockholm.

— Ack, sådana vet jag inga, svarade den gamle

sprätten. Allt sedan förra vintern har hufvudstaden icke ingifvit mig det ringaste intresse.

— Det vill med andra ord säga, sedan jag reste derifrån. Edra artigheter äro riktiga gåtor, till hvilka upplösningen är något långsökt; men då man blifvit så van vid dem som jag, äro de lätta att gissa.

— Ja så, fröken påstår således, att mina artigheter äro sökta? inföll kammarjunkaren med missnöjd min.

— Kanske ni tycker bättre om ordet "funna"; det kommer på ett ut. Hvar är Jacques, mamma, efter han inte kommer in och helsar på vårt storfrämmande?

— Jacques gick nyss med magister Birgersson inåt parken, upplyste baronen. Gossen behöfver andas frisk luft, sedan han suttit vid böckerna hela dagen.

— Magister Birgersson! upprepade kammarjunkaren, som råkat få se Constance spritta till, då hon så oväntadt hörde sin älsklings namn. Är det kanske en ny informator?

— Ja; en mycket hygglig ung man. Han studerar vid Upsala akademi.

— Ah, är det han! utbrast kammarjunkaren förvånad. Är han här?

— Känner ni honom? frågade baronen.

— Ja, något litet — det vill säga, jag har hört talas om honom. Jag kunde sannerligen inte vänta att finna honom här.

— Huru så?

— Herskapet känner då icke, hvem han ...

Längre hann han icke, ty i det samma visade sig Jacques i dörren, åtföljd af sin informator. Då gossen såg, att det var främmande, blef han förlägen och ville draga sig till baka, men det var för sent; kammarjunkaren hade redan märkt honom.

— Se der ha vi unge herrn, sade han och reste sig upp. God afton, Jacques! Hur mår du?

Jacques bugade sig tafatt, frammumlade några otydliga ord, att han befunne sig väl, och drog sig derefter skygg undan i en vrå.

Karl hade äfven inträdt och helsat på kammarjunkaren. Denne tycktes vid hans åsyn röja samma förvåning, som då han först hörde hans namn, men Karl var fullkomligt lugn. Att Constance var inne i rummet, mera anade han än såg, ty efter helsningen på Örn-hjelm, vågade han icke lyfta ögonen från golfvet.

En liten stund konverserade man i allmänna ämnen; slutligen kom betjenten och tillsade, att supén var serverad.

Det var som om en sten fallit från Karls bröst.

Frieriet.

Följande morgon gick Karl åter ned till baronen, fast besluten att underrätta honom om sin snara afresa. Men det stod skrifvet i stjernorna, att denna afsigt aldrig skulle utföras. En betjent underrättade honom, att baronen icke var ensam. Kammarjunkaren var nämligen hos honom. Med en suck måste Karl uppskjuta det efterlängtade samtalet och åter begifva sig upp till studerkammaren, för att öfversätta Homerus och Ovidius för sin lärjunge.

Det var ungefär en kvarts timme sedan kammarjunkaren hade infunnit sig hos baronen och anhållit om några minuters samtal. Hans ansigte bar prägeln af en ovanlig högtidlighet.

Baron Sternheim bjöd honom taga plats i en beqväm emma och satte sig sjelf vid hans sida.

— Nå, min käre Örnghjelm, sade han muntert, hvad är det nu för riksvigtiga saker, du har att förkunna mig? Du ser ju ut, som om du stode inför kullerstolarne.

— I den belägenheten ämnar jag också snart komma, inföll kammarjunkaren, högeligen förtjust öfver denna passande anledning att komma fram med det, som låg honom på hjertat.

-- Huru, är det verkligen möjligt? utbrast baronen skrattande. Du — *du* med dina fyrtio fem år!

— Fyrtio fyra och tre quart, om jag får be, afbröt den gamle ungarlen sårad. Jag vet inte, hvarför du alltid skall göra dessa förargliga anspelningar på min ålder — jag tycker, du sjelf är ingen dufunge.

— Medgifves, men jag gör icke heller anspråk på att anses för någon pojke, såsom *visst folk*.

— Nå ja, undrar du derpå? Hvem vill inte njuta af lifvet så länge som möjligt? Tro mig, om jag vore gift, som du, skulle jag gerna ställa mig bland gubbarne; jag skulle till och med blotta alla mina grå hår.

— Och nu tänker du verkligen på allvar att gifta dig? Är det emedan du inser, att du ej längre *kan* räkna dig bland ungdomen och således behöfver söka hamnen, innan det blir för sent, eller är det därför, att en Amors pil förrirat sig till ditt gamla hjerta?

— Bägge delarne, min bror.

— Nå väl, skall Hymen hela hvad brodern felat?

— Der beror på dig.

— På mig?

— Ja.

— Föremålet för din ömma låga är då ...?

— Constance.

— Barnet! — Förlåt mig liknelsen, min bror, men har du någonsin sett en gammal mossbelupen gårdsgårdstör som stöd åt en liten vårblomma? Det passar inte ihop; den späda varelsen kan inte omfatta den gamla störens kantigheter och taggar — han skymmer undan solen för henne, hon borttynar så småningom, och han är samme enstöring som förut. Nej, för vårblomman passar bättre en ung och smärt vidja ...

— Som böjer sig vid första storm ...

— Än en gammal, murken påk, som snart störtar omkull för sin egen tyngd och krossar blomman i fallet.

— Jag är inte poet och talar helst utan en poets öfverdrifter. Säg nu rent ut: vill du gifva mig din dotter eller ej?

Baronen satt en lång stund tankfull utan att svara. Slutligen, då han betänkt sig nog, sade han:

— Fritz, du förstår nog, att det är en fars pligt att vara noggrann i valet af sin dotters make. Hennes framtid beror ju på detta val. Den första egenskap, han

måste fordra hos sin måg, är, att han kan och vill göra sin hustru lycklig. Tror du dig om att kunna uppfylla detta vilkor?

— Ja, gudbevars! svarade kammarjunkaren otåligt.

— Har du betänkt skilnaden i ålder?

— *N'importe!* Det finnes exempel på, att hundra-åriga gubbar äktat sjutton års ungmör . . .

— Och gjort dem olyckliga, ja. Är du dessutom säker om hennes eget samtycke?

— Naturligtvis kan jag inte vara fullt säker, men jag har trott mig märka, att Constance icke är mig obenägen.

— Såå, smålog baronen litet spefullt. Nå väl, om hon gifver sitt bifall, då vill jag lägga edra händer till samman. Jag skall kalla hit henne genast för att icke låta dig lida ovisshetens qual.

— Tack, Alfred! Du är en krona! utbrast Örn-hjelm och tog i glädjen sin önskade svärfar i famn.

— Se så, unge man, lugna dina upprörda känslor! uppmanade baronen. Om några minuter skall hon vara här; sedan vill jag lemna det unga paret allena.

Han ringde och befalde den inträdande betjenten att bedja fröken infinna sig på sin fars rum.

Betjenten gick, och äfven baronen drog sig till baka. Kammarjunkaren kände sig icke så litet orolig. Hvad skulle han säga Constance? Han gick just och fördömde sin enfald, att icke hafva förut uppsatt ett ordentligt friaretal, då dörren öppnades och fröken inträdde.

— God morgon, herr kammarjunkare, sade hon. Är min far inte här?

— Nej, han gick ut nyss, svarade Örn-hjelm med märkbar darrning på rösten. Men han bad mig hålla er sällskap, till dess han återkommer.

Constance betraktade sin tillbedjare med både förvåning och förakt.

— Constance! hördes plötsligen kammarjunkarens ömkliga stämma.

Hon brast ut i skratt.

— Bevars, hvad går åt er? frågade hon. Ni ser alldeles virrig ut — är ni sjuk?

— Ja, stönade kammarjunkaren, kärlekssjuk — gif-tassjuk.

Constance såg på honom med en hänfull blick och vände honom derefter ryggen med en axelryckning och det enda ordet:

— Narr!

— Constance, återtog friaren med mera mod. Er far har nyss gifvit mig lof att anhålla om er hand. Ni stöter mig väl ej ifrån er? Jag älskar er så lidelsefullt — om ni ger mig en korg, så skjuter jag mig för pannan.

— Hvem har tillåtit er att tala så der? afbröt Constance med stränghet, gående fram till den förskräckte kammarjunkaren. Jag vill vara i fred — gå er väg! Hvem tror ni har lust att tänka på edra giftermålsanbud?

— Huru, ni afslår dem då?

— Ja, har jag ju sagt er. Gå blott, gå!

— Men af hvilka skäl? stammade den förbryllade älskaren.

— Emedan jag inte älskar er.

— Och hvarför älskar ni mig inte?

— Min Gud, han frågar mig *hvarför!* utbrast Constance, otåligt stampande mot golfvet. Vet jag väl det? Ni är odräglig!

— Hvad ni är grym, Constance! klagade kammarjunkaren. Att så betaga mig allt hopp! Nej, nej, det är inte möjligt. Ni älskar mig kanske inte ännu, men i framtiden, om några år, när ni bättre lärt känna mig, då skall ni kanske ångra er och med glädje gifva mig den hand, ni nu vägrar.

— Aldrig!

— Är jag er då så misshaglig? Nej, det måste finnas något annat skäl.

— Nå väl, efter som jag inte slipper er på annat sätt, så hör då: *jag älskar redan en annan*. Aldrig, aldrig blir jag er maka — hans eller ingens!

Med dessa ord lemnade hon hastigt rummet.

Men kammarjunkaren stod som fallen från skyarne.

— En korg! utropade han. *Jag*, rikskurtisören, har fått en korg! Åh, det är oerhördt. Men vänta mig, fröken nippertippa, jag skall allt taga reda på, hvem det är, som du föredrager framför mig.

Kammarjunkaren var djupt förödmjukad. Han, som trott sig endast behöfva komma och se, för att segra, han var nu slagen, och det så grundligt, som möjligt. Han hade trott, att vid första ord, han yttrade om sina afsigter, baronen genast skulle sluta honom i famn och kalla honom måg — huru bestört blef han icke, när den tilltänkta svärfadern i stället gjorde tusen svårigheter och visade sig allt utom smickrad af anbudet! Vidare hade han inbillat sig, att Constance intet hellre önskade, än att få blifva hans hustru; när hon nu deremot öfverhopade honom med hån och förakt, trodde han, att verlden skulle stanna i sin gång. Aldrig hade hans egenkärlek fått ett djupare sår. I första hettan beslöt han att genast resa sin väg och aldrig återse det ställe, der man så föga förstod att uppskatta hans förtjenster, men vid lugnare eftertanke insåg han det vara bäst, att hålla god min. Ett par dagar åtminstone skulle han stanna på Helmersborg, för att visa både Constance och baronen, att den korg, han fått, icke besvärade honom det ringaste.

Då baronen af sin dotter erfarit det svar, hon gifvit friaren, kände han sig helt lätt om hjertat. Det hade

nämligen aldrig ingått i hans beräkningar att få kammarjunkaren till måg. För konvensansens skull sade han väl den olycklige älskaren några beklagande ord öfver det afslag han fått, men detta var det sista, han yttrade i detta ämne.

Friherrinnan deremot tog mycket illa vid sig. Hon tog sin dotter i särskild upptuktelse och förehöll henne det opassande i att gifva korgen åt en så i allo utmärkt person, som kammarjunkar Örnhelm; men Constance svarade kort och stolt, att hon ämnade disponera öfver sin hand sjelf, utan någons inblandning; att kammarjunkaren ej behagade henne, och att följaktligen ingen kunde tvinga henne att blifva hans hustru.

Dermed måste Leonora låta sig nöja, ehuru väl det förtröt henne, att genom dotterns envishet hafva förlotrat detta präktiga tillfälle, att få den fashionablaste ungar-karl i hufvudstaden till måg.

En upptäckt.

Tidigt morgonen derpå började Karl packa sina kappsäckar för att på förmiddagen kunna lemna Helmersborg och — Constance. Om natten hade ingen blund kommit i hans ögon; de sorgliga tankar, som med oemotståndlig makt trängde sig på honom, höllo honom vaken. Ibland tyckte han sig se Constance brudklädd vandra fram genom en blomstersmyckad och folkuppfylld kyrka, knäböja vid altaret och vigas till kammarjunkarens hustru; ibland var det han sjelf, som intog brudgummens plats, men blef bortstött af baronen, som ropade: "Min dotter får icke gifta sig med sonen af sin morbroders mördare."

Han gjorde en kraftig ansträngning för att slita sina tankar från dessa hemska bilder, vid hvilka hans själ med bitter vällust dröjde; det lyckades honom ock slutligen att återvinna lugn och jernvigt; han kunde med fullkomlig sans öfverlägga om sin ställning, och resultatet blef såsom förut, att han måste bort så snart som möjligt, helst utan att återse Constance. Han steg upp och började med feberaktig ifver göra allt i ordning för afresan. Slutligen blef dock rummet honom för qvaft, han måste ut, för att i naturens sköte inandas kraft, mod och beslutsamhet.

Länge fick han dock icke vandra ostörd mellan de gulnade lindarnas stammar; han upphans snart af Jacques, som också var ute för att njuta af den sköna höstmorgonens svalka. En stund gingo lärare och lärjunge vid hvar andras sida, fördjupade i ett allvarligt samtal om människans pligter. Snart ökades sällskapet med ännu en person, Ninon, som på det mest högljudda sätt gaf

sin belåtenhet till känna att så der oförmodadt hafva träffat på två följeslagare, menniskor begåfvade med öron och tålmod att åhöra hennes djupsinniga reflexioner öfver årstidernas likhet med menniskolifvets olika åldrar.

— Våren och sommaren må väl ega sina behag, förklarade hon slutligen, *jag* älskar dock mest hösten med sitt vemod, när naturen suckar ...

— Så att det brakar i knutarne, inföll Jacques.

— Och himmelen faller bittra tårar vid sin syster jordens dödssuckar ...

— Usch ja, riktiga störtskurar.

— Fy, baron Jacques, hur kan man vara så pro-saisk! utbrast den svärmiska guvernanten förtörnad. Det är jag säker om, att magister Birgersson inte lärt er; han, liksom jag, är en entusiastisk beundrare af *les beautés de la nature* — *n'est ce pas?*

— Hvad befalls? frågade Karl förvirrad och spratt upp ur sin tankspriddhet.

— Se så, min bästa herr magister, hvar voro nu tankarne? sade Ninon och hotade skalkaktigt med fingret. Jag slår vad, att ni inte har reda på, hvad vi talat om hela den sista halftimmen.

— Nej, jag bekänner, att jag är något tankspridd — får jag be er upplysa mig om ...?

— Mademoiselle Ninon har nyss med ursinnig ifver förfäktat sitt påstående, att hösten är den skönaste af alla årstiderna, sade Jacques. Nå nå, jag undrar inte på, att hon har förkärlek för hösten — lika barn leka bäst.

Men detta var mer än Ninon kunde tåla.

— *Quelle impertinence!* utropade hon. Jag får säga er, *monsieur*, att ni är föga artig mot det täcka könet.

— *Täcka könet*, upprepade Jacques med försmädlig betoning.

Detta gjorde den eldfångda fransyskan ursinnig. I de häftigaste ordalag förebrädde hon den unge baronen

hans visade brist på aktning och tystnade ej, förr än Jacques måste erkänna, att han burit sig illa åt.

— Förlåt mig, mademoiselle, sade han med skälmaktig min. Jag har förgått mig, jag inser det nu. Man bör ju alltid visa aktning för ålderdomen — för skönheten och behagen, ville jag säga.

Ninon sände honom ett genomborrande ögonkast, sade sig hafva promenerat nog, tog afsked af Karl och begaf sig på hemvägen med en min, som utvisade, att hon var svårt uppbragt. För att försona sitt fel, erbjöd sig Jacques att ledsaga henne hem. Detta blidkade henne något, och då de framkommo till slottet, var fullkomlig fred slutet.

Just då de öppnade trädgårdsgrinden mötte de Constance.

Hon var blek och såg matt ut; troligen hade hon, liksom Karl, tillbragt en genomvakad natt.

— God morgon! sade hon, hvar hafven J varit så tidigt? Jag trodde, att jag var ensam vaken.

— Nej bevars, magister Birgersson och jag hafva promenerat en hel timme snart, svarade Jacques.

En lätt rodnad färgade Constance's bleka kinder.

— Vi lemnade honom qvar i parken, bifogade mademoiselle Ninon. Vet du, *ma belle fille*, han är för intressant, den unge mannen! Vi togo afsked af honom nära lilla paviljongen. Du möter honom nog, om du går åt höger.

— *Jag?* utbrast Constance. Nej, jag tackar! Jag känner ingen böjelse att träffa den herrn — min väg går åt motsatt håll. Adjö!

Hon nickade vårdslöst, öppnade grinden och gick långsamt ut i parken åt motsatt sida mot den, guvernanten hade föreslagit.

— Se, nu går hon undan, så att hon inte skall möta den snälle magistern, tänkte Ninon. Hon måtte vara

bra ond på honom. Det är märkvärdigt, att man kan fatta motvilja för en så hygglig ung man.

Emellertid hade Constance fortsatt sin väg. Tankfull och drömmande vandrade hon fram på den vissnade gräsmattan, knappast vetande, hvart stegen förde henne. Det var, som om en osynlig kraft dragit hennes gång allt mer och mer åt höger, och huru det var, öfverraskade hon slutligen sig sjelf med att stå framför "lilla paviljongen".

Huru hon kommit dit, visste hon ej.

En stund stod hon tveksam och betraktade det lilla hvita, af slingerväxter kringhvärfda templet, inom hvars väggar *han* kanske i detta ögonblick befann sig; men då ingen syntes till och allt var tyst der inom, drog Constance en lätt suck af misräkning och fortsatte sin promenad. Men hon hann ej långt, förr än hon å nyo stannade; några steg från paviljongen och lutad mot ett träd stod — Karl.

Deras ögon möttes — det var en blick, hvori deras hjertan uttalade sig.

Karl var den förste, som hemtade sig. Han aftog mössan med en min, som han försökte göra lugn, och ämnade draga sig till baka; men en åtbörd af Constance hejdade honom.

— Stanna! sade hon. Stanna, jag vill det!

Karl närmade sig med sänkt panna.

— Ni vill bort, ni undviker mig. Är jag er då så förhatlig, att min blotta åsyn skrämmer er? Ni ser förlägen ut, ni väntade inte att blifva genomskådad. Ah, bedragare! Jag borde ha anat det — ert bref var en lögn, en giftig, nattsvart lögn, som jag aldrig bort sätta tro till — ni har aldrig älskat mig, eller kanske på sin

höjd af medlidande med min svaghet och dårskap. Sådane ären J, männer! En qvinna upptäcker, att hon älskar er, och J trampen genast med hån på hennes hjerta.

— Constance, hvad säger ni? afbröt Karl. Ingen bitterhet, intet misstroende i sista stunden. Edra häftiga utgjutelser äro foster af en upphettad fantasi — jag har icke förtjenat dem. Ni misstar er om anledningen, hvarför jag ville aflägsna mig — det var för att bespara oss bägge frestelsen och smärtan af ett afsked. Ni och jag kunna aldrig blifva makar; således ega vi ingen rättighet att vexla ord af kärlek. Men som jag fruktar att i er närvaro ej kunna ega nog sjelfbeherskning att ihågkomma denna pligt, undviker jag er — förlåt mig det! Jag hade hoppats, att denna stund aldrig skulle komma; utan afsked, utan återseende ville jag lemna Helmersborg; så var min afsigt — att så ej skedde, var icke *mitt* fel.

— Anklagar ni mig därför?

— Nej, ödet. Dock, jag hoppas kunna bestå frestelsen med mannamod — *nu* blir det mig så mycket lättare, som jag vet er vara en annans brud.

— En annans?

— Ja, dölj det icke — en hemlig aning har sagt mig, att kammarjunkar Örnholm redan försäkrat sig om den hand, hvars egande jag skulle ansett som mitt lifs lycka. Tro inte, att det smärta mig så mycket; *min* kan ni ju aldrig blifva, och när jag vet er vara en annans, skola alla mina fåfänga, förtärande önskingar sjelfdö. Jag tänkte mig likväl en gång en framtid vid er sida, men sedan i går tänker jag den ej mer.

— Ni sväfvat i villfarelse, svarade Constance. Kammarjunkar Örnholm har visserligen erbjudit mig sin hand, men jag har betackat mig, ty — *jag älskar en annan*.

Hon rodnade, då dessa ord gingo öfver hennes läppar.

— Hvad? Ni bindes då af inga band, ni är fri — fri? utbrast Karl med oemotståndlig hänförelse och grep Constance's händer. Ni har afskedat kammarjunkaren, och det för min skull? Jag får då åter börja hoppas och drömma? Ah, hvad säger jag? Jag är galen; jag vet inte hvad jag gör. Min besinning var nära att taga till flykten. Att man också skall vara så svag! Aldrig törs jag mera lita på min egen kraft. Jag måste lemna er — i er närvaro är jag ej mera herre öfver mig sjelf.

— Nej, gå inte, öfvergif mig inte! bad Constance och sträckte förtviflad armarne efter sin älskling. Jag kan inte uthärda att vara skild från dig — jag försmäktar och dör, om du lemnar mig. Gif mig din hand, till tecken att du stannar — så der, nu släpper jag dig inte.

Ett leende af tillfredsställelse öfverstrålade hennes vackra drag. Karl drog icke sin hand till baka, men sade med lugn fattning:

— Är detta förnuftigt, Constance? Hvart skall detta taga vägen? Inser ni då inte, att vi en gång *måste* skiljas?

— Jag vet det nog, påminn mig ej derom. Hvarför gör du allt för att plåga mig? Jag är nog olycklig förut. Unna mig åtminstone några ögonblicks sällhet ännu, innan min lefnadssol för alltid går ned i moln. Låt mig blott hålla din hand i min en stund, låt mig blicka in i ditt djupa öga och der försöka läsa dina innersta tankar — det är allt, hvad jag begär. Det är ju så litet! En döendes bön uppfyller man alltid, är det inte så? Jag är i detta ögonblick en döende, ty i morgon skall den forna Constance ej finnas mer. Jag skall bli helt och hållet förändrad, ingen skall känna igen mig, förr än den dag, då *du* kommer åter och gifver mig din hand och ditt namn. Då är det åter jag, som möter dig — men hvem vet, om denna stund någonsin kommer?!

Under det de båda älskande öfverlemnade sig åt afskedets bittra smärta, hade de icke märkt, att de haft en åhörare. Kammarjunkaren hade suttit i en bredvid liggande löfsal och åhört deras samtal från början till slut. Intet ord hade undgått honom. Han var på en gång uppretad och glad.

— Ah, tänkte han, det var således *han*, informatorn, som hon föredragit framför mig! Så lågt hade jag aldrig tänkt söka min medtäflare. En hyggelig upptäckt! Kärlekshandel med broderns lärare! Det var rätt väl, att hon icke föll på den idén att gifva mig ja. Af en dam, som inlåter sig i dylika affärer, kan man vänta sig allt. Nej, jag är både lugn och nöjd öfver att hafva sluppit helskinnad från hela saken. Nu, stolta donna, blir det min tur att håna och triumfera. Nu har jag medel att hämnas. Bör jag använda dem? Naturligtvis. Hon har förödmjukat mig allt för mycket, att jag skulle kunna förlåta henne. En *korg* — och det åt *mig*! Nej, jag kan verkligen inte skona henne. Fadern skall få veta allt sammans, och informatorn kastas på porten; det blir lagom åt honom. En sådan stackare, en plebej, en pedant våga att slå ur brädet en kammarjunkare hos hans majestät konungen, en grefve och millionär! Hans förmätenhet måste straffas, kosta hvad det vill. Jag går till baronen och rapporterar allt samman. Naturligtvis kan han inte göra annat, än jaga den oförskämde skolfluxen ur huset och gifva sin lättfotade dotter en faderlig skrapa. På henne får jag upprättelse nog, derigenom att hon förlorar sin Celadon. Tänk, så sött, så innerligt romantiskt, att svärma i parken med sin älskare, att få trycka hans hand, o. s. v. Tvi tusan! Baronen skall sjelf få bevittna den ömma scenen.

Med ljudlösa steg smög han sig ur löfsalen och skyndade sig upp till slottet.

Kammarjunkaren hämnas sitt nederlag.

Då Örnhjelm inträdde i baronens skriftrum, fann han honom vid pulpeten, ifrigt sysselsatt med räkenskaper.

— God morgon, Fritz! helsade han och bortlade pennan. Du är tidigt uppe i dag. Minnes jag rätt, så är det stockholmsseed, att ligga och dra sig till fram emot middagen — du måtte väl inte anse dig förbunden att gå ifrån dina vanor, fast än du är på bondlandet?

— Nej bevars, jag generar mig icke. Det var en ren tillfällighet, att jag i dag kom på benen som annat folk. Emellertid vet jag inte, om jag skall kalla det en *lycklig* slump, ty ...

Han stannade och antog en mycket viktig och förbehållsam min. Då detta likväl ej uppväckte baronens nyfikenhet, nödgades han fullborda sin afbrutna mening.

— Ty ... jag har för en stund sedan gjort en hemsk upptäckt, som jag sluppit göra, om jag sofvit.

— En hemsk upptäckt? upprepade baronen småleende. Hvad kan det vara? Ett nytt hårstrå, som grånat? Eller kanske det till och med var en fåra på din släta panna?

— Gyckla icke, Alfred! svarade kammarjunkaren med tragisk ton. Här är fråga om det renaste allvar.

— Bevars väl, sitt ned då, kära du, och berätta mig den rysliga historien. Du ämnade kanske uppskjuta den till skymningen, då den naturligtvis skulle taga sig bättre ut, men min nyfikenhet kan inte vänta så länge. Nå, hur var det nu?

— Skämta inte; det vore bättre, att du beredde dig på det värsta.

— Jag gör så. Hvem handlar det om?

— Din dotter, sade kammarjunkaren med graflik stämman.

Baronen gjorde en åtbörd af ovilja.

— Så der ja, är den affären inte slut ännu? Jag hoppades slippa höra talas om det der längre. Du har ju en gång fått ett bestämdt afslag — hvad gagnar det då att bråka? Tro inte, att jag tänker tvinga Constance att återtaga sitt en gång gifna svar.

— Nej, det är inte fråga om det nu. I denna stund är jag riktigt stolt öfver min korg, och skulle inte vilja byta ut den mot en ring för mycket godt.

— Såå, inte är du beständig i dina tycken, det vore synd att säga. Men till saken: hvad har du att säga om Constance?

Kammarjunkaren hostade och snöt sig, kastade sig till baka i den svällande emman och öfverlade med sig sjelf en stund; slutligen hof han upp sin mun, talade och sade:

-- Alfred, jag har alltid varit din tillgifnaste vän. Mellan vänner bör den fullständigaste uppriktighet råda; blif därför ej ond, om än det jag ämnar säga, kommer att synas som ett obehörigt inblandande i dina enskilda angelägenheter. Det är endast af intresse för ditt ädla namns heder, som jag talar.

— Det var en värdig och passande inledning. Nu till afhandlingen.

— Alfred, besvara en fråga: hvilka tankar hyser du om informatorn här i huset, herr Birgersson?

Baronen syntes något öfverraskad.

— De allra bästa, svarade han. Det är en utmärkt ung man, med präktigt hufvud, fasta grundsatser och godt hjerta; man behöfver ej vara länge till sammans

med honom för att upptäcka detta. Mig intresserar han mycket, och jag är säker om, att hela min familj delar mina tänkesätt om honom.

— Ja, i synnerhet *en* medlem af din familj.

— Du menar Jacques. Ja, gossen har med varm tillgifvenhet fäst sig vid sin utmärkte lärare; han sade mig just det här om dagen.

— Nej, du misstar dig. Jag menar Constance.

— Hvad säger du?

Baronen ryckte till; Örnhelms betydelsefulla ton hade på honom gjort ett pinsamt intryck.

— Constance? upprepade han.

— Nu låter jag minan springa, tänkte kammarjunkaren, och fortfor högt: Ja, rent ut sagdt, jag har nyss på morgonen upptäckt en hemlig kärlekshandel mellan henne och ...

— Håll! utbrast baronen och sprang upp. Välj dina uttryck bättre. En hemlig kärlekshandel — i en sådan inlåter sig ej *min* dotter. Du har misstagit dig.

— Nej, säger jag, nej, nej! Jag har just nyss öfverraskat dem i parken i ett mycket ömt och förtroligt samtal — han höll hennes hand i sin.

Baronen var mycket upprörd; med hastiga steg gick han fram och till baka öfver golfvet för att lugna sina uppsvallande känslor; slutligen, liksom träffad af en plötslig idé, stannade han framför kammarjunkaren, betraktade honom med en skarpt pröfvande blick och sade:

— Du vill föra mig bakom ljuset. Constance har gifvit dig en korg, du är uppretad på henne därför, och vill nu genom denna falska angivelse hämnas på henne. Har jag genomskådat dig?

Kammarjunkaren reste sig upp och svarade med stolthet, under hvilken han ville dölja sin förlägenhet:

— Alfred, dina misstankar såra mig. För att du måtte erkänna, att du gjort mig orätt, fordrar jag, att

du följer mig ut i parken, för att med egna ögon öfvertyga dig, att jag talat sant.

— Det är onödigt; jag tror dig och ber dig om ursäkt för mitt förhastande, sade baronen med nedslagen ton och började åter sin oroliga vandring.

Hans panna lade sig i djupa veck, och ögonbrynen rynkades bistert; den nyhet, han fått höra, hade försatt honom i dåligt lynne. Informatorn och — hans dotter! Hon, med sin öfverdrifna stolthet, hon skulle hafva nedlåt sig till en kärlekshandel med sin brors lärare? Baronen kunde icke vänja sig vid denna tanke. Men efter som det nu en gång var så — hvad var att göra? Hvad skulle han säga Birgersson? Huru skulle han förstå hans uppförande? Tusen tankar korsade sig inom baronens hjerna; kammarjunkaren å sin sida följde med uppmärksamhet alla de skiftande uttrycken i hans ansigte.

— Nå väl, sade han till sin bekymrade vän, hvad beslutar du att göra?

— Jag vet inte, svarade baronen modfäld. Det är ju en trasslig härfva alltsammans — allt beror på att finna en uppslagsända. Råd mig, Fritz, hvad skall jag företaga? Sjelf är jag så förvirrad, att jag inte förmår finna rätta utvägen — hvad uppmanar du mig att göra?

Man kan stundom vara så fullkomligt hjälplös, att man sätter allt hopp på en persons råd, som man eljes icke det ringaste aktar. Så äfven med baronen. Under andra förhållanden hade han visst icke brytt sig om att inhemta den enfaldige kammarjunkarens mening; men nu åter, när han sjelf ej kunde finna den väg, han borde följa, trodde han, att det endast behöfdes en annans fingervisning, för att han skulle komma till rätta målet.

Örnhjelm betänkte sig något innan han svarade:

— Min åsigt är, att hela felet hvilar på magistern, och att han ensam bör straffas. Gif den gunstig junkern en lexa och kör honom på porten, det är mitt råd.

Baronen studsade.

— Huru? En skymflig bortvisning? Nej, Örnghjelm, det rådet kan jag inte följa, utan att nedsätta mig själf. Hvem vet, om Birgersson förtjenat ett sådant bemötande? Jag känner hans upphöjda tänkesätt för väl, för att tro honom vara i stånd till en låg handling. I det hela är saken lätt förklarlig: en ung man vistas i samma hus som en ung flicka, de bli kära i hvar andra, han förklarar henne sina känslor och de komma öfver ens att hoppas på framtiden; man skall vara bra fördomsfull, om man skall finna något brottsligt häri.

— Men den gynnaren hade väl bort finna, att din dotter står för högt på samhällets trappa, för att han skall kunna hinna henne.

— Då man är ung, resonnerar man icke på det sättet; intet mål är då så högt uppsatt, att man inte genom ihärdighet kan nå det. Birgersson har utan tvifvel en lysande bana för sig; det är i vissheten deraf, som han begärt min dotters kärlek; jag finner intet ondt deri.

— Du advocerar rätt bra för den der bokmalens sak. Således ger du det unga paret din välsignelse, om han några år härefter, som välbestäld professor, kommer och anhåller om Constance's hand.

— Det har jag inte sagt. Du känner min princip i detta fall. Adelns urgamla makt börjar förblekna, men ännu kan den räddas, blott vi skarpt begränsa oss inom oss sjelfva och ej tillåta, att aristokratien så fördjupar sig i den ofrälse skaran, att den går upp deri och blir till intet. Vårt namn är för heligt för att utbytas mot ett ur hopen; må därför våra döttrar gifta sig inom sitt stånd, det är hufvudsaken. Mina åsichter må synas trångbröstad, det gör mig ingenting; jag är beredd att försvara dem till mitt sista andetag. Hvad Birgersson beträffar, så är han en förträfflig yngling, och jag förlåter honom gerna, att han höjt sina ögon till min dotter.

— Jag deremot finner det i högsta måtto oförskämtdt, i synnerhet som han icke ens har ett obefläckadt namn att bjuda henne.

— Huru?

— Du vet då inte, att han är son till den der smeden, som — låt se, det är väl nu sexton år sedan — mördade din hustrus bror?

— Ah, hvad säger du? Hur vet du det?

Baronen blef likblek och stirrade bestört på kammarjunkaren, som helt lugnt halfåg på soffan och tuggade på naglarne.

— Det är inte möjligt, du bedrar dig, sade baronen. Birgersson hette han också, jag påminner mig det nu; men det är omöjligt, att hans son kunnat — nej, det *måste* vara en blott namnlighet.

— Sää, och hvarför *måste* det?

— Emedan en så ädel man, som Karl Birgersson, ej kunnat vara så nedrig, att han innästat sig i dens hus, hvilkens anförvands blod fläckar hans namn — och det i afsigt att tillvinna sig dotterns kärlek! Det vore allt för lågt och uselt handladt.

— Och likväl är det så. Jag vet det mer än väl. Jag vet med visshet, att Birgersson är son till din svåggers mördare. Samma afton det ohyggliga dådet föröfvades, hade jag följt Adolf von Launitz på en utflykt ned åt de uslaste gatorna på södermalm i Stockholm; han gick upp i ett hus, jag minnes inte i hvilket ärende; jag stannade i släden. Då jag plötsligen fick höra ett nödrop uppifrån det eländiga nästet, rusade jag ditupp, och blef således den förste, som bevittnade den skändliga gerningen. Då var magister Birgersson ännu endast ett litet barn, som låg och sof midt ibland död och brott och elände. Det var första gången jag såg honom. Sedan har jag många gånger träffat honom i Upsala, der han går och galler för en ganska skicklig ung man.

Skamfläcken på sitt namn har han likväl ännu inte förmått bortnöta.

— Det är således sant! utbrast baronen med vrede. Ah, huru jag misstagit mig på honom! Men ostraffad skall han icke blifva. Redan i denna dag skall han bort här ifrån.

— Det var manligt taladt! inföll kammarjunkaren glad. En sådan der herre förtjenar ingen förskoning. Skynda dig ut i parken och sök upp det älskande paret; må hända är det ännu inte för sent att öfverraska dem. De stodo ett stycke från lilla paviljongen.

Baronen hade redan gjort sig i ordning att gå ut; kammarjunkaren ämnade följa honom, men hindrades genom en afvisande åtbörd.

— Det är onödigt att du följer mig. Stanna här. Nu sköter jag min sak sjelf.

Han skyndade ut.

— Bravo! tänkte Örnghjelm. Allt gick efter önskan. Informatorn blir bortkörd, den sturska flickan får sig en skrapa och får åtminstone en gång taga skeden i vackra handen. Prosit, min sköna! det skall göra dig godt. Jag undrar just, hvad min vän baronen skall säga dem. Den som nu vore en liten råtta! Någoting skarpt lär det bli, ty han är fruktansvärd, när han blir retad. — Jag torde nu göra bäst i att resa här ifrån, sedan jag inte har mer här att göra. Ovädret kunde nalkas mig. Visserligen har jag intet ondt gjort, hvarför jag behöver rymma fältet, ty att tala sanningens språk är alltid rätt; men i alla fall — se der kommer just min betjent. Hör hit, John! Du får packa min kappsäck; jag reser om en timme.

Emellertid hade baronen fortsatt sin väg. Försatt i en våldsam sinnesskakning, skyndade han fram genom

parken åt det håll, der han trodde sig skola träffa sin dotter och Birgersson. Det kokade i hans inre, han visste knapt, hvart han gick, och han skulle svårligen kommit till målet, om han icke plötsligen fått höra ljudet af en menniskoröst, som framträngde till honom genom parkens tystnad. Åt detta håll riktade han sina steg, och snart fick han sigte på de båda älskande. Constance satt på en tufva och tycktes gråta; Karl stod bredvid och höll hennes hand i sin.

— Skall jag lyssna? tänkte baronen. Nej, fy! Jag har ju redan nog med bevis.

Inom ett ögonblick stod han mörk och hotande med korslagda armar framför de båda unga. Karl bleknade och tog ett steg till baka, då han varseblef den vredgade gubben; Constance hade med ett qväfdt anskri rest sig upp till hälften, men sjönk till baka på den vissnade tufvan, förlamad af förskräckelse.

— Min far! stammade hon.

— Ja, din far, öfver hvilkens gråa hår du hopar skam och vanära. Gå! Jag vill icke se dig för mina ögon, vanartiga barn! *Sedan* kommer din tur att stå till ansvar — nu har jag några ord att säga den herrn.

Han kastade en föraktfull blick på Karl, som stod orörlig med nedslagna ögon. Då Constance hörde faderns sista ord, reste hon sig upp, fattade häftigt Karls hand, drog honom till sig och sade:

— Pappa! du är väl inte ond på *honom*?

— Jag har befalt dig att gå, svarade baronen skarpt. Jag fordrar lydnad.

— Nej, jag går inte! utbrast Constance och höjde beslutsamt sin panna. Pappa vill Karl något ondt, jag är säker derpå; jag ser det på pappas ögon, och jag går icke. Aldrig — aldrig!

Hennes ögon blixtrade af vrede.

— Gå, Constance! ljöd Karls bedjande stämma.

Unggifven sänkte hon hufvudet, stod ett ögonblick stum och sade till sist:

— Nå väl, jag går; men det är *blott* därför att han ber mig, hör du det, pappa! Nej, se inte på oss så bistert, var inte ond på *honom!* Det är ju allt sammans mitt fel, det är jag, som förledt honom. Jag går, men om du gör honom något ondt, så —

Hon brast i en häftig gråt och gömde ansigtet i händerna; derpå skyndade hon bort och var snart försvunnen mellan träden.

Brottslingens son.

Baronen och Karl voro ensamme.

De bägge männen betraktade hvar andra ett ögonblick under tystnad; Karl sänkte ej sitt öga för baronens straffande blick. Slutligen sade den senare med en ton, hvari harm och ovilja blandade sig:

— Min herre, ni tyckes icke kunna blygas. Ni djerfves ännu se mig i ögonen, och det efter hvad jag nyss upptäckt. Har ni då inte en gnista af rättskänsla inom er?

— Jag förstår er inte, herr baron, svarade Karl förvånad. Jag har intet att blygas öfver, intet, hvarför jag behöfver nedslå min blick.

— Såå, ni räknar det då för ingenting att öppna en hemlig kärlekshandel med min dotter, förleda henne att afvika från sin dotterliga pligt och ...

— Väg edra ord, herr baron! afbröt Karl och höjde stolt sin panna. Uttala inga beskyllningar, hvilka ni ej kan bevisa. Ett förfluget ord kan aldrig återtagas, mins det. Man lägger kanske ej så mycken vikt dervid, men det kan dock stundom orsaka djupa sår. Kom i håg, att ert yttrande nyss gick löst på min *heder*, och att i sådana fall en eljes ursäktlig öfverilning lätt kan bli en outplänlig skymf. Jag hoppas och tror, att er anklagelse endast var ett foster af er uppbrusande vrede — i alla händelser bör ni veta, att jag *aldrig* med vett och vilja öfverträdt hederns lagar. Detta må vara nog sagdt; vi hafva intet mer att säga hvar andra.

Han helsade stolt och ville draga sig till baka, men baronen återhöll honom.

— Håll! sade han. Ännu återstår mycket att uppgöra oss emellan. Ni vill slippa undan alla efterräkningar, men det skall ej lyckas er. Glöm ej, att det är jag, som är den förfördelade, ni den svarande parten — icke tvärt om, såsom man kunde förmoda af den stolta ton, ni tar er. Såsom Constance's far fordrar jag af er förklaring öfver det förhållande, i hvilket ni står till henne — är det min rättighet eller ej?

— Naturligtvis är det er rättighet, så väl som er pligt; det har jag ju aldrig förnekat. Jag tänkte endast, att ett så enkelt förhållande, som vårt, ej skulle behöfva några vidlyftiga förklaringar. Jag älskar er dotter, hon älskar mig; för att ej störa friden i ert hus, ville jag aflägsna mig, utan att hafva sagt Constance, huru mycket jag håller henne kär; men omständigheterna kullkastade min plan — man kan ej alltid beherska sig — i en öfverilningens stund bekände Constance sin kärlek och, så att säga, aftvang mig *min* ljufva hemlighet. Vi voro lyckliga och berusade, men det var blott ett ögonblick; *nu* är jag åter vaknad till den tomma, kalla verkligheten. Den sköna, rosiga drömmen är borta — för alltid. Jag reser för att undfly frestelsen, som uppenbarar sig i er dotters hänförande gestalt; jag känner min egen svaghet, och jag flyr — kan jag göra mera? Rår jag väl för, om den Allvise i sitt kärleksrika rådslag beslutit sammanföra två unga älskande hjertan, som förstå hvar andra? Hvarför beskyller ni mig egentligen? Att jag sökt förleda Constance att svika sin dotterliga pligt! Är det väl mitt fel, om Försynen utsett mig till verktyg för sina outgrundliga planer? En gång måste ju den skira slöja, som dolde det allra heligaste i ungdomens hjerta, ryckas undan — om hon derinne upptäckt min bild, anklagar ni *mig* därför? Jag har ingenting gjort för att vinna hennes kärlek, intet, intet! Jag skulle till och med önska, att hon aldrig skänkt mig den; det

skulle då kanske varit mindre svårt att bekämpa den fladdrande låga i mitt eget bröst, hvilken nu blossat upp till en våldsamt eld, som må hända skall förtära mitt lugn, min frid och min framtida lycka.

— Ni är feg, inföll baronen med bitterhet, ni vill skjuta skulden på er stackars förvillade älskarinna. Men ni kan inte bedraga mig. Jag känner Constance. Hon är stolt, mycket stolt. *Aldrig* skulle hon så kunna förneka sin qvinliga värdighet, att hon förklarar en man sin kärlek. Ni vill svärta ner henne för att sjelf komma undan — kallas detta att handla hederligt? Ni är en ädel ung man — icke sant? Vet ni hvad heder och ära vill säga, ni?

Han talade häftigt och med stigande förbittring. Det blixtrade till i Karls öga och hans ögonbryn sammandrogos hotande.

— Ni skymfar mig!

— Tig! afbröt baronen med en befallande åtbörd. Ännu har jag inte talat slut. Jag skulle dock kunnat förlåta, att ni innäslat er i min dotters hjerta för att stjäla hennes frid, om ni varit en man, till hvilkens eder hon kunnat lyssna utan blygsel, och med hvilken hon kunnat förena sig, utan att på samma gång *förnedra* sig — men nu är det ej så. Jag kan inte förlåta ert brott.

— Hvad menar ni? utbrast Karl, i det hans glödande ansigte öfverdrogs af en hemsk blekhet.

— En hederlig mans dotter, som dessutom bär ett lysande namn, blir aldrig hustru till *en mördares son*, svarade baronen med köld.

Karl uppgaf ett qväfdt rop.

— Ah, ni vet då ...?

— Allt! Jag vet, att ni är son till den man, för hvilkens mordraseri min sväger blef offer. Vågar ni *ännu* påstå, att ni är en hederlig man? Usling, jag har genomskådat dig. Hvarför trängde du in i mitt hus,

om icke för din fars skull? Har han ej uppdragit dig att på mig utkräfva hämd, därför att jag befordrat honom till välförtjent straff? Svara: var det därför, du ville förleda min dotter?

Det blef en minuts förfärlig, andlös tystnad. Karls själ greps af raseriet, som af en jernhand; hans sinnen omtöcknades af vredens mörker, och med ett utrop, liknande ett vilddjurs rytande, störtade han fram mot sin vedersakare; men plötsligt hejdade han sig, tryckte handen hårdt mot pannan, tillbakaträngde, med ansträngande af hela sin utomordentliga viljekraft, lidelsen ned till djupet af sin själ, återhemtade sin förlorade fattning och sade med darrande stämma:

— Ni har tillfogat mig en skymf, som jag aldrig skall glömma.

Åsynen af den häftiga själskamp, som afspeglat sig i den unge mannens ansigte, hade återgifvit äfven baronen hans lugn.

— Förlåt mig, herr Birgersson, sade han med nära nog bedjande ton. Förlåt, om jag varit orättvis — kanske är ni oskyldig.

— Herr baron, svarade Karl och höjde stolt sitt hufvud. Den förolämpning, jag nyss lidit, hör till deras antal, som ej kunna glömmas. Jag hoppas, att Gud gifver mig ett långt lif för att rufva derpå. Försök inga ursäkter, inga böner om tillgift — de tjena till intet. De skändande ord, ni sagt mig, flamma med eldbokstäfver i min själ och skola der vara inpräglade, så länge jag andas.

Baronen kände sig illa till mods; den på en gång smärtfulla och stolta ton, i hvilken Karl talade, hade öfvertygat honom, att han på det grymmaste sätt misskämt honom. Baronen föraktade sig sjelf för det fel, han begått, och ådömde sig att till straff bedja den fördelade om förlåtelse.

— Birgersson, sade han med bevekande ton, ni kan inte så illa upptaga en ögonblicklig öfverilning. "Man kan ej alltid beherska sig," sade ni nyss sjelf. Tillgif mig, att jag ...

— Det är öfverflödigt, att ni spiller flere ord i detta ämne, afbröt Karl med köld. I närvarande stund är jag af granit — ingenting kan beveka mig. Herr baron, om en timme hoppas jag att hafva blifvit qvitt det ställe, der man tillfogat mig en sådan skymf. Innan jag för alltid lemnar Helmersborg, vill jag dock säga er ett och annat till afsked. Ni tyckes ha en besynnerlig föreställning om den orsak, som föranledde min hitkomst; derom må ni tänka hvad ni behagar, jag tillåter det gerna; rätta skälet, hvarför jag satte min fot inom Helmersborgs trösklar — nej, jag föraktar att säga det. Nog af, jag kom hit, men icke var det för att här utstå ett sådant bemötande. Det var verkligen en tid, då jag icke fann mig så illa här — man ansåg mig då ännu icke för att vara en sådan skurk, som man sedan upptäckt mig vara, och jag såg då ännu i er en ädel, om än något för stolt man med upphöjda tänkesätt och en förträfflig hjertats bildning. Nu är sceneriet förändradt, och man ser tingen från en annan sida — inte mig emot! Jag saknar icke det förra; tvärt om skall det blifva mig en riktig njutning, att i en framtid tänka mig baron Sternheim, sådan jag nu lärt känna honom. Detta må vara mitt afskedsord till er.

Baronen hade så småningom återvunnit sin vanliga värdighet, då han såg, huru föga han utträttade med att släppa efter den.

— Herr Birgersson! sade han. Ni talar om att resa er väg. Det är visserligen ledsamt att nödgas släppa er, men då ni envisas att vilja lemna oss, sätter jag mig inte deremot. Innan ni far, återstår mig dock att uppgöra våra ekonomiska angelägenheter. Låt se — det är nu

något öfver två månader, ni varit Jacques' informator. Se här är betalningen.

Han tog en handfull sedlar ur plånboken och räckte dem åt Karl. Men denne tillbakasköt med kallt förakt den erbjudna lönen och sade:

— Man emottager ingenting af den, man måste hata. Baron Sternheims penningar kunna aldrig blifva mina.

— Det är således er mening, att ej emottaga denna ringa summa?

— Ja.

— Godt! sade baronen, i det han slet sönder sedlarne och lät bitarne förströs af vinden. Karl svarade endast med en axelryckning och ett knapt märkligt leende.

— Herr baron, sade han med isande artighet, som min afresa kanske kommer att blifva något brådstörtad, vågar jag bedja er framföra min vördnadsfulla afskedshelsning till er familj — framför allt till Jacques. Farväl! Mätte våra vägar aldrig mötas.

Han aftog hatten, bugade sig stelt och gick med fasta steg.

Baronen kallade honom ej till baka.

Uppkommen på sitt rum, kastade sig Karl på soffan, ett rof för de mest olikartade tankar. I minnet genomgick han hela sitt samtal med baronen, återkallade dennes ord och knöt händerna i vanmäktig vrede, då han påminde sig den förolämpning, han nödgats lida. Hans stolthet var grymt sårad — att blifva betraktad som en skändlig bedragare, utan heder och ära, detta var mer än hans sjelfkänsla kunde fördraga. En stund rasade han inom sig mot baronen och lät sin sargade stolthet blöda sig matt; han genomgick ånyo samma sin-

nesvexlingar, som dem han nyss utstått: raseri, vrede, hån och kallt förakt — slutligen började han dock åter komma i jenvigt. Han stod upp och gick af och an på golfvet, stannade vid det öppna fönstret och lät den skarpa oktobervinden svalka sin glödheta panna. Han hade föresatt sig att bekämpa sig sjelf — han gjorde det också med ära. Efter en timmes kamp mellan lidelserna och viljan hade den senare vunnit seger, och lugn rådde åter i hans af stormar nyss så upprörda bröst.

Under hela tiden hade han icke egnat Constance en tanke. Hvarför? Äfven detta var en föresats, som han fattat.

Med lugn min satte han sig vid skrifbordet och tecknade följande rader:

”Min käre Jacques! Jag reser, utan att hinna taga afsked af dig. Tro icke, att denna försummelse härleder sig af likgiltighet; du vet nog, huru mycket jag fästat mig vid min unge lärjunge, som visat mig en sådan broderlig vänskap. Farväl! Mätte du vara den samme, då vi en gång återse hvar andra vid akademien; i mig skall du alltid återfinna samme tillgifne, i alla skiften oföränderlige

Karl.

Helsa mademoiselle Ninon och tacka henne för all den välvilja hon visat!

Den samme.”

Han kastade en sista blick kring rummet och gick beslutsamt ut. Några ögonblick senare hade han lemnat Helmersborg för att aldrig återvända.

När han gaf kusken befallning att köra, kom han af en händelse att kasta en blick upp till Constance's fönster. Der stod hon blek och förgråten, och tillhvitade honom med näsduken en sista afskedshelsning.

Karl besvarade den icke.

Far och dotter.

Då baron Sternheim efter Karls bortgång befann sig ensam i parken, satte han sig på en stor, mossbeluppen sten, lutade hufvudet i handen och försjönk i tankar, som voro allt utom angenäma. Den gamle mannen var djupt skakad; hans känslor voro upprörda från botten, och det var ej lätt att blidka och nedlägga de sjudande vågorna. Slutligen, när han återvunnit sitt störda lugn, steg han upp och begaf sig på hemvägen.

Hemkommen, inneslöt han sig i enrum med sin hustru och höll med henne en lång rådplägning. Då denna var slutad, gick han uppför trappan och inträdde i sin dotters rum.

Constance stod midt på golfvet i en begrundande ställning. Då dörren slöt sig efter fadern, såg hon upp, utropade häftigt "Pappa!" och skyndade mot honom, men stannade plötsligt på några stegs afstånd med sänkt hufvud och blossande kinder. Baronen tog hennes hand, ledde henne till en soffa och satte sig der vid hennes sida.

— Min dotter! ljöd allvarligt och sorgset baronens röst, hvi gjorde du mig detta? Hvarmed har jag förtjenat ett sådant bemötande af mitt eget barn? Ja, blygs och sänk dina ögon, hölj dig i skammens rodnad — det är just hvad som anstår den felaktiga.

Constance förjagade lätt den förvirring, i hvilken faderns ankomst försatt henne, såg upp med frimodig blick och svarade:

— Ja, pappa har rätt — men *jag* är icke felaktig och behöfver således hvarken rodna eller blygas. Hvad är det jag gjort? Jag har älskat! När blef kärleken räknad bland fel?

— Så sade din älskare också, återtog baronen med skarp betoning. Han tyckes fullkomligt hafva omskapat dina åsigter efter mönstret af sina egna. Men räkna inte på, att *jag* skall lika slafviskt rätta mig efter honom, som du gjort det. Tvärt om kan jag säga dig ett fall, när, trots alla informatorsparadoxer, kärleken är och förblir ett fel.

— Nå väl!

— När man vet sig *aldrig* kunna blifva förenad med den, man älskar. De försäkringar och ömhetsbevis, du slösat på Birgersson, äro lika många stölder från den, som en gång skall blifva din make.

— Då kan jag vara trygg, ty ingen annan än Karl skall blifva egare af min hand — han eller ingen! Och jag vet lika bestämdt, att *han* ej skall blifva en annan kvinnas make, om också jag skulle tvingas att äkta en annan.

— Huru kan du veta det? Har han sagt dig det?

— Nej, han har inga eder gifvit, men han har tänkt så.

— Men om du misstagit dig om hans sinnelag?

— O, skulle *jag* inte kunna läsa i hans tankar?

— Lemnom detta ämne — här vid lag kan man ju endast tala om möjligheter. Möjligheterna äro bra, men de tillfredsställa icke förståndet, knappast hjertat, kan hända på sin höjd fantasien. Låtom oss återgå till hvad vi nyss talade om: kan kärleken vara ett brott? Jag har redan visat dig ett fall, och jag kan framdraga ännu ett, som kraftigare kan bevisa dig, att du är felaktig: det är brottsligt att älska, när föremålet är fullkomligt ovärdigt ens ömhet.

— Pappa vill väl inte påstå, att Karl är oförtjent af min hängifvenhet? afbröt Constance och reste sig upp med blixtrande ögon.

— Jag djerfves verkligen framställa ett sådant på-

stående, svarade baronen lugnt. Kanske har jag bedragit dig — du må sjelf döma. Hvad skulle du tänka om en man, som lockade till sig en flickas kärlek, oakadt han visste, att deras öden *aldrig* kunde förenas?

— Att han vore en usling. Men detta förhållande gäller icke här.

— Huru vill du försvara det påståendet?

— För det första har Karl icke tillockat sig min kärlek. Fritt och utan uppfordran har jag gifvit honom mitt hjerta; han mottog det och gaf sitt i utbyte — se der allt sammans. Det var jag, som tog första steget att närma mig honom. Jag vet, att alla qvinnor skola fördöma mig för ett så "opassande" handlingssätt, men hvad bekymrar jag mig derom? *Han*, som förut af mig blifvit så öfvermodigt behandlad, kunde icke först yppa sina känslor, och jag insåg, att detta tillhörde mig. Man må tadla mig härför aldrig så mycket — mängdens omdöme är mig likgiltigare än allt annat.

— Men erkänn, att det var han, som lockade dig till den förhastade bekännelsen?

— Nej, vid Gud, nej!

Det blef en stunds tystnad, under hvilken far och dotter hvar för sig fördjupade sig i sina tankar.

— För det andra, återtog Constance, kunde den tanken icke inrymmas i min Karls själ, att våra öden aldrig skulle kunna förenas. Han är fattig och jag rik, men — hvad betyder det? Snillet är en rikedom, som fördunklar allt verdens guld. Han är en man af folket och jag en qvinna af börd, men i den framtid, som vi tänkt oss vid hvar andras sida — hvem tror du då kan igenfinna spåret af de skrankor, som en gång skilde folket från aristokratien? Dessutom ligger en bana af ära och utmärkelse framför Karl; han skall bli en stor man med tiden, och då är det intet brott att eftersträfvat min hand.

— Du bedrar dig, Constance. Äfven om han vore rik som en Croesus och kunde räkna lika många anor som himmelens stjernor, kan han aldrig med godt samvete blifva din make.

— Och hvad skulle då skilja oss? frågade Constance häpen.

— En blodfläck, som häftar vid hans namn. Du vet då inte, att han är son till den niding, som mördade din morbror?

Constance uppgaf ett genomträngande skri och sjönk halft vanmäktig ned på soffan.

Baronen hastade efter vatten och lyckades så småningom återkalla sin dotter till sans.

— Förfärligt! hviskade hon. Blod — hu! Men är det också sanning eller är det en fasansfull dikt, som du vill skrämma mig med för att nå ditt ändamål? Nej, så grym kan du ej vara — säg, o säg, är du viss på, att det är en mördads vålnad, som hotande ställer sig mellan mig och min lycka? Är det inte en bedräglig villa?

— Jag skulle önska, att jag kunde besvara din sista fråga med ett jo.

— Det är då sant?

— Det är sant.

Constance brast i tårar och dolde ansigtet i händerna. Hennes kropp skakades som af en frossa. Den förfärliga underrättelsen hade kommit för oförberedt.

Baronen lät henne gråta ut. Då lugn efterträdt den häftiga stormen inom hennes bröst, lade fadern smekande sin hand på dotterns lockiga hufvud, drog henne till sitt bröst och sade:

— Arma barn, som jag måste bedröfva så! Förlåt mig den smärta, jag uppväckt — kalken är bitter, men den måste dock urdrickas. Inser du nu, att namnen Sternheim och Birgersson äro två fiendtliga element, som aldrig kunna förenas till ett?

— Tala inte till mig, fråga mig inte — haf förskoning! Jag kan inte svara, jag förmår inte tänka — all min själskraft är borta.

— Den slumrar blott. Snart skall den vakna till nytt lif och du åter blifva den samma. Tro mig, sedan du genomgått bedröfvansens skärseld, är allt åter bra — menniskan måste mycket lida här i lifvet, innan hon får rättighet att vara lycklig. Men — jag öfverlemnar dig åt dig sjelf; i stunder sådana som denna, skyr det svidande hjertat dagsljuset. Gråt gerna, mitt barn! Tårarne afleda den öfversvallande smärtan, men öfverlemna dig ej åt en oförnuftig och öfverdrifven sorg — sådant skadar mer, än det gagnar. Tårregnet sköljer sinnet rent och uppmjukar jordmonen i ett förstenedt hjerta; för mycken nederbörd försvagar den inre kraften. Farväl, Constance! Tillgif din far, att han ryckt slöjan från de leende fantasibilder, som tjusade och bedrog dig; då du blifvit lugn, skall du nog inse, att jag ej kunnat handla annorlunda.

Han tryckte en kyss på dotterns panna och gick.

Constance sjönk till baka på soffan, tillslöt ögonen och sammanknäpte händerna med en konvulsivisk rörelse. Längre förblef hon i denna ställning utan att röra sig; endast de spasmodiska ryckningarna i anletsdragen utvisade då och då, att förtviflan arbetade inom detta olyckliga hjerta. Men plötsligt hördes vagnsbuller på gården; hon flög upp med förvirrad min och hastade till fönstret.

— Det är han, som reser! var den tanke, som genombäfvade hennes själ.

I den häftigaste rörelse lutade hon sig ut genom

fönstret och tillhviptade den älskade ett sista sorgligt farväl, men — hon fick intet svar.

Han hade likväl märkt henne!

Så länge vagnen ännu syntes, stannade hon vid fönstret, men då den försvunnit i ett moln af dam, höjde en tung suck hennes bröst, och ljudlöst sjönk hon afdå- nad till golfvet.

Vid en dödsbädd.

Det led redan fram åt qvällen, när det åkdon, som förde Karl Birgersson från Helmersborg, körde upp på gårdsplanen vid närmaste gästgifvaregård. Karl steg ur, gaf körsvennen drickspengar och lät honom vända om hem. Sjelf stannade han på stället öfver natten och bestälde skjuts till följande morgon, men icke åt upsala-trakten till, utan åt motsatt håll.

Knapt hade solen gått upp den följande dagen, förr än Karl satt på skjutskärran. Nu bar det af söder ut. I närmaste stad utbyttes den skakande raphönan mot jernvägskupén, och efter en för ett dystert sinne föga behaglig resa, anlände han till Marstrand. Det var på eftermiddagen, och den lilla staden syntes tyst och öfvergifven; hösten hade redan bortjagat de badgäster, som om somrarne skänka lif och rörelse åt de annars så folk-toma gatorna. Karl promenerade en stund längs hafsstranden, mot hvilken de fräsande vågorna ständigt förnyade sina anfall. Karl hånlog åt deras fruktlösa raseri; hans sinne var uppfyllt med bitterhet och oro; han kände ett riktigt behof af att smäda och håna, om han också endast hade döda naturföremål att utgjuta sin galla emot. Blek vandrade han framåt på den af snäckor och kiselsten betäckta stranden; hans läppar darrade konvulsiviskt, och den inre skakningen frampressade droppar af kallsvett på hans panna. Det var en rörelse, som hans själskraft ej räckte till att betvinga; lika litet, som han förmått fredligt nedlägga de böljor, som sjudande och brusande öppnade sina afgrunder vid hans fötter, lika fåfänga voro hans ansträngningar att stilla det svall af

upprörda känslor, som rörde sig i hans hjerta. Slutligen slet han sig våldsamt lös ur den förtrollning, som beherskade honom, skyndade bort och sökte kommandanten. Ej utan svårighet erhöill han tillåtelse att besöka sin far.

En fångvaktare förde honom till den anvisade cellen.

— Det var bra, att ni kom nu. Hade ni dröjt några dagar längre, hade det möjligen varit för sent.

— Huru — min far?

— Dras kanske i denna stund med döden. Han har varit klen hela året, ska' jag säga.

— Låtom oss skynda! Jag *måste* se honom, innan han dör.

Fängelsedörren sprang upp, och Karl stod i sin döende faders cell. Nedanför det lilla gallerfönstret stod den gamles säng; hans bleka, aftärda ansigte var öfvergjutet af en stilla frid: ögonlocken voro slutna. Det såg ut, som om dödens milde engel redan med sin invigningskyss berört dessa silfverhvita lockar. Intagen af en namnlös smärta, störtade Karl fram till sängen, föll på knä och grep den vissnade, nedhängande handen; då slog den döende upp ögonen och sade hviskande:

— Karl, min son! Tack för att du kom så snart.

Jag har fruktat, att jag aldrig här i lifvet skulle återse dig; kanske om några ögonblick skall jag ej vara mer. Gud är nådig. Han lät mig ej dö, utan att hafva hört din röst och sett ditt ansigte. Nu kan jag lugn gå ur lifvet ... Döden närmar sig med stora steg. Välkommen, befrielsens engel!

— Jag kommer med glada budskap. Det uppdrag, du gaf mig, är utfördt.

— Tack! Har man förlåtit mig?

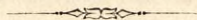
I största korthet redogjorde Karl för utgången af sin beskickning. Ju längre han talade, dess fridfullare

blef uttrycket i gubbens ansigte, dess mera förklaradt blef det leende, som hvilade på hans läppar.

— Tack, hviskade han, då Karl slutat sin berättelse, tack! Du har gifvit glädje och lugn åt min dödsstund. Gud vare lofvad! Mitt brott är glömdt — inga förbannelser tynga på mina skuldror — jag kan dö lugn.

Han tillslöt ögonen, sammanknäpte händerna och tycktes inslumra. En stund låg han orörlig; Karls blickar hvilade med ousäglich kärlek på den älskade faderns fridfulla drag. Slutligen reste han sig häftigt i sängen, utsträckte armarne mot sin son och sjönk med en djup suck till baka på bädden; hans läppar rörde sig till bön — några ögonblick famlade hans blick efter sonen. Solens sista dallrande stråle slocknade, och samtidigt slocknade äfven ett menniskolif.

Karl var faderlös.

Tredje afdelningen.

Vid hemmets härd.

Under den tid, Karl vistats på Helmersborg, hade hans fostermor och kusin framlefvat samma lugna, nästan enformiga lif som förut. Dagarne gingo sin jemna gång, endast att de föreföllo långsammare än förr, medan Karl ännu var hemma. Nu, som alltid, sträfvade Maria af alla krafter, att med sitt arbete förvärfva ett tarfligt lifsuppehälle; häri understöddes hon med ifver af Anna. Den unga flickan hade af sin praktiska och förståndiga mor fått lära många förträffliga saker, som nu satte henne i stånd att vara till god hjälp. Hon var en skicklig sömmerska och förfärdigade de täckaste broderier, som begärligt köptes af Upsalas unga damer; Maria å sin sida spann och väfde. Snart blef de båda qvinnornas skicklighet och flit bemärkt; man öfverhopade dem med beställningar, och det dröjde ej länge, innan ett visst blygsamt och hemtrefligt välstånd uppblomstrade inom det lilla rödmålade huset på Fyris' strand.

De stunder, som det kroppsliga arbetet lemnade Anna lediga, använde hon för att odla sitt förstånd. Historia och lefvande språk voro hennes älsklingsämnen; men nu, då hon börjat beredas till sin första nattvardsgång, voro alla vetenskapliga böcker undanlagda, och Guds ord hade intagit deras plats. Anna hängaf sig med hela sin häg åt de nya tankar och känslor, som knoppades inom henne, och solade sin själ i religionens milda, fridfulla sken. Hon kom allt mer och mer till

klarhet och harmoni med sig sjelf, och den underbara beklämning, om hvilken hon talat i sitt bref till Karl, lemnade så småningom rum för en stilla frid. Blott ett, kände hon, fattades i hennes fullkomliga lycka: att Karl varit hos henne.

I synnerhet i början hade mor och dotter svårt att vänja sig vid hans frånvaro. Sedan blef det väl lättare, men efter honom var dock blifvet ett tomrum, som ej lätt kunde fyllas. Hoppet om hans snara återkomst och vissheten, att han, fastän frånvarande, dock i tankarne lefde bland dem, var det enda, de hade att sätta emot sin längtan.

Emellertid skred tiden så småningom bort. Mor och dotter gladde sig för hvarje dag, som drogs från den evighet, de måste sakna sin älskling.

Det var en kulen höstafton. Madam Dahl hade redan tändt ljus i sitt lilla rum, som såg så hemtrefligt och inbjudande ut i all sin enkelhet; på spiseeln flammade en munter brasa, framför hvilken Anna drömmande slagit sig ned. Modern sysslade med den puttrande tékitteln, och under tiden afhandlade de sitt älskingsämne: Karls snara hemkomst.

— Få se, sade den beskäftiga husmodern, i det hon lade en snövit duk öfver bordet framför soffan. Få se, om inte min aning besannas. Karl ämnar öfverraska oss med sin ankomst, och därför har han icke skrivit på så länge. Hvad skulle det annars vara för orsak till hans långa tystnad? Karl är inte elak; han vet nog, huru mycket hans bref äro efterlängtade, och vill gerna unna oss denna glädje — jag vet icke, hvad du har för invändningar att göra, Anna.

Anna svarade icke, men skakade blott på hufvudet, som om hon velat säga: jag har mina tankar för mig.

— Ett sådant herrans väder! återtog Maria, lyssnande på huru regnet smattrade mot fönstret. Stackars de, som nu äro ute! Nu tror jag det är skönt, att ha sin lilla brasa och sin varma kopp té. Kom hit nu, barnet mitt, och tag en värmande styrkedryck.

— Tack, mamma, men jag vill inte ha något i qväll.

— Du mår väl icke illa? Jag tycker din röst är så matt — kom hit, min flicka, så får jag se på dig.

Maria upplyfte sin dotters hufvud, såg henne i de klara, djupblå ögonen och sade leende:

— Mamsells tillstånd är ganska betänkligt. Långtansfeber med en anstrykning af svårmod — hjernspöken och Gud vet allt hvad för otyg. Jag vill gifva ett godt recept: tag in en dosis gladt lynne och skölj ner den med en kopp varmt té, så ger sjukdomen sig.

— Tror mamma verkligen, att den kuren hjälper? frågade Anna, i det en ofrivillig rysning gick genom hennes kropp, fast än hon satt midt för brasan.

— Ja visst.

— Nå ja, jag skall väl försöka då, sade hon leende och steg upp. Skyll sig sjelf, om mamma får heta doktor Hjemplös.

— Ja, nog vet jag ett annat medel, som skulle verka bättre, återtog Maria och hælde i kopparne.

— Nå?

Maria blef skyldig svaret, ty i det samma hördes en vagn rulla fram på gatan och stanna utanför porten.

— Hvem kan det vara? yttrade Anna, intagen af en obestämd aning. En vagn utanför vår port!

— Hurra, hurra! jublade Maria och tog i ett plötsligt anfall af förtjusning dottern i famn. Begriper du inte, hvem det är, enfaldiga flickunge? Men så skratta då och sjung, din toka, och sätt fram ett par koppar till!

— Mamma tror väl inte, att det är ...?

— Karl jo, hvem skulle det annars vara? Tack

skall du ha för att du lydde mitt råd — krama bara inte ihjäl mig.

— Ack, så roligt, så roligt! Anna dansade omkring och klappade händerna, yr af glädje. Nu är han i förstugan, nu kommer han — gif akt! Ett, tu ...

— Och tre! ljöd Karls röst från dörren, som i det samma hastigt uppkastades.

Ett utrop af glädje, och den hemkomne sonen slöts i sin fostermors armar.

En glädje kommer sällan ensam. Karl hade kommit till det lilla fridfulla hemmet med fröjd och glädje, men den sorgliga underrättelse, han medförde från fästningen, blandade tårar i sällhetsbägaren. Maria begrät bittert sin broders död, ehuru hon väl insåg, att den största lycka, han kunnat önska sig, varit att få skiljas hädan. Anna deltog i hennes smärta, och Karl berättade med djup rörelse om sin faders sista stunder. Det var en helig sorgens fest, som firades i den lilla familjekretsen.

Under några dagar var det, som om det hvardagliga lifvets urverk hade stannat. Karl och hans fostermor genomgingo med smärtsam njutning det sorgliga förflutna, för att sedan aldrig mera upptaga detta ämne; Anna ville ej störa dem i deras andakt. Men snart återgick man till det förra, och några veckor efter Karls hemkomst var man så med kropp och själ inne i det gamla lifvet, att det såg ut, som om Karl aldrig varit borta och det sista halfåret med sina händelser varit blott en dröm.

Sälunda förflöt vintern tyst och stilla. Karls tid upptogs af trägna studier; han hade beräknat, att snart kunna börja tentera till magistergraden. Af ingenting lät han störa sig i sin flit; i det glada kamratlifvet del-

tog han föga eller intet. Hans sinne var allvarligare, hans grundsatser strängare än någonsin.

Den ende, med hvilken han hade något förtroligare umgänge, var Bernard Anker. Den fattige, arbetsamme ynglingen hade genast efter Karls hemkomst skrivit till baron Sternheim och erbjudit sig att återtaga sin kon-
dition, men baronen svarade med att sända en penning-
summa såsom vedergällning för den undervisning, han
redan gifvit Jacques, och med tillkännagifvande, att
denne nu kunde reda sig utan informator. Öfver detta
svar blef Bernard rätt glad, ty han hade aldrig rätt väl
trifts på Helmersborg; dessutom hade han förhoppning
om en förmånligare informatorsplats i sjelfva Upsala,
som han nu skulle hafva funnit rätt tråkigt att lemna.
Denna förhoppning gick också i fullbordan, och nu kunde
han med mera fart bedrifva sina egna studier.

Hos Karl gjorde han täta besök; de bägge vän-
nerna kommo särdeles bra öfver ens i alla sina åsigter;
att det var ännu en annan person, som drog Bernard
till det lilla anspråkslösa hemmet, kunde Karl ej ana;
Bernard anade det icke sjelf.

På våren hade Anna framträdt till Herrans bord.
En ny verld af ljusa, leende bilder hade öppnat sig för
hennes själs öga; vår och solsken rådde i det varma
sextonåriga hjertat; det var som om hon blifvit pånyttfödd.

Jernkedjorna.

En eftermiddag hade några af Karls vänner och kamrater samlat sig hos honom. Samtalet rörde sig kring hvardagliga ämnen — sådana, för hvilka Karl icke hade ringaste intresse; också var han icke särdeles förtjust öfver visiten. Han vandrade fram och till baka öfver golfvet, utan att lemna särdeles uppmärksamhet åt sina gästers pladder. Slutligen började dessa förstå, att de voro till besvär; de ämnade just aflägsna sig, då en af dem varseblef ett litet svartmåladt väggskåp, som hängde öfver Karls säng. Nyfiket frågade han, hvartill det begagnades.

Karl syntes ett ögonblick förvirrad och svarade icke; den andre upprepade sin fråga.

— Den der tingesten har jag aldrig förr sett hos dig, sade han. Hvad kan det vara för hemligheter, skåpet innehåller?

— Du gissar rätt, det är verkligen hemligheter, svarade Karl med afspisande ton.

— Såå, det vill med andra ord säga, att det är saker, som icke angå oss, återtog frågaren leende.

— Ungefär så, svarade Karl i samma ton.

— Nå, om du inte vill visa oss det der mystiska skåpets innehåll, så kan du väl åtminstone inte förbjuda oss att gissa — eller hur?

— Jag skulle helst se, att J frångingen detta ämne, sade Karl med besvrad ton. Jag begriper inte, hvad mina möbler kunna ha för intresse för er. Jag gjorde dumt i att hänga upp min hemlighet så der till allmänt beskådande.

— Jag slår vad om, att han gömmer sin älskades bild der inne, afbröt en af studenterna. En bild, huggen i marmor eller alabaster, som han ej vill utsätta för våra orenande blickar — har jag inte rätt?

— Nej då, det tror jag alls inte, sade en annan. Gömma ett så dyrbart föremål i ett sånt klumpigt fodral, som dertill är svart! Nej, rött är kärlekens färg. Jag tror snarare, att det är något hiskligt, någonting fasaväckande, som herr filosofen döljer inom det der svarta, hemlighetsfulla omhöljet — kanske en grinande dödskalle eller ett helt benrangel, som är afsedt att påminna honom om "lifvets korthet och dödens visshet".

— Ha ha ha, en så'n galen idé! skrattade hela skaran.

Karl åhörde med ovilja sina vänners opassande skämt.

— Håll upp med detta gyckel! bad han. J kunnen icke förstå, huru mycket det plågar mig.

— Det är då ett heligt och vördadt föremål?

— Ja, det är en kär relik, som jag icke vill höra er vanhelga med ert gudlösa pladder. Detta vare nog sagdt, tillade han med värdighet, och jag förklarar på förhand, att jag skall betrakta den som min ovän, som vidare spiller något ord i detta för mig så ömtåliga ämne. Jag hoppas, att ni förstått mig?

Detta hade de nyfikna och obetänksamma vännerna icke väntat sig. Några ögonblick tego de skamflata; ingen af dem ville tala först. Slutligen tog den djerfvaste till ordet:

— Om vi gjort dig ledsen, så förlåt oss, Birgersson. Vi kunde inte ana, att det der skåpet skulle ha en sådan betydelse för dig. Glöm vår ogranlagenhet och förlåt oss!

Karl förlät, och vännerna gingo sin väg.

Dermed var det likväl ej slut med denna sak. De unge männens nyfikenhet var en gång väckt, och några

af dem föresatte sig att tillfredsställa den på hvad sätt som helst. Då man är ung och obetänksam, är man ofta, utan att veta det, egoist och skonar icke andras finkänslighet, då det gäller att uppfylla egna önsknigar. Så äfven nu. Medan Karl invaggade sig i den tron, att hela saken vore glömd, och att ingen mera tänkte på hans hemlighet, funderade kamraterne med all makt, huru de skulle kunna avslöja den. En vacker dag gingo de in i Karls rum, då de visste, att han icke var hemma, profvade en mängd nycklar i låset på det mystiska väggskåpet; slutligen hade de funnit en, som passade; dörren sprang upp.

Hvad hade de upptäckt?

Några länkar af en jernkedja. Det var allt.

En stund uttömde de sig i gissningar öfver betydelsen af det fynd, de gjort; slutligen kommo de öfver ens om, att försöka utplåna alla spår efter sin gerning och aflägsna sig, då de plötsligen hörde ett utrop af smärtsam öfverraskning bakom sig. De vände sig om bestörta — och stodo ansigte mot ansigte med Karl.

Det blef en stunds förlägen tystnad.

— Det skulle således gå derhän, sade Karl med förebrående stämma. J kunden icke lägga band på er nyfikenhet, ehuru J vissten, att allt vidare vidrörande af denna ömtåliga fråga skulle smärta mig. Jag kan icke vredgas öfver er brist på skonsamhet, men jag är ledsen deröfver, ty den visar, att jag icke ens kan lita på dem, jag kallar mina vänner. Ingen bryr sig om hvad jag önskar, hvad jag ber om — jag är som en främmande, likgiltig person midt ibland er alla, en menniska, som man inte är skyldig den ringaste granlagenhet eller aktning — det är nedslående, men det är nu en gång så, och kan icke hjälpas.

— Förlåt oss! Det var icke vår mening att göra dig ledsen.

— Nej, jag förstår nog, att så icke var. J tänkten endast på er sjelfva. Men efter som er obetänkta handling redan är gjord, så hjälper det icke, att jag förebrår er den. I stället vill jag upplösa den gåta, ni har framför er der — han pekade på jernkedjorna — för att er nyfikenhet måtte få en gräns. De kedjor, jag så noga förvarat för verdens blickar, äro mig dyrbarare än allt annat; de innebära i sig historien om ett helt lif, de påminna mig om hvad jag *är* och, icke nog dermed, de gifva mig också en tydlig vink om hvad jag bör *blifva*. J veten alla den olycka, som häftar vid min tillvaro; J kännen den skugga, som hvilar öfver mitt namn. Att arbeta mig upp ur denna vanärens dy, i hvilken min olycklige faders brott sänkt mig, att rentvå mitt namn från den mörka blodfläck, som klibbar dervid, att höja mig öfver verdens fördomar och att tvinga kortsynta menniskor att skänka mig aktning — se der min lefnads mål. I hvarje ögonblick skall jag påminnas derom, då åsynen af dessa kedjor återför min tanke till min far och det förffutna. Jag medförde dem som ett sorgligt minne från fängelset, då jag mottagit hans sista suck och tillslutit hans ögon. Aldrig skola de lemna mig; så länge jag ännu kämpar för mitt mål, äro de en eggelse och en uppmuntran att icke tröttna; men då striden är slutad och palmen vunnen — *då*, o *då* blifva de segertröféer, som alltid skola utgöra min stolthet och min glädje.

Han tystnade, gripen af djup rörelse; vännerna respekterade hans känslor och drogo sig tyst till baka.

Från denna dag framstod Karl för dem i ny dager. Berättelsen om jernkedjorna spridde sig snart bland kamraterne och bidrog väsentligt till den aktning och vördnadsfulla beundran, med hvilken man betraktade honom.

På Helmersborg.

Det var ett svårt slag, som drabbade Constance, då hon af sin far erfor, att den man, hon egnat all sin kärlek och beundran, var henne ovärdig. I början ville hon icke tro det; hennes hjerta protesterade af all makt deremot och tog med brinnande ifver sin älskling i försvar, men då hon gråtit ut och lugn efterträdt stormen i hennes upprörda inre, kommo faderns iskalla och skoningslösa argumenter henne i sinnet och nedtystade de motskäl, hennes kärlek uppstälde till försvar för den älskade. Med eller mot sin vilja måste hon likväl erkänna, att fadern hade rätt. Dertill bidrogo också mycket de häftiga utbrott af vrede mot informatorn, som friherrinnan ständigt i dotterns närvaro tillät sig; hon upprepade så många gånger, att Birgersson var den uslaste, föraktligaste niding, som trampat Guds gröna jord, att Constance slutligen sjelf började tro, att hon varit offer för en bedräglig villa, då hon i tankarne smyckat honom med alla fullkomligheter. Constance's kärlek hade varit häftig, men den var icke djup och hade endast berört ytan af hennes hjerta, hvilken den dock så mycket våldsamare upprört; då allt tycktes förena sig för att nedlägga de oroliga böljorna och stilla stormen, kämpade hon ej längre emot, och småningom blef hennes håg så förändrad, att hon ibland kunde tala om Karl med likgiltighet, till och med någon gång med vrede, när modern bemödat sig att med hätska tillvitelser svärta honom i hennes ögon. Det var vid ett sådant tillfälle, som hon lockades att taga ett steg, hvilket hon sedan fick djupt ångra.

Friherrinnan hade, som vanligt, upptagit det gamla samtalsämnet; mor och dotter voro ensamma. Constance var i en retlig sinnesstämning, såsom hon efter den stora katastrofen ofta var; deraf visste friherrinnan att slugt begagna sig. Hon började med att helsa dottern från kammarjunkar Örnhjelm, som skref, att han efter sin afresa från Helmersborg icke haft en glad stund.

— Hvad som mest grämer honom, sade Leonora, är inte att han fått en korg af dig, visst icke, ehuru detta naturligtvis äfven bedröfvar honom, utan att man för honom föredragit en man, som totalt saknar alla egenskaper för att vinna en förständig människas aktning. Och han har rätt deri, den gode kammarjunkaren; du har tillfogat honom en svår förolämpning genom att så der öppet visa företräde åt en annan, som är dig helt och hållet ovärdig. Betänk, Constance, huru det skall smärta honom, att du hellre velat blifva fru Birgersson, än grefvinnan Örnhjelm!

— Fru Birgersson! upprepade Constance och rynkade omedvetet på näsan.

— Ja, inte sant, det låter ju förfärligt borgerligt? Om han åtminstone inte hade hetat någonting på "son" — alla dessa namn äro odrägliga. Jag kan inte begripa, huru den der magistern kunde våga vara så oförskäm'd, att höja sina blickar till en dotter af en bland landets ädlaste släkter. Men jag förstår nog hans hyggliga afsigter. Han ville göra ett rikt och förnämt gifte för att sedan genom sina nya släktingars mäktiga inflytande kunna vinna befordran och anseende.

— Nej, mamma, sade Constance med ovilja. Så usel tror jag ändå inte, att han är — således skulle han blott för att vinna sina egna sjelfviska syften hafva velat sprida oro och förvirring i en släkt och fläcka dess adliga vapensköld? Fy, mamma, det var en ful tanke!

— Må så vara, att detta var något för skarpt, men utan skuld vågar du inte påstå att han är.

— Jag gör det inte heller. Jag erkänner ju gerna, att jag var tokig, då jag lyssnade till hans kärleksord och drömde mig en framtid full af lycka vid hans sida. Jag har dyrt fått plikta för detta misstag. Jag vet inte, hvarför mamma skall plåga mig; jag är ju olycklig nog förut.

Constance kastade sig till baka i länstolen, korsade armarne öfver bröstet och betraktade med mörka blickar, huru snöflingorna jagade hvar andra ute i den grå, kalla rymden. Friherrinnan betänkte sig en stund och fortfor sedan:

— Det skulle vara rätt roligt att veta den der herrns tankar just nu. Säkert går han och hånler åt den enfaldiga token, hvilkens kärlek han så lätt tillnarrade sig — naturligtvis inbillar han sig, att du ännu älskar honom lika dåraktigt som förut, och att du smälter i tårar för att han lemnat dig. Du kan vara nöjd, om han inte för sina vänner dukar upp den vackra historien om er kärlek, naturligtvis utstofferad efter hans egen smak, och gör ditt namn till en visa för hela studentkåren.

Constance spratt till och reste sig till hälften, men satte sig åter.

— Det är omöjligt, sade hon. Han kan inte vara så nedrig, som det roar mamma att utmåla honom.

— Hvem vet? Jag tycker det vore helt naturligt, om han skröte öfver att vara älskad af dig, när han i alla fall tror sig vara det.

— Men det får han inte tro.

— Du älskar honom då inte mer?

— Nej.

— Är du riktigt säker derpå?

Constance syntes förvirrad. Med nedslagen ton svarade hon:

— Nej, nej! Plåga mig inte — jag vet ju ingenting, jag *vill* inte tänka derpå.

— Men inser du då inte nödvändigheten att bringa denna sak till ett slut? Skall han få gå och inbilla sig och andra, att du varit och ännu är nog svag att tycka om en sådan skälm, som han? Har du då inte ett grand af stolthet, efter som denna tanke inte plågar dig? Hvert har din forna sjelfkänsla tagit vägen? Jag känner icke mer igen dig. Förr var du inte så der eftergifven om värdighet.

— Men hvad vill du, att jag skall göra? utbrast Constance otåligt.

— Säga honom, att du upptäckt det nedriga i hans beteende, att denna upptäckt utplånat ända till sista skymten af den kärlek, du en gång trodde dig hysa för honom, och förbjuda honom att någonsin ens tänka på det förflytna. Men det är sant: det är ju orimligheter, jag fordrar — du skulle visst ega kraft att säga detta — *du*? Nej, aldrig. Jag känner allt för väl din svaghet för att hoppas något sådant.

— Är jag svag? frågade Constance, sårad. Hur kan mamma påstå detta?

— Åtminstone är du inte nog stark för att säga den der junkern ett sanningens ord. Du påstår dig vara förtörnad på honom, men huru det är, så näns du likväl inte säga honom det. Hvad kallar du detta, om inte svaghet?

— Mamma hyser inte särdeles höga tankar om sin dotter, sade Constance med missnöje.

— Inte i detta afseende åtminstone, svarade Leonora lugnt. Bevisa, att jag misstagit mig, och jag skall återtaga mina ord.

— Nå väl, sade Constance trotsigt och steg upp, ingenting är lättare — om några minuter skall mamma nödgas erkänna, att jag är den samma jag alltid varit,

och att ingen svaghet fått insteg i min själ — hvar finnas skrifdon?

Hon gick till moderns sekretär, framtog en portfölj och satte sig ned att skrifva. En stund ilade pennan raskt öfver papperet, hvarunder hennes ansigte oupphörligt skiftade uttryck; slutligen kastade hon pennan från sig, räckte modern brevet och sade:

— Se här, läs!

Friherrinnan mottog brevet och läste följande:

"Herr Birgersson!

Utän tvifvel blir ni förvånad att mottaga bref från *mig*. Troligen hade ni icke väntat er det. Jag ber er dock vara öfvertygad, att det aldrig skulle hafva händt, om det inte varit alldeles nödvändigt. Jag har nämligen något att säga er, som ej kan uppskjutas.

Ni minnes må hända den der dagen, när vi händelsevis mötte hvar andra i parken och — jag behöfver ej säga mera. Hvad mig beträffar, minnes jag mycket väl alla de skyhöga galenskaper, vi der sade hvar andra, och har sedan många gånger skrattat rätt hjertligt deråt. Jag förmodar, att ni gjort det samma. Bland annat vill jag minnas, att jag i de mest högtrafvande ordalag gaf er löfte om en evig kärlek, uppmanade er att troget kämpa för att vinna er brud, att återkomma, då ni fått ett lysande namn, och hemta mig — jag lofvade att trofast vänta på er, att söka beveka mina föräldrars hårdhet, o. s. v. Då, förblindad och öfverspänd som jag var, ansåg jag naturligtvis allt det der för mycket vackert och rörande, men nu, då jag gudskelof återfått mitt rätta förstånd, som höll på att ta' till flykten, nu kan jag med öppna ögon se saken sådan den är och le åt allt sammans. Erkänn, att vi voro bra enfaldiga. Ni var då i alla fall mer sansad än jag. Jag undrar hvad ni tänkte om mig? Troligtvis, att jag var en toka. Men efter min förklaring, att hela den löjliga kärleks-

historien nu är slut — åtminstone hvad mig beträffar — måtte ni väl inte hysa sådana åsigter om mig. Jag har nu kommit under fund med, att den der rysliga passionen, som jag trodde mig hysa för er, var en nyck, ett storartadt sjelfbedrägeri, ett gyckelspel af en upphettad fantasi — ja, kalla det hvad ni vill. Hvad det än månde hafva varit — *kärlek* var det icke. I alla fall är den ursinniga lågan slocknad, som jag hoppas för alltid. Icke ens en gnista glimmar under askan. Bästa beviset derpå är, att jag nu är fullkomligt kall — kall såsom jag var, när ni kom till Helmersborg.

Hur står det till med er "kärlek" då? Jag hoppas, att äfven den är i upplösningstillstånd. "Herr Birgersson är en mycket förståndig ung man," hörde jag en gång pappa säga. Låt se, att ni rättfärdigar detta om-döme. Huru som helst *förbjuder* jag er, att längre hedra mig med edra ömma känslor. Jag önskar ni kunde se den hotelse, som just nu ljungar i min blick, då jag nedskrifver detta. Försök icke, att någonsin ens i tankarne vilja sammanställa ert namn med mitt — det vore en förolämpning, som jag aldrig skulle förlåta er. Kom i håg, att *ett förflutet* nu mera ej finnes mellan oss. Ni är blott f. d. informatorn, icke f. d. älskaren. Jag känner er icke.

Jag hoppas, att ni förstått mig.

Lemnom detta ämne. Det kan inte vara angenämt för någondera af oss.

Jag skulle önska, att jag hade några nyheter att berätta er från Helmersborg. Hvad skall jag hitta på, som kan intressera? Jacques saknar mycket sin informator, säger han, men han vill icke ha någon i ert ställe. Jag tror, att mademoiselle Ninon saknar er lika mycket som han. Åtminstone talar hon dagligen om er. Det är sant, en nyhet till! Men den rör mig sjelf, så att den intresserar er kanske icke — kammarjunkare Örn-

hjelm ämnar så snart som möjligt förnya sin visit här för att om möjligt reparera sina sjunkna affärer. Få se, hvad detta besök bär i sitt sköte. Det är möjligt, att jag innan årets slut heter grefvinnan Örnghjelm. Detta är dock något, som står i vida fältet. Kammarjunkaren behagar mig rätt mycket och — vi få se.

A propos — hur mår Anna?

Jag hoppas, att ni skickar förlofningskortet till Helmersborg. Farväl! *Constance Sternheim.*”

Friherrinnan log ett segerlöje och lät brevet hastigt neddyka i klädningsfickan. Constance, som under det modern läste, noga betraktat henne, frågade:

— Nå, tror mamma, att det duger?

— Äh, det är alldeles charmant! Det är på en gång förkrossande, vårdslöst och grymt hånande — det bör lära honom, hvad han har att hoppas. Tack, Constance! Jag väntade sannerligen icke, att du skulle ega mod att afskaka dig dessa nesliga bojar.

— Nå väl, mamma erkänner således, att jag är stark? återtog Constance leende.

— Ja. Nu känner jag igen min dotter.

Constance var nöjd.

Men på aftonen samma dag kom hon till modern med blossande kinder och feberglänsande blick och återfordrade sitt bref.

— Gif mig åter brevet, sade hon häftigt. Det har blifvit mig aftvunget — jag tänker inte ett ord af hvad som står der. Det var mamma, som retade mig att skriva. Gif hit det!

Hon räckte fram handen med en befallande åtbörd. Men friherrinnan betraktade blott sin dotter med en förvånad blick och sade:

— Det är omöjligt.

— Huru, mamma vill inte ge mig brevet till baka? utbrast Constance och rynkade hotande ögonbrynen.

— Nej, det låter sig ej göra, efter som det redan är afsändt.

Constance stod som träffad af åskan.

— Redan! mumlade hon med smärta. Det är för sent — jag borde ha anat det. Allt är förbi — förbi!

Från denna dag hade glädjen flytt från Constance. Aldrig hörde man henne klaga, dertill var hon för stolt. Blek och kall som is vandrade hon omkring som förut, och ingen anade, att denna marmoryta dolde ett omätligt djup af bitter smärta.

Straffet var hårdt, men hon hade förtjent det.

Ett par månader förgingo. Slutligen kom Karls svar.

Ett åskslag och ett återseende.

Friherrinnan hade sagt sant för sin dotter: det obetänksamma bref, Constance blifvit narrad att skrifva, hade verkligen samma afton blifvit afsändt; Leonora anade nästan, att dottern skulle ångra sig och återfordra sin skrifvelse, och påskyndade därför så mycket mera dess afskickande. Constance, som icke anat, att modern hade för afsigt att bedraga henne, hade utan betänkande störtat sig i den snara, man utlade för henne. Föga tänkte hon då på, att det bref, i hvilket hon ville skryta med sin sinnesstyrka, skulle blifva en orsak till olyckan af ett missriktadt lif.

Det olyckliga brefvet träffade Karl helt oförberedd. Allt sedan återkomsten till Upsala hade Constance's bild oupphörligt sväfvat för hans själs öga; hon var hans tanke, då han om dagen med gladt mod tog i hop med arbetet; hon var hans dröm, då han om natten hemtade vederqvickelse i hvilans sköte. Hans studier gingo med bevingad fart; det var ju för henne han arbetade. Oaktadt han icke hade något synnerligt skäl till glädje, hade dock en stilla förnöjsamhet slagit sig till ro i hans själ; dertill bidrog också det hemtrefliga, fridfulla lif han förde i sitt gamla, kära hem, omhuldad af sin fasters och kusins ömhet. Aldrig hade han känt sig så nöjd med sin lott som nu.

Då kom Constance's bref. Plötsligen förmörkades hans lyckas ljusa himmel, det blef natt, hemsk, förfärlig natt, och jorden bar en olycklig mer.

Constance älskade honom ej längre, ja, hvad ännu mera var, hon hade aldrig verkligt älskat honom. "Det

var en nyck, ett sjelfbedrägeri, ett fantasigyckel" — så hade hon sjelf skrivvit. Var det väl möjligt, att han kunnat så misstaga sig på henne? Hon, som han trott vara höjd öfver allt lågt och uselt, var hon en tanklös kokett, hvars högsta njutning det var att leka med mäns hjertan? Alla hennes glödande försäkringar om kärlek, dem hon sjelfmant gifvit honom, utan att fordra andra till baka — voro de endast blomsterprydda lögner med löje på läpparne och gift på tungan? — eller kanske blott tanklösa utbrott af en flyktig, öfvergående lidelse, den hon icke gjort sig mödan att tillbakahålla? Nej, det kunde icke vara så — Constance var hvarken skrymtaktig eller lätt sinnig; hon hade blifvit *tvungad* att skriva detta grymma bref.

Karl genomläste det ännu en gång. Huru likgiltigt hon talade om "den löjliga kärlekshistorien", såsom hon kallade den, hvilket skoningslöst hån framlyste ej på hvarje rad! Med hvilken förfärande köld hon skämtade öfver den korta, sköna dröm, som varit ljuspunkten i hela hans lif! Nej, han igenkände henne nu, hvarje bokstaf i detta olycksaliga bref var Constance, sådan han först lärde känna henne — öfvermodig, spotsk, bitande — han insåg, att hon skrivvit dessa rader utan annan uppfordran, än af sin egen gamla natur, som vaknat till nytt lif, då han var borta, och att allt var slut.

I tanken genomgick Karl de förflutna dagarne, som varit honom på en gång så bittra och så ljufva, med suckar af saknad tog han ett sista farväl af sina kära, förbleknande minnen och inneslöt dem i sin själs innersta djup. Nödvändigheten i sin dystra, befallande gestalt stälde sig hotande för hans blickar — hvartill gagnade då en feg, veklig sorg? Constance förtjenade ingen saknad. Med köld hade hon återgifvit honom hans kärlek, med förakt anstod det således honom att återgifva

henne sin. Han var en man och han var bedragen — dessa två sanningar föresatte han sig att aldrig glömma.

Det oväntade slaget hade likväl kostat honom stor smärta, detta måste han erkänna för sig sjelf. Han hade älskat den ovärdiga högt. Aldrig skulle en annan qvinna kunna intaga hennes plats i hans hjerta, det kände han. Att döfva smärtans röst, att tänka på sin sårade stolthet, mera än på sitt sårade hjerta, att blifva lugn och kall och likgiltig — se der de föresatser han i början gjorde sig. Manligt genomförde han dem; med anlitage af sin jernviljas hela kraft lösryckte han sig ur den sinneskakning, som bemäktigat sig honom, och efter en tids förlopp hade det blödande såret vuxit igen till ett knapast märkbart ärr.

Karls blickar riktades nu mera blott framåt — aldrig till baka.

Då han ansåg sig vara nog stark, fattade han pennan och skref svar på Constance's bref. Det var afföljande lydelse:

”Min fröken!

Jag tackar er för den ära, ni gjort mig genom er skrifvelse. Ni anade rätt: *jag hade icke väntat den*. Nu blef den dess mera kärkommen, som den var öfverraskande.

Ni säger, att er passion för mig slocknat. Det gläder mig. Bättre hade varit, om den aldrig kommit till lif. Dock, detta är ju likgiltigt: en låga mer eller mindre gör ingenting. På det hela taget, är den ändå ett rätt angenämt tidsfördrif, den der kärleken. Man förtror sina ömma känslor åt den utvalde, emottar hans hjerta, som åtminstone för en kort tid kan vara bra till leksak, ehuru man tröttnar dervid i längden. Man kastar det ifrån sig och säger: ”Nu är jag trött vid detta nöje — jag förbjuder dig att någonsin komma ihåg, att jag lekt med ditt hjerta — jag känner dig inte längre.”

Dermed är den saken slut. Det händer väl ibland, att leksaken tar skada och blir oduglig, men det gör ingen-ting; af den varan finnes fullt upp. Det är ju ett rätt roligt skämt — eller hur?

För de nyheter, ni bragte mig från Helmersborg, stannar jag i förbindelse. Om den nya leksaken — nej, jag menar, om kammarjunkar Örnghjelm förnyar sitt frieri och får ja, hvilket han naturligtvis får — han är ju rik och förnäm, vill jag minnas? — så lyckönskar jag er af hela mitt hjerta — nej, förlåt, af alla krafter, menade jag. Jag ber om ursäkt, att jag så der oförvarandes kom att tala om mitt *hjerta*; jag glömde, att ni förbjudit mig att ega något sådant.

Anna mår väl och blir för hvarje dag skönare både till kropp och själ. Vet ni, min fröken, det finnes verkligen qvinnor, som förakta den der leken, om hvilken jag nyss talade. Ni ler tviflande? Ja, jag medger, att det låter otroligt, sant är det emellertid. Derpå är Anna ett exempel, om hon också är det enda.

Ni skref några obegripliga ord om ett förlofningskort. *Jag* ämnar icke förlofva mig. Brändt barn skyr elden. För en förlofning behöfves kärlek — så är det med *mig* åtminstone, fast än jag gudnås vet, att det finnes många, som anse kärleken för en öfverflödsvara vid giftermålet — huru är det med edra egna åsigter i den saken, min fröken? — Men jag kommer ju från ämnet: för en förlofning fordras kärlek, sade jag, och sådan har jag ingen att gifva. Mitt hjerta har blifvit för hårdt medfaret. Ur klippan växa inga skördar. Således lär jag dö som ungarl. Detta är en klok föresats, som jag fattat sedan någon tid. Ni tycker kanske, att det är ett underligt beslut, och vill möjligtvis höra skälet. Nå väl, så hör då:

Mitt hjerta — förlåt att jag åter igen kommer till detta torra ämne — har icke alltid varit af granit. Det

slog en gång varmt och liffullt såsom andras. Hvilken dårskap! Lyckligtvis meddelade en barmhertig människa mig af sin isande köld, så att det stelnade. Det var en flicka, som jag älskade — på den tiden kunde jag ännu älska. Hennes namn gör det samma — jag har inom mig svurit, att aldrig nämna det — dessutom känner ni henne inte. Men jag känner henne, sådan hon är — *nu mera*. Jag älskade alltså den unga flickan, men jag sade henne det icke, emedan jag ansåg, att tystnad var min pligt. Då kom hon mig själfmant till mötes och sade, att hon älskade mig vildt, ursinnigt, som en vansinnig — och jag, dåre, hvad kunde jag göra annat än tro henne? Ni skulle hafva gjort det i mitt ställe, ni också, min fröken. Nå väl, jag invaggar mig i den första kärlekens rosenskimrande drömmar och är lycklig — då förklarar *hon* helt plötsligt, att hennes passion endast varit en nyck, en liten förtjusande nyck, som hon roat sig med — att hon aldrig älskat mig och att hon hädanefter icke kände mig mera — var det inte bra lustigt? Ni kan inte tro, hvad jag skrattade åt det skälska upptåget! Jag skrattade så, att *tårarne* kommo mig i ögonen och hjertat krympte tillsammans.

Se der har ni nu hela förklaringen. Om historien inte roar er, kan jag ej hjälpa det. Det är sant, jag glömde nämna, att jag fattat ännu ett oryggligt beslut: att återskicka min forna älskarinnas bref öppnade, i fall hon skulle falla på det tokroliga infallet att skicka mig några. Och skälet till denna storartade föresats är helt enkelt: *jag föraktar henne.* *Karl Birgersson.*"

Detta bref inneslöt han i ett annat, adresserad till baron Sternheim, hvilket lydde sålunda:

"Herr baron!

Nödvändigheten har fordrat, att jag ännu en gång skulle säga er dotter några ord. Utan *er* vetskap brevexlar jag icke med henne, det förbjuder mig min stolt-

het. Vill ni alltså lemna henne inneliggande rader, blefve jag er förbunden. Hvarom icke, må ni göra hvad bruk ni vill deraf. Läs det gerna; det innehåller inga farliga saker, tvärt om sådana, som gagna ert intresse.

Högaktningsfullt

Karl Birgersson."

Åtta dagar efter detta brefs afsändande erhöll Karl svar. Det innehöll endast dessa rader:

"Herr Birgersson!

Fast än er fiende, har jag likväl förlitat mig på er heder. Jag har lemnat min dotter ert bref, *utan att läsa det.*

Albert Sternheim."

Karl var nöjd.

Tiden förflöt. Karls lif fortgick på det gamla vanliga, enformiga sättet. Han läste och tenterade, tenterade och läste; ingen ovanlig händelse afbröt hans hvardagliga sysselsättningar; intet inträffade, som kunde påminna honom om Helmersborg och Constance — två namn, som voro helt och hållet utestängda från hans minne. På detta sätt gick vintern, våren och sommaren; på hösten kom likväl en tilldragelse, som påminde honom om det förflutna.

Som vanligt hade vid terminens början en mängd nyblifna studenter infunnit sig i Upsala för att börja sin lärda bana vid akademien. Karl, som på senare tiden nästan dragit sig från allt kamratlif, lade föga märke vid nykomlingarne, förr än en vacker dag hans dörr slogs upp på vid gafvel och en ung man med den hvita mössan på hufvudet visade sig på tröskeln.

Det var Jacques Sternheim.

Återseendet var hjertligt. Karl hade redan från början af sitt vistande på Helmersborg fattat ett lifligt intresse för den skygge gossen, och denne hade besva-

rat hans känslor med en stormande tillgifvenhet. Han skyndade in i rummet, tog sin forne lärare i famn och utropade med muntert klingande röst:

— God morgon, gamle Mentor! Hur lefver världen med dig?

Karl blef förvånad att återse sin lärjunge — och så förändrad sedan! Skyggheten var fullkomligt borta, den hade ersatts af en smula framfusighet; de friska kinderna glödde af helsans rosor, ögonen strålade af glädjens eld och munnen log — den bleke, skugglike gossen hade blifvit en ståtlig, blomstrande yngling, med en världsmans hållning och utseende. En sådan förvandling hade Karl icke väntat sig. Han delgaf också Jacques sin förundran.

— Ja så, du finner mig således mycket förändrad? svarade Jacques gladt. Till min fördel, hoppas jag?

— Ja visst!

— Bravo! Det är upsalaluften, som förvandlat mig, ser du — du förlåter väl, att jag kallar dig "du"? — Ännu för en vecka sedan var jag samme jämmerlige ynkrygg som förut. Och kunde jag vara annat än tråkig och beklämd der nere på det gamla ugglenästet Helmersborg, der allt var stelhet och tvång? Jag hölls ju som en riktig straffånge. Nej, den kuren duger inte. Frihet är lifvets högsta goda, frihet har jag suckat efter i — låt se — runda sjutton år och sju månader.

— Du är väl bra glad då att ha fått komma till Upsala? frågade Karl.

— Tror jag det! Fråga så gerna en lefvande begrafven, om han blir glad åt att få komma upp i ljuset. Här skall bli ett lif, skall du se, Kalle lilla! Hejsan — tjo! Det kännes, som om jag fått nytt blod i ådrorna och ny mærg i benen. Det ligger bestämdt något trolskt i luften här i Upsala.

— I så fall verkar det icke på alla, inföll Karl leende. Jag åtminstone är inte smittad deraf.

— Du måste krya upp dig och inte vara någon "tungus" — heter det inte så på upsalaspråket? Du måste lofva att lära mig alla gamla studenttermer — jag är inte varm i kläderna än, skall jag säga. Jag känner endast en sak riktigt i den glada staden — och det är värdshusen, sade han med skrytsam min.

— Värdshusen? upprepade Karl.

— Jo jo men! stoltserade Jacques. Jag har redan varit på Flustret och Novum och Eklundshof och hvad de heta allt — jag känner mig redan hemmastadd der. Dit måste du följa mig ibland.

— Jag umgås inte i de der husen, svarade Karl muntert, och jag förmodar, att du inte heller ämnar der formera närmare bekantskap. Hur ginge det då med studierna?

— Åt fanders, förstås! Men det gör det samma — jag har kommit till Upsala för att smaka på den ljufva friheten, som jag så länge måst umbära, och alldeles icke för att hänga näsan öfver böckerna — det har jag gjort blott allt för länge; nu är det slut med den saken. Nej, *vive la liberté!* det är mitt valspråk. — Kors, det var sant, jag kan helsa så mycket hemifrån och från Constance — här antog den unge baronens röst ett gäckande uttryck — Gud vet, hvad ni hade för affärer er emellan — hon är alldeles förändrad, sedan du reste från oss.

Karl spratt ofrivilligt till och kände, huru han rodnade.

— Förändrad? upprepade han temligen lugnt.

— Ja, hon har blifvit elakare än någonsin. Hon är en plåga för sig sjelf och oss alla — hennes största nöje tycks vara att reta folk. Du må tro, hon kan vara något innerligt förarglig ibland! Och då blir pappa ond och ger henne en lexa, gumman Ninon gråter, mamma

bryr sig om ingenting, och jag — brukade vanligtvis gå min väg. Ja, det är ett elände!

— Men kammarjunkaren då?

— Han fick afsked på grått papper. Först skref mamma ett artigt brev till honom och bad honom återvända, emedan hon trodde, att Constance nu ville ta sin korg till baka; men när han kom, så befans det, att nådig fröken icke visste hvad hon ville — den ena dagen var hon idel solsken, den andra var hon surmulen och snäste honom beständigt — slutligen tog han mod till sig och friade på nytt, men fick resa sin väg med en korg, dubbelt så stor som den förra. Och det gjorde Constance rätt i, tycker jag, huru tokig hon än annars är. Men här står jag och pratar — jag har kommit öfver ens med några glada gossar, som jag lärt känna, att möta dem på utsatt klockslag vid Eklundshof — adjö, hederspascha! Jag tittar väl in till dig, när jag tittar ut — adjö!

Inom några sekunder var han borta.

Jacques.

Jacques Sternheim hade aflagt sin studentexamen, visserligen icke med så stor heder, men ändock hjälpligt nog. Med strålände välbehag satte han den hvita mössan på hufvudet, beskådade sin bild i spegeln och tänkte:

— Nu är jag *fri*?

Det adertonåriga ynglingahjertat klappade med fördubblade slag vid denna tanke. Uppfostrad i ett odrägligt tvång och aldrig van att röra sig i någon annan krets än inom hemmets trånga väggar, var det ej underligt, att han längtat efter den stund, då han skulle få utbyta den tryckande bojan mot ett fullkomligt oberoende, vara sin egen herre och slippa böja sitt stolta och trotsiga hufvud under lydriadens ok. Trots sitt tillskenet saktmodiga och tillbakadragna lynne, var Jacques en af dessa oroliga och pockande andar, som behöfva en hel värld för att kunna röra sig fritt, och som icke kunna andas ut annat än i det brusande världslarmet, som döfvar själen och förlamar dess kraft. Den strånga uppsigt, han varit underkastad i hemmet, hade väl nödgat honom att stäfja sin eld, men han gjorde det endast under hopp om befrielse. "En gång slår väl min stund också," tänkte han mörk i hågen, då han hörde talas om menniskornas rastlösa strider, som utkämpades omkring honom. Baronerna anade icke den frukt, hans förvånda uppfostringsystem en gång skulle hafva. Hans syfte dermed var att göra Jacques till en god och af världens onda obesmittad yngling; han vann väl till en del denna afsigt, men fick bland skörden ett ogräs, som han icke väntat sig: han förlorade sonens kärlek. Baron Sternheim var

för Jacques blott en uppsyningsman, en öfverhet, som straffar, icke en fader, som älskar och älskas. Han var den bom, som utestängde honom från friheten — ingenting annat.

Det var snarare med en känsla af lättnad än af saknad, som Jacques lemnade Helmersborg för att begifva sig till universitetsstaden. Då han ändtligen var vid målet och det hvita lärdomstecknet stoltserade på hans hjessa, då var all skygghet och all hycklad undergifvenhet borta, och nu störtade han sig in i vimlet för att i fulla drag njuta af det oberoende, som varit målet för hans brinnande önskningsar under flere år. Nöjets dämoner trädde honom till mötes med sina förledande löften och sina förföriska lockelser. Jacques helsade dem som efterlängtade gäster och stälde sig med stolthet under deras fana. Hän öfver svindlande höjder och gapande afgrunder gick färden; Jacques hann icke, ville icke se sig till baka; endast understundom hisnade han, när hans blick omedvetet förirrat sig ned i det blomsterklädda djupet vid hans fötter. Allt fastare slingrade sig de leende svartalferna kring hans midja och drogo honom med sig — han hade trott sig afkasta *en* tryckande boja, men hade endast iklädt sig en annan.

Under tiden stodo hans böcker dammiga och glömda på hyllan: deras egare hade annat att tänka på — han var sysselsatt med att *njuta*.

De bref, han samtidigt skref till Helmersborg, voro likväl uppfyllda af redogörelser för alla de nyttiga kunskaper, han förvärfvat sig, de böcker, han läst, de föreläsningar, han bevistat, o. s. v.

Baronen var nöjd med sin son och prisade hvarje dag sin försigtighet att hafva gifvit sonen hvad han kallade "en klok uppfostran", och att hafva vant honom vid studier och ett indraget lif.

Den kortsynte! Han betänkte icke, att det finnes

något i världen, som benämnes *frestelser*, att ingen undgår dem, och att Jacques, då han lemnade föräldrahammet, knappast visste, hvad de ville säga. Då de riktade mot honom sina våldsamma anfall, hvarmed skulle han försvara sig? Han hade aldrig lärt att bekämpa dem. Om han nu dukade under och blef dem ett lätt rof — hvems var felet?

Svårligen kunde det betraktas som hans eget.

Karl Birgersson såg med ängslan, huru hans unge vän sjönk allt djupare och djupare ned i dyn. Men förgäfvos voro alla hans böner, råd och varningar; då han som en broderlig vän uppmanade Jacques att upphöra med sitt stormande lefnadssätt, svarade denne, att han vore sin egen herre, att han ej tilläte någon, icke ens Karl, att lägga band på hans nyvunna frihet, och att han ämnade fortfara med sitt nuvarande lif, så länge han fann något nöje deri. Nedslagen måste Karl lemna honom åt sig sjelf. Inom sig gjorde han dock det löfte att icke lemna den unge rumlaren ur sigte.

Jacques gjorde täta visiter hos sin förre informator, oakadt han såg dennes ogillande; så ofta han kunde förmå sig att lemna dryckesbrödernes sällskap, gick han till Karl för att tillbringa en stund med honom. Vid ett sådant tillfälle var det, han första gången såg Anna. Han blef frapperad af den unga flickans friska skönhet, och från denna dag kom han än oftare. En gång, då Karl händelsevis kom att tala om sin fostermor, bad Jacques att få göra en så förträfflig qvinnas bekantskap; Karl såg intet skäl, hvarför han skulle neka — och på detta sätt gjorde Jacques sitt inträde i den lilla familjekretsen. Maria värderade honom mycket för hans glada, okonstlade väsen, och i synnerhet för den djupa beundran för Karl, han vid alla tillfällen uttalade. Små-

ningom blef han en ofta och gerna sedd gäst hos enkan och hennes dotter.

Men Anna då? Hvilket intryck hade den unge baronen gjort på henne?

Det var ej lätt att bestämma; men säkert var, att hon aldrig var så glad, så yster, som då han var på besök. Alltid, då han visade sig, drog en rosensky öfver hennes kinder; Jacques märkte det och tog sig deraf anledning att bygga det ena skyhöga luftslottet på det andra. Han skulle kunnat dyrt svärja på, att Anna älskade honom. Annars skulle hon minsann ej med sådant intresse lyssnat till de skyhöga galenskaper, med hvilka han fylde hennes öron. Han betänkte icke, att hon var ung och oförståndig, att hon var ovan vid alla sådana rökoffer, som han dagligen tände för henne, och att det således icke var underligt, om ångorna deraf slogo henne i hufvudet.

Maria märkte visserligen den ifver, med hvilken den unge baronen flaxade kring hennes dotter; men dels ansåg hon dem bägge allt för unga och barnsliga för att kunna fatta en varmare böjelse för hvar andra, dels var ämnet för ömtåligt att ovarsamt vidröras. Ett enda ord kunde kanske komma den svaga gnistan att blossa upp till en stor låga. Bättre då, att lemna dem qvar i deras lugna okunnighet.

Karl var allt för mycket sysselsatt med sig sjelf, för att egna uppmärksamhet åt det, som föregick omkring honom. Förhållandet mellan Jacques och Anna hade helt och hållet undgått honom. *Han* höll på som bäst att utplåna Constance's bild ur sitt hjerta, och detta tog alla hans själskrafter i anspråk.

En dag infann sig Jacques hos Dahls med föresats att utröna, huru vida han egde Annas ömhet eller ej.

Slumpen hade märkvärdigt gynnat honom: Maria hade gått till en af grannarne i ett ärende, och Karl var på en föreläsning. I hvardagsrummet fann han Anna syster med sömnad.

Då Jacques inträdde, såg hon upp, rodnande och leende.

— God dag, mamsell Anna! helsade han. Är Karl hemma? Ja så inte? Nå, då tillåter ni väl, att jag slår mig ner en stund och inväntar honom?

— Gerna, om ni inte leds hos oss. Mamma kommer strax hem — hon gick endast till granngården på ett litet ryck.

Jacques gjorde en ofrivillig grimace.

— Hvad går åt er, herr baron? log Anna. Jag tror sannerligen, ni grinar åt mig. Men hvad har jag då gjort för att förtjena sådana fula miner? Se så — är ni nu i min sjukorg igen! Jag får väl sätta lås och bom för den till nästa gång.

— Söta, goda mamsell Anna, förlåt mig, jag skall aldrig göra så mer, bad Jacques och fattade med våld den hand, som ville främtaga honom den eröfrade sjukorgen. Se så, se god ut nu igen, annars går jag till straff icke härifrån på hela dagen.

— Hu bevars! Då skall jag väl ge er absolution. En sådan förfärlig hotelse! Jag blef helt blek, det känner jag.

— Vore det då så förskräckligt, om ni skulle nödgas vara i mitt sällskap en hel dag? frågade Jacques och lutade sig öfver bordet mot den täcka sömmerskan.

— Hur kan ni ens fråga så, herr baron? svarade Anna muntert. Ni måtte hysa vidunderliga tankar om er sjelf, efter som ni ens kan sätta det i fråga.

— Men tänk på den stackars varelse, som skall nödgas vara till sammans med mig ett helt lif! återtog Jacques.

— Hvad menar ni?

— Tänk, ett sådant odrägligt lif *min hustru* skall komma att föra!

— Er hustru? Och hvarför det? Om hon älskar er, så skall hon väl finna sig i att öfverse med er tråkighet.

— Lofvar ni det?

— Lofvar jag? Jag förstår inte, hvad jag har med den saken att göra.

Jacques svarade icke; han betraktade endast den unga flickan med en af sina eldigaste tjusareblickar, för hvilka Anna förvirrad sänkte sina ögon.

Det blef en stunds tystnad, under hvilken Anna lät nålen flyga med förtviflad fart; hon kände Jacques' brännande blick fästad på sitt ansigte, och en glödande rodnad spred sig omedvetet öfver hennes kinder. Ändtligen afbröts den pinsamma tystnaden genom att steg hördes i förstugan.

— Nu är mamma här! utbrast Anna glad. Det föll som en centnertyngd från hennes hjerta.

— Och det säger ni med så triumferande ton! sade Jacques.

I det samma öppnades dörren, men det var icke "mamma" som inträdde, utan det var Bernard Anker.

Anna steg upp och gick med ett vänligt leende den gamle vännen till mötes.

— God dag, Bernard! sade hon och räckte honom sina bägge händer, dem han varmt slöt i sina. Det var länge sedan du var här.

— Ja, det var länge sedan — men Anna har väl inte saknat mig, kan jag tro, tillade han med låg röst och kastade en mörk och misstänksam blick på baron Jacques, som suttit qvar vid bordet och nu först reste sig för att helsa den nyss komne.

Samtalet mellan de tre unga ville icke komma riktigt i gång. Anna var förvirrad öfver Jacques' underliga ord, som ännu klingade i hennes öron; Jacques syntes förtretad öfver den förarglige störarens ankomst, och Bernard kände sig så beklämd, då han såg Annas rodnad och Jacques' lågande ögonkast. Det var för alla tre en riktig lättnad, då madam Dahl äntligen kom hem, och leende tackade de bägge ungherrarne för att de vaktat huset, medan hon var borta.

Ungdomligt lättsinne.

Julen kom, och de unga studenter, som ej hade sitt hem i Upsala, skyndade att packa sina kappsäckar och vända den lärda staden ryggen. Bland desse var äfven Jacques Sternheim. Det var med en viss känsla af ånger, som han anträdde hemfärden. Med hvilket ansigte skulle han visa sig för sin far? Hur skulle han kunna uthärda hans granskande blickar, då medvetandet sade honom, att han illa motsvarat faderns förhoppningar? Jacques bäfvade för återseendet. Nu, då han satt på skjutskärran och Helmersborgs tinnar började skönjas bakom trätopparne, intogs han af ett obestämdt missnöje med sig sjelf och önskan, att det förflutna kunde ändras. "Hvarför skulle jag lefva som en galning i Upsala?" tänkte han. Men länge varade icke detta anfall af ånger; då det fruktade mötet med fadern var öfverståndet och Jacques hunnit sätta sig in i det gamla vanliga, stela lifvet inom sin familj, voro alla sjelfförebåelser borta som genom ett trollslag.

Dagarne skredo och Jacques leddes. Aldrig hade Helmersborg förefallit honom så odrägligt som nu, aldrig hade han så ifrigt längtat att få skaka af sig allt tvång som nu. Han hade ju nu lärt känna, huru friheten smakar. Han, som var van vid Upsalas förströelser — icke var det underligt, om han ledsnade vid att sitta hela dagarne och gäspa öfver en roman eller konversera i salongen, tills ögonen hotade att falla till sammans. Ändtligen voro ferierna slut, och Jacques reste. I afskedets stund höll baronen till sin son ett allvarligt och gripande varningstal, som denne *då* visserligen före-

satte sig att lägga på hjertat, men hvaraf han vid framkomsten till Upsala icke mindes en bokstaf.

Nu börjades åter samma lif, samma ystra kedja af galenskaper. Ännu var det roligt, ännu hade nöjets bägare endast nektar att bjuda på; Jacques hade ännu icke kommit till den galla, som gömmas på botten.

Karl hade efter det afspisande svar, hans vänskapliga varningar fått, afstått från att blanda sig i sin forne lärjunges angelägenheter. Han ömkade sig öfver hans dårskap, beklagade inom sig hans stackars far, som blifvit så förd bakom ljuset, och afstyrde mången gång hemligen sådana obetänksamheter af Jacques, som kunnat kasta skugga på hans namn; men för öfrigt hade han föresatt sig att iakttaga sträng neutralitet. "Familjen Sternheim och jag hafva intet gemensamt med hvar andra," tänkte han. "Jag har gjort min pligt i afseende på Jacques, och har ingen rättighet att vara hans rådgifvare, huru gerna jag än skulle vilja det."

Slutligen inträffade dock en händelse, som nödgade Karl att kraftigare ingripa i den vilseförde ynglingens lif; nu kunde han ej längre blifva i skuggan, nu *måste* han handla.

En eftermiddag fick Karl besök af Bernard Anker. Det syntes på hans förlägna min, att han hade något viktigt att andraga. Efter mycket skrufvande fram och till baka, ryckte han slutligen fram dermed.

— Hör du, Karl! sade han med tonen af en, som fattat ett beslut. Jag ville fråga en sak: går den unge baron Sternheim ofta hit?

Karl såg upp något förvånad, och frågade:

— Hvarför vill du veta det?

— Det skall jag säga dig sedan. Besvara nu först min fråga.

— Ja, han kommer hit och pratar bort en stund då och då. Jag hör icke till hans vanliga umgänges-

vänner, kan icke ens föra ett samtal i den ton, som han är van — och jag begriper ej, hvad det är som drar honom hit, om icke möjligen vissheten, att han i mig har en broderlig vän, som lifligt intresserar sig för hans öde.

Bernard satt några ögonblick tyst.

— Jag skulle kunna säga dig, sade han slutligen, hvad det är för en magnet, han följer, då han kommer hit. Det är icke dig — åtminstone ej i främsta rummet.

— Hvem är det då?

— Anna.

— Anna? upprepade Karl bestört och sprang upp. Barnet? Hvad tänker du på?

— Åh, hon är icke så barn nu mera, svarade Bernard och rodnade ofrivilligt. Betänk, det är ju öfver ett år, sedan hon konfirmerades — hon går ju nu på sitt sjuttonde år, om jag icke bedrar mig. Dessutom — tror du kärleken räknar åren? Jag vet en ung man, som var förälskad i en fjortonåring — här blef Bernards röst en smula sväfvande — men det var icke derom jag ville tala. Nog af, baron Sternheim har sett för djupt i din kusins blå ögon, det är slutsumman.

Karl erfor en obeskrifligt plågsam känsla, då hans vän uttalade dessa ord. Han kunde icke förlika sig med den tanken, att någon vågat höja sin blick till hans lilla älskade Anna, som han betraktat nästan som sitt barn, sin egendom — den tanken, att Anna en gång skulle blifva stor och vilja dela med sig af sin ömhet åt *någon annan* än honom sjelf och modern, hade aldrig fallit honom in; den grep honom nu så mycket häftigare. Och Jacques var således den hon utvalt — han, rumlaren, spelaren, den karakterslösaste af alla karakterslösa! Det var ju en orimlighet; icke kan en turturdufva älska en hök, eller svanen älska gamen? Bernard hade misstagit sig, det var hela saken. Hvad hade han dessutom för skäl till sitt påstående?

— Jag har läst hans kärlek i hans egna ögon, förklarade Bernard.

— Det händer, att man läser vilse i sådana böcker. De vimla af tryckfel. Eller också kan man sjelf vara förblindad, så att man misstar sig — om man t. ex. läser genom *svartsjukans* förstoringsglas.

Karl betraktade sin vän med en pröfvande blick. Bernard skiftade färg och ämnade svara, men Karl återtog:

— Nå nå, jag påstår visst icke, att så är fallet nu — tack emellertid för den upplysning, du gifvit mig — jag skall härefter sjelf hafva ögonen öppna och se efter, att man icke stjälar bort min käraste klenod. Vet du, Bernard, jag känner, att jag blefve bra ledsen, om dina olycksprofetior voro sanna.

Dagen derpå infann sig Bernard å nyo. Han var i upprördt tillstånd: ögonen flammade, kinden blossade, och det syntes, att hela hans inre var i våldsam rörelse.

— Hvad går åt dig, Bernard? frågadé Karl oroligt. Hvad har händt? Du brukar ju alltid vara så lugn.

— Tyst — jag är utom mig af vrede, men det går väl öfver snart. Låt mig hemta mig litet.

Han satte sig på en stol och tryckte handen mot pannan. Efter en stund sade Bernard:

— Jag kommer för att återtaga hvad jag sade i går.

— Huru?

— Baron Sternheim älskar ej Anna.

— Nå, ser du det! Hvad var det jag sade? Jag visste väl, att du hade misstagit dig.

— Han älskar henne icke, ty det är inte *kärlek*, den känsla han hyser för henne, det är något annat mycket sämre, det är — *lusta*.

Karl uppgaf ett rop af öfverraskning.

— En sådan usling som baronen är ej mäktig en

så ren känsla som kärleken, fortfor Bernard upprörd. Han har velat tillnarra sig den stackars flickans hjerta, endast för att visa det som en segertrofé för sina dryckesbröder och säga: "Ser ni, detta är mitt — det är en enfaldig, men vacker liten borgarflicka, som gifvit mig det ..."

— Du går för långt, afbröt Karl och satte sig ned, med ansträngning att synas lugn. Jag känner Jacques — han är obetänksam och yster, men icke så låg och föraktlig, som du vill göra honom.

— Nå väl, jag vill förklara mig och berätta allt det, som passerat under den sista halftimmen — få se, om du sedan också vill taga honom i försvar.

— Tala då — jag är idel öra.

— För en stund sedan, började Bernard, gick jag för att besöka Anton W. — du vet, den der unge, glade stockholmare. Jag fann hos honom ett stort sällskap samladt — det var baron Jacques och hans dryckesbröder: Karlfeldt, Gollner, von Hitzig och hvad de allt heta — nog af sådane, hvilkas bekantskap jag alls icke eftersträfvat. Somliga dunkade i brädspelsbordet, andra sträckte sig makligt på soffan; allesamman voro de inhöljda i tjock cigarr-rök. Föga belåten med sällskapet, helsade jag på Anton och satte mig i ett hörn, besluten att snart gå mina färde. Samtalet rörde sig kring frånvarande kamrater, som på det allra skoningslösaste sätt förlöjligades. Som jag framför allt annat afskyr förtal, ville jag gå min väg, men då fick jag plötsligen höra ditt namn uttalas, hvarför jag åter satte mig ned, nyfiken att höra, om smädelsen äfven vågade angripa dig.

— Nå, men hvad sägen J om then pedanten Birgersson då? hörde jag en af de unge galningarne säga — jag tror att det var Karlfeldt — är det någon af er, som känner honom?

— Inte jag, inte jag! sorlade en hop röster. Han visar sig ju aldrig ute.

— Han måtte vara en riktig tungus, inföll Gollner.

— Han är kanske stursk, förmodade von Hitzig.

— Eller läsare, sade en annan. Han har just en riktig mänskensfysionomi, tyckes mig.

— Håll! Jag försvarar Birgersson, afbröt Sternheim. Jag känner honom mycket väl.

— Tror jag det, svåger kan tänka! skrattade Karlfeldt. Se så, gör dig inte oskyldig nu, min käre Jacques.

— Nej, det vore då ett fullkomligt vanmäktigt försök — lille Jacques oskyldig! Ha, ha, ha!

— Flickan är vacker som en dag, så att jag bugar mig för din smak, återtog Karlfeldt. Jag såg henne i kyrkan här om dagen.

— Nej, nu ljuger du då för groft, din skälm, inföll von Hitzig. *Du* i kyrkan! Du gick förmodligen i bakrus och tog belätena ofvanför kyrkdörren för en källarskylt.

— J ären då obegripligt dumma? Begripen J ej, att han hade sett vackra Charlotte hos apotekarns gå in der.

— Nå, det gör ju det samma, *hvarför* jag var der, hufvudsaken är, *att* jag var der. Birgersson var der med sin syster — det var riktigt en liten läckerbit, som lille Jacques sparat upp. Han är inte så bortkommen han, ehuru han endast varit en termin i Upsala.

— Åh, hvad det beträffar, sade Jacques sårad, så är det väl likgiltigt, huru länge man varit här. Jag begriper inte, *hvarför* du jemt kommer fram med att jag är så nybakad — jag tycker, jag hunnit blifva både kallnad och ...

— Möglig.

— Men låt oss återkomma till skön' Anna — du hör, att jag känner hennes namn — det skulle vara ro-

ligt att veta, huru långt du avancerat i hennes gunst. Jag slår vad om, att ni ännu icke hunnit längre än till blickarne och handtryckningarna.

— Hur kan du veta det? frågade Jacques vårdslöst.

— Skulle ni händelsevis redan vara i kyssarnes hemisfer?

— Jo jo men! svarade Jacques triumferande. Jag kommer just nu derifrån och känner ännu den söta smaken på läpparne. Hon är gudomlig, den flickan.

Nu kunde jag ej längre styra mig; jag rusade upp, sprang fram midt i sällskapet, slog knytnäfven i bordet så att det hoppade, och ropade:

— Ni ljuger, usling!

Sorlet tystnade, och alla riktade förvånad sina blickar på mig. Jag kunde ej längre beherska mig; jag var ursinnig öfver den nattsvarta lögn, jag nyss hört uppdukas, och jag visste knappast, hvad jag gjorde.

— Baron Sternheim! återtog jag så lugnt det var mig möjligt. Ni borde blygas, att genom edra lögnaktiga historier vilja skymfa en oskyldig flicka, som aldrig gjort er något för när. Tag till baka edra nesliga osanningar, eller, vid Gud! jag svarar inte för hvad jag gör.

Ett skallande skratt var det enda svar, jag erhöll. Detta retade mig ännu mera; jag utför mot baronen i de häftigaste ordalag, förebrådde honom hans elaka försök att kasta skugga på Annas heder, och fordrade upprättelse.

— Upprättelse? svarade baron Jacques. *Jag* skulle gifva *er* upprättelse, och för hvad? Jag vet mig aldrig hafva förfördelat er. Och hvad jag talat om Anna Dahl — det rör väl inte er? Är ni hennes förmyndare, kanske? Det skulle vara roligt att höra, med hvilken rätt ni blandar er i hennes och mina angelägenheter?

— Åh, herr baron, ni och hon hafva ingenting ge-

mensamt, svarade jag retad. Ni frågar, med hvad rätt jag tar den stackars flickans försvar. Jag vill upplysa er om, att det sker med en väns rätt.

— En väns? Ha, ha, ha! Den der lilla sötnosen tyckes hafva många "vänner", hånlog Karlfeldt.

— Tig, smädare! afbröt jag med ljungande blick. Er tur kommer sedan. Nu vänder jag mig endast till baron Sternheim. Föreställ er, att ni hade den förolämpade flickans bror inför er — jag kan ju företräda Karl Birgersson, då han sjelf ej är närvarande för att försvara sin värnlösa fostersyster — säg: skulle ni då äfven våga höja er blick och tala fräckhetens språk? Skulle ni ...

— Jag vet inte, hvarför jag längre står här och byter ord med en galning, afbröt Sternheim med föraktfull ton. Han är ju drucken och vet inte, hvad han säger — kom, gossar! Här har sällskapet blifvit något blandadt.

— Rätt taladt, lille Jacques! skrånade de öfrige. Du står på dig som en hel karl.

— Ja, och till tack för att du varit snäll, tillåta vi dig att bjuda oss på en gentilare champagne-frukost — du kan väl behöfva skölja ner den der narrens otidigheter.

— Bravo, bravo! Gollner talar som sjelfve kung Salomo, högvis i åminnelse. Kom med nu, Jacques, och stå inte der och se bister ut.

— Till "Förderfvet"!

— Morjens, herr moralpredikant!

— Helsa lilla "vännen"! Ha, ha, ha!

Och dermed rusade hela skaran på dörren. Jag var ensam med min vrede.

Bernard tystnade.

Under Bernards berättelse hade Karl gått af och an med mörk blick och sammanknutna händer. Det syntes, att de unge lättingarnes skamlösa beteende väckt

hans vrede lika mycket som Bernards, ehuru han bättre förstod att tygla den. Då vännen slutade, gick han fram till honom, tryckte hans hand och sade:

— Tack, Bernard! Du har gjort mig en stor tjänst.

— Nå väl, hvad ämnar du företaga?

— Det vet jag icke ännu, svarade Karl lugnt, men när jag kunnit öfverlägga, skall du få veta det. Först och främst måste jag veta, på hvilken punkt Jacques står med min syster, om hon älskar honom — förr än jag fått veta detta, kan jag ingenting företaga.

— Huru som helst, måste den der öfvermodige baronen straffas. Åh ja, *du* styr nog allt till det bästa, du är så förståndig. Du skall värdigt hämnas både Anna och mig; jag litar fullkomligt på dig.

— Och det kan du tryggt göra.

— Ja, ja! Som du vet, har du alltid i mig haft en ifrig beundrare, återtog Bernard leende. Vore jag flicka, skulle du och ingen annan vara mitt ideal.

Karl log vemodigt; Bernard tog afsked och gick.

En timme senare inträdde Karl i sin kusins rum. Anna satt och sydde på sin vanliga plats i den lilla fönstersmygen med sina bländhvita gardiner och sina blommande mossrosor. Ett drag af stilla allvar hvilade öfver de vackra dragen. Då Karl inträdde, bortlade hon arbetet, räckte honom handen och sade:

— Hvad kommer åt min lärde herr bror, som i nåder täckes hedra sin syster med ett besök? Fy, hvad det är länge sedan jag såg dig!

— Det var i morse, om jag inte missminner mig, svarade Karl, i det han slog sig ned vid sybordet midt emot sin täcka kusin.

— Jo, jag tackar! Det räknar jag inte för något! Du kommer in som ett urväder, säger med knapp nöd

ett "god morgon, barn!", hvälfver i dig en kopp kaffe, och så — flux ut igen. Jag undrar, om dina böcker äro lika svartsjuka på mig, som jag på dem.

— Hädanefter skall jag oftare och längre vara hos dig, liten Anna — är du nöjd då?

— Tack! Lofvar du det då? Minst en timme hvarje dag? En full, riktig timme?

— Ja visst, kära barn.

— *Barn?* upprepade Anna leende och gjorde en liten grimas. Jag är snart sjutton år, skall jag berätta.

— Och jag är snart tjugutre — jag skulle tro, att det är en stor skilnad.

— Åh, just lagom, tycker jag.

— Lagom? Hvad menar du med det?

Anna rodnade förlägen och såg ned på sitt arbete.

Efter en minuts tystnad såg hon upp och sade leende:

— Jag menade, att — att du är nog mycket äldre än jag, för att kunna kalla mig "kära barn".

— Såå? Men för att återkomma till vårt förra ämne: du skulle således vilja, att jag egnade dig något mera af min tid?

— Ack ja, om det inte är en allt för stor uppoffring, att utbyta dina lärda klassikers sällskap mot en stackars obetydlig och okunnig flickas.

— Fy, Anna, det der menar du icke, sade Karl och såg henne varmt i ögat. Jag trodde blott, att du hade andra vänner, som kunde ersätta mig — Bernard till exempel?

— Nog är han en bra hygglig gosse, det medger jag, svarade Anna med tonen af en viss öfverlägsenhet. Men inte är han någon Karl ändå.

— Så du talar. Än Jacques då?

— Han?

Anna återtog sin sömnad och lutade sig ned öfver den för att dölja, att hon rodnade.

— Är inte han också en "bra hygglig gosse?" frågade Karl och betraktade noga sin kusins ansigte.

— Å jo, så der — det vill säga: nog är han treflig och munter och vänlig, men ...

— Men?

— Men jag tror ändå, att jag inte tycker så särdeles mycket om honom.

— Stackars Jacques, hvad har han då gjort, efter du är förtörnad på honom?

— Förtörnad? upprepade Anna och såg upp. Det är jag visst inte — men jag skall förklara dig hela saken, tillade hon, i det hon reste sig och smekande lade sin arm om fosterbroderns hals. Lofva bara, att du inte säger något åt honom.

— Ja bevars.

— Jo, ser du, när han kommer hit, så talar han så underligt — om kärlek och sådant der — och så ser han så underligt på mig, så han nästan skrämmer mig. En gång fattade han med våld min hand och släpte den icke. I början undrade jag mycket på hans beteende, men nu tror jag nästan, att jag vet, hvarför ...

— Nå?

— Jo, ser du, hviskade hon hemlighetsfullt, han *tycker om mig*.

— Nå, hvad är det för farligt — det göra ju mamma och jag också? sade Karl oskyldigt.

— Ack, du förstår mig inte! afbröt Anna otåligt. Han är *kär* i mig, begriper du väl. Och därför är jag så rädd för honom — ibland ser det ut, som hans ögon riktigt skulle brinna. Jag sitter som på nålar, när han är här — jag fruktar i hvar minut, att han skall be mig tycka om honom — och, ser du, det kan jag inte. I början tror jag allt, att det var litet si och så med mitt hjerta, fortfor hon leende. När han kom, då satt det i halsgropen. Men nu sedan en tid har jag börjat på att

undvika honom. Jag blir röd som ett bär, så snart jag hör honom komma i farstun.

— Du skulle således bli rätt glad, om han upphörde med sina besök?

— Ack ja. Men för all del, du säger väl ingenting åt honom? Det vore förfärligt.

Gud vare lofvad! tänkte Karl, då han en stund senare återvände till sitt rum. Hon bryr sig icke om honom. *Nu* har jag fria händer att handla. Akta er, min herr baron!

En lexa.

Karls första steg var nu att uppsöka den yngling, som i sin lättsinniga obetänksamhet gifvit hans unga systers goda namn och rykte till pris åt en mängd prat-sjuka tungor. Han inträdde i Jacques' rum och fann honom makligt utsträckt liggande på en soffa, insvept i ett tjockt rökmoln.

— God dag, Birgersson! sade han, utan att förändra sin ställning. Hvad kan den stränge sedeläraren vilja en så förtappad varelse som undertecknad?

— Jag har några ord att säga dig, svarade Karl lugnt och slog sig ned i en länstol ett stycke från sin f. d. lärjunge. Jag förmodar, att din tid tillåter dig att höra mig?

— Så der ja, en moralpredikan igen! sade Jacques och rynkade på näsan. Tala du, men jag förklarar på förhand, att jag inte hör på dig.

Han började med en sorglös min hvissla på en operamelodi.

Med en ogillande blick betraktade Karl den unge lättingens sjelfsvåldiga uppförande. Han betänkte sig ett ögonblick, men sade sedan med fast röst:

— Jag är kommen för att fordra upprättelse af dig.

— Af mig? upprepade Jacques och slutade med hvisslingen. Upprättelse? Och för hvad?

— Bernard Anker har sagt mig allt, svarade Karl och lät sin genomborrande blick hvila på ynglingens ansigte, som nu undergick en plötslig förvandling: det öfvermodiga draget förvandlades till ett uttryck af den djupaste förvirring och kinderna öfvergötos af en brän-

nande rodnad. Utan att kunna framföra ett enda ord, reste han sig från soffan, gick några steg, men stannade som fastnaglad vid golfvet genom Karls straffande blick.

— Här behöfvas inga långa tal för att vi skola förstå hvar andra, återtog Karl med köld. Jag föraktar att spilla ord på detta ämne. Hvad jag af dig *fordrar* — hör du, obevekligt *fordrar* — är att du offentligen inför alla dina vänner erkänner, att du beljugit min syster i afsigt att svärta hennes goda namn och rykte, att du af henne aldrig hedrats med någon annan känsla än likgiltighet, och att du högtidligen återtager allt, hvad du yttrat om henne.

Jacques hade så småningom återvunnit sin förlorade fattning; med gäckande ton sade han:

— Såå, du *fordrar* det? Men tänk, om jag icke vill foga mig efter nådig herrns befallningar?

— Då, sade Karl efter ett ögonblicks tystnad, *då* skulle jag anse dig för en usling. Man kan möjligen af obetänksamhet och ett tadelvärdt begär att skryta någon gång kasta en skugga på en ung flicka — men nekar man att rättfärdiga henne — uppoffrar man utan betänkande hennes heder och anseende, blott för att smeka sin egen fåfånga — då, Jacques, är man en samvetslös niding, som förtjenar att hårdt straffas och icke är värd någon skonsamhet.

Jacques satte sig i en emma och tuggade på naglarne. Inom honom arbetade egenkärleken och högmodet mot hedern och rättskänslan; i en så olika strid kunde utgången ej vara tvifvelaktig: det godas röst blef allt svagare och svagare och bortdog slutligen som i fjerran. Ett trotsigt och hånande löje lägrade sig på hans läppar. Det var hans onda engel, som triumferade.

— Jacques, fortfor Karl, du kan icke ännu vara så förhärdad, att du uppoffrar en oskyldig flickas framtid för en nyck. Betänk, hvad du gör. Du är ung och i

många afseenden gynnad af lyckan, men tro icke, att hon äfven gjort dig oansvarig inför Gud för dina handlingar. En gång skall du, liksom alla andra, stå till svars för det sätt, hvarpå du förvaltadt ditt pund här nere. Hvart vill du då taga vägen, när den store domaren säger: "Du har stulit en ung flickas lycka — gå bort, jag känner dig icke." Lyd mig, Jacques, afstå för en gång från att lyssna till din fåfängas röst och låt i stället din hederskänsla tala: utplåna den skymf, du slungat mot min stackars Anna, och vi skola bägge förlåta dig. Allt skall då vara glömdt. I annat fall ...

— Det är nog, afbröt Jacques och reste sig upp. Mitt beslut är fattadt: jag ämnar icke foga mig efter dina tyranniska lagar. Jag vill icke erkänna, att jag ljugit — det skulle allt för mycket nedsätta mig sjelf. Fordra det icke. Hvad skulle mina vänner tänka om mig?

— Att du är en obetänksam skräftlare, men en, som vet att godtgöra, hvad han felat.

— Fåfängt söker du förmå mig att dansa efter din pipa — jag ämnar intet göra af allt det, du föreslagit. Man är sig sjelf närmast.

— En skön grundsats!

— Skön eller icke skön, den är *min*. Kalla det för egoism eller hvad du vill — jag tillåter dig det och erkänner, att jag är sjelfvisk. Är det något mera du vill mig?

— Nej! sade Karl med nedslagen ton och steg upp. Det är alltså ditt fasta beslut, att låta dina vänner förblifva i sin villfarelse, att — att du är min systers älskare?

— Ja, mitt oryggliga beslut.

— Nå väl — så må rättvisan ha sin gång. *Jag* två minna händer. Farväl!

Han grep hastigt sin hatt och skyndade ut.

Jacques ville qvarhålla honom för att få upplysning om hvad han menat med de sista orden, men det var för sent. Han var borta.

Det var på aftonen samma dag.

I nationssalen voro några studenter församlade; de hade skockat sig i grupper allt efter de olika kotterierna; här och der vandrade en och annan enstöring öfver golvet med korslagda armar och tankfull blick. Omkring ett bord hade Jacques och hans vänner satt sig ned; det var ungefär de samma, som varit närvarande vid uppträdet mellan Bernard Anker och hans vetersakare, Jacques Sternheim. Samtalet var lifligt, och ingen af de unge männen lade märke till hvad som föregick omkring dem.

Emellertid hade en ny gästs inträde förorsakat ett visst uppseende i rummet. Karl Birgersson hade visat sig, blek, men med beslutsamt utseende, gått fram genom salen med högburet hufvud och satt sig i ett hörn, utan att helsa på någon. Han försjönk i tankar, utan att ana, det han var ett mål för nyfikna blickar. Slutligen reste han sig upp, förde handen öfver pannan liksom för att bortjaga det moln, som der lägrat sig, gick derpå med lugnt och obesväradt utseende fram till en bekant och sade gladt:

— God afton! Det var länge sedan vi träffades här.

— Ja visst! svarade vännen. Vi ha i qväll fått riktigt storfrämmande upp på nationssalen. Du synes ju aldrig annars till.

— Jag skulle ej heller nu infunnit mig, om det inte varit i en viss afsigt.

— För att träffa någon?

— Ja. Är Jacques Sternheim här?

— Han sitter vid bordet der borta.

— Godt. Följ med — jag har några ord att säga honom.

Han tog den unge mannen under armen, räckte sin andra arm åt Bernard Anker, som nyss anländt, och styrde sina steg mot det bord, der Jacques larmade med sina kamrater. Der släppte han sina följeslagare, bugade sig stelt för sällskapet och sade med en stolt blick på Jacques:

— Mine herrar, förlåt att jag stör, men jag har en angelägenhet med en af er, som endast kan afgöras i allas er närvaro. Det handlar om en hederssak.

— En hederssak! upprepade ett dussin röster.

Jacques vexlade färg och mötte Karls blick med trotsig min, som om han velat säga:

— Jag är inte rädd — tala du.

De kringstående hade emellertid rapporterat för öfrige innevarande, att här "vilde blive noget af", och småningom hade alla skockat sig kring det bord, der Jacques satt med flammande kinder och öfvermod på pannan. Karl stod framför honom, hög, lugn, allvarlig, och fäste sina straffande blickar på den unge syndaren, som mötte dem med fräckhet.

— Ja, mine herrar, återtog Karl, en sak, som rör *min* heder på samma gång den rör min systers. Jag tar er alla till skiljedomare — ni må fälla utslaget, och huru detta än må lyda, skall jag rätta mig derefter. Jag vill förtälja er allt ända från början — må min motståndare höra mig lugnt till slut; sedan må han uppträda och försvara sig.

— Det är rättvist — båda parterna skola höras. Tala först, Birgersson! ropade man om hvar andra.

— Nå väl, så hören då. Som må hända flere af er veta, har jag en ung fostersyster. Hon har helt nyss utträdt ur barnåren och är sjelf ännu så oskuldsren och obesmittad af verldens låghet, att hon knappast tror på

tillvaron af något ondt. Lugn och frid herskade i hennes inre; då kom en man och försökte draga barnet ned till sig från dess höjd och med lågan af sina egna passioner sveda englavingarne från hennes själ. Han lyckades icke deruti, Gud vare lofvad, men han bragte dock det saliga lugnet ur jenvigt och inkastade en gnista i hennes barnafromma hjerta. Detta var redan mycket och förtjenade att bestraffas som ett brott. Men den skoningslöse nöjde sig icke dermed: då den flicka, han utsett till sitt offer, ej ens förstod hans lidelse, blef hans egenkärlek sårad, och han beslöt att hämnas. Inför sina vänner, eller dem han ansåg som vänner, skröt han öfver att ega hennes ynnest — han log tvetydigt, då man lyckönskade honom och kallade honom en Don Juan — han släpade hennes heder i smutsen och gaf den sedan till rof åt smädelsen och förtalet. Hvad synes er om ett sådant beteende?

— Ovärdigt, nedrigt! mumlade de kringstående.

Jacques sammanbet tänderna och log utmanande, ehuru hans inre sjöd af harm och förödmjukelse.

— Och hans vänner, fortfor Karl, hvad var naturligare, än att de trodde de historier, deras kamrat uppdukade för dem? De hade ingen anledning att anse honom för lögnare. Nog af, de kastade sig med begärlighet öfver det byte, han gaf dem. Förtalet är det glupskaste af alla odjur. Och när de kära vännerna ändtligen skildes, var den stackars flickans rykte slitet i stycken och dränkt i smädelsens smutspöl.

Karl tystnade ett ögonblick och för med handen öfver pannan. Derpå fortfor han:

— Jag kan ej beskrifva mina känslor, då man underrättade mig om allt detta. Ända från första ögonblicket insåg jag emellertid, att det var min rättighet så väl som min pligt att taga min stackars syster i för-svar. Men *huru* skulle hennes fläckade heder rentvås?

Jag grubblade och öfverlade och kom slutligen till det resultat, att det ej fans någon hjälp, om icke den skyldige ville sjelf offentligen erkänna, att han ljugit. Jag gick alltså till honom och sade honom, hvad jag fordrade, att han skulle göra för att upprätta hvad han felat, men den öfvermodige svarade mig hånfullt, att han icke ämnade återtaga en bokstaf af hvad han sagt. Han ville icke uppoffra den minst sagdt tvetydiga äran att hafva förledt ett barn från det rätta. Sådana begrepp om heder och ära finnas nu för tiden. Förtjenar inte en sådan karaktär, som den omtalade ynglingens, er varma beundran? Är han inte en sann typ för ridderligheten, sådan det nittonde seklet ombildat den? Jag läser ogillande i edra ögon och finner med glädje, att dessa smutsiga lärur om heder ännu hafva många motståndare. Nå väl — hvad återstod mig att göra, när jag ej kunde förmå honom, som beljugit min syster, att godtgöra sitt fel? Naturligtvis att hänskjuta saken till er, att berätta er allt och försöka motverka de rykten, som blifvit satta i rörelse. J ären opartiska; om J frikänner min syster, då är jag lugn. Inför er vill jag ännu en gång fråga hennes förolämpare, om han vill återtaga sina lögner och offentligen göra afbön för sitt skändliga beteende. Vill han detta, då är allt det förflutna glömdt, och vi kunna vara vänner som förr.

— Men hvem är han då? frågade flere röster.

— *Det är jag!* utropade Jacques med klingande stämma och sprang upp.

Han stod midt i skaran med högturen panna och stolt blick; på hans kinder vexlade rodnad och blekhet, hans ögon blixtrade och den hand, med hvilken han strök undan sitt orediga hår, darrade konvulsiviskt.

— Han! sorlade hela hopen, han — barnet!

— Nu är det min tur, sade Jacques med våldsamt upprörd stämma, nu är det tid, att andra parten höres.

En nedrig bedragare har sökt narra er — jag har icke beljugit hans syster — allt, hvad jag sagt, är sanning: Anna Dahl är min älskarinna.

— Tig! afbröt Karl med dundrande röst och hotande blick. Jag har ej slutat ännu, jag har ännu några ord att tillägga. Ja, mine herrar, han har nyss erkänt det: det är *han!* Det är en af desse präktige herrar, som göra anspråk på att kallas "ädlingar" och äro knappast män af heder! Det är en af dessa lyckans skötebarn, som tro sig vara egare af hela världen, som anse sig ostraffadt kunna trampa allt heligt under fötterna. Betrakten honom! Så ser en nutidens riddersman ut. Men — jag förifrar mig; jag hade beslutit att ej låta det komma derhän, men det är ej alltid lätt att behålla sitt lugn. Nå väl, jag frågar dig nu för sista gången i närvaro af dina och mina kamrater, som skola döma mellan oss: Tillstår du, att du baktalat min syster?

— Nej, svarade Jacques trotsigt.

— Tillstår du, att hon är ren som nyfallen snö, att hon aldrig bevärdigat dig med sin vänskap, och att du sagt så, endast för att på henne utkräfva en lika grym som usel hämd?

— Nej.

— Vill du inför detta sällskap bedja mig om förlåtelse för den skymf, du tillfogat oss?

— Nej, aldrig i evighet! skrek Jacques med raseri och slog knytnäfven i bordet.

Ett ögonblick betraktade Karl sin motståndare med en blick af ovilja och förakt, vände sig derefter till de kringstående och sade:

— J hören sjelfve hans nekande. Nu kommer jag till er och ber er afgifva er dom, men betänken er noga, innan J uttalen den. Kommen i håg, att mycket beror derpå. Nå väl, svaren mig nu enligt samvete: Ansen

J, att min syster är skyldig till det lättsinne, för hvilket Jacques Sternheim anklagat henne?

Det blef tyst i salen — så tyst, att man nästan kunnat höra slagen af Karls upprörda hjerta. Slutligen skallade ett dånande nej!

En glädjeblixt upplyste Karls ansigte.

— Således sätten J ingen tro till allt, hvad Sternheim utspridt och förtalet vidare utbasunat?

— Nej!

— Tack — o tack! utbrast Karl med den djupaste rörelse och räckte mot kamraterne sina båda händer, hvilka hjertligt trycktes. Tack för att ni återgifvit mig min systers goda namn — den gåfvan skall jag aldrig glömma. Varen visse, att denna stund aldrig går ur mitt minne — låten mig få vara er vän, efter som jag redan är eder gäldenär — låten den ringa gåfvan af min varmaste vänskap i någon mån uppväga, hvad J i detta ögonblick gjort för mig, och jag skall vara så nöjd och lycklig. Ack, jag visste nog, att J skullen vara rättvis! Jag hade icke misräknat mig på er — tack för det, mine käre vänner!

Jacques hade knappast hört de ord, med hvilka Karl betygat sina vänner sin tacksamhet. Han tänkte endast på, att han var öfvervunnen, förödmjukad, skymfad, att han blifvit offentligen utpekad som lögnare, och att man skulle skratta ut honom liksom en skolpojke, som fått bannor — vreden bemäktigade sig med oemotståndlig makt hans själ, och knappast vetande hvad han gjorde, slungade han sin ena handske för Karls fötter och utbrast förbittrad:

— Ni måste slåss med mig!

Karl vände sig om förvånad och mönstrade den ursinnige med en lugn blick.

— Ni glömmet, baron Sternheim, att den tid är förbi, då man afgjorde tvister med slagsmål. Vi lefva i upplysningens tidevarf, då näfrätten länge varit afskaffad. Dessutom höra ju icke edra och mina enskilda angelägenheter hit; de få uppgöras sedan.

— Ni är feg, därför undviker ni en strid! stamade Jacques, blek af ilska.

Karl svarade endast med en medlidsam axelryckning.

— Usling, försvara dig! skrek den rasande ynglingen och ville kasta sig öfver sin motståndare, men kände sig bakifrån fasthållen af flere armar. Förgäfves sökte han att slita sig lös.

— Inga våldsamerheter! sade Karl med bestämdhet, och uppmanade vännerna med en befallande åtbörd att lösgifva fången. Om *han* förgår sig, vilja *vi* icke göra det. Första villkoret för att kunna beherska andra är att kunna beherska sig själf. Låten honom gå — hvad han och jag hafva otaligt med hvar andra, uppgöres bäst, när vi icke hafva så många vittnen.

Vännerna åtlydde uppmaningen. Jacques stod några ögonblick midt emot Karl; han ville tala, men orden dogo på hans skälfvande läppar. Slutligen framstötte han ett ursinnigt: "Jag hatar dig!" banade sig derpå väg genom den tätt packade skaran och försvann.

Karl såg efter honom med en lång blick.

— Ungdomsblod och ungdomsmod — stackars gosse! sade han vemodigt. Mycket får du lida, innan allt slagg kokat öfver och runnit bort.

— En sådan byting att vara rasande, sade en af åskådarna.

— Han var som ett rytande lejon, tillade en annan.

— Åh, han lugnar sig nog, när han i ensamheten får tänka på saken, förmodade en tredje.

— Ja, jag vill hoppas det, sade Karl med en suck. Men jag behöfver lugn och ensamhet, jag också. God

natt, mine vänner! Tack, ännu en gång tack för er dom! I morgon, då mina nu skakade själskrafter kommit i jemvigt, återgå vi till vårt vanliga lif och glömma hvad som passerat denna afton, hvilket jag ju icke behöfver bedja er att förtiga. God natt!

Han nickade vänligt, skakade allas händer och gick.

— En ovanlig man! utbrast Karlstedt, sedan Karl gått. Jag hade ej trott honom vara sådan!

— Vi ha alla misskänt honom mycket, inföll Gollner. Hädanefter må ingen understå sig att smäda "pedanten".

— Det skall bli en heder att få vara hans vän, sade von Hitzig ifrigt.

— Ja, ja, vi vilja alla blifva hans vänner! ljöd det från hela skaran.

Och med denna vackra föresats åtskildes de.

Efter stormen.

Karl hade aflägsnat sig för att i stillhet få i minnet genomgå aftonens händelser. Det var en stjernklar vinterqväll; månen tågade majestätiskt fram öfver det ändlösa himlafältet, och dess matta sken tycktes strö tusende blixtrande diamanter öfver det hvita snötäcket. Karl vandrade fram genom stadens gator och snön knarade under hans steg. En lång stund stod han på Dombron och blickade tankfull ned i det svarta vattnet, innan han styrde sina steg hemåt. Då han stampat snön af sig på trappan och höll handen på låset för att öppna, såg han, att ljus ännu brann i Annas rum.

— Ah, hon är vaken, tänkte han och stod en stund eftertänksam. Äntligen hade han fattat sitt beslut.

— Hon skall ingenting få veta, sade han för sig sjelf. Barnet är lyckligast, så länge det onda endast finnes till i andras erfarenhet.

Han öppnade förstugudörren och ämnade inträda i sitt rum, då han hörde Anna med darrande röst fråga:

— Är det Karl?

— Ja.

— Kom in till mig — jag vill tala vid dig.

Förundrad efterkom han uppmaningen. Den unga flickans ögon voro röda af gråt, men då Karl visade sig, strålade ett barnsligt leende genom tårarne, hon lindade sina armar om hans hals, lade hufvudet på hans axel och hviskade:

— Tack, Karl, tack!

Öfverraskad ville Karl draga sig till baka, men Anna var icke så lätt afspisad.

— Du söker fåfängt att förställa dig, sade hon med triumferande ton. Bernard Anker var nyss här och berättade mig allt sammans — jag vet, att jag har dig att tacka för så mycket, så mycket — o, Karl, hvad menniskorna dock kunna vara elaka! Och detta af Jacques! Jag har icke förtjenat ett sådant uppförande af honom.

— Ah, du vet det då redan? sade Karl missnöjd. Jag hade eljes tänkt att icke säga dig något.

— Stygge! Unnade du mig inte en orsak att älska dig dubbelt mer än jag gjorde förut? hviskade hon och gömde sitt rodnande ansigte vid kusinens bröst.

— Goda flicka! Är det så, då är jag ej missnöjd öfver, att du fått veta hemligheten, sade Karl med värma och tryckte en broderlig kyss på hennes oskuldshvita panna.

— Gå nu, Karl — gå nu! återtog Anna, i det hon lösgjorde sig och med mildt våld sköt fosterbrodern bort. Gå! I morgon få vi vidare talas vid. God natt!

Efter uppträdet på nationssalen hade Jacques rusat hem i ett tillstånd af den häftigaste förbittring, reglat sin dörr och kastat sig på soffan. Det brusade och sjöd i hans inre; aldrig hade han blifvit så djupt kränkt, aldrig någonsin skulle han kunna försona sig med den, som varit orsak till denna kränkning. I sin hetta betänkte han icke, att den lexa han erhållit, var väl förtjent. Att han i sina kamraters närvaro blifvit tillfogad en dödlig förolämpning, det var hufvudsaken; om den var rättvis eller ej, det gjorde det samma. Hans harm mot Karl förminskades därför icke det ringaste. Han hvälfde skyhöga hämdplaner i sitt hufvud, den ena utförbarare än den andra; han visste blott ett: att Karl Birgersson hade förödmjukat honom, och att han följaktligen *måste* straffas. Men huru? Det ena förslaget

förkastades efter det andra; slutligen tröttnade Jacques vid att tänka. Han sprang upp, fattade en penna och skref till sin far följande rader:

”Min far!

Jag skrifver detta i ett tillstånd af den vildaste harm — handen darrar, så att jag med möda kan föra pennan. Jag har blifvit skymfad inför mina kamrater, man har lextat upp mig som en skolpojke och skrattat ut mig — i morgon skola alla peka finger åt mig. Huru det tillgått, kan jag ej nu beskrifva; nog af, den som tillfogat mig denna förolämpning är — Karl Birgersson. Pappa känner den gunstig herrn förut. O, om jag åtminstone kunde få taga hämd på honom, den uslingen, som skändat mitt namn och — nej, jag förmår ej skrifva längre — jag kan icke beherska mig, jag kan icke handla med lugn och klokhet.

Kom hit, älskade pappa, och hjälp mig straffa den förmätne; sjelf kan jag det inte. Kom, men *snart!* Annars förgås jag af otålighet och hämbegär.

Jacques.”

Detta bref lät han genast afsända.

Under den vecka, som förgick, innan Jacques fick emottaga faderns svar, hade han god tid till eftertanke. Nu, då den häftiga vreden ej längre beherskade honom, kunde han lugnt granska sitt eget och Birgerssons uppförande på den minnesvärda aftonen, och nu kunde han ej underlåta att finna, huru orätt han sjelf haft. Men detta minskade ej hans ovilja mot Karl. Jacques var af naturen stolt och kunde minst af allt lida att se sig tillbakasatt af en vanbörding, och nu hade en sådan till och med vågat ge honom en lexa — och det i hans kamraters och beundrares närvaro! Jacques tyckte, att han för sin heders skull ej kunde förlåta Karl detta.

Dessutom förargade det honom, att Karl vid det stormiga uppträdet visat en så makalös sjelfbeherskning, under det han sjelf genom sina våldsamma utbrott af vrede nästan gjort sig löjlig, såsom han efteråt fann.

— Om han åtminstone öfverilat sig en enda gång eller blott visat en skymt till förbittring! tänkte Jacques. Men nu var han fullkomligt lugn, och det kan jag icke skryta öfver. Sådana der fullkomliga menniskor borde aldrig finnas till — de åstadkomma bara förargelse.

Ändtligen kom baron Sternheims svar. Det hade följande lydelse:

”Min käre Jacques!

Jag blef, såsom du lätt kan förstå, minst sagdt förvånad vid att emottaga ditt bref. Du tyckes hafva skrivit det under inflytande af en häftig sinnesrörelse. Också behöfver man väl ej fatta det efter bokstafven. I första hettan har du troligen öfverdrifvit det skedda.

Hvad har då händt?

Birgersson skulle hafva skymfat dig i hela studentkårens närvaro — han, den lugne, orubblige mannen, som ännu aldrig förgått sig? Undra icke på, att en sådan uppgift förefaller mig besynnerlig. Och om man också antager, att så skett — hvilket alldeles icke är nödvändigt — så är du förmodligen ej heller utan skuld. Karl Birgersson kan ej begå en så himmelsskriande orättvisa, att han offentligen skymfar en, som aldrig brutit honom emot. Vare härmed huru som helst, infinner jag mig i Upsala, så snart jag kan, för att taga reda på förhållandet; nu hindra mig angelägna göromål att resa. Det återstår ej så lång tid till terminens slut; då är jag i alla händelser hos dig. Om jag icke kommit till Upsala inom tvänne veckor, så får du skriftligt underrätta mig om det, som tilldragit sig. Hvad som än har passerat, hoppas jag, att du icke tagit något steg, som kan kasta skugga på ditt ädla namn eller fläcka din vapen-

sköld; den är din dyrbaraste egendom och bör såsom sådan noga vårdas. Jag blefve oblidkeligt sträng mot dig, om jag finge erfara, att du låtit den taga skada.

Nog nu om detta ämne.

Din mor helsar dig mycket; hon har hela vintern varit sjuklig och reser till Södertelge för att bada, när sommarsäsongen börjar. Hon har förmodligen redan rest, när du kommer till Helmersborg. Constance helsar dig också; hon har skrivit en särskild biljett och lagt in i min. Hennes lynne börjar göra mig många bekymmer; hon är otålig, nyckfull och tål hvarken sig sjelf eller andra. Kammarjunkar Örnghjelm är på Helmersborg för att andas landtluft — och kanske äfven i annan afsigt. Han är den, som är mest utsatt för Constance's nycker, men han är också den, som lättast fördrar dem.

Jag hinner ej skriva mera — postbudet väntar. Farväl, Jacques! Sköt dina studier med flit, afhåll dig från dåliga sällskap, försök att så mycket som möjligt lefva i fred med dina kamrater, och, framför allt, betänk att du är en *ädling* — sök att rättfärdiga detta namn, och jag skall en gång kunna ega rättighet att vara stolt öfver dig.

Albert Sternheim."

Detta bref läste Jacques tre särskilda gånger, utan att kunna spåra, det hans afsigt att uppreta baronen mot Karl var vunnen. Brevet var lugnt och bar samma prägel af rättvisa och opartiskhet som hela baronens väsen. Jacques insåg, att han hade misräknat sig på sin far.

— Birgerssons parti skall han troligen taga — icke mitt, så mycket ser jag då, tänkte Jacques orolig. Jag riktigt ångrar, att jag skref det der dumma brevet, men hvem kan beherska sig jemt. Hu, jag riktigt ryser, då jag läser dessa ord: "Jag blefve oblidkeligt sträng mot dig, om jag finge erfara —"

Jacques var icke nöjd med sig sjelf; för andra gången grep ångern med sin jernhand kring hans hjerta.

Han steg upp samt ämnade under en promenad i fria luften svalka sitt upphettade blod; då fick han sigte på Constance's bref, som förut undfallit hans uppmärksamhet. Det innehöll blott dessa rader:

"Broder Jacques!

Var god och lemna mamsell Anna Dahl inneliggande biljett — du vet, henne, som du i dina bref så ofta talat om. Var icke nyfiken på dess innehåll; jag skall säga dig så mycket: det är ingenting, som rör dig.

Constance."

Jacques tummade en liten biljett, som bar den korta påskriften: "Anna."

— Ett märkeligt påhitt! tänkte han förtretad. Hur känner min ämbla syster till Anna? Aha, jag förstår; hon vill genom Anna korrespondera med sin kärälsklige Karl; jag märkte nog, att det der herskapet idkade kärlekshandel, medan han var min informator; jag skulle, gudbevars, ingenting få veta, men — små krukor ha också öron! Så, att jag får tienstgöra som *postillon d'amour!* Nå ja, troligen innehåller detta bref Constance's sista afskedsord till honom, och — jag skall väl lemna fram det. Jag har icke hjerta, att beröfva honom en smärtssam stund. Man skall löna ondt med godt, säger skriften — ha, ha, ha!

Han lade brefvet i ett nytt kuvert, skref derpå fullständig adress och lät det framföras af lokalpost.

Samma afton mötte han Karl på gatan. Han kände, huru han rodnade, och vände sig ovilkorligt bort, utan att helsa.

Karl hade helsat, vänligt och gladt som vanligt.

Anna.

"Blomman är min vän,
Svek mig aldrig än,
Oskuld bor i hennes öga ..."

sjöng Anna med full och klar röst, då hon en härlig vårmorgon hoppade från den ena rabatten till den andra i den lilla trädgården och samlade i hop de vackraste blommor, hon fann, till en smakfull bukett.

— God morgon, kära barn! Du qvittrar ju som en riktig liten lärka, ljud Karls röst bakom henne. Hon vände sig om, neg spefullt och sade:

— Såå, farbror tycker det? Fy, du otäcka Karl, om du kommer med det der odrägliga "kära barn" en gång till, så får du också heta "kära farfar" i all din dar, kom i håg det. God morgon vackert annars!

Hon räckte honom sin lilla hand, den han varmt slöt i sina.

— Nå väl, jag skall väl lofva bot och bättring då, sade han leende. Men fortsätt nu med din sång, kära b... ofink, du drillar ju som den värsta operasångerska.

— Fy då, det var en stygg liknelse. Då är jag hellre bofink. Men nu slutar jag väl ändå med mitt qvintilerande, sedan jag fått någon att prata med — jag skall säga, jag sjunger just inte så mycket annars, men när jag kom ut nyss och såg, hur våren hade klädt med löf öfverallt och hur marken hade gjort sig grön, och hörde foglarnes muntra visor, då kunde jag för min död inte tiga, utan måste gala med — ja ja, skratta du! hvar fogel sjunger efter sin näbb. Men nu, se'n du kom, är det der poetiska anfallet borta, och jag vill hellre prata.

— Ja, jag hör det. Du har en talande tunga. Men hvem skall ha de der vackra blommorna?

— Gissar du inte det? sporde Anna förvånad.

— Nej.

— Allvarsamt?

— Allvarsamt.

— Nå, då säger jag det heller inte. Men så mycket kan du få veta, att det är en stygg, elak pojke, som jag likväl håller mycket af.

— Hvem kan det vara? Bernard Anker kanske?

— Är han elak, han?

— Eller Jacques Sternheim?

— Håller jag af honom, jag?

— Då vet jag inte.

— Dummerjös! Men om jag säger, att det är en som i dag fyller tjugu tre år — vet du då?

— Ah, utbrast Karl öfverraskad, det hade jag glömt.

— Jag har den äran att gratulera, sade Anna leende, i det hon gick tre steg till baka, neg och räckte fram sin bukett med komisk värdighet.

— Tack, Anna lilla, tack! Du är bra snäll, som kommer i håg mig.

— Kommer i håg dig? Skulle jag inte göra det, fast än du inte gör det sjelf, sade Anna, hälften förtretad, hälften skrattande. Ja, Gud tröste oss för er lärde! Det ginge på tok med er, om ni inte hade någon, som tänkte för er.

En stund samtalande de båda kusinerna glädt och obesväradt; Anna var munter och barnsligt naiv som alltid, och Karl måste hjertligt skratta åt hennes lustiga upptåg. Anna var en täck uppenbarelse: det låg en hurtighet och morgonfriskhet öfver hennes väsen, som var obeskrifligt intagande; då hon log, såsom hon ofta gjorde,

spred sig ett skimmer af älsklig barnaglädje öfver det vackra ansigtet. På den höga, hvita pannan tronade oskulden i sitt majestät, mildhet och förstånd talade ur de härliga djupblå ögonen, och hela hennes sätt, hennes uppträdande var ungmöns, som med gladt hjerta träder ut i verldslifvet från en solbelyst barndom. Det onda hade ej ännu hunnit fördunkla den skära hvitheten hos denna sköna själ.

Karl betraktade sin fostersyster med beundran, blandad med stolthet. Aldrig hade hon förefallit honom så rik på behag, som denna morgon. Hon var tjusande i sin omedvetna fägring. Karl följde uppmärksamt hvarje hennes rörelse och lyssnade med verklig njutning till hvarje ord, som klingade från hennes rosenläppar. I det rena, oskuldsfulla, naturfriska, okonstlade barnets närhet intogs han af en känsla, liknande andakt. Han skulle velat falla ned och tillbedja, om icke hennes glada skämt, hennes muntra löje återkallat honom till verkligheten.

Han försjönk i djupa tankar.

— Anna, sade han slutligen, du minnes kanske, att du i ett af de bref, jag fick från dig på Helmersborg, beskref din dåvarande sinnesförfattning på ett underligt sätt. Du talade om en hemsk beklämning, som beherskade dig; du förstod dig icke själf — ditt hjerta sammanpressades af en underbar, qvalfull oro — men nu är den skingrad, eller hur, lill-Anna? Jag har många gånger förut tänkt fråga dig derom, men det har aldrig blifvit något af — jag vet icke hvarför.

— Nu tyckes mig den frågan alldeles onödig, min värde herr kusin, svarade Anna leende. Ser jag ut, som tärdes jag af en hemlig smärta? Nej, min käre herr magister, jag är länge sedan fri från den der maran, som plågade mig. Den lemnade mig i samma ögonblick, som *du* kom hem.

Hon tryckte sakta sin fosterbroders hand med ett solvarmt småleende.

— Du lilla älskade toka! sade Karl och smekte hennes mjuka hand. Du är således belåten med att ha mig åter?

— Så frågvis! Ett så dumt spörsmål svarar jag inte på, genmälde Anna med en min af älskvärdt trots.

— Ack, säg det ändå! Det är så roligt att veta sig vara afhållen och efterlängtd.

— Nå väl, då skall jag tala om för dig en upptäckt, som jag gjort på senare tiden: att det endast var af längtan efter en viss person, som jag under en tid var så svårmodig — men låt oss nu icke tala om sådant der lappri; låt oss välja ett gladare samtalsämne, t. ex. promotionen i sommar, när jag får se min käre farfar med lagerkrans kring sin vördnadsvärda, djupsinniga panna — ack, det skall bli en fröjd! Den dagen får du dig visst en kyss, antingen du vill eller icke.

— Lagerkransen måste du med egna händer binda mig, det måste du lofva, sade Karl. Annars plägar det vara fästmöns pligt, men en sådan består jag mig inte, som du vet.

— Är du riktigt säker på det? frågade Anna och såg sin fosterbror forskande i ögat. Hennes röst dallrade så underbart.

— Riktigt säker? upprepade Karl. Hvad menar du med det?

— Karl, du har en hemlighet för mig, återtog Anna med sorgsen ton och fuktig blick. Det finnes något, som du döljer för mig — din syster anses ej längre värd ditt förtroende.

— Anna!

— Länge har jag väntat, att du skulle komma och utgjuta din själ i min, såsom du fordom gjorde — men du har icke kommit. Du är ej mer den samme som förr.

Det har kommit frost på vårt syskonlif — jag känner i mitt hjerta, att många af de skönaste blommorna frusit bort. O, jag har gråtit många bittra tårar — jag har suckat och klagat min smärta för stjernorna, men de ha endast hånlett åt mina tårar — Karl, hvarför har du slutat att hålla af din stackars Anna? Hvad har hon brutit, efter som du fräntagit henne din ömhet? Har då hon så odeladt fått ditt hjerta, att inte den minsta vrå blifvit öfrig för din syster.

— Anna, jag förstår dig icke, sade Karl förvånad och upprörd. Dina anklagelser äro lika sårande som oförtjenta. Du klagar öfver brist på ömhet hos mig — om du verkligt menar allvarligt med denna beskyllning, så får jag säga dig, att du helt och hållet missförstått mig — du känner mig icke. Jag kan icke smeka och kela och skylta för verlden med mina känslor — de bo djupt ned på botten af mitt hjerta och äro just därför så mycket varaktigare. Min ömhet visar sig icke i ord — gif mig ett tillfälle att tjena dig, och jag skall visa min ömhet i handling. Sådan är jag — andra må fritt pråla med sina granna fraser och sina ömma smekningar, må hända känna de lika varmt för det, trots det eviga slöseriet med värma — kärleken är ju eller borde åtminstone vara en källa, som aldrig utsinar — men jag vill hellre vara en *handlingens* man och hatar allt känslöspjunk, som icke anstår en man. Hvad dina öfriga anspelningar beträffar, är jag säker om, att du icke förstår dem sjelf: de voro endast uttryck af din öfverretade sinnesstämning, och betyda ingenting.

— Ack, förlåt mig, käre — förlåt! bad Anna så bevekande. Jag har gjort dig orätt, mycket orätt, jag inser det nu, och hvad ännu värre är, jag har gjort dig ondt. Jag vet ibland inte hvad jag säger, jag är bitter och elak mot hela verlden och tål mig inte sjelf. ”Sådan är jag,” sade du nyss. Du har en rätt stygg och

mycket oförståndig syster, som du kan ha många skäl att bli ond på, men som du måste öfverse med, om du inte vill se henne olycklig. Ack, hur kunde jag förgå mig så! Hvad har jag för skäl att påstå, att du inte håller af mig! Har du inte för kort tid sedan gifvit mig ett lysande bevis på din kärlek! Hur kunde jag glömma din affär med baron Jacques! Se det var en *handling* — ack, förlåt mig, älskade broder, jag blir inte lugn förr än du säger, att du glömt mina bittra ord — jag hade visst icke sagt dem, men det kommer så der öfver mig ibland, ser du. Och så har jag på den senare tiden varit så ledsen: jag har gråtit, tills jag trodde att hjertat skulle torka till samman — och det var ett bref, som förorsakade mig så mycken smärta. Vill du läsa det? Se här, jag bär det alltid på mig -- det är nästan oläsligt, så har jag vattnat det med mina tårar — se här!

Hon räckte Karl ett tillskrynkladt papper, steg upp från gräsbänken, der de båda vännerna suttit och skyndade bort.

Det gick en darning af onämnbär förfäran genom Karls lemmar; det stack våldsamt till i hans hjerta, det svartnade för ögonen och han måste öfverskygga dem med händerna. Han hade igenkänt Constance's stil.

Det nästan läkta såret höll på att åter gå upp.

Slutligen vek han upp brefvet och läste med möda följande:

"Det är natt och jag sitter vid mitt öppna fönster. Ute hviner stormen; våldsammare rasar dock den frätande smärtan i min trötta själ; mörker höljer nejden — mörkare är det dock i mitt arma hjerta. Der ute sprider åtminstone månen sitt sorgliga sken, då han någon gång tittar fram mellan sönderbrutna skyar; men *der inne* är evig natt.

Tro dock icke, att det är *sorgen*, som förtär mig. Sorgen kan endast betvinga låga och fega själar utan

stolthet; men *jag* är icke feg, icke svag. Jag är deremot kanske för mycket stolt.

Nej, det är vreden eller jag vet icke hvilken afgrundsande, som beröfvar mig mitt lugn och min frid. Ja, jag är ond på hela världen, på *honom*, ni vet hvem jag menar, på mig sjelf, på er — på allt, på Skaparen sjelf, om det finnes någon sådan. Ibland tror jag fullt och fast, att ingen Gud finnes till. Jag har en gammal välmenande f. d. guvernant, en af dessa menniskor, som jag hatar för deras fullkomlighets skull, som kallar mig ett beklagansvärdt, förvilladt barn, då jag, drifven till det yttersta af min själs plågoande, med förtviflan utbrister: "Det finnes ingen Gud!" Hon kan ännu *tro*, hon. Jag afundas henne. *Jag* tror på ingenting. Det har en sträng sprungit på mitt hjertas strängospel; sedan dess har all harmoni i min själ varit störd, och nu, nu jaga tonerna hvar andra i vild förvirring.

Tror ni icke, att det ursprungligen har funnits åtminstone *något* godt hos hvarje menniska? Så har jag trott. Men med mig är det ej längre så: allt det goda, som möjligen funnits hos mig, är borta — jag är en furie, ty jag hatar alla och allt; jag är värre än en furie, ty jag hatar mig sjelf.

Se der en naturtrogen målning af Constance Sternheim. Dagarne äro ej många, skuggorna dess flera — det är ett nattstycke utan månsken.

Men, hvad kan det intressera er? Jag känner er ju icke, ni ej heller mig; vi hafva aldrig sett hvar andra. Jag föresatte mig att skrifva er till — om *honom* och er sjelf — det var en nyck. Och så kommer jag i stället med långtrådiga och dumma sjelfbetraktelser, som troligen redan lullat er till sömns! Jag rår ej därför; förlåt mig, om det är er möjligt! Här efter vill jag endast tala om det, som rör er och honom.

Ni går att förena er med en man, som jag älskat.

Märk väl: jag sade *älskat*; jag gör det ej mera. Hvad som varit mellan honom och mig, finnes icke nu; bandedet är våldsamt afslitet, och det fröjdar mig, att det är jag, som gjort det. Men hvartill tjenar det, att trötta ut er med skildringen af det förflutna? Han har väl i alla fall någon öm stund för er vidt och bredt utlagt den sorgliga historien, och dervid icke sparat sin f. d. älskarinna. Men det är mig likgiltigt — hvad *ni* tänker om mig, bekymrar mig så föga. Nog af: den man, jag försmått, tar ni till make, såsom jag förmodar, med uppräcka händer.

Hur vet hon det? tycker jag mig höra er fråga. Hur känner hon till vår kärlek?

Jag *vet* ingenting — ingen har sagt mig något, hvarken om er eller er herr kusin. Men jag *anar*. Det är något inom mig, som säger, att J bägge hafven långt till er gemensamma bröllopsdag. J måtten passa hvar andra bra; jag är säker om, att J skullen kunna blifva lyckliga. Lyckliga — ha! Jag vill icke profanera det heliga ordet. Låga själar och dumma, beskedliga kräk utan passioner kunna icke njuta någon verklig lycka. Ett lugnt hvardagslif, utan häftiga omstörtningar och utan bekymmer, försötadt af en ljum, vattenaktig s. k. kärlek — se der hvad de mena med sällhet. Därar, jag ömkar er!

Jag önskar er ej lycka till er förening. Emottagen här mina bästa välönskningar: måtte splitets och tvedrägtens andar omsväfva er boning; måtte hatet och sorgen utdrifva alla milda fridsgenier ur ert hem och omskapa det till ett helvete på jorden; måtte ni snart finna, huru svart den människosjäl är, af hvilken ni skulle utgöra en hälft, och må han likaledes inse, att han är förenad med en qvinna, vid hvilkens sida han skall dö af lednad. Mina förbannelser skola förpesta luften kring er, J skolen inandas dem och de skola frä-

tande lägga sig på edra hjertan. Här, sittande på min jordade lyckas grafhög, vill jag säga er mitt sista hånande farväl, och sedan — sedan går vår väg åt olika håll. Om ni och han sedan en gång i lifvet skulle möta Constance Sternheim, så är hon för er en främmande person, med hvilken J ej hafven det ringaste gemensamt. Så till vida äro vi skilda. Men i lust och nöd, i lif och död skall dock min bild omsväfva er och ställa sig mellan er, som engelen med brinnande svärdet, och hotande påminna er, att J hafven en fiende, som ända in i döden skall hata er bägge.

Blifven sedan lyckliga — om J kunnen. Farväl!

Constance Sternheim."

— Förfärligt! mumlade Karl. Hon har rätt: hon är värre än en furie. Men låt se — hvad är detta?

Nedanför det han nyss läst, varseblef han några rader, som tydligen voro skrifna senare än det föregående. De lydde:

"För något mer än ett år sedan skref jag detta bref. Det blef icke afsändt — jag vet inte af hvilken orsak. För några dagar sedan varseblef jag det i mitt skrifbord och fick det infallet, att sända er det som ett minne af mig. Håll till godo! Det vore synd, att beröfva er en sådan. Jag är säker om, att ni skall skratta rätt hjertligt, då ni genomläser den. Jag tillåter er det gerna. Den tiden, jag skref det der — det är nu mycket länge sedan — var jag verkligen så der beskaffad till sinnet. Jag *menade* hvarje ord, som jag skref. Det är otroligt, men sannt.

A propos: har ni inte en kusin, som heter Birgersson? Jag vill minnas, att han var informator der hemma för några år sedan. Jag trodde en tid, att han och ni skulle blifva ett par, men händelsevis har jag nu fått höra, att han inte vill ha er. Jag gratulerar er dertill.

Således blef denna min aning också gäckad. Jag gläder mig deröfver för er skull. Blomsterströ ruinerna af era krossade förhoppningar, uppstäm ett gladeligt jubilate och sök er en annan hjertevän, det är mitt råd. Så firar ni bäst edra saligen hänsomnade illusioners begrafning.

Efter som er kusin konditionerat på Helmersborg och således väl har en smula intresse för sitt förra husbondfolks angelägenheter, så kan ni säga honom, att man der i trakten mycket talar om deras äldsta dotters förlofning med en kammarjunkare Örnholm. Jag tror nästan, att ryktet denna gång talar sanning.

Helmersborg den 7 Mars.

Constance Sternheim."

— Fy, så afskyvärdt! tänkte Karl med harm, då han slutat läsningen af det hånfulla brevet. Huru grymt! Det är som om hvarje ord vore skrifvet med gift — hon måtte hafva doppat pennan i sitt eget hjerta. Och henne, denna jernhårda, förfärliga qvinna har jag älskat! Om det förr funnits en gnista kvar af min böjelse för henne, skulle den från detta ögonblick vara slocknad. Aldrig hade jag kunnat blifva lycklig som hennes make, om också en ömsesidig kärlek kunnat göra oket dragligare. Och den arma Anna! Hvad ondt har väl den englagoda flickan gjort henne för att så hånas och marteras? Det goda barnet — hon håller bra mycket af mig? Är det systerkärlek?

Han stod en stund försänkt i djupt begrundande. Slutligen tycktes han raskt fatta sitt beslut; han gömde brevet och gick för att uppsöka Anna. Men en hel vecka förgick, innan de kunde träffas mellan fyra ögon, och sålunda såg Karl sig nödsakad att tills vidare uppskjuta hvad han ärnat säga.

En konspiration.

Veckor förgingo och förhållandena utvecklades föga.

Anna undvek synbarligen att träffa sin kusin ensam och han å sin sida hade upphört att söka ett möte. Då de träffade hvar andra i hvardagsrummet, visade de icke med en min, att något af ovanligare art föregått dem emellan.

Efter upträdet på nationssalen hade Jacques naturligtvis inställt sina besök hos familjen Dahl. Maria förundrade sig mycket öfver hans uteblifvande, men upplystes slutligen af Karl om anledningen dertill. Den ömma modern fasade för den fara, hennes unga dotter endast genom fosterbroderns ädla nit undgått, och tackade Karl tusen gånger med innerlig rörelse för den tjänst, han gjort henne.

Bernard Anker såg med hvarje dag huru hans älskade Anna allt mer och mer hängaf sitt unga hjerta åt kusinen. Sjelf visste hon af ingenting — hon slumrade ännu barnets lugna okunnighetssömn. Men ehuru Bernard tydligt insåg, att hon en dag skulle komma att älska Karl, uppgaf han dock ej hoppet.

— Ännu är det kanske endast ett barnsligt tycke, tänkte han. Så länge Karl icke besvarar hennes känslor, är jag lugn. Men om han en gång skulle komma att göra det — nå väl, hvad återstode för mig annat än att lyckönska dem, om ock hjertat blödde dervid? Han är ju så god, så utmärkt och förtjenar så väl denna lycka. Jag deremot är för obetydlig att vinna en sådan skatt. Må han då ega henne! Jag skall med lugn och undergifvenhet se henne vid min bäste väns sida.

Så stor var hans trogna tillgifvenhet och beundran för Karl, att han till och med trodde sig utan afsaknad kunna afstå åt honom hvad han mest älskade på jorden.

Jacques' böjelse eller snarare nyck hade deremot hastigt nog upplöst sig. Det var en af dessa betydelselösa flammor, som blossa upp och dö. Mot Karl var han lika ovänligt sinnad som förut. Af honom hade han fått en upptuktelse, som han ej kunde glömma. Då han mötte honom på gatan, gick han honom antingen förnämt förbi med högbyren panna och utan att bevärdiga honom en blick, eller vände han hufvudet mot andra väggen för att slippa se Karls vänliga helsning.

Studierna försummade han lika mycket som förr. I dåliga sällskaper tillbragte han nätterna på källare och biljarder med spel och rummel; vanligen kom han ej hem förr än efter midnatt.

Så fortfor hans lif en tid bortåt.

En dag mot slutet af April satt Karl på en bänk i en af Upsalas promenader och läste i en vetenskaplig bok. Personer gingo då och då förbi honom, utan att han egnade dem någon uppmärksamhet. Men när han fick höra Jacques Sternheims namn ganska högt uttalas, såg han upp: de talande voro Karlfeldt och Gollner, hvilka just i detta ögonblick passerade förbi.

— Jag har länge förargat mig öfver den der Jacques Sternheims öfversittareton, sade Karlfeldt, och har intet emot, att man spelar honom detta spratt. Hvems är idén?

— Det är Hitzigs, skulle jag tro. Han har blifvit . . .

Det öfriga bortdog för afståndets skull. Karls nyfikenhet var emellertid väckt och han beslöt, huru motbjudande det än var, att lyssna till de bägge skälmarne.

Nästa gång de återkommo, blickade han tankfull ned i sin bok och hörde följande:

— Ja så, de äro rivaler! Nå då undrar jag inte på von Hitzig, att han vill qväsa poj kvalpen.

— Men de medel, han väljer, äro allt för stränga, inföll Gollner. Jag fruktar, att han blir störtad för sin hela framtid.

— Ja ja, vi få se — professor X. låter icke leka med sig.

De samtalande vëro åter borta. Karl steg upp med oro tecknad i alla sina drag, lade ihop sin bok och skyndade hem. En stund senare var han på väg till Gollner. Ovanligt nog träffade han honom hemma och ensam.

— Morgens, Birgersson! sade denne och gick emot den sällsynte gästen. Du här! Då kommer du troligen icke utan ärende.

— Du har rätt. Jag begär upplysningar i en sak af största vigt.

— Dem jag med största nöje skall lemna, om jag kan, inföll Gollner och bjöd Karl med en artig åtbörd att sitta ner.

Karl efterkom uppmaningen.

— Jag vill gå rakt på saken, sade Karl. Man har ingått en sammansvärjning mot Jacques Sternheim i afsigt att störta honom. Flere af dem, han kallar sina vänner, äro inblandade deri. Du är en bland dem.

— Hvad är det du säger? stammade Gollner blekande. Det är inte sant.

— Det är sant, afbröt Karl med bestämd ton. Jag fordrar nu såsom vilkor för min tystnad, att du noggrant och sanningsenligt inviger mig i konspirationens alla detaljer. Nekar du dertill, så namnger jag dig och ännu en annan för Sternheim, och han vet sedan af hvem han skall fordra upprättelse, i fall jag icke kan hindra dådets verkställande. Bekänner du deremot uppriktigt allt, så lofvar jag vid min ära, att ingen skall få veta, det du varit med om komplotten.

Gollner satt länge förlägen utan att svara. Slutligen frågade han tvekande:

— Hvad är då din afsigt, om du får reda på komplotten?

— Naturligtvis att förekomma den.

— Du? Men du är ju ovän till Sternheim?

— Det hör inte hit. Ja eller nej?

— Nå väl, ja! sade Gollner och tillade inom sig: Du har i alla fall kommit för sent för att kunna verka något. Allt är redan utfördt.

Derpå omtalade han en lång historia om Sternheims förhållande till sina kamrater, huru han beständigt behandlat dem med det tygellösaste öfvermod, äfven dem som voro äldre än han, och att några nu beslutat att straffa honom. Hitzig var hufvudmannen. Hvad han hade för särskild anledning till fiendskap mot Jacques, visste man ej så noga, men man hade gissat, att de voro rivaler om den vackra fröken B—s gunst. Hitzig hade högtidligen svurit att tukta den öfvermodige.

I ett muntert lag hade Jacques en afton uppläst några skämtsamma verser, som han författat. De voro riktade mot en af universitetets utmärktaste lärare, professor X., till hvilken Jacques af okänd anledning hade ett horn i sidan, och innehöllo en stor mängd elakheter och grofva tillmälen, ehuru klädda i en lätt och qvick form. Verserna väckte mycket bifall, och de glade dryckesbröderne bådo författaren att få afskrifter deraf, hvilket han dock vägrade. Men då man bröt upp från festen — glömde han sitt manuskript på bordet. Hitzig anamade det genast och stoppade det i fickan, innan någon märkt hans förehafvande.

Verserna voro skrifna af Jacques' egen hand och undertecknade med hans namn.

Dagen derpå meddelade sig von Hitzig med Karlfeldt och Gollner, samt anförtrodde dem sin plan, att

sända Sternheims nidvisa till professor X. Professorn var känd för att vara en man med häftigt uppbrusande lynne, och skulle nog icke lägga fingerna emellan för den qvicke författaren, som han dessutom hade många anledningar att vara missbelåten med. Hvilka följderna skulle blifva, kunde man icke veta; säkert var åtminstone, att Jacques Sternheim skulle blifva förödmjukad, och det var just hvad som åsyftades.

Förgäfves hade Gollner försökt att afråda von Hitzig från hans företag, men han stod fast vid sitt beslut.

Samma dag hade brevet, som inneslöt den obetänksamma ungdomssynden, blifvit inlagdt i en breflåda. Om aftonen skulle det vara i professorns händer.

Detta allt berättade Gollner för Karl. Denne tackade, förnyade ännu en gång sitt tysthetslöfte och gick.

Klockan var nära fem på eftermiddagen. Några minuter till — och Jacques vore förlorad. Här gälde att skynda.

Karl ilade som en galning genom gatorna, flåsade ut en stund i professorns förstuga och ringde derefter på.

— Tar professorn emot?

— Ja, var så god och stig på.

Med några språng var Karl uppför trappan och stod snart bugande inför den fruktade mannen.

Professor X. var en hög, reslig gestalt med nobelt utseende, mild blick och en massa snöhvita lockar, som svallade fram under den svarta sammetsrökmössan. Han halfåg beqvämt i en länstol, insvept i en vid nattrock med en sjöskumspipa i munnen och en diger foliant framför sig på bordet.

— Stig fram, herre! sade han uppmuntrande. Ni heter Birgersson — inte sant?

— Så är mitt namn.

— Jag tror, man känner sina gossar. Nå väl, hvad är herrns ärende?

— Herr professor, sade Karl något förlägen, jag kommer för att tala med er i ett ytterst ömtåligt ämne, och jag utber mig på förhand ert öfverseende, i fall jag skulle vara för djerf i min bön.

— Nå, hvad är det om? frågade professorn med godhet. Tala ur skägget, unge man! och se ej så häpen ut. Hvad vill ni säga mig?

Karl betänkte, att han spelade ett högt spel, och återfick genast sitt mod.

— Herr professor, det är icke för min egen skull, jag kommit hit. Det är ...

I det samma inkom en betjent med ett bref på en silfverbricka.

— Nå väl, det är ...? upprepade den lärde med ett godmodigt leende.

— Det är för att försäkra mig om detta papper, inföll Karl hastigt, i det han med en blixtsnabb rörelse rök brefvet från brickan, slet upp det för att förvissa sig att det var det rätta, och ref det i små bitar.

Professorn reste sig från stolen och fästade vreda blickar på Karl, som stod framför honom med lugn hållning, och röt med thordönsstämma:

— Herre, hvad skall detta betyda?

— Herr professor! Låt er betjent aflägsna sig, och jag skall gifva er nödig förklaring, sade Karl, utan att darra på rösten.

Professorn gaf tjenaren ett tecken att gå.

— Nå väl, hvad har ni nu att andraga till försvar för ert oförsämnda beteende?

— Förlåt mig, herr professor, förlåt att jag framkallat er vrede. Min afsigt var icke sådan. Om ni vill höra mig med lugn, skall jag med få ord förklara er allt det, som med rätta synes er underligt i mitt upp-

förande. På min heder bedyrar jag, att jag icke kunnat handla annorlunda.

Professorn satte sig åter ned, och syntes bemöda sig att återvinna lugn. Nu berättade Karl från början till slut historien om Jacques' smädeskrift; han dolde intet, undantagande namnen. Ju mera han talade, dess mildare och ljusare blef professors ansigte, dess vänligare blefvo de blickar, med hvilka han betraktade Karl, som talade lågande af hänförelse.

— Herr professor, sade han, sätt er in i den staccars vilseförde gossens läge — skulle ni haft hjerta att stänga alla hans utsigter för framtiden och grusa alla hans förhoppningar om framgång här i verlden, blott för en lumpen visa, som han i sin ungdomliga obetänksamhet diktat? — rår man väl för ibland, om ungdomsblodet kokar öfver? Ack, ni har sjelf varit ung, herr professor, ni vet sjelf bäst, huru lätt man i hettan begår öfverilade handlingar, som man sedan får djupt ångra. Tro mig; den yngling, om hvilken jag talar, är i själ och hjerta ej elak, ehuru dåliga kamrater gjort allt för att förderfva honom — jag är säker om att han djupt ångrar sin förhastade gerning, då han kommer till mognares eftertanke. Det föreföll mig så hemskt, att han skulle falla ett offer för sina ovänners svek — ty ett svek är det ändå. Jag beslöt att rädda honom, kosta hvad det kosta ville — tadlar ni mig därför, herr professor?

— Nej, min vän, visst icke.

— Ni kallar mig "min vän" — vågar jag då hoppas, att ni förlåtit mig?

— Ja, sade vetenskapsmannen med en forskande blick på Karl. Jag förlåter *er*, men med vilkor att ni säger mig smädeskrifvarens namn.

— Aldrig! utbrast Karl med bestämdhet. Förr än jag yppar hans namn, förr må ni då göra med mig hvad

ni vill. Jag är beredd att möta det värsta. Jag har vid min heder svurit att rädda honom, och en hederlig karl brukar fullgöra sådana löften.

— Ni försvarar den der nidskrifvarens sak så eldigt, att man kunde tro er sjelf vara mannen, sade professorn med en ransakande blick.

Karl rodnade af förtrytelse, höjde stolt sitt hufvud och mätte professorn med en blick af sårad stolthet; derpå fattade han sin hatt, bugade sig stelt och drog mot dörren.

— Halt, min herre! ropade professorn efter honom. Hvar ämnar ni er?

— Jag går för att icke nödgas förgå mig mot en förman.

— Stanna, unge man! Förlåt, om jag förolämpade er. Det var ju endast ett skämt. Och till bevis derpå, gifver jag både er och er skyddsling min förlåtelse.

— Tack, o tack! sade Karl med värma och mottog professorns framräckta hand. Allt är då glömdt?

— Allt!

— Gud vare lofvad! Jag behöfde då icke bli menedare.

— Bravo, Birgersson! sade professorn vänligt. Ni är en bra karl — jag tycker om er. Ni kan för framtiden räkna på mitt beskydd. Ni har intagit mig så helt och hållet till er fördel, att jag icke vet hvad jag skulle kunna neka er. Vill ni ha en inbringande sysla? Är ni ärelysten? Jag vill bli er gynnare, och jag smickrar mig med att förmå något. Hvad önskar ni?

— Intet!

— Intet? Ni ämnar väl fortsätta edra studier? Det vore synd, om sådana anlag och ett sådant hjerta skulle gräfva ner sig i den krassa materialismen. Ni måste bli professor, Birgersson.

— Ni smeker min ärelystnad.

— Ni är då ärelysten?

— Mycket — ofantligt!

— Nå väl, då kan jag ju hjälpa er. Hvad vill ni begära af mig?

— Herr professor, värdigas förlåta, att jag icke kan begagna mig af ert vänliga anbud, som jag därför ej sätter mindre värde på. Jag har en gång för alla beslutit att ensam, genom egen kraft, utan någon främmande hjälp, bryta mig väg upp till ärans höjder. Jag vill ej hafva någon annan att tacka för min framtida ställning. Om jag varit född rik, skulle jag gifvit bort min egendom till de fattiga för att en gång kunna säga till mig sjelf: "Du har kämpat och segrat — det är en ärorik kamp, ty ensam och utan understöd har du besegrat alla svårigheter." Ni ser förvånad ut, men detta är min grundsats, som ingen kan rubba. Förlåt mig det, herr professor!

Professorn var djupt rörd; en klar tår tittade fram i hans ögonvrå. Han öppnade armarne för den unge mannen, slöt honom varmt i sin famn och sade med darrande röst:

— Ni är en utmärkt gosse! Kom, låt mig trycka er till mitt bröst — ack, att jag egde en sådan son! Säg, har ni en far?

— Nej! Han dog för två år sedan — på Carlstens fästning.

Professorn studsade och betraktade den unge mannen med deltagande rörelse.

— Stackars gosse! sade han. Får jag bli er far i hans ställe? Eller om ni hellre vill det så, får jag bli er vän?

— Tack! svarade Karl med värma. Den gåfvan mottager jag med glädje. Jag har icke många vänner — lifvet slösar icke med sådana rikedomar — och om

jag får kalla er för min vän, så är jag säker, att jag vunnit mera, än om jag vunnit världens alla skatter — jag älskar och vördar er redan som en far.

— Så må det då blifva dervid. Du blir mig en trogen vän till baka — inte sant?

— I lif och död!

En förtrolig stund.

Tre veckor förflöto.

Jacques' ovänner, i synnerhet von Hitzig, väntade med otålighet att se utgången af den lömska sammanvärjning, som åsyftat att förödmjuka det unga brushufvudet. Men de väntade förgäfves. Ingenting inträffade, som i ringaste mån ändrade Jacques' förhållanden, och man började slutligen tro, att professor X. aldrig emotagit beviset på Jacques' brottsliga lättsinne.

Ingen anade det rätta förhållandet, och Gollner höll obrottsligt det löfte, han gifvit Karl, att icke för någon yppa hans ädla handlingssätt.

Sjelf hade Karl tänkt att helt och hållet behålla den minnesvärda dagens händelser för sig sjelf, men i en förtrolig stund meddelade han dem åt sin käraste vän, Bernard Anker, visst icke för att skryta med sin handling, utan emedan de båda själsförvandterne en gång öfverenskommit att icke hålla något hemligt för hvar andra. Dessutom ansåg Karl hvad han gjort för Jacques såsom något helt naturligt, hvilket hvarje menniska i hans ställe skulle ha gjort; det var ju endast en praktisk tillämpning af det bibliska budet: "Älsken edra ovänner; gören godt emot dem, som eder hata."

Bernard Anker å sin sida, som insåg, att Jacques aldrig genom Karl sjelf skulle få veta, hvem som med så stor egen fara afvändt det stränga, men väl förtjenta straffet för hans ungdomsförseelse, fattade inom sig ett fast beslut att begagna sig af det förtroende, Karl nyss gifvit honom, för att åter skaffa Karl Jacques' vänskap och beundran. Bernard, som sjelf blickade upp till sin

vän som till ett högre väsen, kunde icke lida, att det fans någon, som var fiendtligt stämd mot denne utomordentlige man. Att Karl gerna velat lefva i fred och vänskap med Constance's bror, förstod han nog, men han insåg också, att Karl med sin stolthet aldrig skulle beqväma sig att taga första steget till försoning.

— Jag skall blifva den medlare, som förenar dessa två stolta, pockande hjertan, tänkte han; på detta sätt kan jag ju alltid göra min bästa vän en tjenst.

Efter många fåfänga försök hade Karl äntligen lyckats erhålla ett samtal mellan fyra ögon med Anna. Han återgaf henne nu det bref, genom hvilket sista gnistan af hans ömhet för Constance Sternheim hade slocknat, och i hvilket hon fullkomligt afslöjat sin jernhårda, sjelfviska karakter, sitt högmöd och sitt skoningslösa begär att förtrampa allt, som satte sig till motvärn för hennes tyranni. Han berättade för den lyssnande Anna hela historien om sin nu fullkomligt förbleknade kärlek, och förklarade allt, som kunde förefalla henne gåtligt i hans förflutna lif.

— Då jag kom till Helmersborg, sade han, var jag en af dessa stolta, ofördragsamma andar, som storma fram öfver den vimlande människoskaran och anse som en skam att hafva något *öfver* sig, som tro sig obehindrade kunna sväfva ända upp till solen och envist rusa mot hvarje hinder, som möter dem på deras väg, och hellre stöta hufvudet mot den spärrande bommen, tills de dö, än de bana sig väg *under* den — det gifves en tid i nästan hvarje människas lif, då hon är sådan. Nå väl, då trädde mot mig denna stolta, sköna, strålande Constance och sade: "Jag är här herskarinnan — du slafven! Ödmjuka dig!" Men mitt obändiga sinne reste sig mot dessa förnedrande befallningar, och alltid,

då hon med krossande förakt sökte visa mig min underordnade plats, tillbakaslog jag henne med hennes egna vapen. Det blef en strid på lif och död mellan mig och henne; bägge voro vi starka och tappra — ingendera ville böja sig. Striden slutade dock med hennes nederlag — hon var den första, som böjde sig — hon dukade under, men det var för en annan öfverman — *kärleken*, som under kampen listigt och oförmärkt smugit sig in i våra hjertan. Hon med sin häftigare natur lemnade *sin* känsla fritt lopp, men jag förvisade *min* till de djupaste schakterna i min själ och skulle hafva velat med våld slita den derur, om jag kunnat. En kort tid varade ruset — så kom upplösningen. Jag har redan berättat dig, huru uppvaknandet skedde — jag återvände till hemmet med hennes, den ännu alltid älskades bild i mitt hjerta, och arbetade med brinnande ifver för att en gång äfven i världens och de mest inbitna fördomarnes ögon kunna blifva värdig att kallas hennes make. Då kom det afskyvärda brefvet, som upplyste mig, att det var en hjertlös kokett, som jag älskat, en världsdam utan menskliga känslor, som behagat leka med min frid, och som nu först påminde sig, att dylika plebejiska lek-saker icke anstode henne. Det var en bitter stund, Anna. Men jag repade snart mod igen, och nu — nu är jag fullkomligt botad. Genom mogna betraktelser har jag kommit derhän, att jag helt och hållet förnekar, det jag någonsin älskat Constance. Det var endast ytan af mitt hjerta, som brann. Min böjelse för Constance var icke sådan, som trotsar tid och rum, köld och värma, ljus och natt, lif och död — den var endast, om jag så må säga, *kärlekens förarbete*. Den hade varit häftig och stormande, men den blef icke långvarig. Den liknade en såpbubbla, som, i början liten, småningom utvecklas till en ofantlig storlek och visar de praktfullaste färgskiftningar, men snart brister och återfaller till intet.

— Och nu, Anna, nu vet du allt — nu kan du inte misskänna mig längre, ty nu känner du hvarje fiber af mitt hjerta — dock, det är sant: det fins en liten vråder inne, dit knappast min egen blick vågar intränga; der växer en späd och bäfvande liten planta, som blyg undviker ljuset. Mitt hela hopp är fästadt vid denna unga telning, och *om* den en gång slår ut sina snöhvita blommor, *då*, Anna, då kommer jag till baka till dig för att bedja dig taga vård om henne. Du ser förvånad ut och förstår mig icke, jag ser det nog, och jag vill inte *ännu*, att du skall förstå mig, men en dag, älskade barn, skall jag tala ett tydligare språk ...

Han tryckte en kyss på den rodnande flickans panna, såg henne några ögonblick varmt i ögat och gick.

Men Anna brast i en ström af tårar, glädjens och rörelsens tårar, hvilka föllo som en uppfriskande dagg öfver det beklämda lilla hjertat; och det blef vår der inne, och solstrålarne tände nytt lif i det förstelnade hoppet, och det susade som ett svagt, bortdöende ackord på själens strängar: "Han älskar dig!"

Men snart påminde sig Anna, att hon ännu icke *förstod*, icke vågade förstå — en dag skulle han tala ett tydligare språk, och *då* ...

Ack, det var dock bra härligt att lefva!

En oväntad gäst.

— Men det är ju en fésaga, du berättar mig! utbrast Jacques Sternheim, i det han afbröt sin oroliga gång fram och till baka genom rummet och stannade framför Bernard Anker. Du vet mer än väl, att Birgersson ej har någon anledning att vara så vänligt stämd mot mig, att *han* skulle så der blottstält sig sjelf för att rädda mig — det är omöjligt, säger jag. Det *kan* inte vara sant.

— Säg snarare: jag *vill* inte, att det skall vara sant. Du vill inte stå i någon tacksamhetsskuld till Karl, se der orsaken, hvarför du så ifrigt förnekar min berättelses rimlighet.

Jacques teg, ty han kände med sig, att Bernard hade rätt.

— Det är så vanligtvis fallet bland oss menniskor, återtog Bernard. Sjelfva tro vi oss i stånd till utomordentliga handlingar, men berättas det ett vackert drag om en vår fiende, så äro vi genast färdiga att utropa: Det är inte möjligt, det *kan* inte vara sant! Högmodet och fåfängan förbjuda oss, att *i något* stå efter våra ovänner.

— Du påstår således, att jag är högmodig och fåfäng?

— Ja, åtminstone i detta fall.

— Tack för uppriktigheten, sade Jacques med ett gäckande smälöje och började å nyo sin vandring i rummet. Men hvad är egentligen din afsigt med historien om den der lumpna visan, som åstadkommit så mycket krångel?

— Att derigenom visa dig, huru du misskänt Karl Birgersson, och huru mycket du har att afbedja hos ho-

nom. Du är fiendtligt stämd mot honom, neka ej dertill! Och likväl har du i honom din ädlaste och bästa vän. Ingen mer än han vill dig väl — eller tror du kanske på desse falske lismare, som du kallar dina vänner, hvilka hyckla den uppriktigaste tillgifvenhet och dock helt nyss satt i gång skamliga ränker för att bringa dig på fall.

— Om det är sant, ja ...

— Tror du, att jag är en man af heder? frågade Bernard allvarligt.

— Det har jag intet skäl att betvifla.

— Då svär jag vid min *ära*, så vida denna pant gäller något för dig, att allt hvad jag sagt om Birgerssons högsinnade uppförande är sant. Vill du *nu* förolämpa mig med dina tvifvel?

— Nej, sade Jacques synbarligen upprörd. Ah, det var då sant! Hur har jag inte gjort honom orätt — men ett sådant beteende mot den, som gjort honom så mycket ondt, huru är det möjligt! Jag kan knappast fatta en sådan storsinnet. Han måtte vara en utmärkt man, den der Birgersson, upphöjd öfver allt lågt och småaktigt. Jag skulle vilja vara hans vän.

— Intet är lättare. Ett steg mot honom, och han kommer dig genast till möte med framräckt hand.

— Huru — du menar, att jag ...?

— Skall låta din dumma stolthet fara och bedja honom om glömska och försoning — det menar jag.

— Jag kan ej! utbrast Jacques.

— Men det är din pligt.

— Nå väl — hvad skall jag göra? Jag inser nog, att jag burit mig illa åt mot honom, och att jag vore en feg stackare, om jag läte det fortfara som det nu är; hvad skall jag företaga? Råd mig du, som kan tänka på saken lugnt och opartiskt!

— Din rättskänsla bör här vara den bästa rådgifvaren, sade Bernhard och steg upp. Jag har spelat ut

min roll, nu är det din tur att handla. Förlåt, att jag blandat mig i dina enskilda angelägenheter, men en dag, då du i Birgerssons vänskap skördat frukterna af mitt obehöriga nit, skall du tacka mig därför. Farväl!

Han tryckte Jacques' hand och gick.

Med orolig och tveksam uppsyn vandrade Jacques fram och till baka, under det att på hans vackra, ungdomliga ansigte afspeglade sig den strid, som i hans inre utkämpades mellan stoltheten och hederskänslan. Slutligen hade han dock fattat sitt beslut: han påtog studentmössan och lade just handen på låset för att gå och uppsöka Karl, då dörren öppnades och baron Sternheim visade sig för sin sons bestörta blickar.

Hvilket återseende!

Jacques hade ryggat tre steg till baka och vågade icke lyfta upp ögonen emot sin far, hvilkens plötsliga ankomst förvirrade honom; baronen stod hög och allvarlig framför sin son och lät sin blick sträng och pröfvande hvila på den unge syndarens lågande ansigte.

Det rådde några minuters andlös tystnad.

— Rätt så! ljöd slutligen baronens röst. Med nedslagna ögon och blygselns rodnad på panna och kinder — så möter den förlorade sonen sin far! Du väntade icke att få se mig; du hade hoppats, att straffets och redogörelsens timma ännu skulle låta vänta på sig. Men det går icke alltid, som man beräknat; vedergällningen kan väl stundom dröja, men endast för att, när stunden är kommen, slå ned på den skyldige som en ljungande åskstråle. Min son, jag vet allt!

Det gick en frossbrytning genom Jacques' lemmar. Han ville se upp, men det skuldbelastade hufvudet sjönk tungt ned mot hans bröst; han ville tala, men tungan nekade honom sin tjänst.

— Jag kommer från professor X., fortfor baronen. Innan jag återsåg dig, ville jag höra, med hvilket ansigte jag borde möta dig, om du gjort din far heder eller vanärat hans ädla namn. Då du lemnade föräldrahammet och tog dina första steg på egen hand ute i verlden, uppdrog jag åt min vän, professor X., att i mitt ställe följa dig med en faders spanande blick och tillse, att du icke stötte din fot emot stenen. I dag uppsökte jag honom för att höra, huru han fullgjort detta uppdrag, och han sade mig ord, som belastat mitt gråa hufvud med sorg och skam.

— Min far! afbröt Jacques och sträckte bönfällande sina händer.

— Tyst! Han sade mig, att han sett dig med en brinnande ifver, som om hela ditt lifs mål varit *njutning*, kasta dig in i de mest brusande och berusande nöjen, hvilka knapt förtjena detta namn, med förtjusning rulla dig i dyn och i vild yra storma fram hand i hand med en mängd uslingar, som likt ogräset innästla sig öfver allt och såsom blodiglar suga sig fast vid sitt rof. Är detta sant?

— Ja, stammade Jacques tillintetgjord.

— Han sade vidare, att han med faderlig mildhet bedt dig vända om, innan det blefve för sent, men du hade med trotsigt hån svarat, att du sjelf var herre öfver dina handlingar, och att du icke behöfde någon förmyndare — är också det sant?

— Ja.

— Olyckliga barn! — Vidare rådde han mig att föra dig hem eller ändå längre bort från alla dessa förföriska lockelser, hvilka här lägga snaror för unga vildhjernor, att hafva dig under min egen uppsigt, till dess ungdomsblodet hunnit svalna, och sedan låta dig å nyo pröfva vingarne, men då under tillsyn af en äldre, erfaren vän, som visste, hvar farorna dolde sig. Han sade

sig känna en ung man, som hertill egde alla erforderliga egenskaper, en yngling, som genom sitt ädla, högsinta uppförande förskaffat sig hans djupaste beundran — det var Karl Birgersson.

— Han!

— Ja, *han!* Min vän berättade mig hela den långa historien, och medan han talade, flög en smärtsam tanke som en pil genom mitt hufvud — jag kunde ej längre beherska mig, jag aflägsnade mig skyndsamt, och nu är jag här för att höra, om min aning var sann. Jacques! Svara mig på tro och samvete: hvem var författare till smädeskriften?

Baronens blick hvilade skarp och genomträngande på sonen. Efter en stunds tystnad svarade Jacques med knapt hörbar stämma:

— *Det var jag.*

Ett lyckligt hem.

Mellan den dag, då Karl öppnat sitt hjerta för Anna, och den, då baron Sternheim återsåg sin son, hade något mer än en månad förflutit.

Under denna tid hade lyckan hunnit blifva allt mera bofast i Karls hem; den ömma fostermodern hade äfvenledes fått emottaga hans förtroende, tillsammans med honom beklagat det förflutna och förhoppningsfullt smålett mot framtiden. De utgjorde en intagande grupp, dessa tre enkla, varmhjertade, lyckliga människor, då de om aftnarne möttes i den lilla trädgårdens löfsal till förtroligt samtal, Karl, den ädle ynglingen med barnahjertat och gubbförståndet, Anna, naturbarnet, som höll på att utvecklas till qvinna, och Maria, den milda, gladlynta, moderliga vännen — det var riktiga högtidsstunder, fulla af lefnadsfrisk poesi.

Och derunder utvecklade sig så småningom den späda telningen på djupet af Karls hjerta. Maria såg det och glädde sig — Anna kände det, och intogs af en underbar, salig bäfvan.

Det var en vacker sommaraftron, samma dag, som baron Sternheim anländt till Upsala. Maria var sysselsatt inom hus med hvarjehanda göromål; Anna tog sin halmhatt och gick ut för att inandas aftonens svalka.

Genom trädgården forsade en liten bäck, ringlande sig fram i krokas som en orm öfver en blomsterbädd. Vid det ställe, der han sorlande kastade sig utför en kulle, stod en lummig lind, vid hvars fot Anna ofta brukade sitta och betrakta vattendropparnes ringdans. Dit

styrde hon också nu sina steg. Men hennes älsklingsplats var upptagen: lutad mot lindens stam och med en tankfull min blickande ned i forsen stod — Karl.

Hennes första blyga ingivelse var att draga sig till baka, men Karl hade redan märkt henne. Han såg upp, räckte henne småleende handen och sade:

— God afton, lill-Anna! Här, på din älsklingsplats, finnes nog rum för oss bägge.

Han lade hennes arm i sin och såg henne varmt i ögat.

— Hvad här är vackert i qväll! sade Anna och såg sig omkring med förtjust blick. Detta ställe är också det vackraste i hela trädgården — jag har nästan förälskat mig deri. Det har blifvit mig så kärt, så kärt — mest dock forsen der nere. Jag är säker om, att du skrattar åt mig och kallar mig en svärmisk toka, men det får du gerna; jag talar ändå om, hvad jag tänker ibland, när jag står så här under linden och ser ned i det glittrande vattnet — jag inbillar mig, att det är en viss likhet mellan bäcken der och mig sjelf.

— Huru?

— Betrakta honom, Karl — först dansar han yster och liflig fram mellan tufvor af doftande blommor. Så var det äfven med mig — jag är ett lyckans skötebarn, som dansat fram sitt lif på rosor och lett åt hela världen. Sedan — vid kullens brant störtar forsen från sin höjd och i fallet krossas många af hans skönaste perlor.

— Nå väl, vidare! Hvarför fortsätter du ej liknelsen? frågade Karl och lutade sig fram mot henne. Men Anna var förstummad — det låg något i denna blick, som fjettrade och tjusade henne.

— Denna vändpunkt i det menckliga lifvet, sade Karl, är det ögonblick, då vårt hjerta uppvaknar från sin slummer och *kärleken* stänker sin rosendagg öfver vår själ — det är ett härligt ögonblick, som alla Salomos

skatter ej kunna uppväga. Anna, har du ännu passerat denna vändpunkt, eller slumrar du ännu barnets lugna, oskuldssfulla sömn?

Anna ville draga bort sin hand, men förmådde det ej; hon förmådde det icke ens. Hon ville tala, men hennes läppar slöto sig åter.

— Besvara min fråga, Anna! På ditt svar beror din och min framtid.

Då slog den rodnande ungmön upp sitt öga och mötte Karls allvarliga blick.

— Jag vet inte, sade hon blygt, jag känner mig inte sjelf.

— Anna, fortfor Karl och lindade armen kring hennes lif, ransaka ditt hjertas fördoldaste gömmor och säg sedan, om du känner dig hålla af din fosterbror nog för att kunna bli hans hustru?

Anna höll handen för ögonen, liksom för att vänja sig vid den ljusflod, som strömmade in i hennes själ, lutade sedan hufvudet mot den älskades bröst, och i hennes med knapt hörbar stämma framhviskade "Ja, ja!" uttalade sig hela hennes hjerta.

De bägge unga voro lyckliga. Karl kände, att han aldrig älskat så som nu. Hvad var hans häftiga och just därför snart utbrunna låga för Constance Sternheim mot den varma, djupa, innerliga ömhet han hyste för Anna? Hos Constance var det *skönheten*, som fångslade honom, ty hennes karakter hade han icke hunnit lära känna; Anna deremot hade han känt sedan barndomen, hon hade nästan vuxit upp under hans ögon; han hade sjelf så godt som på eget bevåg danat hennes hjerta så som han önskade, och han kände de skatter af godhet, som lågo på djupet der inne.

Anna å sin sida hade icke förr än i detta ögonblick kommit till klarhet med sig sjelf. Hon hade just aldrig reflekterat öfver sina känslor i afseende på Karl; hon

visste blott, att hon älskade honom högre än sitt lif — men var det väl en älskarinnas eller en systers kärlek? Hon hade aldrig gjort sig denna fråga, men nu, då hon hvilade vid hans bröst såsom hans fästmö och med andakt lyssnade till hans ömma hviskningar, nu kände hon, att ingen i världen kunde vara lyckligare än hon, och att *detta* måtte vara kärlek.

— Jag tänker på vårt samtal nyss, sade Karl efter en stunds tystnad. Du liknade ditt lif vid den här bäcken. Der vid forsen är en vändpunkt — se, hur han sedan flyter ned mot stranden så lugnt och majestätiskt, och sol, blommor och himmel spegla sig i hans klara våg — männe detta är en bild af vår framtid, Anna?

Drömmande sutto de älskande der på kullen, genomträngda af helig, namnlös rörelse: de sutto der ännu, då vestern lågade af aftonrodnaden och den nedgående solens afskedsblick öfvergöt dem med sitt förklarande skimmer.

— Barn, älskade barn! sade Maria med rörd stämma, då de båda unga hand i hand framträdde till henne och bådo om hennes moderliga välsignelse till sitt förbund. Mätte himlen höra en moders böner och göra er så lyckliga, som J förtjenen och hon önskar. Måtten J finna samma sällhet vid hvar andras sida, som jag vid min affidne dyre makes, och måtte jag få upplefva den glädjen att se er framträda till altaret. Sedan kan jag dö nöjd, då jag vet, att lyckliga barn skola tillsluta mina ögon — sedan kan Herren, när det honom behagar, låta sin tjenarinna fara i frid!

Hon slöt de bägge trolofvade i sina armar, och tre lyckliga varelsers glädjetårar blandades.

Försoningen.

Det var den följande dagen. Karl satt vid fönstret med boken i hand, men hans tankar irrade långt borta. I minnet genomgick han den föregående dagens händelser och lät sin fantasi göra de djerfvaste utflykter i framtiden, som han målade med de ljusaste färger. Han såg i andanom sig sjelf sitta vid den husliga härden med sin hustru, en liten ljuslockig elfva, vid sin sida och hängaf sig åt de ljufvaste svärmerier, då han stördes af en knackning på dörren.

Han spratt upp, som om han blifvit ertappad vid begäendet af något brott — Karl var ej van att sysslös förnöta sin tid med drömmier — och sade med otålig röst "stig in!"

Dörren öppnades, och på tröskeln visade sig -- baron Sternheim och Jacques.

Karl reste sig, intagen af liflig förvåning, ty baron Sternheim var väl den siste, han trott sig få se under sitt tak. Ovilkorligt framträdde för hans inre öga den scen, han haft med baronen, innan han lemnade Helmersborg, och vid tanken derpå antog han strax en värdigare hållning, utan att sjelf veta deraf, och framträdde ett par steg med högburet hufvud och stolt blick.

Baronens ansigte bar prägel af det vanliga, ädla allvaret; den helsning han gaf sin sons forne informator, var lika vänlig och obesvarad, som om det goda förhållandet aldrig varit stördt och de två årens kyla och söndring aldrig funnits till. Karl besvarade helsningen stelt och afmätt; han visste ju med sig, att han var den förolämpade. Jacques stod bakom sin far med nedslaget och förvirradt utseende, lågande kinder och sänkta blickar.

— Jag läser i ert ansigte förvåning öfver att få emottaga ett sådant besök, sade baronen. Och jag undrar ej derpå — under två års tid har ni väl hunnit tröttna på att vänta mig.

— Herr baron, jag har icke väntat er alls.

— Sanningen att säga, hade ni i annat fall väntat förgäfvets, ty jag har aldrig haft för afsigt att komma, inföll baronen med en anstrykning af stolthet, som han dock genast rättade. Men *nu* har jag kommit på andra tankar, återtog han i sin förra vänskapliga ton. Ni vet sjelf, herr Birgersson, att jag icke alltid varit vänligt stämd mot er. Efter det der uppträdet på Helmersholm för två år sedan — men hvarför tala om detta, då det just är min afsigt att utplåna minnet deraf? Nog af, jag ansåg i min första öfverilning, att ni mot mig begått ett brott, som aldrig skulle kunna glömmas. Då ni lemnat oss och jag kommit till lugnare eftertanke, insåg jag väl, att jag felat, då jag under min första harm och smärta mot er framkastade förolämpande anklagelser; men meniskonaturen är svag, och fastän gammal och bepröfvad, har jag icke hunnit samla mera sjelfbeherskning än andra. Dessutom kunde jag ej få ur mitt hufvud, att icke äfven *ni* hade någon skuld. Nog af, jag beslöt att låta allt tills vidare vara, som det var. På detta sätt förflöt tiden, och jag hade redan upphört att tänka på er, då jag oförmodadt får ett bref från Jacques, fullt af de häftigaste utgjutelser och de bittraste anklagelser mot er. I början, jag erkänner det, trodde jag hans ord och var till och med fullt öfvertygad, att ni af harm mot fadern utkräft hämd på sonen.

— Fy så uselt! utbrast Karl, och hans mörka öga blixtrade. Hur kunde ni tro mig om något så nedrigt?

— Det var endast i första ögonblicket jag trodde så, men jag har länge sedan insett min villfarelse. Emellertid visste jag ej, hvad jag skulle göra. Huru skulle

jag få veta, hvad i Jacques' osammanhängande skrifvelse var sanning eller öfverdrift? Sjelf hade jag ej tid att då resa hit för att taga reda på förhållandet. Då föll min tanke på herr Anker, som varit Jacques' informator före er — han var student, han borde känna till alla omständigheterna vid det der mycket omtalade uppträdet. Till honom skref jag och bad om nödiga upplysningar, och det svar, jag erhöll af honom, bevisade, att jag gjort er helt och hållet orätt, att ni handlat som en man af heder, och att det tvärt om var Jacques, som var enda orsaken till den beklagliga tvisten. Det har han också sedan för mig erkänt. I går anlände jag till staden och uppsökte genast min son för att låta honom med egen mun upp-repa, hvad jag redan visste, och för att återtaga det faders-välde öfver honom, som jag varit nära att förlora. Striden blef lätt och segern fullständig: Jacques skall hädan-efter aldrig glömma, hvad han är sin far skyldig.

Baronen kastade en sträng blick på Jacques, som alldeles förkrossad tycktes vilja sjunka ned i jorden.

— Men jag hade äfven en annan afsigt med mitt besök i Upsala, fortfor baronen. Inseende, att jag miss-känter, att jag behandlat er orättvist och förolämpande, och att jag följaktligen har mycket att godtgöra, kommer jag nu och räcker er af allt hjerta handen till för-soning. Skall ni väl skjuta den till baka? Lägg bort allt gammalt groll och låt det förflutna vara glömdt — här är min hand — vill ni ta emot den?

Med manlig öppenhet fattade Karl den framräckta handen, som han vördnadsfullt tryckte.

— Glömska och försoning! sade Karl.

— Ja, må det förflutna icke ha med det närvarande att göra. Så är det bäst. Och nu, Jacques, är det din tur; äfven du bör bedja om glömska och försoning.

Jacques närmade sig dröjande och kastade på fadern en bedjande blick, som om han velat säga: "Slipper jag

inte?" Men baronens obevekliga uppsyn lemnade honom intet hopp öfrigt. Han gick motvilligt fram till Birgersson och sade, förvirrad och med nedslagna ögon:

— Karl! Kan du förlåta mig mitt ovärdiga uppförande på sista tiden? Har du försoning och glömska äfven för mig?

Ett trofast broderligt handslag var Karls svar.

Nu var det åter frid och endrägt.

Karl var innerligt glad deröfver. Det hade länge plågat honom att till det yttre nödgas vara ovän med en man, som han så högt värderade som baron Sternheim. Och mot Jacques hade han alltid varit en fast och trogen vän, äfven då denne sjelf slitit vänskapsbandet; den vilseförde, andligen missbildade unge mannen hade alltid uppväckt hans lifligaste deltagande. Stor var derför hans glädje, att ej längre behöfva anse far och son som sina enda ovänner.

— Nå väl, sade baronen, i det han på Karls uppmaning slog sig ned i soffan. Berätta nu, hvad som händt er under den tid, vi varit skilda. Kanske är denna begäran ogranlaga, men, som ni vet, jag tar den lifligaste del i allt, som rör er.

— Det gläder mig. Emellertid har jag endast en nyhet att berätta: jag är förlofvad.

— Förlofvad! utbrast baronen gladt öfverraskad. Förlofvad — och med hvem?

— Med min kusin, Anna Dahl, en enkel och redbar flicka, som jag innerligt älskar.

— Jag gratulerar er på det varmaste, sade baronen med tonen af en viss förvåning.

— Lycka till! bifogade Jacques, icke utan svartsjuk rörelse.

— Jag kan icke neka till, att denna nyhet öfver-

raskade mig en smula, återtog baronen. Nå nå, två år förmå mycket — hvarför skulle de icke kunna släcka en låga, som kan hända endast var ett fladdrande irrbloss? Och ni älskar verkligen er unga fästmö?

— Af hela min själ, svarade Karl varmt. Jag tillhör nu henne så med hela mitt väsen, att jag knappast förmår tänka på något annat än *henne*. Och om jag förut trott mig älska någon, så är denna *någon* nu helt och hållet och för alltid glömd.

— Såå! sade baronen betänksamt. Han satt en stund tyst; slutligen sade han helt hastigt:

— Skulle ni vilja supera hos oss i afton? Vi bo —gatan N:o 10.

— Oss — vi? upprepade Karl förvånad. Är baron åtföljd af sin familj?

— Nej, endast af min dotter, som följt mig för att bese Upsalas märkvärdigheter. Få vi räkna på er? tillade han med ett fint småleende.

— Jag tackar och skall infinna mig.

— Vågar ni verkligen? sade baronen, fortfarande leende.

Karl såg honom obesvärad i ögonen.

— Vågar jag? upprepade han stolt. Hvarför skulle jag inte det? Jag vet ingen fara att frukta för. Som jag redan förut sagt er, herr baron: *jag älskar Anna*.

— Bra, bra! afbröt baronen med en afvisande åtbörd. Jag vill i qväll anställa ett hemligt spioneri för att förvissa mig om åtskilliga saker. Farväl då, herr Birgersson! Vi träffas i afton.

Några minuter senare var Karl ensam.

Constance uppträder å nyo.

Underrättelsen, att Constance Sternheim var i staden, och tanken, att han om några timmar skulle återse henne, bragte Karl i någon förvirring. Han förstod icke själf sin rörelse; han älskade henne ju ej längre, och likväl darrade han så vid blotta föreställningen om ett möte med henne. Då hon visade sig för hans ögon, skulle det förflutna resa sig ur sin graf och ställa sig som ett spöke mellan dem — Karl kände, att han skulle förlora modet vid denna syn. Men han var ju förlofvad; skulle inte bilden af hans älskliga lilla fästmö förmå bortjaga alla dessa gamla minnen, som han så mycket fruktade? Jo, helt visst — han kände redan sin själ fylld af kraft och mod, så snart han tänkte på sin älskade Anna.

I denna sinnesstämning tog han sin mössa och gick ut åt staden; då han en stund senare återkom, styrde han sina steg till sin fästmöes rum.

Anna var ensam. Hon gick emot honom med en morgonrodnad på hvardera kinden och en solstråle i hvardera ögat; hon var utsägligt fager. Karl tog henne i sina armar och smekte henne ömt, men hon besvarade ej nu som förr dessa smekningar. Sedan Anna blifvit fästmö, förbjöd henne den qvinliga blygsamheten att så uppenbart visa den ömhet, hon förut icke bemödat sig att dölja. Förr var hon *syster*, och då kunde hon fritt gifva uttryck af sin kärlek till den älskade brodern; nu var hon *fästmö*, och då är det något helt annat. Karl förstod henne så väl, och såg i de uteblifna ömhetsbevisen alldeles intet tecken till köld; han visste nog, att han kunde vara säker på sin Annas hängifna, oskuldsrena hjerta.

Han slingrade sin arm om hennes lif och såg henne varmt i ögonen; det var en lång blick. Anna mötte den blygt och sade:

— Hvarför ser du på mig så der, Karl?

— För att inpräglade alla dina drag i min själ, svarade han gladt.

— Såå, jag trodde, att de funnos der förut, jag, sade Anna i samma skämtsamma ton.

— Då trodde du rätt, lilla förtrollerska — men nu behöfvas de der bättre än någonsin.

— Behöfvas? Jag förstår dig inte.

— Du skall snart göra det. Hör på!

Och nu berättade han om baronens besök, försoningen och bjudningen att supera hos baronen — och Constance.

— Jag är inte precis rädd för detta möte, sade han, men jag har ändå skaffat mig ett säkerhetsmedel, en skyddande amulett mot all fara. Se här — han framtog två släta guldringar och satte den ena på Annas, den andra på sin egen hand. Se här! Denna talisman skall bevara mig för alla hexerier och trollkonster samt förjaga de svarta forntidsskuggor, som kanske lägga sig till anfall.

-- Men om de ändå inte skulle vika? sade Anna, utan att se upp.

— Så nämner jag väl namnet på mitt skyddshelgon, och då måste all det ondas makt vika som dimman för solstrålarne. Har du hört talas om Sanct Anna? tillade han med ett godmodigt leende. Det är hon, som är min skyddspatronessa. Hon är den renaste bland alla helgon, och den, som kämpar under hennes banér, behöfver icke frukta att blifva besegrad.

Baron Sternheim hade tagit in på ett af de större hotellen vid en af Upsalas mest besökta gator.

Vid ett fönster stod Constance.

Till sitt yttre var hon den samma som förr: samma nobla hållning, samma min af förnäm likgiltighet, samma trotsiga drag kring munnen.

Hvad hennes inre beträffar, hade det visserligen icke förändrats, men fått en bestämd riktning. Hennes karakter var af naturen högmodig och sjelfvisk; en tid hade väl kärleken sökt bekämpa de dåliga böjelserna i hennes själ, men nu var striden slut; högmodet hade segrat.

I början, strax efter det Constance mottagit det bref från Karl, som utvisade, att hon ej längre egde hans kärlek, intogs hon af bitter smärta öfver hvad hon kallade sin grusade lycka och gjorde sig sjelf de bittraste förebråelser, därför att hon varit nog svag att låta modern förmå sig att skrifva det bref, som utsläckte Karls kärlek. Men hon lugnade sig snart. Hennes lifliga själ var ej i stånd att länge behålla samma stämning. Snart började hon med det kalla beräknande förnuftets ögon granska sitt förra förhållande till Karl, och nu fann hon, att dervid var mycket att anmärka: först och främst deras olika samhällsställning. "Tänk, om jag vid det här laget varit *fru Birgersson!*" tänkte hon, hänleende åt sin förra förblindelse. Vidare hade hennes öfverspända kärlek kommit henne att förgäta sin qvinliga värdighet — och det inför en man ur hopen! Han hade sett henne förnedra sig sjelf för att visa, huru mycket hon dyrkade honom — Constance kunde aldrig förlåta sig detta. Hon, den högborna qvinnan, hade glömsk af alla stolthetens bud, förklarat en vanbördning sin kärlek och gifvit honom rättighet att anse henne som sin jemlike — denna tanke plågade henne obeskrifligt.

På detta sätt utträngde högmodet allt mer och mer alla bättre känslor ur Constance's hjerta, och snart fans

af hennes glödande passion för Karl icke en gnista kvar. Om någon gång en tillfällighet återförde hennes tanke till honom, antog hon genast sin stolta hållning och hånlog föraktfullt; det var, som om hon velat beväpna sig med allt sitt högmod för att utestänga från sitt hjerta ett namn, som ej *fick* finnas der.

Två år efter Karls afresa från Helmersborg var Constance fullkomligt botad från sin galenskap, som hon en gång kallat sin kärlek. Hennes hjerta var till äkten-skap ledigt.

Då hörde hon, att hennes far ämnade resa till Upsala. En idé genomkorsade hennes hufvud.

— Jag vill resa dit, tänkte hon; jag vill återse den inbilske junkern och gifva honom ett dräpande bevis på min likgiltighet och mitt förakt.

Lätt erhöill hon sin fars tillåtelse att åtfölja honom. Och så företogs färden.

Nu hade Constance redan varit ett helt dygn i Upsala, men ännu hade hon icke återsett honom, som hon skulle stuka. Hon stod just och funderade på någon utväg att träffa honom, då dörren öppnades och baronen inträdde. Han var synbarligen vid särdeles godt lynne.

— God afton, Constance! helsade han. Jag kommer för att säga dig, att vi få främmande till qvällen.

— Främmande? upprepade Constance likgiltigt.

— Ja, jag kommer just nu från herr Birgersson, och han har lofvat att supera hos oss. Du behöfver inte göra dig mycket besvär — vi hemta upp mat från källaren härunder, och du är väl snäll och gör les honneurs. Jag hoppas, att du tar emot honom, som en så utmärkt gäst förtjenar.

Ett leende af skadeglädje flög öfver Constance's ansigte.

— Ja, sade hon med tonvigt, jag skall emottaga honom, *som han förtjenar*.

— Det vill säga med utmärkt artighet, återtog baronen och tvang Constance genom en sträng, pröfvande blick att slå ned ögonen. Du har någon hemlig afsigt, Constance, fortfor han med allvarlig ton. Jag läser det i ditt ansigte. Men kom i håg mina ord: den jag bjuder till min gäst, skola mina barn behandla med samma aktning som mig sjelf. Om en half timme är herr Birgersson här — då vill jag se efter, om jag kan påräkna lydnad af min dotter.

Constance sänkte undergifven sitt hufvud inför fadern, den ende, som någonsin kunnat böja denna stolta och trotsiga qvinna.

— Välkommen, min bäste Birgersson! Ni är punktlig, ser jag — är kanske den akademiska qvarten ur modet nu för tiden?

— Nej, herr baron, men dess iakttagande uraktlåtes vid utomordentliga tillfällen.

Karl hade afkastat kappan och artigt helsat på sin vän och värd, baron Sternheim, som gått emot honom på halfva golfvet.

— Constance, sade denne till sin dotter, som stod vid ett fönster med ryggen ut åt rummet, vår gäst vill göra dig sin helsning.

Constance vände sig om; hon var blek, men bar sitt hufvud högt; ett drag af likgiltighet och ogenomtränglig köld hvilade öfver de vackra dragen.

Karl närmade sig ett par steg, fattade för ett ögonblick den hand, värdinnan med kall artighet räckt honom, och besvarade med en lätt bugning hennes "välkommen!"

Det var, som om de varit två främmande personer, två obekanta, som aldrig sett hvar andra.

Baronen bjöd sin gäst taga plats. Samtalet dem

emellan var snart i full gång, gladt och ogeneradt. Constance satt ett stycke ifrån dem och inflikade då och då någon liknöjd fras. Hennes blickar hvilade ofrånvänt på Karl. Slutligen inkom teet. Constance serverade sjelf den ångande drycken. Då hon räckte Karl koppen och han sträckte ut sin hand för att mottaga den, darrade hennes hand så våldsamt, att teet höll på att spillas ur.

— Hvad är det, Constance? frågade baronen.

— Ingenting, svarade hon med en ton, som hon bemödade sig att göra likgiltig, jag brände mig på koppen.

Rätta orsaken till hennes sinnesrörelse var emellertid, att hon på Karls hand varseblifvit förlofningsringen, det gyllne tecknet, att dess egare tröstat sig öfver förlusten af sin första älskarinna.

Detta var en bitter missräkning för Constance; hon hade nämligen väntat sig det nöjet att få plåga honom, men nu skulle alla hennes pilar studsas till baka, hon insåg det nog.

— Ah, ni bär förlofningsring! sade hon en stund senare på aftonen, som om hon nu först blifvit den varse. Jag gratulerar er! tillade hon i sin försmädligaste ton. Jag gissar, att det är mamsell Anna, som är *den lyckliga*.

— Ja, jag hoppas, att jag skall kunna göra henne lycklig, svarade Karl enkelt.

— Såå — var god och framför min helsning till er älskvärda fästmö. Huru mycket jag deltar i hennes lycka, *vet hon redan*. Men — jag har också en nyhet att berätta er: äfven jag är förlofvad.

Så väl i Karls som i baronens ansigte målade sig den största förvåning.

— Och det är kammarjunkar Örnghjelm, som är den *olycklige*, fortfor hon med ett spefullt löje. Det vill säga, förlofningen är ännu ej eklaterad, men den blir det, så snart vi återkomma till Helmersborg.

— Jag önskar er lycka, min fröken, sade Karl allvarligt och kastade sig derefter in på ett annat samtalsämne.

— Nå väl, sade Karl, då han om aftonen tog afsked af baronen och Constance redan dragit sig till baka till sitt rum, nå väl — hur har ert spioneri utfallit, herr baron?

— Öfver all förväntan väl. Ni stod på er som en hel karl, och jag tackar er därför. Jag tviflar ej längre på, att ni är fullkomligt botad, och jag vill hoppas, att Constance är det äfven. Framför min vänskapsfulla helsning till er fästmö och var öfvertygad, att huru än lifvets förhållanden gestalta sig för er, ni alltid har en uppriktig vän i Albert Sternheim. Farväl!

Karl var borta, och baronen återvände till sig. En stund stod han försänkt i djupa tankar; slutligen gick han raskt till sin dotters dörr och knackade på.

Det dröjde länge, innan Constance sade sitt "stig in!"

Då baronen inträdde, satt hans dotter på en soffa, iklädd nattdrägt och insvept i en stor schal; hon tycktes hafva varit i begrepp att gå till hvila.

— Pappa vill affordra mig en förklaring, sade hon och reste sig upp. Nå väl — kammarjunkar Örnghjelm har ej ännu fått mitt jaord — det var blott ett infall af mig att säga så — men ingen skall kunna yttra, att en fröken Sternheim ljugit: när vi återkommit till Helmersborg, räcker jag Örnghjelm min hand, och vi bedja om pappas välsignelse.

— Men har du också allvarligt betänkt, hvad det betyder att ingå äktenskap utan kärlek?

— Jag har älskat en gång — jag gör det aldrig mera.

— Lita icke på några paradoxer, barn, förmanade

baronen. I alla fall är det endast hjertat man bör rådfråga, då man väljer en make.

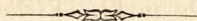
— Ja; jag har rådfrågat mitt hjerta, svarade Constance otåligt, och det har uppmanat mig att taga Örn-hjelm.

Baronen stod en stund tyst.

— Jag har *då* ingenting att invända, sade han slutligen. I morgon må vi vidare tala i detta ämne.

Han räckte sin dotter handen, som denna enligt gammal vana kyste, och gick derefter ut.

— Få se ändå, om det går, som du beslutit, tänkte baronen, då han inkommit till sig. Hon, Örn-hjelms hustru! Nej, Constance, du behöfver en make, som kan böja ditt öfvermod, och dertill är min käre kammarjunkare för svag. Men *hvem* skall jag finna, som kan passa till min stolta, sjelfviska dotters förbättrare? Jag vet det ej nu, men jag *måste* finna honom.

Epilog.

Slutscener.

Tolf år hade förflutit.

Tolf år! Huru mycket kan icke förändras på denna tidrymd, som dock synes så kort!

På Helmersborg var familjkretsen bruten. Baron Sternheim var ej mera till, och Leonora hade redan före honom burits ned i familjegravven. Stilla och värdigt, som baronen lefvat, hade han gått ur tiden; med honom förlorade aristokratien en af de siste och ädlaste försvararne af dess urgamla makt. Friherrinnan hade dött af en åkomma, hvilkens tärande qual hon den sista tiden af sitt lif förgäfves sökt dämpa genom de mest bullrande förströelser. Hon dog vid en badort.

Efter slutade studier i Upsala och den alltid fruktade faderns död hade Jacques köpt ett stort gods i Skåne och der gjort sig aktad som en redbar man. Hans högmod var qväst, allt sedan baronen öfver honom återtog sin herskaremakt; hans lättsinne hade tiden åtagit sig att skingra. Nu var han nyss gift och framlefde vid en älskvärd makas sida de lyckligaste dagar.

På Helmersborg bodde Constance med sin man. Men denne make var icke kammarjunkar Örnghjelm, såsom en tid varit ämnadt; händelsen eller försynen hade bragt en våldsam omstörtning i alla den stolta qvinnans beräkningar. Den hade visat henne, att människan ej sjelf

får vara herre öfver sitt öde, såsom hon förr i sitt blinda högmod trott; den hade öfvertygat henne, att äfven den stoltaste måste böja sig under en mäktigare vilja. Det var en bitter lärdom för Constance; men den var helsosam.

Vid återkomsten från Upsala hade Constance förmått sin mor att skrifva ett artigt bref, genom hvilket kammarjunkaren inbjöds att komma till Helmersborg. Han kom, återsåg Constance — och bar å nyo sina gamla bojer. I förtröstan på den nyckfulla damens direkta uppmuntringar, vågade han för tredje gången ett frieri, men med samma utgång som förr. Nu var det dock icke Constance, som var orsaken till afslaget; det var baronen, som med bestämdhet förklarade, att han hade andra afsigter med sin dotter. Inga böner kunde förmå honom att gifva vika — och Örnghjelm reste för att aldrig mera återkomma, som han sade.

En tid förflöt, då föga förändrades på det gamla herresätet. Constance var likgiltig för allt, friherrinnan nalkades allt mera sitt slut, Jacques var i Upsala, Ninon var den samma som förr, och baronen syntes rufva på någon plan.

Då kom till trakten en person, som ådrog sig allmän uppmärksamhet. Det var en utländing, en fransysk grefve de Saint-Aurèle, en af dessa turister, som genomströfva verlden och hafva detta till sin enda selsättning. Nu hade han tröttnat vid sitt kringflackande lif, han hade fattat tycke för Sverge och ville der köpa sig en torfva, der han kunde tillbringa sin ålderdom i lugn. Han var endast något öfver trettio år, och likväl tyckte han sig redan vara gubbe; man åldras lätt, då man icke har något att lefva för.

Baron Sternheim och han blefvo mycket goda vänner. Baronen gjorde ofta besök på fransmannens närbelägna gods, och grefve Saint-Aurèle kom lika ofta till Helmersborg.

Ett år efter grefvens ankomst till orten öfverraskades grannarne af nyheten om fröken Constance Sternheims förlofning med grefve Alphonse de Saint-Aurèle.

Detta var baronens verk. Han hade i sin nye vän funnit en man, som skulle kunna böja dotterns stolta hufvud och bryta hennes högmod; grefven hade fattat tycke för Constance — och allt var klart. Constance fann sig rätt väl i sin nya ställning, oaktadt hon stundom tyckte det vara underligt att vara fästmö till en man, som hon knappast kände. Men grefven var rik, förnäm, egde ett ståtligt yttre och var ett riktigt mönster för en verldsman. Constance jemförde honom med kammarjunkar Örnhelm — en sådan jemförelse kunde ej annat än utfalla till fästmannens fördel — och hon var nöjd med sin lott.

Brölloppet uppsköts en tid till följd af friherrinnans död. Slutligen aflades sorgkläderna och utbyttes mot bruddräkten.

Nu var Constance grefvinna de Saint-Aurèle.

Fjorton dagar derefter aflad baronen. Han fick aldrig skåda utgången af sitt experiment.

Constance begrät uppriktigt sin far, oaktadt han alltid behandlat henne med stränghet; han var den ende, som kunnat kufva henne, och detta förlänade honom något högt och beundransvärdt i hennes ögon. Constance kunde endast älska och beundra det, som var öfver henne sjelf.

Snart upptäckte hon hos sin man samma egenskaper; men hos honom funnos de närvarande på helt annat sätt än hos hennes far. Alphonse de Saint-Aurèle var en kraftfull ande, för hvilken allt måste böja sig; han hade kunnat blifva en tyrann, om han icke haft så mycket guldstoff på botten af sitt hjerta. Han var hersklysten i hög grad; så länge man fogade sig efter hans vilja, var han den artige verldsmannen; men försökte

man att uppresa sig mot hans bud och trotsa hans befallningar, då blef han förfärlig. Han hade aldrig lärt sig annat, än att befalla och åtlydas; han fordrade därför äfven, att hans hustru skulle vara honom undergifven, såsom alla andra voro det.

Men detta föll icke Constance i smaken; hennes högmod uppreste sig med hela sin makt mot det äkten-skapliga tyranniet; hon förklarade, att hon gift sig för att få blifva herskarinna, icke slafvinna, och att hon ej ämnade låta förödmjuka sig af någon, icke ens sin make.

Det blef häftiga upträden på Helmersborg. Det var helt naturligt, att det skulle uppstå strid mellan dessa båda stolta, häftiga naturer, som bägge trodde sig hafva rätt och bägge ville göra sig till herskare öfver den andra. Redan i början af deras äktenskap visade sig en viss spänning makarne emellan, som ibland gaf sig luft i dispyter rörande småsaker; men af gnistan blef en stor, förhärjande eld: upträden förekommo under stundom, som allt mer och mer lärde Constance inse, att hon i sin make funnit sin öfverman. Oftast var det hon, som fick gifva med sig, ehuru hennes medfödda högmod hindrade henne att erkänna det. Så var det likväl; Alphonse's makt befästades allt mera, under det hennes egen försvagades. Med nedslagenhet såg hon, att hennes man snart skulle hafva vunnit sitt spel, och att hon sjelf inom kort skulle vara en nolla — i sin förtviflan tog hon sin tillflykt till Ninon, som qvarstannat som ett inventarium på Helmersborg; men den gamla guvernanten hade ingen tröst att gifva. Hon uppmanade henne endast, "att hafva *un peu de patience* och att låta sitt hårda sinne uppmjukas"; hon påminde henne vidare, att en hustrus pligt är att lyda sin man, och att mannen är hustruns hufvud, och dermed måste Constance låta sig nöja.

Sälunda gick tiden. Grefve de Saint-Aurèle gjorde allt för att kufva sin hustrus öfvermod, och hans bemö-

danden kröntes slutligen med framgång. Constance insåg, att det icke lönade mödan att kämpa emot och beslöt sig för att nedlägga vapen. Så långt hade hon dock icke kommit utan en svår inre strid. Men nu visade det sig, att hon ej förlorat på att underkasta sig sitt öde: ju mera eftergifven hon blef, dess mildare blef hennes man, och ju mera villigt hon efterkom sin mans vilja, dess oftare rättade han sig efter hennes. Det hände väl stundom, att den gamla andan vaknade inom Constance, men då behöfde grefven endast återtaga sin bistra min och uttala ett af sina skoningslösa maktspråk för att genast återvinna sitt gamla välde.

Under denna kamp hade högmodet och herskarebegäret så småningom dunstat bort ur Constance's själ, och på senaste tiden hade hon börjat lära känna, hvad som menas med att bära lyckan inom sig. Hon drogs allt mera med kärlek till sin make, och han närmade sig henne på halfva vägen.

Så hade tolf år förflutit.

Constance satt en sommarafton under den gamla eken på Helmersborgs gård; hennes blickar stodo tankfullt fästade på den guldbrämade himlaranden, medan hennes tankar irrade inom det förflutnas land. Plötsligt hörde hon hastiga steg på gräsmattan: hon såg upp och igenkände sin make.

Grefve de Saint-Aurèle var en man af kraftfull kroppsbyggnad och ädelt utseende. Han var i sina bästa år, med sydländska, skarpt utpräglade drag, en verdensmans hållning och ögon, som blixtrade af snille och lefnadslust.

— Ah, min lilla hustru sitter och svärmar i solnedgången, sade han gladt och slog sig ned vid sin grefvinnas sida. Hvad funderar min lilla Constance nu på, efter som hon ser så tankfull ut?

Hon smög sin hand i hans.

— Jag sitter och uppdrar jemförelser mellan *förr* och *nu*, svarade hon sakta.

— Sää? Grefven log. Och hur utföll jemförelsen? Hvilketdera gaf du företrädet?

— Det närvarande, svarade hon och gaf sin man en öm blick.

— Och skälet dertill ...?

— Är, att jag tror mig sjelf vara bättre *nu* än *då* — och därför har jag dig att tacka. Jag vet, att det funnits mycket ogräs på botten af mitt hjerta, och högmodsplantan frodades högst af alla; men du, gode Alphonse, har rensat bort det — skulle jag inte tacka och älska dig därför?

— Jag förtjenar ingen tack — jag lärde konsten af en annan. Det var din far, som, när han såg döden nalkas, sade till mig: "Min dotter är dig icke värdig, men tag henne till din hustru och bøj hennes stolta sinne, så gör du en döende vän lycklig och nedkallar öfver ditt hufvud hans bästa välsignelser." Jag älskade dig icke nog ännu för att våga begära dig till hustru, men jag gjorde det likväl för min bästa väns skull, och jag lofvade honom, att jag skulle rena och förbättra hans dotter — det var ett förmätet löfte, men i denna stund ångrar jag icke, att jag gaf det.

Han tryckte sakta sin hustrus hand.

— Länge stod du emot, fortfor han, och ofta trodde jag, att din gensträfvighet skulle göra mig till löftesbrytare mot den afidne, men nu är segern vunnen, och jag kan trygg hvila på mina lagrar — har jag inte rätt?

— Ack jo! Men har du inte sjelf förlorat på detta spel om en qvinnas själ — din egen insats deri var ju att nödgas tillbringa ditt lif vid sidan af en qvinna, som du icke älskade?

— Sant; men *då* är icke *nu*. Constance, nu älskar jag dig!

— Alphonse!

Huru hade under tiden händelserna gestaltat sig för Karl Birgersson och hans familj?

Karl hade hunnit det mål, till hvilket han sträfvat: han stod nu på ärans höjder. Ensam och utan annan hjälp än sin egen kraft, sitt eget goda hufvud, hade han stigit allt högre och högre på lyckans branter; nu vid fylda trettio fem år var han professor. Glansen af hans rykte fördunklade vida den fläck, som häftade vid hans namn; ingen tänkte vidare på hans härkomst, man skänkte honom sin djupa beundran och lät det förflutna vara i ro. Redan som magister hade han utgifvit vetenskapliga verk, som väckt stort uppseende; ännu större beundran väckte senare hans föreläsningar: han kom i ropet. Framgången förmådde dock icke förändra hans enkla, anspråkslösa väsen. Af alla var han lika omtyckt för sitt redliga, flärdfria sätt, som för sin grundliga lärdom.

Sedan tio år till baka var han gift med Anna. Den unga professorskan var samma glada, okonstlade, hjertegoda varelse som förr. Sin man afgudade hon nästan; åtminstone gillade och beundrade hon blindt allt, hvad han tänkte, sade eller gjorde. Det var icke utan, att hon var stolt öfver sin utmärkte make. För sig sjelf hade hon dock ingen ärelystnad; hon liknade den späda Linnæan, som blyg gömmer sig vid ekens fot och med vördnad blickar upp i hans lummiga krona.

Karls och Annas äktenskap hade blifvit välsignadt med två barn: en gosse, som i dopet blifvit kallad Karl Bernard och nu var sju år gammal, samt en flicka, den lilla tvååriga Maria. Så hette hon efter mormodern.

Annas redliga mor hade vid sin dotters giftermål blifvit tillbjuden att bosätta sig hos de unga, men hon hade bestämdt afböjt detta anbud.

— I ett ungt pars bo är alltid en tredje till hindern, sade hon och tryckte sina barns händer. Jag bor tills vidare kvar i mitt lilla kära hem — sedan få vi se. Jag kommer och helsar på mina älsklingar ibland, det lofvar jag er — vi kunna väl vara lika goda vänner ändå, fast än vi icke bo under samma tak. När jag behöfves, kommer jag — edra barn skola med nöje få gunga på mina knän och fritt husera i mitt hår.

Och dervid blef det. Då den älskade svärmodern så der bestämdt uttalade sin vilja, var det ej värdt att söka öfvertala henne, det visste Karl sedan gammalt. Hon fick bo kvar i sitt lilla hus vid Fyrisstranden, och Karl inflyttade med sin unga fru i ett praktigt stenhus midt emot på andra sidan strömmen.

Från Bernard Anker hade de ofta bref. Då han erhöll nyheten om Annas förlofning, hade han visserligen svårt att nedtysta sitt klagande hjerta, och då han önskade den kära flickan lycka, sväljde han tårarne, men hans smärta stillades snart. Det var ju Karl, den älskade, beundrade vännen, som beröfvat honom hans hjertas skatt, och då var det ju tillbörligt, att *han* vek till baka; huru mycket lyckligare skulle ej Karl göra henne, än han sjelf någonsin mäktat göra? Hans ädla, uppoffrande vänskap för Karl hade aldrig förr förnekat sig; den gjorde det ej heller nu. På bröllopet var Bernard glad och munter som trots någon.

Snart derefter aflade han med heder presterlig examen, och efter några år införde han på sin egen landtliga, hemtrefliga prestgård i Södermanland en god och älskvärd flicka som sin brud. Det gamla såret hade vuxit igen. Bernard hade vunnit den lycka, han så väl förtjenade.

Det var en eftermiddag i slutet af juli.

I sitt arbetsrum satt professor Birgersson och skref. I rummet utanför, till hvilket dörren stod öppen, sutto Anna och hennes mor, tyst samtalande, dels för att ej störa Karl i hans arbete, dels för att ej väcka lilla Maria, som i sin mors armar slumrade barnets lugna, oskuldsfulla sömn.

— Se, så sött den lilla varelsen sofver, hviskade Anna och kyste med moderlig stolthet sitt barns små hvita händer. Tycker inte mamma, att hon redan har ett allt för täckt litet rosigt ansigte? Hon liknar Karl så mycket.

— Ack, J unga mödrar, hvad J ären lustiga! log mormor och skakade sitt visa hufvud. Knappast är ett barn några dagar gammalt, innan J genast upptäcken skönhetslinier i dess drag — men jag förstår er så väl; jag har sjelf en gång haft en dotter.

— Och har väl ännu, hoppas jag? inföll Anna skälmskt.

— Ja, Gud vet, huru det är med den saken, svarade modern leende. Min stackars dotter har ju gifvit bort sig med hull och hår åt en professor . . .

— Men nog är det ändå litet qvar åt dig, mamma lilla, sade Anna och smekte moderns kind. Och det inte *litet*, utan mycket.

Här afbröts samtalet derigenom, att lille Karl Bernard gråtande inträdde och gick fram till modern, gömmande vid hennes bröst sina snyftningar och sina tårade ögon.

— Hur är det fatt, barnet mitt? sporde Anna orolig och nedlade försigtigt sin lilla flicka på en säng.

— Hvad går åt min duktige gosse? hördes professors muntra röst från arbetsrummet.

I samma ögonblick trädde han ut till de öfriga.

— Nå, Karl, säg ut! uppmanade han vänligt och strök det ostyriga håret från gossens panna.

— Jo, snyftade den lille, jag skulle låta mitt nya skepp segla i ån — och så släpte jag ut det — och så sjönk det.

— Stackars min lille sjöman! Men inte skall du förlora modet för det första skeppsbrottet. Flere kommer du väl att lida i din dar. Du hade väl lastat för hårdt, tänker jag?

— Ja, jag hade lastat skeppet med en gammal jernkloss, och den var för tung, återtog gossen med klagande ton. Mitt vackra fartyg! Jag hade kallat det "Svanen", och det skulle gå med jern till London — och så sjunker det.

— Se så, trösta dig! bad mormor.

— Jernet hittade jag i pappas rum här om dagen, fortfor lille Karl. Mamma bad mig hemta en penna — och så hittade jag på orätt låda, och der låg en gammal rostig jernlänk, som jag tänkte inte dugde till något — och den lastade jag "Svanen" med.

Karl sprang upp med likbleka kinder.

— Jernkedjorna! utropade han.

Det blef några minuters andlös tystnad. Karl stod orörlig med sänkt hufvud; han befann sig i den våldsamaste sinnserörelse. Anna och hennes mor väntade bestörta hvad som komma skulle, och den lille, som fruktade att han gjort något illa, började bittert gråta.

— Jernkedjorna! De ligga då på flodbotten.

Han for med handen öfver pannan, vände sig sedan med ett gladt leende till gossen och sade:

— Se så, gråt inte nu, min gubbe lilla! Ditt skepp kan nog ersättas. Du skall få ett i morgon, som har tre master — då blir du väl nöjd? Eller kanske det skall vara fyra?

Derpå gick han långsamt in i sitt rum.

Anna följde honom.

— Karl! sade hon och kastade sig djupt upprörd i hans famn. Förlåt den lille — han anade icke betydelsen af de heliga relikerna.

— Ack, jag är visst icke ond på den vildbasaren, sade professorn och slöt sin hustru intill sig. Jag blef blott så bestört i första ögonblicket. Försynen har talat genom den lille — det var ett budskap från en högre makt, som tillfördes oss genom barnets obetänksamhet. Tro mig, Anna, ingenting är betydelselöst här i världen. Att min fars bojor blifvit begrafna djupt nere i vågen — hvad betyder det, om icke att den förbannelse, som hvilade öfver mitt namn, är löst, att blodfläcken är borttvättad, och att min faders brott är nedsänkt i glömskans djup, såsom hans kedjor, sinnebilderna af hans straff, äro det i flodens? Le och gläd dig med mig; just nu i detta ögonblick känner jag tydligt, att han fått förlåtelse, och att ingen skugga längre hvilat öfver vårt namn — var icke detta ett budskap, som klingar gladt från ett älskadt barns mun?

Anna kände sig åter lugn och nöjd.

Sålunda rådde en stilla, fridfull lycka inom den lilla familjekretsen, och det var försynens vilja, att den aldrig skulle fördunklas. De voro alla tre enkla, goda människor med rena samveten och varma hjertan, och alla tre voro de förbundna genom ett band af den renaste, innerligaste kärlek, ett band, som slets först vid deras lefnads slut.
